

Годишен доклад за дейността
Декларация за корпоративно управление
Нефинансова декларация
Доклад на независимите одитори
Годишен финансов отчет

Национална Електрическа Компания ЕАД
31 декември 2023 г.

Годишен доклад за дейността	-
Декларация за корпоративно управление	-
Нефинансова декларация	-
Доклад на независимите одитори до едноличния собственик на НЕК ЕАД	-
Отчет за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход	1
Отчет за финансовото състояние	2
Отчет за паричните потоци	4
Отчет за промените в собствения капитал	5

Пояснителни бележки

1. Обща информация и предмет на дейност	7
2. Изявление за съответствие с МСФО и прилагане на принципа за действащо предприятие	7
3. Счетоводна политика и промени през периода	8
4. Съществена информация за счетоводната политика	11
5. Приходи от договори с клиенти	32
6. Други приходи от дейността	32
7. Приходи – сегментна информация	32
8. Приходи от Фонд „Сигурност на електроенергийната система“ (Фонд СЕС)	34
9. Разходи за електрическа енергия	36
10. Разходи за материали	36
11. Разходи за външни услуги	37
12. (Начислена)/възстановена обезценка на финансови активи и инвестиции	37
13. Разходи за персонала	37
14. Други разходи и други приходи с корективен характер	38
15. Финансови разходи	38
16. Разходи за данъци върху дохода	39
17. Имоти, машини и съоръжения	40
18. Нематериални активи	45
19. Инвестиции в асоциирани и съвместни предприятия	46
20. Приходи от дивиденди от асоциирани предприятия	47
21. Материални запаси	47
22. Търговски и други вземания	48
23. Вземания от Фонд СЕС	49
24. Вземания от свързани лица	49
25. Аванси и предплатени услуги	49
26. Парични средства	50
27. Собствен капитал	50
28. Отсрочено финансиране	51
29. Пасиви по отсрочени данъци	51
30. Търговски задължения	53
31. Задължения към свързани лица	53
32. Равнение между началните и крайните салда в отчета за финансовото състояние на пасивите, възникващи от финансови дейности	54
33. Задължения за обезщетения при пенсиониране	54
34. Провизии	56
35. Други задължения	56
36. Цели и политика за управление на финансовия риск	57
37. Ангажменти и условни задължения	61
38. Свързани лица	66
39. Събития след датата на финансовия отчет	73
40. Оповестяване съгласно законови изисквания	73
41. Финансово-отчетни и одит съображения, свързани с въвеждането на глобален минимален корпоративен данък от 15% за големите групи	73
42. Одобрение на финансовия отчет	74

ГОДИШЕН ДОКЛАД ЗА ДЕЙНОСТТА НА НЕК ЕАД ЗА 2023 г.

Настоящият доклад за дейността на Дружеството за 2023 г. представя коментар и анализ на финансовия отчет и друга съществена информация, относно финансовото състояние и резултатите от дейността на Дружеството, като обхваща периода от 1 януари 2023 г. до 31 декември 2023 г.

Той е изготвен в съответствие с изискванията на чл. 39 от Закона за счетоводството, чл. 187д и чл. 247 от Търговския закон. Докладът за дейността съдържа и изискуемата информация по Приложение № 2 на Наредба № 2 от 09.11.2021 г. за първоначално и последващо разкриване на информация при публично предлагане на ценни книжа и допускане на ценни книжа до търговия на регулиран пазар на Комисията за финансов надзор, която се отнася за лицата по § 1д от Допълнителните разпоредби на Закона за публичното предлагане на ценни книжа (ЗППЦК), на основание чл. 100н, ал. 7, т. 2 от ЗППЦК, и чл. 29 от Закона за публичните предприятия.

I Обща информация за дружеството

„Национална електрическа компания“ ЕАД (НЕК ЕАД) е самостоятелно юридическо лице със седалище и адрес на управление в гр. София, район Оборище, ул. Триадика № 8. Едноличен собственик на капитала на НЕК ЕАД е „Български енергиен холдинг“ ЕАД (БЕХ ЕАД).

Дружеството е еднолично акционерно дружество, вписано в търговския регистър и регистъра на юридическите лица с нестопанска цел към Агенция по вписванията с ЕИК 000649348.

Основни дейности на дружеството са:

- производство на електрическа енергия;
- централизирани покупки и продажби на електрическа енергия;
- снабдяване с електрическа енергия на потребителите, присъединени към преносната мрежа;
- внос и износ на електрическа енергия;
- строителна и ремонтна дейност в областта на електропроизводство;
- инвестиционна дейност;
- внедряване и популяризиране на енергийната ефективност при производството на електроенергия.

Дейностите, извършвани от НЕК ЕАД, подлежат на лицензиране, съгласно чл. 39, ал. 1 във връзка с чл. 21 от Закона за енергетиката. Дружеството притежава лицензии, издадени от Комисия за енергийно и водно регулиране (КЕВР), както следва:

- Лицензия за обществена доставка на електрическа енергия - № Л-147-13/17.12.2004 г., за срок от 35 години, допълнена с координатор на специална балансираща група;
- Лицензия за производство на електрическа енергия от ВЕЦ и ПАВЕЦ - № Л-073-01/14.02.2001 г. за срок от 35 години;
- Лицензия за търговия с електрическа енергия - № 1-230-15/04.06.2007 г. за срок от 10 години, допълнена с координатор на стандартна балансираща група. С решение на КЕВР № И2-Л-230 от 15 септември 2016 г. е продължен срока на лицензията за дейността „търговия с електрическа енергия“ с включени права и задължения на координатор на стандартна балансираща група за 10 години до 4 юни 2027 г.)
- Лицензия за дейността „доставка на електрическа енергия от доставчик от последна инстанция“ - №Л-408-17 /01.07.2013 г., за срок от 26 години; (Решение № И1-Л-408/29.01.2014 г. за изменение/допълнение на лицензия № Л-408-17/01.07.2013 г. издадена за дейността „доставка на електрическа енергия от доставчик от последна инстанция“ с правата и задълженията, свързани с дейността на координатор на специална балансираща група).

II Собственост и управление

НЕК ЕАД е еднолично акционерно дружество от структурата на БЕХ ЕАД.

Регистрираният капитал е разпределен в 1,063,766,192 броя поименни акции. Целият размер на капитала на Дружеството е записан и изцяло внесен от БЕХ ЕАД. Всички акции са с номинал от 1 лев. Акциите на Дружеството са обикновени, поименни, непривилегирани акции, с право на глас. Акцията дава право на един глас в Общото събрание на акционерите, право на дивидент и на ликвидационен дял, съизмерими с номиналната стойност на акцията.

Собственик на акционерния капитал на БЕХ ЕАД е Българската държава, която упражнява правата си чрез министъра на енергетиката.

НЕК ЕАД се управлява чрез едностепенна система на управление. Органи на управление на Дружеството са:

- Едноличният собственик на капитала, който решава въпросите от компетентността на Общото събрание;
- Съвет на директорите.

Към 31 декември 2023 г. Дружеството се управлява от Съвет на директорите с членове:

Албена Иванова Туджарова - председател на СД

Мартин Иванов Георгиев –член на СД и Изпълнителен Директор

Момчил Векилов Ванов - член на СД

Ирена Милчева Белорешка – член на СД

Ангел Петров Петров - член на СД

Отговорност на ръководството

Ръководството потвърждава, че финансовият отчет е изготвен в съответствие с приложимите счетоводни стандарти, отразява вярно и честно информацията за активите, пасивите и финансовото състояние на Дружеството, при изготвянето на финансовия отчет за 2023 г. е прилагана последователна и адекватна счетоводна политика, и финансовият отчет е изготвен на принципа на действащо предприятие.

Ръководството е отговорно за коректното водене на счетоводните регистри, за целесъобразното управление на активите и за предприемане на необходимите мерки за избягването и откриването на евентуални злоупотреби и други нередности.

Дружеството няма регистрирани клонове.

Към 31 декември 2023 г. вътрешноструктурни единици в НЕК ЕАД са следните предприятия:

- НЕК ЕАД, Предприятие „Водноелектрически централи“, град Пловдив – извършва производство на електрическа енергия, строителна и ремонтна дейност в областта на електропроизводството от ВЕЦ и инвестиционна дейност.
- НЕК ЕАД, Предприятие „Язовири и каскади“, град София – извършва техническа експлоатация и поддържане на язовири и хидроенергийни обекти.

III Информация, изисквана по реда на чл. 187д и 247 от Търговския закон

Информация за придобиването и притежаването на акции на Дружеството от членовете на Съвета на директорите

Членовете на Съвета на директорите не притежават акции на Дружеството. За тях не са предвидени привилегии или изключителни права да придобиват акции и облигации на Дружеството. Всички акции на Дружеството са собственост на БЕХ ЕАД.

Информация за участието на членовете на Съвета на директорите в търговски дружества като неограничено отговорни съдружници, притежаването на повече от 25 на сто от капитала на друго дружество, както и участието им в управлението на други дружества или кооперации като прокуристи, управители или членове на съвети (в съответствие с изискванията на чл. 247, ал. 2, т. 4 от Търговския закон).

Албена Иванова Туджарова – председател на СД:

- не участва в търговски дружества като неограничено отговорен съдружник, не притежава повече от 25 на сто от капитала на друго дружество, не участва в управлението на други дружества или кооперации като прокурист, управител или член на съвети (в съответствие с изискванията на чл. 247, ал. 2, т. 4 от Търговския закон).

Мартин Иванов Георгиев – Изпълнителен Директор и член на СД:

- Участва като член на Съвета на директорите на „КонтурГлобал Оперейшънс България“ АД;
- Участва като член на Съвета на директорите на „КонтурГлобал Марица изток 3“ АД;

Ирена Милчева Белорешка – член на СД:

- не участва в търговски дружества като неограничено отговорен съдружник, не притежава повече от 25 на сто от капитала на друго дружество, не участва в управлението на други дружества или кооперации като прокурист, управител или член на съвети (в съответствие с изискванията на чл. 247, ал. 2, т. 4 от Търговския закон).

Момчил Векилов Ванов – член на СД:

- Участва като член на Надзорния съвет на „Ай Си Джи Би“ АД.

Ангел Петров Петров – член на СД:

- не участва в търговски дружества като неограничено отговорен съдружник, не притежава повече от 25 на сто от капитала на друго дружество, не участва в управлението на други дружества или кооперации като прокурист, управител или член на съвети (в съответствие с изискванията на чл. 247, ал. 2, т. 4 от Търговския закон).

Информация за договорите по чл. 240б от Търговския закон, сключени през годината

През 2023 г. Съветът на директорите или други свързани с тях лица не са сключвали договори с Дружеството, които излизат извън обичайната му дейност или съществено се отклоняват от пазарните условия.

IV Оперативен и финансов преглед на дейността на НЕК ЕАД

1) Описание на основната дейност, важни събития настъпили през годината, отнасящи се към дейността на Дружеството

НЕК ЕАД обхваща бизнес дейности в областта на производството на електроенергия от ВЕЦ и ПАВЕЦ, както и покупка и продажба на електрическа енергия в страната, като изпълнява основна роля в регулирания пазар. С лицензията си за търговия с електрическа енергия извършва сделки на свободния пазар. С притежаваните водноелектрически централи и ПАВЕЦ, НЕК е най-големият производител на

енергия от възобновяеми енергийни източници в страната, който участва активно на регулирания и свободния пазар и в управлението и регулирането на електроенергийната система.

Дейността на компанията се осъществява в съответствие с нормативната база на електроенергийния сектор регламентирана със Закона за енергетиката, Закона за енергията от възобновяеми източници, подзаконовите нормативни актове и приложимите административни актове. Дружеството осъществява дейността си основно в регулирана среда с лицензията за обществена доставка, но участва и на Българска независима енергийна борса (БНЕБ) и свободния пазар с лицензиите за производство и търговия. НЕК ЕАД също така е и доставчик от последна инстанция (ДПИ) и основен участник на балансиращия пазар.

През 2023 г. НЕК ЕАД изпълни задълженията си съгласно притежаваните лицензи и тези към обществото в съответствие с изискванията на Закона за енергетиката за осигуряване на необходимото количество електрическа енергия на крайните снабдители, както и осигури снабдяването с електроенергия на потребителите, които не са избрали друг доставчик. Освен това съгласно нормативните актове и решенията на КЕВР, НЕК ЕАД реализира по пазарни цени на платформите на БНЕБ остатъка от задължително изкупуваната електроенергия съгласно двустранни договори с производители.

Поради увеличеното потребление от крайните снабдители през 2023 г. НЕК ЕАД осигуряваше количества електроенергия за регулирания пазар над прогнозните утвърдени от КЕВР в ценовите решения, действащи през годината, като допълнителните количества бяха обезпечени от електроцентралите ТЕЦ Ей И Ес-3С Марица Изток 1 и ТЕЦ КонтурГлобал Марица Изток 3, ВЕЦ на НЕК ЕАД и закупена електроенергия от свободния пазар. Тъй като тези преразходвани количества имат своето влияние в действащото ценово решение 2023-2024 г. се очаква при приемане на новото решение за регулаторния период 2024-2025 г. да бъдат отразени, така че НЕК ЕАД да бъде компенсирани за допълнителните разходи свързани с изпълняване на дейността Обществена доставка.

Дейността на НЕК ЕАД през 2023 г. бе силно зависима от определените ценови нива и регулаторни условия, както и от компенсаторните механизми и ликвидността на Фонд „Сигурност на Електроенергийната Система“ (ФСЕС) във връзка с възстановяване на направените от Обществения доставчик разходи по задължително изкупуване на електроенергия.

Намалените водни ресурси в язовирите, стопанисвани от компанията, се отразиха на участието на НЕК ЕАД на БНЕБ, което рефлектира в по-малки количества реализирана електроенергия от компанията на платформите на електроенергийната борса спрямо миналата 2022 г.

Електроенергийният пазар в страната, както и европейските енергийни борси в голяма степен нормализираха ценовите нива и средната цена на пазар ден-напред на БНЕБ през 2023 г. е 203 лв./МВтч, в определени периоди се наблюдаваха по-значителни сезонни изменения. След нестабилните ценови нива от 2022 г., през настоящата по-голяма част от търговията се извършваше през платформата ден-напред с малки изключения на дългосрочни продукти и оптимизация на позиции през пазар „В рамките на деня“.

През 2023 г. върху основната дейност, финансовото състояние и паричните потоци на НЕК ЕАД оказваха влияние следните фактори:

- Намаление на производството на електроенергия от собствени ВЕЦ, което е с 25.7% по-малко в сравнение с отчета за предходната година и е характерно за много суха година.
- Ръст на потреблението на Крайните снабдители с 4.1% по отчетни данни за 2023 г. спрямо количествата продадени на тези клиенти през 2022 г.
- Намаление на продадените количества от НЕК ЕАД на БНЕБ и свободния пазар, поради действащата неблагоприятна търговска конюнктура на електроенергийните борси, по-слабото търсене на електроенергия и намалената икономическа активност.
- Стабилизиране на пазарните цени на БНЕБ и европейските енергийни борси, като през 2023 г., които се установиха на средни нива около 203 лв./МВтч, при отчетени за предходната година – около 500 лв./МВтч. Въпреки по-ниските пазарни цени, действащи през настоящата година компанията успя да постигне значително по-високи средни продажни цени от действащите на пазар ден-напред на БНЕБ в резултат на сключени през 2022 г. двустранни договори за доставка през 2023 г.

- Действащи високи нива на цените на въглеродните емисии на европейските борси – 84 евро на тон средно, което рефлектира върху разходите на електроцентралите ТЕЦ Ей И Ес-3С Марица Изток 1 и ТЕЦ КонтурГлобал Марица Изток 3 и постави в неконкурентна позиция участието със закупена от тях енергия на свободния пазар.
- Действащият механизъм за таван на приходите на продаваната електроенергия и целевите вноски, които компанията трябва да внася ежемесечно във ФСЕС.
- Разпореждане на Министерски съвет за 100% дивидент от НЕК ЕАД за 2022 г., с което компанията се задължи да заплати на БЕХ ЕАД дивидент в размер на 449,315 хил.лв., отнасящи се за финансовия резултат за предходната 2022 г.

Цените на въглеродните емисии на европейските борси през 2023 г. бяха повлияни от цените на природния газ и други енергийни суровини, на електроенергията, на икономическото състояние на европейските икономики и на други фактори, което водеше до флуктуации и нестабилност в пазара на емисии. Намалението на цените на въглеродните емисии в сравнение със заложените в ценовото решение за 2022-2023 г. беше отразено от КЕВР в решението за новия регулаторен период /2023-2024 г./, с което се задължи НЕК ЕАД да възстанови на ФСЕС над 91 млн. лв. В ценовото решение на КЕВР за периода 2023-2024 г. са заложили цени за въглеродни емисии на ниво 88 евро/тон, като през трето и четвърто тримесечие на 2023 г. са надценени и на европейските борси са под това ниво. Разходите за емисии се отразяват пряко в разходите, които фактурират на НЕК ЕАД електроцентралите ТЕЦ Ей И Ес-3С Марица Изток 1 и ТЕЦ КонтурГлобал Марица Изток 3 за произведената електроенергия и в компенсаторните механизми на ФСЕС.

НЕК ЕАД отчете положителен финансов резултат за 2023 г. в размер на 127,847 хил.лв. преди данъци. В сравнение с 2022 г. се отчита намаление на финансовия резултат с 1,053,185 хил.лв., като през миналата година отчетената печалба преди данъци е 1,181,032 хил.лв. Влияние за значителния спад на печалбата на дружеството за 2023 г. оказаха по-ниските действащи пазарни цени на БНЕБ, ниското производство от ВЕЦ и по-слабото търсене на електроенергия, което рефлектира и в намаление на продажбите спрямо 2022 г. Като цяло през 2023 г. приходите от продадена електроенергия от компанията намаляват с 54.5% в сравнение с отчетените за предходната година.

Във връзка с приетия Регламент (ЕС) 2022/1854 на Съвета от 6 октомври 2022 г. относно спешна намеса за справяне с високите цени на енергията, с който се предвижда производителите и Обществения доставчик да внасят целеви вноски във ФСЕС от производителите на електроенергия в България, включително и НЕК ЕАД заплащат тези вноски към фонда. Приетият механизъм обхваща периода декември 2022 г. – юни 2023 г., като впоследствие с решение на Министъра на енергетиката срокът бе удължен до края на 2023 г. В съответствие с приетото решение НЕК ЕАД внася целеви вноски от приходите от реализираната електроенергия на свободния пазар от централите ТЕЦ Ей И Ес-3С Марица Изток 1 и ТЕЦ КонтурГлобал Марица Изток 3 по схемата на облагане за м.декември 2022 г. на принципа разходи плюс 18% и продажната цена, а за произведената електроенергия от ВЕЦ продажбите на свободния пазар се облагат при достигната цена над 350 лв./МВтч /до 30.06.2023 г./, а от 01.07.2023 г. продажби над 200 лв./МВтч за електроенергия произведена от ВЕЦ на НЕК ЕАД.

През м.май 2023 г. бе извършено плащане в полза на държавата на отчисления от печалбата на дружеството за финансовата 2022 г., като дължимият и изплатен дивидент от НЕК ЕАД за 2022 г. бе в размер на 224,657 хил.лв. С Разпореждане №7 на Министерски съвет от 14.12.2023 г. бе наложено задължение за 100% дивидент на НЕК ЕАД за предходната финансова 2022 г., като това наложи задължението за допълнително внасяне на още 224,657 хил. лв. към БЕХ ЕАД, които значително влошиха паричния поток и финансовите показатели на дружеството. Поради хроничния недостиг на финансови средства през последните години, липсата на висока ликвидност и нормален паричен поток към 31.12.2023 г., както и високите задължения на НЕК ЕАД към БЕХ ЕАД, компанията бе във фактическа невъзможност да довнесе сумата равняваща се на допълнителни 50% дивидент за финансовия отчет за приключилата 2022 г. в БЕХ ЕАД. В тази връзка БЕХ ЕАД отпусна на НЕК ЕАД нов заем в размер на 224,657 хил. лв. със срок на погасяване 31.12.2028 г. С това решение дружеството осъществява дейността си при допълнително влошен паричен поток и при неблагоприятна търговска конюнктура, действаща на електроенергийния пазар в края на 2023 г. НЕК ЕАД

ще бъде поставен в условия на значителен риск да не бъде в състояние да извършва нормално дейността си през следващата година, като е възможно да не изпълни в пълен обем ремонтната и инвестиционна програми.

Освен това силно зависейки от определените ценови нива и регулаторни условия, както и от компенсаторните механизми на ФСЕС във връзка с възстановяване на направените от Обществения доставчик разходи по задължителното изкупуване на електроенергия при бъдещо частично възстановяване на дължими средства от ФСЕС към НЕК ЕАД /до законово регламентирани признати и утвърдени средства/ съществува реална опасност от забава на плащания от дружеството към доставчици на електрическа енергия и плащания по кредити към БЕХ ЕАД.

Съгласно анонсираните и приети промени в Закона за енергетика, от 01.07.2024 г. се предвижда функциите на НЕК като Обществен доставчик да отпаднат при снабдяването с електроенергия на Крайните снабдители, като след тази дата компанията ще продължи да изкупува електроенергия по действащото споразумение с ТЕЦ Ей И Ес-3С Марица изток 1 и да я продава на платформите на БНЕБ заедно с тази, произведена от собствените ВЕЦ и ПАВЕЦ.

2) Производствена и търговска дейност

Производството на електроенергия от собствените ВЕЦ и ПАВЕЦ за 2023 г. е характерно за много суха година, като водноелектрическите централи в структурата на НЕК ЕАД произведоха 1,862,466 МВтч спрямо 2,505,584 МВтч по отчет за 2022 г. В сравнение с миналата 2022 г. /когато производството също е характерно за суха година/ е отчетено намаление на производството с 25.7% или 643,118 МВтч по-малко. Спадът на производството от водноелектрическите централи на дружеството се дължи на по-малките притоци и акумулирани обеми водни ресурси в язовирите през годината. През цялата година по-високо производство от водноелектрическите централи бе отчетено през месеците май и юни, а през останалия период от годината дружеството се опитваше да акумулира в максимална степен водния ресурс в резултат на значително по-малките валежи като цяло. Водноелектрическите централи в структурата на НЕК ЕАД активно участват на балансиращия пазар и са важна част при управлението и регулирането на електроенергийната система в страната, като мениджмънта на компанията полагаше усилия за максимално ефективно използване на водния ресурс.

• Обществена доставка и търговия с електроенергия

НЕК ЕАД изпълни задълженията си в съответствие с лицензионните си дейности и осигури необходимото количество електроенергия на Крайните снабдители. НЕК ЕАД участва на БНЕБ и свободния пазар през 2023 г. с по-малки обеми и реализира по-малки количества електроенергия извън регулирания пазар на платформите на БНЕБ през годината.

В съответствие с нормативната уредба и ценовите решения на КЕВР, действащи през 2023 г. НЕК ЕАД участва приоритетно на регулирания пазар, изпълнявайки задълженията си към обществото съгласно Закона за енергетиката. Компанията продължава да е гарант за сигурността на електроенергийната система чрез предоставяне на услуги за балансиране и регулиране чрез мощностите си във ВЕЦ и ПАВЕЦ.

НЕК ЕАД е един от основните доставчици на балансираща енергия в страната. Участието на компанията на балансиращия пазар се определя от активирането на мощностите от ЕСО ЕАД и в тази връзка като доставчик на балансираща енергия НЕК ЕАД може много ограничено да влияе върху количеството на активираните услуги за балансиране, но предоставя целия необходим резерв съгласно действащите нормативи и техническите възможности.

• Покупки на електроенергия

През 2023 г. покупките на електроенергия от НЕК ЕАД се осъществяваха в съответствие с действащите ценови решения на КЕВР за регулаторните периоди 2022-2023 г. и 2023-2024 г., както и въз основа на действащите нормативните актове. През годината НЕК ЕАД осъществяваше покупките си при следните условия на електроенергийния пазар:

- ръст на потреблението на електроенергия от Крайните снабдители през 2023 г.
- по-ниски цени на електроенергията на свободния пазар в сравнение с предходната година.
- невъзможност за оптимално използване на Блок 2 в ТЕЦ Ей И Ес-3С Марица Изток 1, поради забавен ремонт, който започна през м.октомври 2023 г., като Блок 2 отново бе разполагам през м. февруари 2024 г.

Изменение на закупената електроенергия, МВтч

Закупена електроенергия	Отчет 2023	Отчет 2022	Разлика 2023 / 2022	Изменение %
1. Производители по квоти	4,849,335	4,356,128	493,207	11.3
АЕЦ Козлодуй	4,075,580	3,886,450	189,130	4.9
ТЕЦ Марица-изток 2	773,755	469,678	304,077	64.7
2. Задължения по споразумения с ТЕЦ МИ 1 и ТЕЦ МИ 3, ВЕИ и ВЕКП производители под 500 кВт	5,600,075	9,484,712	-3,884,637	-41.0
ТЕЦ Марица-изток 1	1,812,930	3,561,665	-1,748,735	-49.1
ТЕЦ Марица-изток 3	3,592,307	5,630,118	-2,037,811	-36.2
ВЕИ производители под 500 кВт	192,130	289,763	-97,633	-33.7
ВЕКП производители под 500 кВт	2,708	3,166	-458	-14.5
3. Балансираща и регулираща енергия	249,429	323,646	-74,217	-22.9
4. БНЕБ и свободен пазар	1,782,137	354,167	1,427,970	403.2
ОБЩО ЗАКУПЕНА ЕЛЕКТРОЕНЕРГИЯ	12,480,976	14,518,653	-2,037,677	-14.0

През 2023 г. закупи 12,480,976 МВтч електроенергия, с които участва на регулирания пазар и свободния пазар. Това количество е с 14.0% по-малко в сравнение с отчета за предходната 2022 г., когато покупките са в размер на 14,518,653 МВтч. Количеството закупена електроенергия в портфолиото на компанията през 2023 г. обезпечи нормалното електрозахранване на потребителите на регулирания пазар и осигури количества електроенергия за участие на свободния пазар.

Отчита се ръст на покупките от квотните централи и намаление на изкупуваната електроенергия от централите със споразумения за изкупуване на електроенергия и разполагаемост, ВЕИ и ВЕКП производители с инсталирана мощност под 500 кВт. Увеличението на покупките от квотните централи се дължи на завишените количества от АЕЦ Козлодуй в ценовите решения на КЕВР, действащи през 2023 г. в сравнение с количествата, закупени през 2022 г., когато в решенията на КЕВР бяха предвидени по-малки доставки. ТЕЦ Марица изток 2 също достави по-голямо количество на НЕК Обществен доставчик за 2023 г.

Доставените количества електроенергия от АЕЦ Козлодуй през 2023 г. са 4,075,580 МВтч или с 4.9% повече спрямо закупените за предходната година при ръст от 189,130 МВтч. ТЕЦ Марица Изток 2 е доставила по-големи количества електроенергия съгласно разчетените от КЕВР в ценовото решение за регулаторния период 2023-2024 г., поради удължена неразполагаемост на Блок 2 на ТЕЦ Ей И Ес-3С Марица Изток 1 от м.октомври. В сравнение с отчета за предходната година, увеличението при покупките от ТЕЦ Марица Изток 2 е 64.7%, но е необходимо да се отбележи, че тя доставяше електроенергия на НЕК ЕАД само през първо полугодие на 2022 г. Доставените количества от ТЕЦ Марица Изток 2 през 2023 г. по отчетни данни са 773,755 МВтч и са за периода юли-декември съгласно ценовото решение на КЕВР за регулаторния период 2023-2024 г. Общо количеството закупена електроенергия от НЕК ЕАД от квотните електроцентрали за обезпечаване потреблението на Крайните снабдители през 2023 г. е с ръст от 493,207 МВтч или 11.3% повече спрямо отчета за 2022 г.

Изменение на структурата на закупената електроенергия :

Покупките на електроенергия от НЕК ЕАД през 2023 г. се осъществяваха в съответствие с разпоредбите на ЗЕ за задължително изкупуване на произведената електроенергия по споразуменията за изкупуване на електроенергия с ТЕЦ Ей И Ес-3С Марица Изток 1 и ТЕЦ КонтурГлобал Марица Изток 3, от ВЕИ и ВЕКП производители с мощност под 500 кВт. Общо количеството закупена от дружеството електроенергия от двете електроцентрали от комплекса Марица изток и по преференциални цени от ВЕИ и ВЕКП производители под 500 кВт за годината е 5,600,075 МВтч, което количество е с 41.0% по-малко /- 3,884,637 МВтч/ в сравнение с закупените количества за 2022 г. Отчита се значително намаление при покупките от двете термични централи /ТЕЦ Ей И Ес-3С Марица Изток 1 и ТЕЦ КонтурГлобал Марица Изток 3/, с които НЕК ЕАД има споразумения за изкупуване на електроенергия, но и спад при количествата закупени от ВЕИ и ВЕКП производители с преференциални цени през 2023 г. спрямо отчета за предходната година. Намалението при ВЕИ производителите с инсталирана мощност под 500 кВт е 33.7% в сравнение с закупените количества за 2022 г.

Базовите кондензационни електроцентрали, с които НЕК ЕАД има споразумения за изкупуване на електроенергия и разполагаемост – ТЕЦ Ей И Ес-3С Марица Изток 1 и ТЕЦ КонтурГлобал Марица Изток 3 работеха при много по-ниско натоварване през 2023 г. в сравнение с миналата 2022 г. Закупената електроенергия от ТЕЦ Ей И Ес-3С Марица Изток 1 за годината е 1,812,930 МВтч или с 49.1% по-малко в сравнение с отчета за миналата година, когато бяха закупени 3,561,665 МВтч. Покупките от ТЕЦ КонтурГлобал Марица Изток 3 също намаляват - с 36.1% в сравнение с отчета за миналата година при спад в количествено изражение от 2,037,811 МВтч поради факта, че през 2022 г. тази централа работеше почти при максимално натоварване.

Използваемостта от двете електроцентрали през миналата 2022 г. е била много висока – съответно 77.2% за ТЕЦ Ей И Ес-3С Марица Изток 1 и 93.5% за ТЕЦ КонтурГлобал Марица Изток 3, в сравнение съответно 44.0% и 60.3% за 2023 г., т.е. отчита се значително намаление на използваемостта им през настоящата година. Основна причина за намаление на производството от двете централи е намалените цени на българската и европейските енергийни борси и високите цени на квотите на въглеродни емисии, което се отрази в занижение на възможностите на НЕК ЕАД да участва на свободния пазар.

Дружеството е закупило и минимални количества балансираща и регулираща енергия, вследствие участието си на балансиращия пазар. НЕК ЕАД закупува и количества електроенергия от платформите на БНЕБ с цел ценово оптимизиране на микса на компанията, като през 2023 г. по отчетни данни покупките са нараснали значително спрямо отчета за предходната година. Обезпечаването с електроенергия за клиентите на ДПИ от компанията също се осъществява през платформите на БНЕБ.

Структурата на закупената електроенергия през 2023 г. се променя, като задължително изкупуваната електроенергия по споразуменията с ТЕЦ Ей И Ес-3С Марица Изток 1 и ТЕЦ КонтурГлобал Марица Изток 3, ВЕИ и ВЕКП производители с мощност под 500 кВт намалява до 44.9% през настоящата година спрямо 65.3% за предходната 2022 г. Относителния дял на закупената електроенергия по квоти нараства до 38.9% спрямо 30.0% за миналата година.

• **Продажи на електроенергия**

НЕК ЕАД продаде на регулирания пазар и платформите на БНЕБ и свободния пазар през 2023 г. 14,238,701 МВтч електроенергия, което количество е с 15.9% по-малко спрямо отчета за предходната година. Продажбите на дружеството през миналата година са на ниво от 16,932,090 МВтч. Намалението на продажбите на електроенергия в количествено изражение е с 2,693,090 МВтч през 2023 г. и се дължи на намалението на реализираните количества на свободния пазар, както и на спада на продажбите на балансиращия пазар. Най-висок е относителният дял на продадената електроенергия за „защитените потребители“ на регулирания пазар.

На електроенергийния пазар НЕК ЕАД осъществяваше своята търговска дейност през 2023 г. при следните условия:

- Намаление на производството на електроенергия от собствени ВЕЦ.
- Ръст на продажбите на електроенергия за Крайните снабдители.
- Стабилизирани на пазарните цени на електроенергията на БНЕБ и европейските електроенергийни борси на значително по-ниски нива спрямо 2022 г. и задържане на високи нива на цените на въглеродните емисии.
- На платформите на БНЕБ дружеството участваше с по-малки обеми в сравнение с 2022 г., поради по-малките количества водни ресурси в язовирите на компанията и неблагоприятната търговска конюнктура на свободния пазар.

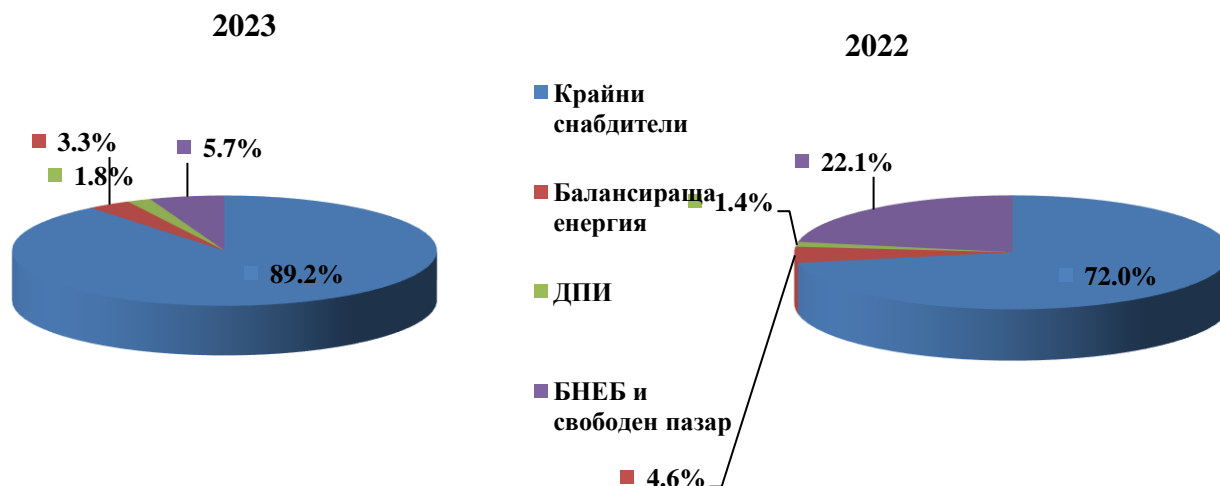
Изменение на продажбите на електроенергия, МВтч

Продадена електроенергия	Отчет 2023	Отчет 2022	Разлика 2023 / 2022	Изменение %
1. Крайни снабдители	12,696,546	12,192,308	504,238	4.1
2. Балансираща енергия и регулиране	466,960	770,610	-303,650	-39.4
3. БНЕБ и свободен пазар	1,075,195	3,969,172	-2,893,977	-72.9
3.1 БНЕБ и свободен пазар	813,049	3,736,437	-2,923,388	-78.2
3.2 ДПИ	262,146	232,735	29,411	12.6
ОБЩО ПРОДАЖБИ ЕЛЕКТРОЕНЕРГИЯ	14,238,701	16,932,090	-2,693,389	-15.9

През 2023 година НЕК ЕАД отчита увеличение на продажбите за регулирания пазар, като продадената електроенергия за Крайните снабдители през годината е на ниво от 12,696,546 МВтч спрямо 12,192,308 МВтч по отчет за миналата година. В сравнение с отчетените продажби за предходната година се констатира ръст от 4.1% или 504,238 МВтч повече продадена електроенергия за „защитените потребители“ на регулирания пазар през 2023 г. По отделни тримесечия продажбите за Крайните снабдители през второ, трето и четвърто тримесечия на 2023 г. бележат ръст в сравнение със съответните периоди на 2022 г. През първо тримесечие на настоящата година продажбите за Крайните снабдители бяха с минимален спад спрямо предходната година.

Структура на продадената електроенергия :

Дружеството отчита намаление на продадената балансираща и регулираща енергия, при която се констатира спад от 39.4% в резултат на по-малката използваемост на балансиращите мощности в групата на компанията през 2023 г. Като цяло намалението се дължи на променената методика на ЕСО ЕАД за изчисление на небалансите, което намали небалансите в системата и на обединението на съседни пазари относно взаимното компенсирание на небалансите.

На БНЕБ и свободния пазар НЕК ЕАД реализира значително по-малки обеми електроенергия през 2023 г. в резултат на неблагоприятната търговска конюнктура на свободния пазар – по-ниски пазарни цени на БНЕБ спрямо миналата година и малко по-високи цени на въглеродните емисии на европейските борси, въпреки че в средногодишен аспект нивата им са близки до разчетените от КЕВР.

На електроенергийният пазар в страната, както и на европейските енергийни борси ценовите нива на електроенергията в голяма степен се нормализираха, като в определени периоди имаше някои по-значителни изменения, но в средномесечен и средногодишен порядък показва сравнителна стабилност на цените. След нестабилните ценови нива от 2022 г. по-голяма част от търговията се извършваше през платформата „Ден напред“ с малки изключения на по-дългосрочни продукти и изчистване на позиции през платформата „В рамките на деня“.

През 2023 г. НЕК ЕАД реализира на свободния пазар 1,075,195 МВтч, което е с 72.9% по-малко в сравнение с отчетените продажби през миналата година.

При така действащите пазарни цени на електроенергията и високите нива на цените на въглеродните емисии на електроенергийните борси през 2023 г., компанията трудно покриваше пълните разходи на електроцентралите, с които има споразумения за изкупуване на електроенергия и разполагаемост /ТЕЦ Ей И Ес-3С Марица Изток 1 и ТЕЦ КонтурГлобал Марица Изток 3/ за да участва пълноценно на БНЕБ и свободния пазар, което рефлектира и в значително намаление на производството им за 2023 година. Освен това през м.октомври Блок 2 на ТЕЦ Ей И Ес-3С Марица Изток 1 аварира и до края на годината бе неразполагам, което допълнително ограничи възможностите за участие на свободния пазар.

Количествата продадена електроенергия за клиентите на ДПИ през 2023 г. нарастват спрямо нивото на продажбите на предходната година, като компанията е продала 262,146 МВтч през 2023 г. спрямо 232,735 МВтч отчетени за предходната година, което е ръст от 12.6%. Съгласно изискванията на действащата нормативна уредба тази електроенергия се осигурява за клиентите на ДПИ чрез закупуване от платформите на БНЕБ, като в края на годината се констатира, че все още доста клиенти не са сключили договор с търговец на свободния пазар.

Структурата на продадената от НЕК ЕАД електроенергия през 2023 г. се променя, като относителният дял формиран от задължението на дружеството съгласно Закона за енергетика да осигурява електроенергия за покриване на потреблението на Крайните снабдители нараства до 89.2% спрямо 72.0% за предходната година. Намаление се отчита в относителния дял на продадената електроенергия за БНЕБ и свободния пазар, който от 22.1% през 2022 г. намалява до 5.7% от всички продажби през настоящата година.

3) Финансов резултат, приходи и разходи

НЕК ЕАД осъществяваше дейността си през 2023 г. в съответствие с действащото енергийно законодателство и ценовите решения на КЕВР за регулаторните периоди 2022-2023 г. и 2023-2024 г. Дейността на компанията е силно зависима и от компенсаторните механизми на ФСЕС във връзка с възстановяването на направените от НЕК ЕАД разходи по задължително изкупуване на електроенергия за дейността Обществена доставка. В ценовото решение за регулаторния период 2022-2023 г. КЕВР призна на НЕК Обществен доставчик средства в размер на 252,239 хил.лв. отнасящи се за завишено производство, насочено към регулирания пазар от двете електроцентрали със споразумения за изкупуване ТЕЦ Ей И Ес-3С Марица Изток 1 и ТЕЦ КонтурГлобал Марица Изток 3 за предходния регулаторен период, които бяха възстановени на компанията от ФСЕС. Освен това от приходите от ФСЕС за 2023 г. е приспаднал и определения в Решение Ц 14 на КЕВР от 30.06.2023 г. надвзет приход от Обществения доставчик за периода 2022-2023 г. в размер на 91,248 хил. лв.

Приходи

НЕК ЕАД отчете общо приходи за 2023 г. в размер на 3,520,021 хил.лв. В сравнение с отчета за предходната година се констатира намаление на приходите на дружеството от 1,756,505 хил.лв. като за 2022 г. общите приходи на НЕК ЕАД са на ниво от 5,276,526 хил.лв. Приходите на компанията намаляват с 33.3%, като отчетения спад се дължи на значително по-малките постъпления на приходите от продадена електроенергия през 2023 г. в сравнение с отчетените за предходната година.

Отчетените приходи от продажби от дружеството за настоящата 2023 г. са в размер на 1,774,737 хил.лв. като същите намаляват с 53.7% в сравнение с отчетените приходи от продажби за предходната 2022 г., когато са на ниво от 3,830,908 хил.лв. Отчита се значително намаление на приходите от продадена електроенергия при осъществяване на основната дейност на дружеството, но увеличение в приходите от ФСЕС спрямо отчета за миналата година.

Дружеството отчита значително намаление на приходите от продадена електроенергия за 2023 г. в сравнение с отчетените за предходната година, като спадът им е с 54.5% или 2,043,980 хил.лв. по-малко приходи. Намаление се отчита в приходите от продажби за ДПИ, на платформите на БНЕБ и свободния пазар, както и в приходите от продажби от балансиращия пазар. Ръст спрямо миналата година се отчита единствено в приходите от Крайните снабдители през 2023 г.

Приходите от продадена електроенергия за Крайните снабдители за 2023 година са в размер на 1 240 727 хил.лв. при отчетени за миналата година на ниво от 1,171,039 хил. лв. Приходите от Крайни снабдители за годината нарастват с 6.0%, като ръстът им се дължи на завишението на количествата продадена електроенергия от НЕК ЕАД на Крайните снабдители през 2023 г. спрямо отчета за миналата 2022 г.

НЕК ЕАД е един от основните доставчици на балансираща енергия в страната. Приходите от участието на дружеството на балансиращия пазар през настоящата година са в размер на 135,838 хил.лв. В сравнение с миналата година се отчита значително намаление от 381,386 хил.лв. През 2022 г. отчетените приходи от балансиращата енергия и регулиране са на ниво от 517,224 хил.лв. Намалението на тази приходи се дължи, както на по-ниските цени на БНЕБ, които влияят върху цените на балансиращата енергия и регулирането нагоре, така и на количеството на използваните от ЕСО балансиращи мощности на НЕК ЕАД за 2023 г., които са отбелязали също спад спрямо миналата година. Участието на НЕК ЕАД на балансиращия пазар се определя от активирането на мощностите от ЕСО ЕАД и дружеството може много ограничено да влияе върху количеството на активираните услуги за балансиране.

В следващата сравнителна таблица са показани приходите за 2023 г. по източници, съпоставени с отчетените за 2022 г.:

Приходи по основни пера в хил. лв.	Отчет 2023	Отчет 2022	Разлика 2023/2022	Изменение %
1. Приходи от продадена електроенергия	1,709,534	3,753,514	-2,043,980	-54.5
1.1 Крайни снабдители	1,240,727	1,171,039	69,688	6.0
1.2 Балансираща енергия и регулиране	135,838	517,224	-381,386	-73.7
1.3. БНЕБ и свободен пазар	332,969	2,065,251	-1,732,282	-83.9
в т.ч. БНЕБ и свободен пазар	273,413	1,943,178	-1,669,765	-85.9
ДПИ	59,556	122,073	-62,517	-51.2
2. Приходи от продажба на резерв и услуги	56,507	62,363	-5,856	-9.4
3. Приходи от ФСЕС	1,669,008	1,372,444	296,564	21.6
4. Водоподаване и други услуги	8,696	15,031	-6,335	-42.1
5. Други приходи	27,059	29,567	-2,508	-8.5
6. Приходи от асоциирани предприятия	49,217	43,607	5,610	12.9
ОБЩО ПРИХОДИ	3,520,021	5,276,526	-1,756,505	-33.3
<i>в т.ч. Приходи от продажби</i>	1,774,737	3,830,908	-2,056,171	-53.7

Отчетените приходи от продадена електроенергия на БНЕБ и свободния пазар през 2023 г. значително намаляват в сравнение с предходната година. Негативно влияние за спада им при участието на НЕК ЕАД на платформите на БНЕБ и свободния пазар през 2023 г. оказаха следните фактори:

- Намаление на производството на електроенергия от собствени ВЕЦ през годината в резултат на занижените водни ресурси.
- Стабилизиране на пазарните цени на електроенергията на БНЕБ и европейските електроенергийни борси, но при значително по-ниски нива спрямо 2022 г. и задържане на високи нива на цените на въглеродните емисии през 2023 г.
- Намаление на производството от електроцентралите със споразумения за изкупуване на електроенергия и разполагаемост, поради факта, че компанията трудно успява да покрива пълните им разходи, за да участва пълноценно на БНЕБ и свободния пазар.

Компанията отчете спад на приходите си от БНЕБ и свободния пазар с 1,732,282 хил.лв. за 2023 г. спрямо отчетените приходи по това перо за миналата 2022 г. Това включва приходи от продадена електроенергия на платформите на БНЕБ и свободния пазар и за ДПИ, като отчетеното намаление на приходите е в условия на спад на количествата реализирана електроенергия на платформите на БНЕБ и свободния пазар и при отчетени по-ниски продажни цени в сравнение предходната година.

Приходите реализирани от НЕК ЕАД само на платформите на БНЕБ отчетени през настоящата година са на ниво от 273,413 хил. лв. при отчетени миналата година 1,943,178 хил. лв. или намаление от 1,669,765 хил. лв. спрямо миналата 2022 г. Спада на приходите отчетени от НЕК ЕАД се дължи на по-ниските цени, действащи на БНЕБ през настоящата година, както и на действаща неблагоприятна търговска конюнктура в резултат, на която дружеството не може да участва оптимално на свободния пазар и реализира значително по-малко електроенергия на този пазар. Въпреки, че на платформите на БНЕБ пазарните цени през настоящата година са значително по-ниски, компанията отчете значително по-висока средно продажна цена в сравнение с действащите през годината в резултат на извършена оптимизация на търговската дейност и сключени през 2022 г. договори за доставка през 2023 г.

Приходите от продадена електроенергия за ДПИ за настоящата година са в размер на 59,556 хил. лв. спрямо 122,073 хил. лв., реализирани за 2022 г., като влияние за спада им оказват също значително по-ниските цени на платформите на БНЕБ през настоящата година.

НЕК ЕАД генерира и приходи от резерв и услуги в размер на 56,507 хил.лв. за настоящата 2023 г. В сравнение с миналата година отчетените приходи бележат спад с 5,856 хил.лв. Намалението им се дължи на по-малките количества резерв продаден от НЕК ЕАД през 2023 г. спрямо отчета за миналата година. Тези приходи са съгласно действащите Правила за търговия с електроенергия и Правилата за провеждане на тръжни процедури за поддържане сигурността на електроенергийната система.

Приходите от ФСЕС през 2023 г. възстановявани на НЕК ЕАД се осъществяваха в съответствие с ценовите решения на КЕВР за регулаторните периоди 2022-2023 г. и 2023-2024 г. и утвърдените средства на фонда. Отчетените приходи от ФСЕС за годината са 1,669,008 хил.лв. В сравнение с отчета за предходната година се констатира ръст на приходите от ФСЕС с 21.6% или увеличение от 296,564 хил. лв. Нарастването на приходите от ФСЕС за 2023 г. се дължи на по-високите компенсирани от ФСЕС разходи на Обществения доставчик за продадена електроенергия на Крайните снабдители съгласно ценовите решения на КЕВР, действащи през годината. От приходите от ФСЕС през 2023 г. е приспаднал и определения в Решение Ц 14 на КЕВР от 30.06.2023 г. надвзет приход от Обществения доставчик за периода 2022-2023 г. в размер на 91,248 хил. лв.

Отчита се ръст на приходите от дивидент за настоящата година, които нарастват до 49,217 хил. лв. спрямо 43,607 хил. лв. отчетени за 2022 г. Отчита се намаление в перо други приходи и приходи от водоподаване и други услуги в сравнение с отчета за миналата година.

Структурата на приходите се променя в сравнение с 2022 г., като приходите от продадена електроенергия намаляват от 71.1% до 48.6% през 2023 година, а приходите от ФСЕС нарастват до 47.4% спрямо 26.0% за отчета за 2022 г.

Разходи

НЕК ЕАД отчете общо разходи за дейността в размер на 3,419,816 хил.лв. за 2023 г. Разходите на компанията съгласно отчета за доходите към 31.12.2023 г. намаляват с 675,678 хил. лв. в сравнение с отчетените за миналата година, когато са на ниво от 4,095,494 хил.лв. Общо разходите на дружеството намаляват с 16.5% спрямо отчетените за предходната 2022 г.

Най-голямо влияние върху оперативната дейност на НЕК ЕАД оказват разходите за закупена електроенергия и разполагаемост, които са 91.2% от всички разходи за 2023 г. По отчетни данни оперативните разходи на компанията са 3,373,502 хил.лв. при намаление от 16.3% в сравнение с предходната година или за оперативна дейност са изразходвани с 656,301 хил.лв. по-малко спрямо отчетените разходи за през 2022 г.

В разходите за закупена електроенергия в отчета за доходите са включени и разходите за закупени въглеродни емисии за произведената електроенергия от електроцентралите, с които компанията има сключени споразумения за изкупуване /ТЕЦ Ей И Ес-3С Марица Изток 1 и ТЕЦ КонтурГлобал Марица Изток 3/ и същите са префактурирани на НЕК Обществен доставчик. Отчетените разходи за закупена електроенергия от НЕК ЕАД за 2023 година съгласно отчета за доходите са 3,117,595 хил.лв., като спрямо миналата година се отчита намаление от 672,019 хил.лв. Отчетения спад на разходите за закупена електроенергия е с 17.7%, което се дължи на намалението на количествата закупена електроенергия за 2023 г., която е с 14.0% по-малко спрямо предходната година.

Изменение на разходите за дейността:

Разходи за дейността в хил. лв.	Отчет 2023	Отчет 2022	Разлика 2023/2022	Изменение %
1. Разходи за оперативна дейност	3,373,502	4,029,803	-656,301	-16.3
в т.ч. разходи за купена електроенергия	3,117,595	3,789,614	-672,019	-17.7
Относителен дял от общите разходи, %	91.2	92.5		
2. Финансови разходи	46,314	65,691	-19,377	-29.5
ОБЩО РАЗХОДИ	3,419,816	4,095,494	-675,678	-16.5

Най-голяма тежест в разходите за закупена електроенергия продължават да оказват цените на въглеродните емисии на международните борси, които електроцентралите ТЕЦ Ей И Ес-3С Марица Изток 1 и ТЕЦ КонтурГлобал Марица Изток 3 закупуват за произведената от тях електроенергия и префактурират на НЕК ЕАД. През настоящата година цените на въглеродните емисии се задържат на нива от около 83-84 евро на тон, което ниво е малко под прогнозните цени на КЕВР в ценовите решения, действащи през 2023 г. Относително високата цена на въглеродните емисии, които двете термични електроцентрали закупуват за произведената от тях електроенергия, влияе съществено върху разходите за закупена електроенергия от компанията през настоящата година.

По отделни разходи по икономически елементи /извън закупената електроенергия/ се отчита ръст на разходите за материали, външни услуги, амортизации и персонал, а спад се отчита в другите разходи и финансовите разходи.

Разходите за амортизации и материали отчетени за 2023 г. нарастват поради нововъведените активи в перо амортизации, а в частта материали, поради ръста на разходите за електроенергията, която ползват обектите на компанията през настоящата година. Увеличение в разходите за материали се отчита и при разходите за хранителни продукти, както и на ръста на разходите за придобиване на ДМА по стопански начин. Разходите за персонал на дружеството нарастват спрямо отчета за миналата година, което се дължи на ръста на средната работна заплата в дружеството през 2023 г., която бе завишена за да покрие отчетената висока инфлация в страната през 2022 г. Разходите за външни услуги нарастват минимално в сравнение с отчета за предходната година при ръст от 1,373 хил. лв. или 3.0% увеличение. Отчита се и по-високо изпълнение на ремонтната програма.

Към 31.12.2023 Дружеството е признало провизия в размер на 27,642 хил. лв. във връзка с предявена претенция от „Ей И Ес - 3С Марица изток 1“ ЕООД към НЕК ЕАД за неизкупени минимални количества електрическа енергия за 2023 г. по Споразумение за изкупуване на електрическа енергия от 2001 г.

Намаление се отчита в другите разходи, които са редуцирани с 37.1% или 4,047 хил. лв. спад. Най-голямо отражение за намалението им през 2023 г. в сравнение с отчета за предходната година оказва редуцирането на разходите за глоби и неустойки, които са с 3,056 хил. лв. по-малко.

Към 31.12.2023 г. отчетените финансови разходи са на ниво от 46,314 хил. лв. спрямо 65,691 хил. лв. за 2022 г., което е 29.5% намаление. Спадът им се дължи на извършеното предоговаряне на лихвения процент по съществуващите договори за кредити между НЕК ЕАД като кредитополучател и БЕХ ЕАД като кредитор. Съгласно споразуменията между НЕК ЕАД и БЕХ ЕАД лихвения процент е намален, което се отразява и в намаление на финансовите разходи на компанията.

Във връзка с разпореждане №7 на Министерски съвет от 14.12.2023 г. за 100% внасяне на дивидент от държавните фирми, като за НЕК ЕАД се изисква довносяне на дивидент за приключилата 2022 г., /дружеството отчете печалба в размер на 1,083,256 хил. лв. и плати дивидент в размер на 224,657 хил.лв./, с което възникват допълнителни парични плащания и потоци в размер на още 224,657 хил.лв., които компанията трябва да довнесе като допълнителен дивидент в БЕХ ЕАД, отнасящ се за финансовия резултат за 2022 г. Поради недостиг на финансови средства, липсата на висока ликвидност и нормален паричен поток към края на 2023 г., както и високите задължения на НЕК ЕАД към БЕХ ЕАД, компанията не е във фактическа възможност да довнесе още 50% дивидент за финансовия отчет за приключилата 2022 г. В тази връзка между БЕХ ЕАД и НЕК ЕАД в началото на 2024 г. е сключен нов заем в размер на 224,657 хил.лв. за довносяне на дивидента със срок на погасяване 31.12.2028 г.

През последните години всички разходи на дружеството са намалявани и ограничавани, като са сведени до изразходването на средства осигуряващи минимума за осъществяване и поддържане на основната дейност на НЕК ЕАД.

Финансов резултат

Финансовият резултат е финансовият измерител и отразява резултата от дейността на дружеството на пазара на електроенергия, дейността от други дейности, финансовите приходи/дивиденди/ и финансовите разходи.

През 2023 г. НЕК ЕАД осъществяваше основната си дейност съгласно действащото енергийно законодателство и ценовите решения на КЕВР, в съответствие с които компанията изпълняваше задълженията си като Обществен доставчик по покупката и продажбата на електроенергия и участваше на платформите на БНЕБ и свободния пазар.

Изменението на финансовия резултат преди данъци за 2023 година в сравнение със същия период на предходната година е показано в следващата таблица :

Финансов резултат в хил. лв.	Отчет 2023	Отчет 2022	Разлика 2023/2022	Изменение %
ОБЩО РАЗХОДИ НЕК ЕАД	3,419,816	4,095,494	(675,678)	-16.5
ОБЩО ПРИХОДИ НЕК ЕАД	3,520,021	5,276,526	(1,756,505)	-33.3
ФИНАНСОВ РЕЗУЛТАТ НЕК ЕАД	100,205	1,181,032	(1,080,827)	-91.5

НЕК ЕАД отчита положителен финансов резултат преди данъци за 2023 г. съгласно отчета за доходите на дружеството в размер на 100,205 хил.лв. В сравнение с предходната 2022 г. финансовия резултат е намален значително - с 1,080,827 хил.лв. по-малко. Към 31.12.2022 г. бе отчетена печалба преди данъци в размер на 1,181,032 хил.лв.

Върху финансовия резултат и паричния поток на НЕК ЕАД през 2023 г. най-голямо влияние оказаха следните фактори:

- Действащи по-ниски пазарни цени на БНЕБ и европейските енергийни борси, което се отрази в по-ниски продажби и намаление на приходите от продадена електроенергия от свободния пазар.
- Цени на въглеродните емисии, които през 2023 г. се задържат на високи нива /83-84 евро на тон средно/ и влияят съществено на разходите за закупена електроенергия.
- Значително намаление на производството от собствени ВЕЦ спрямо отчета за миналата 2022 г., което е с 25.7% по-малко и е характерно за много суха година.
- В приходите от ФСЕС е приспаднал и определения в Решение Ц 14 на КЕВР от 30.06.2023 г. надвзет приход от Обществения доставчик за периода 2022-2023 г. в размер на 91 248 хил. лв. Освен това в края на м. октомври 2023 г. бе изчерпан лимитът на средства за компенсиране на закупената електроенергия от ТЕЦ КонтурГлобал Марица Изток 3 и почти през цялото последно тримесечие на годината количествата електроенергия произведени от тази централа и насочени за продажба на свободния пазар са без компенсация за НЕК ЕАД.

Въпреки действащата неблагоприятна търговска конюнктура през 2023 г. НЕК ЕАД реализира положителен финансов резултат. Към 31.12.2023 г. задълженията на дружеството продължават да бъдат на високи нива, но се обслужват и няма просрочени задължения. Оборотния капитал на компанията към 31.12.2023 г. е отрицателен на ниво от 338,258 хил.лв., като се отчита влошаване спрямо отчета на дружеството към 31.12.2022 г., когато е на по-ниско отрицателно ниво от 155,096 хил.лв.

Анализ на активите и пасивите, в хил. лв.

	31 декември 2023	31 декември 2022	Разлика 2023/2022	Изменение
АКТИВИ	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.	%
Нетекущи активи				
Имоти, машини и съоръжения	4,984,767	5,011,818	-27,051	-0.5
Нематериални активи	1,813	1,629	184	11.3
Инвестиции в асоциирани и други предприятия	57,835	57,835	-	0.0
Сума на нетекущите активи	5,044,415	5,071,282	-26,867	-0.5
Текущи активи				
Материални запаси	12,561	12,503	58	0.5
Търговски и други вземания	250,195	132,037	118,158	89.5
Вземания от ФСЕС	130,544	227,078	-96,534	-42.5
Вземания от свързани лица	49,153	101,266	-52,113	-51.5
Аванси и предплатени услуги	15,612	13,013	2,599	20.0
Парични средства	17,132	91,890	-74,758	-81.4
Сума на текущите активи	475,197	577,787	-102,590	-17.8
ОБЩО АКТИВИ	5,519,612	5,649,069	-129,457	-2.3

През 2023 г. се отчита минимален спад на нетекущите активи на дружеството, които намаляват с 26,867 хил. лв. в резултат на занижението им в частта имоти, машини и съоръжения от намалени разходи за придобиване на активи. Текущите активи на дружеството към 31.12.2023 г. са на ниво от 475,197 хил. лв. като се отчита намаление спрямо 31.12.2022 г., когато са на ниво от 577,787 хил. лв. Това се дължи на спад на парични средства, вземания от свързани лица и вземания от ФСЕС. Ръст се отчита в търговските и други вземания в сравнение с отчета за 2022 г. Общо активите на НЕК ЕАД към 31.12.2023 г. са в размер на 5,519,612 хил. лв. в сравнение с 5,649,069 хил. лв. към 31.12.2022 г., като е отчетено намаление от 129,457 хил. лв. или 2.3% по-малко спрямо активите по отчет през предходната година.

Общата сума на задълженията на НЕК ЕАД към 31.12.2023 г. възлизат на 2,831,090 хил. лв., които се увеличават с 225,334 хил. лв. Предходната година те са на ниво от 2,605,756 хил. лв. към 31.12.2022 г. като се отчита увеличение от 7.7%. Отчита се нарастване на дългосрочните задължения, които са на ниво от 2,017,635 към 31.12.2023 г. и бележат ръст от 7.7%. Към 31.12.2022 г. дългосрочните задължения са на ниво от 1,872,873 хил. лв., като нарастването им към 31.12.2023 година спрямо предходната година се дължи на ръста на дългосрочните задължения към свързани лица в частта нетекущи пасиви.

	31 декември 2023	31 декември 2022	Разлика 2023/2022	Изменение
	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.	%
Собствен капитал и пасиви				
Собствен капитал				
Акционерен капитал	1,063,766	1,063,766	-	0.0
Преоценъчен резерв на нефинансови активи	1,416,612	1,424,971	-8,359	-0.6
Резерв от преоценки по планове с дефинирани доходи	-4,976	-4,480	-496	11.1
Други резерви	106,376	106,376	-	0.0
Натрупана загуба	11,724	-630,576	642,300	-101.9
Финансов резултат от текущия период	95,020	1,083,256	-988,236	-91.2
Сума на собствения капитал	2,688,522	3,043,313	-354,791	-11.7
Пасиви				
Нетекущи пасиви				
Отсрочено финансиране	49,810	46,984	2,826	6.0
Задължения за обезщетения при пенсиониране	10,848	10,577	271	2.6
Дългосрочни задължения към свързани лица	1,839,525	1,691,153	148,372	8.8
Нетекущи търговски задължения	9	437	-428	-97.9
Пасиви по отсрочени данъци	116,835	123,266	-6,431	-5.2
Други нетекущи задължения	608	456	152	33.3
Сума на нетекущите пасиви	2,017,635	1,872,873	144,762	7.7
Текущи пасиви				
Търговски задължения	92,550	126,086	-33,536	-26.6
Задължения към свързани лица	608,306	546,476	61,830	11.3
Пасиви по договори и др. предплащания	5,296	5,087	209	4.1
Отсрочено финансиране	1,649	1,777	-128	-7.2
Задължения за обезщетения при пенсиониране	1,472	1,796	-324	-18.0
Други задължения	74,979	49,167	25,812	52.5
Провизии	27,642	-	27,642	100.0
Задължение за данък върху дохода	1,561	2,494	-933	-37.4
Сума на текущите пасиви	813,455	732,883	80,572	11.00
Обща сума на пасивите	2,831,090	2,605,756	225,334	8.7
Общо собствен капитал и пасиви	5,519,612	5,649,069	-129,457	-2.3

Дългосрочните задължения към свързани лица нарастват от 1,691,153 хил. лв., към 31.12.2022 г. до 1,839,525 хил. лв., отчетени към 31.12.2023 г. – увеличение от 148,372 хил. лв.. Нарастването им се дължи на сключения нов заем между НЕК ЕАД и БЕХ ЕАД във връзка с Разпореждане №7 на Министерски съвет от 14.12.2023 г., с което НЕК ЕАД се задължи да внесе 100% дивидент за 2022 г. На база отчетената печалба за 2022 г. в размер на 1 083 256 хил.лв. и платеният дивидент за отчета за 2022 г. в размер на 224 657 хил.лв. се наложи дружеството да доплати още 50% дивидент в размер на 224 657 хил.лв. на БЕХ ЕАД. Поради липсата на налични парични средства в НЕК ЕАД към края на 2023 г. бе сключен нов договор за заем с БЕХ ЕАД за покриване на допълнителния дължим от дружеството дивидент. При другите елементи в нетекущите пасиви на счетоводния баланс на дружеството към 31.12.2023 г. се констатираат незначителни отклонения.

Краткосрочните задължения на НЕК ЕАД към 31.12.2023 г. са на ниво от 813,455 хил.лв., което е увеличение с 80,572 хил. лв. в сравнение с отчета към 31.12.2022 г., когато са в размер на 732,883 хил. лв.

Нарастването им в сравнение с предходната година се дължи на увеличението на краткосрочните задължения към свързани лица, както и ръст в другите задължения.

4) Финансови показатели на НЕК ЕАД към 31.12.2023 г.

Анализът на финансовите показатели на НЕК ЕАД е изготвен въз основа на финансовия отчет на НЕК ЕАД към 31.12.2023 г.

Финансовият резултат на НЕК ЕАД за 2023 г. е печалба преди облагане с данъци в размер на 127,847 хил. лв., за сравнение към 31.12.2022 г. резултатът е печалба преди облагане с данъци в размер на 1,181,032 хил. лв.

ФИНАНСОВИ ПОКАЗАТЕЛИ

Показател	Отчет 31.12.2023	Отчет 31.12.2022
Показатели за рентабилност		
Коефициент на рентабилност на приходите от продажби	0.0556	0.3059
Коефициент на рентабилност на приходите от продажби и Фонд СЕС	0.0289	0.2257
Коефициент на рентабилност на собствения капитал	0.0373	0.3559
Коефициент на рентабилност на пасивите	0.0354	0.4532
Коефициент на капитализация на активите	0.0182	0.2091
Показатели за ефективност		
Коефициент на ефективност на разходите	1.0293	1.2884
Коефициент на ефективност на приходите	0.9715	0.7762
Показатели за ликвидност		
Коефициент на обща ликвидност	0.5842	0.7884
Коефициент на бърза ликвидност	0.5687	0.7713
Коефициент на незабавна ликвидност	0.0211	0.1254
Показатели за финансова автономност		
Коефициент на платежоспособност	0.9496	1.1679
Коефициент на задлъжнялост	1.0530	0.8562
Коефициент на финансова независимост	0.5713	0.6190
Коефициент на финансиране на дълготрайните активи посредством собствен капитал	1.8548	1.6474
Коефициент на финансиране на краткотрайните активи посредством собствен капитал	0.1768	0.1899

Показатели за рентабилност

Рентабилността за 2023 г. съгласно финансовия отчет е положителна величина, както е видно от гореизложената таблица. Коефициентите са повлияни изцяло от положителния финансов резултат, който преди разходи за данъци е печалба в размер на 100,205 хил. лв.

Основен показател е рентабилността на приходите от продажби, който отразява отношението на финансов резултат, преди облагане с данъци, спрямо нетните приходи от продажби. Коефициентът показва, че на всеки 1 лев приход през 2023 г. е реализирана печалба в размер на 0.0556 лв., спрямо 0.3059 лв. за сравнявания период.

Ако към приходите към продажби се прибавят и приходите от Фонд СЕС, които компенсират разходите за закупена енергия по дългосрочните договори, ВЕИ и ВКП над продажните цени, стойността на рентабилността за отчетния период е 0.0289, спрямо 0.2257 за сравнявания.

Коефициентът на рентабилност на собствения капитал е 0.0373 към 31.12.2023 г. За сравнявания период стойността на коефициента е 0.3559. Този показател дава информация за това каква е ефективността от използването на собствения капитал, т. е. вложените средства от страна на собственика и доколко е изгодно да се вложат средства от потенциални инвеститори.

Рентабилност на пасивите: към настоящия период рентабилността на пасивите е 0.0354, за сравнявания период е 0.4532.

Коефициентът на капитализация на активите: към 31.12.2023 г. е 0.0182, за сравнение към 31.12.2022 г. стойността на показателя е 0.2091.

Показатели за ефективност

Коефициентът на ефективност на разходите показва отношението на приходите към разходите на дружеството. Този показател носи информация до каква степен предприятието успява да обвърже своята приходната и разходна част по отношение ефективността на основната си дейност. Към 31.12.2023 г. стойността на този показател е 1.0293, като към 31.12.2022 г. той е 1.2884, т. е. през 2023 г. срещу 1 лв. разход дружеството получава приход 1.0293 лв., докато за сравнявания период приходът е в размер на 1.2884 лв.

Коефициентът на ефективност на приходите е реципрочен на коефициента на ефективността на разходите и показва за приход от 1 лв. какъв разход прави дружеството. Стойността на коефициента към 31.12.2023 г. е 0.9715, докато към 31.12.2022 г. този показател е бил 0.7762.

Показатели за ликвидност и оборотен капитал

Показателите за ликвидност изразяват способността на дружеството да изплаща текущите си задължения с наличните краткотрайни активи, в които не се включват разходите за бъдещи периоди. Коефициентът на общата ликвидност към 31.12.2023 г. е 0.5842, което означава, че краткосрочните активи покриват 58.42% от стойността на краткосрочните пасиви. Стойността на коефициента за миналата година е 0.7884.

Динамиката на коефициента на общата ликвидност е както следва:

	31.12.2022	31.03.2023	30.06.2023	30.09.2023	31.12.2023
Обща ликвидност	0.788	0.968	0.711	0.962	0.584

След елиминиране ролята на краткотрайните материални активи се изчислява коефициентът на бърза ликвидност. Неговата стойност към 31.12.2023 г. е 0.5687. За сравнявания период стойността на коефициента е 0.7713.

След елиминиране на влиянието на краткосрочните вземания се изчислява коефициентът на незабавна ликвидност, който към 31.12.2023 г. е 0.0211. Неговата стойност за 2022 г. е в размер на 0.1254.

Оборотен капитал

Оборотният капитал отразява разликата между краткотрайните активи и краткосрочните пасиви на компанията. Към 31.12.2023 г. е налице недостиг на оборотен капитал в размер на 338,258 хил. лв. За сравнение към 31.12.2022 г. недостигът на оборотен капитал е в размер на 155,096 хил. лв.

Капиталова структура

Към 31.12.2023 г. собствения капитал на НЕК ЕАД е в размер на 2,688,522 хил. лв., към 31.12.2022 г. собственият капитал на НЕК ЕАД е в размер 3,043,313 хил. лв.

Коефициенти, характеризиращи финансовата автономност

Коефициентът на платежоспособност (финансова автономност), отразява съотношението на собствения капитал към общия дълг на дружеството. Към 31.12.2023 г. той е 0.9496, а към 31.12.2022 г. е 1.1679.

Коефициентът на задлъжнялост, е реципрочен на Коефициента на платежоспособност и показва отношението на пасивите на дружеството към собствения капитал. Към 31.12.2023 г. той е 1.053, за сравнявания период е 0.8562.

Коефициентът на финансова независимост, характеризира съотношението на собствения капитал към сумата на собствения капитал и дългосрочните пасиви, възлиза на 0.5713 към 31.12.2023 г. За сравнение към 31.12.2022 г. стойността на разглеждания коефициент е 0.6190.

Коефициентът на финансиране на дълготрайните активи посредством собствения капитал към 31.12.2023 г. е 1.8548, за сравнявания период към 31.12.2022 г. е 1.6474.

Финансирането на краткотрайните активи посредством собствения капитал към 31.12.2023 г. е 0.1768, докато към 31.12.2022 г. е 0.1899.

V Инвестиционна и ремонтна дейност

1) Изпълнение на Инвестиционната програма на НЕК ЕАД за 2023 г.

НЕК ЕАД изпълнява одобрена от Съвета на директорите на дружеството актуализирана инвестиционна програма за 2023 г. на стойност 50,317 хил. лв., от които 35,948 хил. лв. собствени средства на компанията и 14,369 хил. лв. привлечени грантови средства.

Към 31.12.2023 година, са изразходвани средства за инвестиции в размер на 32,746 хил. лв., в т.ч. 22,641 хил. лв. собствени средства и 10,105 хил. лв. привлечени грантови средства.

Инвестиционна програма в хил. лв.	Отчет 2023 година	План 2023 година	Изпълнение, %
Предприятие „Водноелектрически централи“	22,278	29,190	76
Предприятие „Язовири и каскади“	4,072	9,497	43
Централно управление на НЕК ЕАД	6,396	11,630	55
Общо разходи за инвестиции	32,746	50,317	65

Изпълнението на програмата е 65% от планираните средства в актуализирания вариант за 2023 година. В сравнение с предходната година се отчита увеличение на инвестициите с 13.4%.

За 2023 г. програмата е изпълнена в следните основни направления:

- рехабилитация, реконструкция и ново строителство на хидроенергийни и хидротехнически обекти.
- внедряване на специализирани информационни продукти и системи за дигитализация, на сървърен софтуер и приложен софтуер, свързано с повишаване на ефективността и осигуряване на надеждна оперативна дейност на компанията.
- съхраняване и преконсервация на доставеното оборудване за проект АЕЦ Белене.

2) Изпълнение на ремонтна програма на НЕК ЕАД за 2023 г.

Ремонтната програма на НЕК ЕАД за 2023 г. обхваща всички хидроенергийни и хидротехнически съоръжения на компанията и се извършваше в обеми и периодичност в съответствие с техническата документация от производителите на съоръженията и правилника за техническа експлоатация и

съответните наредби. Ремонтните дейности са съобразени с резултатите от извършените регулярни технически анализи и диагностика за състоянието на съоръженията, аварийност и превантивна програма.

Дейностите от ремонтната програма осигуряват безаварийна експлоатация на съоръженията във водноелектрическите централи и язовирните стени и принадлежащите хидромеханични и хидротехнически съоръжения към тях, както и помощните дейности съпътстващи експлоатационния процес.

НЕК ЕАД изпълнява одобрена от Съвета на директорите актуализирана ремонтна програма за 2023 г. на стойност 5,400 хил. лв.

Ремонтна програма в хил. лв.	Отчет 2023 година	План 2023 година	Изпълнение, %
Предприятие „Водноелектрически централи“	1,847	2,796	66
Предприятие „Язовири и Каскади“	495	2,024	24
Централно управление на НЕК ЕАД	139	580	24
Общо разходи за ремонти	2,481	5,400	46

Към 31.12.2023 г. са изразходвани средства за ремонти в размер на 2,481 хил. лв., което е 46% от планираните за годината.

VI Човешки ресурси

Интензивните промени, както и новостите във външната бизнес среда и пазара на труда в България изискват конкурентно поведение на НЕК ЕАД като работодател, а това от своя страна налага много по-гъвкаво и по-ефективно управление на стратегическия за дружеството ресурс – човешкия. Политиката по управление на човешките ресурси, част от фирмената политика изразява намерението за търсене на оптимален баланс между фирмените и индивидуалните интереси за повишаване организационната ефективност и изграждане на разпознаваема и подходяща фирмена култура.

В основата на стратегията на НЕК ЕАД е идеята, че човешкият капитал е изключително важен, гарантира конкурентно предимство и е ключов инструмент за реализиране на бизнес стратегията и постигане на заложените цели.

Дейностите по управление на човешките ресурси (УЧР) са насочени към установяване на единни практики във всички структури в НЕК ЕАД, към целенасочени и последователни действия за изграждане на екипи и към въвеждане на нови подходи за управлението на хора.

Изграждане и прилагане на високи стандарти на организационната култура в трансформация, управление на промените, управление на кариерата и вътрешна мобилност посредством адаптивни кариерни пътеки, разработване на системи за мотивация и признание на служителите, фокусиране върху резултатите от работата на работниците и служителите и получаване на справедливи и мотивиращи оценки са само част от системите, които се управляват от екипите на Управление Човешки ресурси в компанията.

Мисията при управлението на човешките ресурси е да оказва подкрепа, за постигането на дългосрочните бизнес интереси, чрез осигуряване на непрекъснато развитие, поддържане на високи професионални стандарти и адаптивност към средата.

Приоритетите в управлението на човешките ресурси са в следните области:

- Повишаване на ефективността на процесите и подобряване работата на екипите;
- Изграждане, по-добро комуникиране и популяризиране на корпоративната култура, ценности и проекти;

- Ясни критерии и прозрачност в процедурите по подбор, мотивиране и развитие на работниците и служителите;
- Управление на представянето и планиране на кариерното развитие;
- Автоматизиране на оперативните процеси и повишаване на ефективността на екипите в човешки ресурси;
- Професионално подготвяне, привличане и задържане на най-добрите ученици и студенти по програмата на Кадрови резерв посредством партньорски програми и проекти с ВУЗ и с професионални гимназии;
- Поставяне на хората в организацията в основния фокус на отношение и грижа, на професионално изграждане и кариерно развитие;
- Дигитализиране и стандартизиране на процесите, свързани с управление на човешките ресурси.

Числеността в НЕК ЕАД към 31.12.2023 г. наброява 1,980 души, от които 529 жени. За разглеждания период от 4 години се очаква да бъдат прекратени договорите с 312 лица, придобиващи право на пенсия за осигурителен стаж и възраст. В тази връзка, стратегията на компанията е насочена към адекватно ранно планиране на процеса по подбор и назначаване на нови служители, за позициите, които предстои да бъдат освободени, поради пенсиониране.

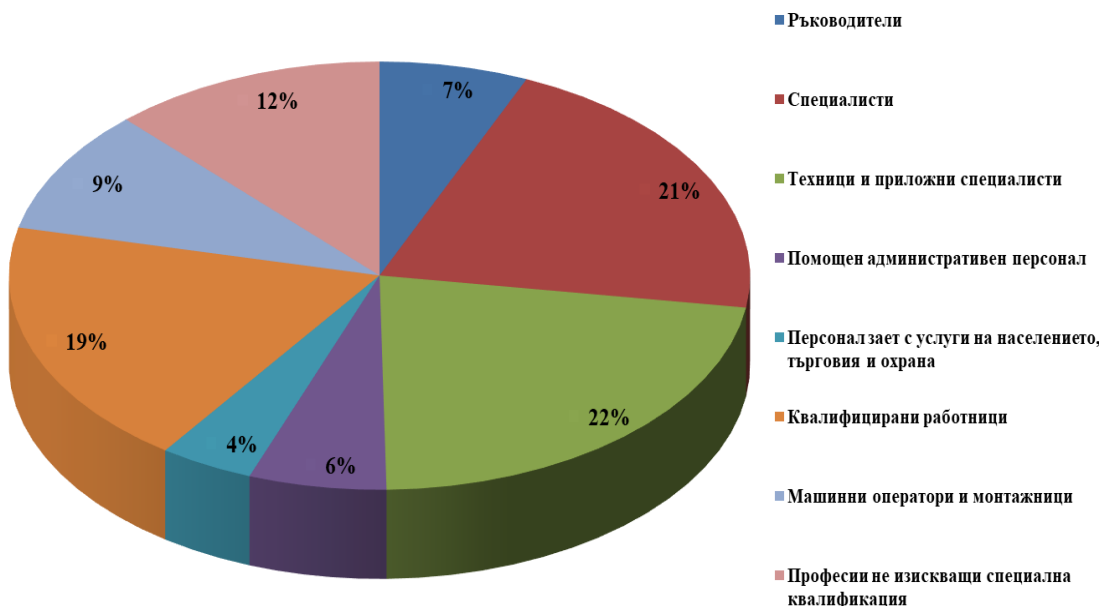
Структура на персонала по категории	Относителен дял %
Ръководители	6.5
Специалисти	20.9
Техници и приложни специалисти	22.3
Помощен административен персонал	6.0
Персонал зает с услуги на населението, търговия и охрана	4.1
Квалифицирани работници	18.8
Машинни оператори и монтажници	9.4
Професии не изискващи специална квалификация	12.0

Тази политика е насочена към осигуряване на плавен преходен период на обучение на персонала и запазване на ноу-хау в рамките на компанията. В тази посока проектът Кадрови резерв на УЧР в партньорство с 4 висши технически учебни заведения и 3 професионални гимназии се подготвят в стажове, практики и дуални форми на обучение бъдещите инженери и техници на НЕК ЕАД.

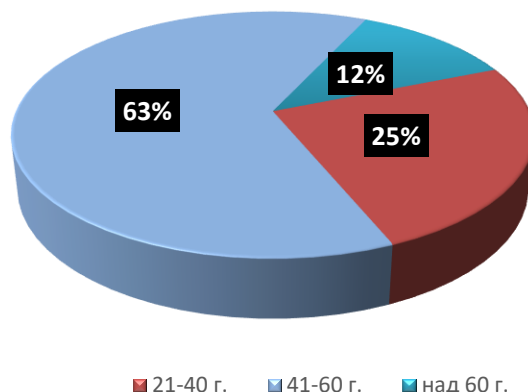
Структура на персонала по степен на образование

Структура на персонала по възраст

По възрастова структура разпределението на списъчния брой лица по трудово правоотношение показва, че най-висок е относителния дял на персонала във възрастовия диапазон от 41 г. до 60 г. – 63.2 % , следвани от тези между 21 до 40 г. – 24.8 %. За периода 2022 – 2024 г. средната възраст на служителите в дружеството е намалена от 52 г. на 47 г., поради извършения подбор на нови служители и участници в стажантски програми, като се планира за периода 2024 – 2028 г. тенденцията да бъде засилена . В тази връзка, стратегията на компанията е насочена към ранно планиране на процеса по подбор и назначаване на нови служители, за позициите, които предстои да бъдат освободени. Определянето на потенциални наследници за ключови позиции в организацията и разработването на програма за приемственост е от основно значение за осигуряването на плавен преход за запазване на знанието в рамките на дружеството.

Структура на персонала по възраст	Относителен дял %
до 20 г.	0.1
от 21 г. до 40 г.	24.8
от 41 г. до 60 г.	63.2
над 61 г.	11.9

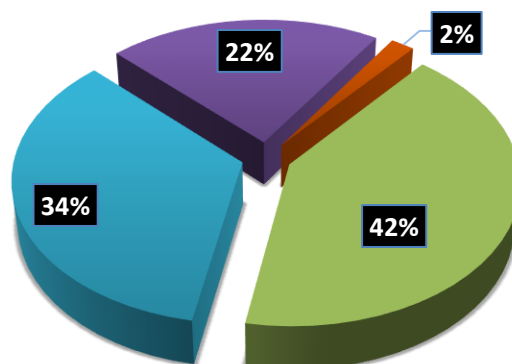

За да се осигури приемственост на знанията и да се предотврати загубата на опит и умения, фокусът през следващите 5 години ще бъде върху привличане на млади специалисти с подходящо образование.

Структура на персонала по степен на образование

Значителна част от персонала е в групата, притежаваща висше и средно специално образование. Забелязва се положителна тенденция към повишаване броя на служителите с висше образование, като преобладаващия брой от новопостъпилите притежават образователна степен бакалавър или магистър.

Структура на персонала по степен на образование	Относителен дял %
Висше	41.8
Средно специално техническо и икономическо	34.5
Средно друго	21.8
Основно	1.9

■ Висше ■ Средно специално техническо и икономическо ■ Средно друго ■ Основно

Ясно изразена е тенденцията за увеличаване на броя служители, които едновременно работят и учат с подкрепата на УЧР и ръководството на компанията за придобиване на допълнителни образователни квалификации, специализации и степени, реализирайки на практика политиката за обучение през целия си професионален път. Сертифицираният в края на месец юни 2023 г. Център за професионално обучение „Зелена енергия“ от страна на Националната Агенция за Професионално Образование и обучение ще подготвя специалисти по 10 професии и 14 специалности в енергетика, екология и икономика.

Създадените Академия за мениджъри, Академия „Зелен колан“, Търговска Академия, Менторска Академия и Академия за стажанти ще развият своя вътрешен преподавателски състав, устойчиви програми, програми и проекти.

Стратегическите приоритети на Управление Човешки ресурси за следващия 4-годишен период се реализират посредством политики, програми и проекти за ефективно управление на основния капитал на дружеството – хората в следните направления:

- Въздействието към външната среда – удовлетвореност и позитивно отношение от страна на външните партньори
- Целенасочената и персонализирана работа с всички работещи в системата на НЕК ЕАД с цел повишаване на ефективността от работата им за постигане на стратегическите цели на компанията
- Дигитална трансформация, включваща оптимизирането на бизнес-процесите и внедряването на новите технологии в рутинните ЧР операции.

Демографските проблеми на България и в сектор енергетика, както и новият подход за работа с хората на компанията изискват дългосрочна система за приемственост в подготовката и смяната на поколенията, а тя от своя страна изисква грижа и внимание в обучението и развитието на технически кадри в професионалните и висши учебни заведения. За целта НЕК ЕАД има сключени договори с УАСГ, ТУ-София и Пловдив, Стопански факултет на СУ „Климент Охридски“ и Военна академия „Г.С. Раковски“, както и с професионалните училища в Асеновград, Пазарджик и Девин.

Целите, които си поставяме за следващите години са в посока изграждане на трайно сътрудничество с висши учебни заведения, с оглед привличане на млади квалифицирани специалисти, инвестиране в стажантски и стипендиантски програми в рамките на Кадрови резерв и като резултат по-добра практическа подготовка и селекция на новопостъпилите специалисти. Всичко това ще доведе до увеличаване на разпознаваемостта на работодателската марка навън, както и развитие на потенциала и професионализма, кариерното развитие и приемствеността в компанията. В тази връзка УЧР ще продължи работата си по проектите „НЕК Академия“, „Бизнес училище за студенти“ и други насочени към привличане на студенти и ученици от ключови за дружеството специалности.

Първите 8 студенти-стажанти от трети и четвърти курс на ТУ и УАСГ са вече на работа в компанията, както и 3-ма ученика от дуалните паралелки на Професионалната гимназия на Асеновград. Планира се в следващите 4 години през програмите на Кадрови резерв на НЕК ЕАД да преминат 200 студенти и ученици, като най-мотивирани да поемат своя професионален път за развитие в компанията.

Един от основните приоритети на НЕК ЕАД е повишаване на дигитализацията и стандартизацията на процесите, свързани с управлението на човешките ресурси. Компанията развива системи за директен трансфер на данни между служители и ръководство, целящи протичане на безпристрастен, бърз, сигурен и напълно проследим информационен поток. В областта на човешките ресурси НЕК ЕАД успешно реализира проекти, за изграждане на сигурни канали за електронен обмен на документи, които са част от трудовото досие на служителите. Крайната цел, която е поставена пред дружеството, е преминаване към изцяло електронна двупосочна комуникация, създаване на електронно досие за всеки служител, което ще доведе до повишаване на ефективността на дейностите.

Новият подход в развитие на човешките ресурси в НЕК ЕАД изисква непрекъсната подготовка, обучения и овладяване на професионални знанията и умения от страна на персонала, провеждане на практически занятия в посока на изследвания и симулации в интерактивна работна среда, които приключват с тестове и изпити за технологични и енергийни решения, иновации и нововъведения. Това наложи създаване на собствен професионален учебен център „Зелена енергия“, който през юли 2023 г. беше лицензиран от Националната Агенция по Професионално Образование и Обучение на Министерския съвет. Центърът се намира на територията на ПВЕЦ в Пловдив и в него ще се обучават настоящи и бъдещи служители на НЕК ЕАД по 14 специалности в 10 технически професии. В края на 2023 г. са лицензирани първите 18 курсисти по „Управление на отпадъците“ част от професия „Екология“.

Успешно се развиват и Мениджърска, Търговска, Менторска и Стажантска Академии на НЕК.

От началото на 2024 г. 28 производствени мениджъри се обучават в LEAN технологиите на Six Sigma. Грижата за обучението и квалификациите в новите технологии и автоматизирани системи за управление на служителите е водещ приоритет за ръководството на НЕК ЕАД. Изграждат се разнообразни дигитални обучителни форми като система за онлайн обучения, базирана на Moodle, която е основна част от системата за споделяне на знанието в дружеството.

Изградени са и функционират редица форми и системи за работа със студенти и ученици като Академия за професионални обучения, летни стажове и практики, стипендиантски и стажантски програми. През учебната 2023 г.-2024 г. първите ученици от дуалните системи за обучение и студенти от техническите учебни заведения вече работят на територията на ПЯК, ПВЕЦ и ЦУ на НЕК.

Основен фокус ще бъдат и проектите в областта на Корпоративната социална отговорност, стимулиране и подпомагане на инициативите на служителите към подобряване на екологичната среда, пестене на ресурсите, грижа за здравето и развитието на децата в STEM (Science-наука, Technology-техника, Engineering-Инженерни науки, Maths-математика) направленията (в основата на енергийните, технически и икономически знания), както и внимание към хората в неравностойно положение. Компанията и УЧР ще инициират и развият проектите свързани с развитие на малките населени места в регионите, в които имаме най-висока обществена активност посредством основните ни производствени мощности- водноелектрически централи и язовири.

Разработена и внедрена е система за Атестация на представянето на служителите от НЕК ЕАД през 2023 г. Още през първата година от внедряване на системата се подобриха резултатите свързани с оценяване на индивидуалните и екипен принос, в повишаване на мотивация на работниците и служителите по отношение на тяхното професионално представяне и приноса им към постигане на целите в бизнес плановете на компанията. Резултатите са намаляване на отсъствията, следване и постигане на ясни производствени цели на функционалните единици, подобряване на работата в и между екипите, повишаване на ефективността на ежедневните операции. Системата цели намаляване на субективизма за сметка на прозрачността и справедливостта в оценяването. Системата за Атестация на персонала ще бъде развита по отношение на прецизиране на екипните и индивидуални цели, подготовка и провеждане на обучения на ръководителите за даване и получаване на обратна връзка и предоставяне на достатъчно ясна и конкретна информация на служителите.

Предвид факта, че развитието на компанията е неразривно свързано с динамичното развитие на човешките ресурси, НЕК ЕАД следва утвърдената от БЕХ „Стратегия на НЕК ЕАД за развитие на човешките ресурси 2024 г. - 2026 г.“ Реализирането на тази стратегия е в основата на постигане заложените пред компанията стратегически цели и ключови задачи. Само с правилната подготовка, гъвкавост, бързина, ефективност, внедряване на технологии в оперативните процеси и планиране на човешкия потенциал - в посока благополучие и ангажираност, НЕК ЕАД ще успее да достигне стратегическите си цели и ще остане и на активната бизнес карта като иновативна, устойчива и перспективна компания.

Основният фокус в управлението на човешки ресурси през следващите години ще е базиран на:

- ✓ Повишаване на организационната култура в трансформация, основана на принципите на сътрудничество, споделяне и отворена комуникация
- ✓ Успешно управление на промените, дигитализация и автоматизация на процесите
- ✓ Ефективно управление на кариерата и вътрешна мобилност
- ✓ Привличане и запазване на талантите, мотивация и признание на служителите
- ✓ Фокусиране върху резултатите

Стратегията за управлението на човешките ресурси дава възможност за прилагане на последователни и съгласувани действия, водещи до повишаване ангажираността и мотивацията на служителите, повишаване нивото на знанията и уменията и развитие на лидерските качества, подобряване ефективността на подбора и цялостното представяне на екипа.

VII Околна среда и устойчиво развитие

През 2023 г. НЕК ЕАД продължи да реализира екологична политика, насочена към намаляване на последствията от въздействията върху околната среда в резултат на своята дейност. Дружеството осъществява дейността си при строго спазване на екологичните изисквания в съответствие с българското законодателство.

През изминалата година успешно надзорният одит на Интегрираната система за управление на качеството, околната среда и здравето и безопасността при работа в търговската и производствена дейност на НЕК ЕАД, в съответствие със стандартите ISO 9001:2015, ISO 14001:2015, ISO 45001:2018. Одитът беше проведен от „ТЮФ Рейнланд България“ ЕООД.

Сертификатите за съответствие са валидни до 15.11.2025 г. и са изброени като следва:

1. Сертификат за съответствие със стандарт БДС EN ISO 14001:2015 с рег. № TRBA 110 0178 с обхват „Изграждане и въвеждане в експлоатация на ВЕЦ, ПАВЕЦ и ХТС. Стопанисване на хидротехническите съоръжения. Производство на електроенергия от ВЕЦ и ПАВЕЦ. Обществена доставка на електрическа енергия. Търговия с електрическа енергия и координатор на стандартна балансираща група. Доставка на електроенергия от доставчик от последна инстанция и координатор на специална балансираща група. Извеждане от експлоатация на хидротехнически съоръжения, ВЕЦ и ПАВЕЦ“.
2. Сертификат за съответствие със стандарт БДС ISO 45001:2018 с рег. № TRBA 113 0180 с обхват „Изграждане и въвеждане в експлоатация на ВЕЦ, ПАВЕЦ и ХТС. Стопанисване на хидротехническите съоръжения. Производство на електроенергия от ВЕЦ и ПАВЕЦ. Обществена доставка на електрическа енергия. Търговия с електрическа енергия и координатор на стандартна балансираща група. Доставка на електроенергия от доставчик от последна инстанция и координатор на специална балансираща група. Извеждане от експлоатация на хидротехнически съоръжения, ВЕЦ и ПАВЕЦ“.
3. Сертификат за съответствие със стандарт ISO 9001:2015 с рег. № 01 100 1620081 с обхват „Изграждане и въвеждане в експлоатация на ВЕЦ, ПАВЕЦ и ХТС. Стопанисване на хидротехническите съоръжения. Производство на електроенергия от ВЕЦ и ПАВЕЦ. Обществена доставка на електрическа енергия. Търговия с електрическа енергия и координатор на стандартна балансираща група. Доставка на електроенергия от доставчик последна инстанция и координатор на специална балансираща група. Извеждане от експлоатация на хидротехнически съоръжения, ВЕЦ и ПАВЕЦ“.

Дружеството се стреми да гарантира сигурността на доставките на електроенергия, да подпомага опазването, възстановяването и възпроизводството на естествената околна среда и да развива бизнеса по начин, осигуряващ устойчивост и конкурентоспособност.

Политиката на ръководството е обявена в Декларация, публикувана на интернет страницата на Дружеството www.nek.bg.

Политиката е насочена към управление на процесите за постигане на стратегическите цели по качество, околна среда и здраве и безопасност при работа; оптимизиране на консумацията на природни ресурси; производство на електрическа енергия, при осигурена безопасност на експлоатацията за персонала и околната среда и пълно съответствие с приложимите нормативни и други изисквания.

Опазването на околната среда е извършено чрез оценка и овладяване на аспектите на околната среда повлияни от дейността на дружеството. Идентифицирани са следните групи значими аспекти на околната среда:

- Разходи на природни ресурси - използване на енергийния потенциал на водите, разходи на ел. енергия, горива и др.
- Емисии във води, почви и въздух;
- Шум и вибрации;

- Биологично разнообразие;
- Отпадъци – опасни и производствени отпадъци, отпадъци от строителна дейност и др.

За значимите аспекти на околната среда е изготвен План за мониторинг, в съответствие с който през цялата 2023 г. е извършвано наблюдение, измерване и анализи относно тенденциите на наблюдаваните показатели.

За постигане на поставените стратегически цели, ръководството на НЕК ЕАД ежегодно планира необходимите финансови и нефинансови ресурси, както и осигурява постоянно повишаване на компетентността на персонала.

VIII Бъдещо развитие на Дружеството и действия в областта на научно-изследователската и развойна дейност

Бъдещото развитие на дружеството ще бъде в съответствие с притежаваните Лицензии и ще се определя от политиката и модела за либерализация на пазара на електрическа енергия. Дейността ще бъде насочена към изпълнение на основните задължения на НЕК като Обществен доставчик за задоволяване потреблението на Крайните снабдители до отпадането на тази дейност на компанията вследствие на законодателни промени. Паралелно с това целта на компанията е да не се допуска ценови дефицит и да се изисква от КЕВР изработване на механизъм за възстановяване на натрупания такъв към НЕК ЕАД до момента. В областта на производството ще се използват максимално ефективно наличните водни ресурси за постигане на добър финансов резултат на компанията, както и постепенна рехабилитация на съоръженията за гарантиране на сигурната им и надеждна работа. С дейността Търговия НЕК ЕАД ще оперира на свободния пазар с цел разширяване на пазарния дял на дружеството на този сегмент. Дейността ДПИ има вторичен пазарен дял, тъй като участниците на този пазар са вследствие отпадането им от свободния или регулиран пазар.

Дейността на НЕК ЕАД е зависима основно от нормативната рамка, която ще действа през следващите години. Доколкото дружеството може да въздейства върху тези процеси, трябва да се стреми да запазва своите основни дейности, докато същите са регулаторно обезпечени или търговско изгодни. Процесът на либерализация предполага от 01.07.2024 г. търговията на едро на електроенергия в страната да е изцяло на БНЕБ и свободния пазар. С отпадане на функциите на компанията като Обществен доставчик НЕК ЕАД ще продължи да бъде страна по дългосрочния договор с ТЕЦ Ей И Ес Марица Изток 1 ЕООД до изтичането му, като с електроенергията от централата и тази от собствени ВЕЦ и ПАВЕЦ ще оперира единствено на БНЕБ и свободния пазар. За тази цел дружеството е насочило усилията си към засилване на търговската дейност, чрез създаване на аналитично звено, преминаване към алгоритмична търговия, регистрация на ЕЕХ и създаване на екип за търгуване с CO₂.

Дружеството активно проучва възможности за разширяване на своята дейност в изграждането на ВЕИ, системи за съхранение на ЕЕ (батерии и ПАВЕЦ), модернизация и разширение на съществуващи мощности и други.

IX Използвани финансови инструменти

Дружеството не използва финансови инструменти, политиката за признаване и оценка на финансови инструменти е оповестена в Бележка 4.14 от финансовия отчет.

X Събития след датата на съставяне на отчета

Не са възникнали коригиращи събития или значителни некоригиращи събития между датата на финансовия отчет и датата на оторизирането му за издаване, с изключение на следните:

На 20 февруари 2024 г. изтече срокът на Споразумението за изкупуване на електроенергия сключено с „КонтурГлобал Марица изток 3“ АД и НЕК ЕАД вече не изкупува електрическа енергия и разполагаемост.

На 4 януари 2024 г. Александър Юлиянов Русанов е вписан като член на СД и заменя Ангел Петров Петров.

На 21 март 2024 г. Александър Ленков Колячев е вписан като член на СД и заменя Ирена Милчева Белорешка.

С решение на СД на БЕХ ЕАД от 15.04.2024 г. в качеството му на упражняващ правата на едноличен собственик на капитала на Дружеството Момчил Векилов Ванов е освободен като член на СД на НЕК ЕАД и на негово място е избран Деян Красимиров Иванов

През 2024 г. са стартирала процедура ЗОП за подмяна на турбината на ХА4 на ПАВЕЦ Чаира, която е със срок за подаване на оферти до 10.06.2024 г. Процедурата е публично достъпна на следния линк: <https://app.eop.bg/today/345383>.

XI Допълнителна информация по чл.10, т.1 на Наредба №2 на КФН

1) Информация, дадена в стойностно и количествено изражение относно основните категории стоки, продукти и/или предоставени услуги, с посочване на техния дял в приходите от продажби като цяло и промените, настъпили през отчетната финансова година.

Приходи	Отчет 2023	Относителен дял към общите приходи	Отчет 2022	Относителен дял към общите приходи
	хил. лв.	%	хил. лв.	%
1. Приходи от продажби на електроенергия	1,709,534	48.6	3,753,514	71.1
<i>1.1. в т.ч. на регулиран пазар /задължения съгласно ЗЕ/</i>	1,240,727	35.2	1,171,039	22.2
<i>1.2. Балансираща енергия</i>	135,838	3.9	517,224	9.8
<i>1.3. БНЕБ/свободен пазар и ДПИ</i>	332,969	9.5	2,065,251	39.1
2. Приходи от продажби на резерв и системни услуги	56,507	1.6	62,363	1.2
3. Приходи от Фонд СЕС	1,669,008	47.4	1,372,444	26.0
4. Приходи от водоподаване и други услуги и други оперативни доходи	35,755	1.0	44,598	0.8
5. Приходи от асоциирани предприятия (съучастия)	49,217	1.4	43,607	0.8
ОБЩО ПРИХОДИ	3,520,021	100.0	5,276,526	100.0
<i>в т.ч. приходи от продажби</i>	1,774,737	50.4	3,830,908	72.6

През 2023 г. НЕК ЕАД осъществяваше основната си дейност в съответствие с действащото енергийно законодателство и ценовите решения на КЕВР, касаещи пазара на електроенергия и задълженията на Обществения доставчик по покупката и продажбата на електроенергия.

Приходите на НЕК ЕАД включват основно приходи, свързани с продажба на електрическа енергия. През отчетния период Дружеството е реализирало приходи от продажба на електрическа енергия и услуги, свързани с електрическа енергия в размер на 1,766,041 хил. лв., които представляват 50.2% от общите приходи реализирани от Дружеството през 2023 г. Приходите от Фонд СЕС през 2023 г. се увеличават в сравнение с отчетените за предходната година, като те съставляват 47.4% от всички приходи.

Количествена информация, структурата на приходите на Дружеството за 2023 г. и 2022 г. и тяхното изменение са представени в т. IV Оперативен и финансов преглед на дейността, 3 Финансов резултат, приходи и разходи и Раздел, 2 Производствена и търговска дейност по-горе от настоящия доклад.

2) Информация относно приходите, разпределени по отделните категории дейности, вътрешни и външни пазари, както и информация за източниците за снабдяване с материали, необходими за производството на стоки или предоставянето на услуги с отразяване степента на зависимост по отношение на всеки отделен продавач или купувач/потребител, като в случай, че относителният дял на някой от тях надхвърля 10 на сто от разходите или приходите от продажби, се предоставя

информация за всяко лице поотделно, за неговия дял в продажбите или покупките и връзките му с Дружеството.

Количествена информация, структурата на приходите на Дружеството за 2023 г. и 2022 г. и тяхното изменение са представени в т. IV Оперативен и финансов преглед на дейността, 3 Финансов резултат, приходи и разходи и Раздел 2 Производствена и търговска дейност по-горе от настоящия доклад.

По отношение на приходите от продажба на електрическа енергия и услуги, свързани с електрическа енергия, представляващи 48.6% от общата сума на приходите за 2023 г., продажбите на територията на България са в размер на 1,709,534 хил. лева (14,238,701 МВтч), а директен износ през годината не е реализиран.

През 2023 г. се констатира промяна в структурата на приходите на компанията, поради променената търговска конюнктура на електроенергийния пазар и по-ниските пазарни цени на електроенергията на европейските борси и БНЕБ, което се отрази в значително намаление на търсенето на електроенергия и по-малко приходи от продадена електроенергия спрямо 2022 г. При осъществяване на основната си дейност през годината НЕК ЕАД отчете намаление на приходите от продадена електроенергия в резултат на стабилизиране на пазарните цени на БНЕБ и свободния пазар, но при значително по-ниски нива в сравнение с 2022 г., както и ръст на приходите от ФСЕС.

Информация за продажби на електрическа енергия на клиенти, надхвърлящи 10.0% от общите приходи от продажби на електрическа енергия е както следва:

Клиент	МВтч	хил. лв.	Относителен дял към приходи от продажби
ЕВН България електроснабдяване ЕАД	4,470,663	437,818	24.7
Електрохолд продажби ЕАД	5,221,439	509,484	28.7
Енерго про-Продажби АД	3,002,208	293,202	16.5
ОБЩО ЗА ТЕЗИ КЛИЕНТИ	12,694,310	1,240,504	69.9

Информация за покупки на електрическа енергия от доставчици, надхвърлящи 10.0% от общите разходи за покупка на електрическа енергия е както следва:

Доставчик	МВтч	хил. лв.	Относителен дял към общо закупена ЕЕ
Ей И Ес-ЗС Марица Изток 1 ЕООД	1,812,930	892,719	28.6
ТЕЦ КонтурГлобал Марица Изток 3 АД	3,592,307	1,212,393	38.9
Общо за тези доставчици	5,405,237	2,105,112	67.5

3) Информация за сключени съществени сделки

За периода НЕК ЕАД няма сключени съществени сделки извън обичайната дейност.

4) Информация относно сделките, сключени между Дружеството и свързани лица, през отчетния период, предложения за сключване на такива сделки, както и сделки, които са извън обичайната му дейност или съществено се отклоняват от пазарните условия, по които Дружеството, или негово дъщерно дружество е страна с посочване на стойността на сделките, характера на свързаността и всяка информация, необходима за оценка на въздействието върху финансовото състояние на Дружеството.

Сделките, свързани с покупка и продажба на електрическа енергия и услуги, свързани с електрическа енергия, се извършват по регулирани цени, определени с Решение на КЕВР, с изключение на продажбите на борсовия пазар с БНЕБ ЕАД. Всички останали продажбите и покупки от свързани лица се извършват при пазарни условия.

Неиздължените салда в края на годината са необезпечени, безлихвени и уреждането им се извършва с парични средства, освен ако не е оповестено друго.

За вземанията от свързани лица не са получени гаранции.

Към 31 декември 2023 г. НЕК ЕАД е издал записи на заповед в размер на 219,156 хил. лв. към свързани лица – „КонтурГлобал Марица Изток 3“ АД.

Продажби на свързани лица

Дружество	Сделки/Основание	2023 г.	2022 г.
		хил. лв.	хил. лв.
Дружества под общ контрол (Група БЕХ ЕАД)			
„ЕСО“ ЕАД	балансираща енергия	140,520	513,103
	резерв и допълнителни услуги	56,507	62,364
	приходи от търг. с ел. енергия	-	8,112
	други продажби	4	3
		197,031	583,582
"АЕЦ Козлодуй" ЕАД	продажба на ДА	2,291	2,850
	други продажби	50	17
		2,341	2,867
"Мини Марица Изток" ЕАД	други продажби	9	5
	нощувки от ПД	5	-
		14	5
"ВЕЦ Козлодуй" ЕАД	електрическа енергия, небаланси	1	-
		1	-
"ТЕЦ Марица Изток - 2" ЕАД	водоподаване	1,745	1,596
	други продажби	-	1
		1,745	1,597
"Булгартрансгаз" ЕАД	ел. енергия	-	152
Асоциирани и съвместни предприятия			
„КонтурГлобал Марица Изток“ 3 АД	неустойки	501	820
	върнати неустойки	(501)	(820)
	такса управление	74	67
	водоподаване	407	353
	дивидент	37,800	29,430
		38,281	29,850
„КонтурГлобал Оперейшънс България“ АД	такса управление	74	67
	дивидент	1,539	1,323
	други	36	16
		1,649	1,406
ПОД Алианс	дивидент	5,927	6,970
ЗАД Енергия	застрахователни обезщетения	48	12
	дивидент	3,950	5,884
		3,998	5,896
Други свързани лица			
Под общ контрол на Българската държава			
БНЕБ ЕАД	ел. енергия	154,759	1,626,535
ВМЗ ЕАД	ел. енергия	-	2,186
ВИК Русе	ел. енергия	182	265
БДЖ Пътнически превози ЕООД	ел. енергия	33,725	77,787
БДЖ Товарни превози ЕООД	ел. енергия	13,377	17,429
		453,030	2,356,527

Покупки от свързани лица

Дружество	сделки/основание	2023 г.	2022 г.
		хил. лв.	хил. лв.
Едноличен собственик			
„БЕХ“ ЕАД	Лихви заеми	45,600	63,717
	Други доставки покупка на ДМА	15	-
	Услуги	652	126
		46,267	63,843
Дружества под общ контрол (Група БЕХ ЕАД)			
„ЕСО“ ЕАД	пренос	460	202
	достъп	4,189	5,947
	Балансираща енергия	32,680	41,290
	Други услуги	7	231
	37,336	47,670	
"АЕЦ Козлодуй" ЕАД	ел. енергия	254,075	228,114
	лихви забава	333	-
	254,408	228,114	
"Мини Марица Изток" ЕАД	ел. енергия ЯиК	3	7
	услуги	21	-
	24	7	
"ТЕЦ Марица Изток - 2" ЕАД	ел. енергия	246,650	157,059
	други	2	2
	ел. енергия ЯиК	15	14
	лихви	181	-
	246,848	157,075	
Асоциирани и съвместно контролирани предприятия			
„КонтурГлобал Марица Изток“ З АД	РМ	268,292	254,219
	ЕЕ	189,663	276,088
	доп. услуги	6,022	6,532
	фонд 5% вноса	56,364	84,972
	въглеродни емисии	732,642	1,142,782
	обезщетение по съдебно дело	-	5,637
	1,252,983	1,770,230	
ПОД Алианц	ДПО	978	986
ЗАД Енергия	услуга	16,268	16,574
Други свързани лица			
Под общ контрол на Българската държава		21	17
БНЕБ ЕАД	такси борсов пазар	529	778
	ел. енергия	314,849	140,585
	2,170,511	2,425,879	

НЕК ЕАД не е сключвала сделки със свързани лица, които са извън обичайната дейност.

5) Информация за събития и показатели с необичаен за Дружеството, характер, имащи съществено влияние върху дейността му, и реализираните от него приходи и извършени разходи; оценка на влиянието им върху резултатите през текущата година.

За периода НЕК ЕАД няма събития и показатели с необичаен за Дружеството характер имащи съществено влияние върху дейността му.

6) Информация за сделки, водени извънбалансово - характер и бизнес цел, посочване финансовото въздействие на сделките върху дейността, ако рискът и ползите от тези сделки са съществени за Дружеството, и ако разкриването на тази информация е съществено за оценката на финансовото състояние на Дружеството;

Дружеството не извършва сделки, които да се водят извън балансово. Извънбалансово се водят предоставените от дружеството гаранции и запис на заповеди издадени в полза на трети лица, които са представени в точка 8.

7) Информация за дялови участия на Дружеството, за основните му инвестиции в страната и в чужбина (в ценни книжа, финансови инструменти, нематериални активи и недвижими имоти), както и инвестициите в дялови ценни книжа извън неговата група предприятия по смисъла на Закона за счетоводството и източниците/начините на финансиране.

Към 31 декември 2023 г. участията на НЕК ЕАД в асоциирани и съвместно контролирани предприятия са:

	31 декември 2023 г.		
	Държава	Дял	Стойност на инвестицията
			хил. лв.
<i>Асоциирани и съвместни предприятия</i>			
КонтурГлобал Марица Изток 3 АД	България	27%	55,289
КонтурГлобал Оперейшънс България АД	България	27%	14
ЗАД Енергия	България	42%	1,512
ПОД Алианц България АД	България	34%	1,020
ХЕК „Горна Арда” АД	България	24%	-
			57,835

На 15.11.2023 г. е продадена инвестицията в Трансболкан Електрик Пауър Трейдинг С.А. – NECO S.A.

Недвижимите имоти на Дружеството включват земи и сгради с балансова стойност съответно 62,804 хил. лв. и 118,101 хил. лв. Към 31 декември 2023 г. стойността на земите включва активи с балансова стойност 1,133 хил. лв., които са обявени за публична държавна собственост според Закона за водите. Законът предвижда отделното стопанисване на тези активи от юридически лица със сто процента държавно участие или от юридически лица със смесено държавно и общинско участие, в които държавата има мажоритарен дял.

8) Информация относно сключените от Дружеството, от негово дъщерно дружество или дружество майка, в качеството им на заемополучатели, договори за заем с посочване на условията по тях, включително на крайните срокове за изплащане, както и информация за предоставени гаранции и поемане на задължения;

Информация за задължения по получени заеми и споразумения за разсрочване, условията по тези заеми към БЕХ ЕАД

Задължения към БЕХ ЕАД

Задълженията към БЕХ ЕАД към 31.12.2023 г. включват:

Задължения към БЕХ ЕАД	31 декември 2023 г.			
	Номинална стойност	Балансова стойност	Дължими лихви	Общо
	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.
(1) Дългосрочен заем	622,187	622,298	111	622,298
(2) Дългосрочен заем	247,685	247,729	44	247,729
(3) Споразумение за разсрочване на лихви от 22.01.2018 г.	576,906	576,906	-	576,906
(4) Споразумение за разсрочване на лихви от 08.02.2022 г.	417,630	417,630	-	417,630
(5) Заем за погасяване на дължим дивидент	224,657	224,964	307	224,964
(6) Търговски задължения	79	79	-	79
	2,089,144	2,089,606	462	2,089,606

Задълженията по падежи са както следва:

	Падеж	31 декември 2023 г.
		хил. лв.
Дългосрочни задължения		
(1) Заем от БЕХ ЕАД	28.07.2031 г.	548,573
(2) Заем от БЕХ ЕАД	28.07.2028 г.	247,684
(3) Заем от БЕХ ЕАД	31.12.2024 г.	476,053
(4) Споразумение за разсрочване на лихви	28.07.2031 г.	362,558
(5) Заем за погасяване на дължим дивидент	31.12.2028 г.	204,657
		1,839,525
Краткосрочни задължения и текуща част на дългосрочни задължения		
(1) Заем от БЕХ ЕАД	28.07.2031 г.	73,725
(2) Заем от БЕХ ЕАД	28.07.2028 г.	45
(3) Заем от БЕХ ЕАД	31.12.2024 г.	100,853
(4) Споразумение за разсрочване на лихви от 08.02.2022 г.	28.07.2031 г.	55,072
(5) Заем за погасяване на дължим дивидент		20,307
(6) Търговски задължения		79
		250,081

Получени заеми от БЕХ ЕАД

(1) На 21 август 2014 г. е подписано кредитно споразумение в общ размер на 1,209,148 хил. лв. Първоначалният срок на кредита е 10 години, с четири месеца гратисен период и годишен лихвен процент 4.49%. С Допълнително споразумение № 1/08.02.2022 г., считано от 28.07.2021 г., лихвеният процент по заема е намален на 3.225% , предвидено е дължимата остатъчна главница от 973,777 хил. лв. да бъде погасена за 10 години с последна вноска на 28.07.2031 г., а натрупаните до 28.07.2021 г. просрочени лихви и законна лихва за забава по кредитното споразумение в размер на 241,613 хил. лв. са оформени в Споразумение за разсрочване на лихвени задължения от 08.02.2022 г. В погасителния план към Допълнително споразумение № 1 са отчетени две плащания на 17.09.2021 и 05.10.2021 г. в общ размер на 200 млн. лв., като от 28.12.2021 г. той е оформен на 116 месечни анюитетни вноски по 7,716 хил. лв. Към 31 декември 2023 г. задължението по главница по кредита е в размер на 622,186 хил. лв. и лихви 111 хил. лв.

(2) На 08.02.2022 г. е подписано Допълнително споразумение № 2 към Договора за заем от 25 април 2016 година, с което, считано от 28.07.2021 г., лихвеният процент по кредита става 3,225 %. Предвидено е за срок от 7 години НЕК ЕАД да плаща ежемесечна лихва по заема в размер на 2,816 хил. лв., а с последната вноска

на 28.07.2028 г. да заплати и цялата главница. Просрочените към 28.07.2021 г. лихви, заедно с просрочените лихви и законната лихва за забава по Кредитното споразумение от т. (1) са оформени в Споразумение за разсрочване на лихвени задължения от 08.02.2022 г. През периода август – декември 2022 г. НЕК ЕАД погаси предсрочно главници в размер на 800,000 хил. лв. по заема, което размерът на месечната лихвена вноска стана 666 хил. лв. Към 31 декември 2023 г. задължението по главница по кредита е в размер на 247,684 хил. лв. и лихви в размер на 45 хил. лв.

(3) На 28 септември 2016 г. Българският парламент прие Закон за предоставяне на помощ за изплащане на задълженията на НЕК ЕАД, по решение на арбитражно дело № ICC Case 18086/GZ/МНМ. Законът е обнародван в Държавен вестник на 30 септември 2016 г. и предвижда Министерският съвет да осигури по реда на чл. 109, ал. 4, т. 2 от Закона за публичните финанси чрез бюджета на Министерство на енергетиката възмездна финансова помощ на НЕК ЕАД за изплащането на присъдените суми на АСЕ в размер на 601,617,133 евро (1,176,660,837 лв.). НЕК ЕАД се задължава да възстанови по бюджета на Министерство на енергетиката получената възмездна финансова помощ в срок от 7 (седем) години. Погасяването се трябва да се извърши еднократно на падежа на заема (м. декември 2023 г.). НЕК ЕАД няма да заплаща лихви върху получената финансова помощ и не предоставя обезпечения.

На 10 март 2022 г. Министерски съвет постанови с Решение № 142 НЕК ЕАД да възстанови по бюджета на Министерство на енергетиката получената възмездна финансова помощ в срок до 31 март 2022 г. еднократно в пълен размер (1,176,661 хил. лв.) по банковата бюджетна легова сметка на Министерство на енергетиката в Българска Народна Банка.

На 13 април 2022 г. Министерски съвет постанови с Постановление № 52, че се променя срокът за възстановяване на възмездната финансова помощ на 15 април 2022 г.

На 14 април 2022 г. е подписан договор за заем между НЕК ЕАД и БЕХ ЕАД за предоставяне на 700,000 хил. лв. за изпълнение на решението на Министерски съвет № 142/10.03.2022 г., при следните условия:

Лихвен процент по заема – 2.44% на годишна база;

Срок на действие на договора – 33 месеца от датата на сключване на договора;

Гратисен период за плащанията по главницата – 12 месеца от датата на сключване на договора;

Срок на погасяване – 21 месеца след изтичане на гратисния период за плащанията по главницата.

Задължението към Министерство на енергетиката е погасено от БЕХ ЕАД и със собствени средства на НЕК ЕАД на 14 и 15 април 2022 г.

На 01.06.2023 г. влиза в сила Допълнително споразумение № 1 към договора за заем, с което се изменя погасителния план както следва: Срокът на договора се променя от 33 месеца на 86 месеца от сключване на договора, като датата на последна вноска е 31 май 2029 г. Към 31 декември 2023 г. задължението по главница по кредита е в размер на 576,906 хил. лв. и лихви 0 хил. лв.

(4) На 08 февруари 2022 г. е подписано споразумение за разсрочване на лихвени задължения на НЕК ЕАД към БЕХ ЕАД. Натрупаните към 28.07.2021 г. просрочени лихви и законна лихва за забава по Кредитното споразумение по т. (1) и Договора за заем по т. (2) в размер на 550,720 хил. лв. (съответно 241,613 хил. лв. и 309,108 хил. лв.) са новирани и обединени в едно споразумение за разсрочване на дължими суми, като върху тях не се дължи лихва за разсрочено плащане. Срокът на изплащане е 10 години на равни месечни вноски от 4,589 хил. лв. с последна вноска на 28.07.2031 г. Към 31 декември 2023 г. размерът на задължението е 417,630 хил. лв. за текуща и нетекуща част.

(5) С Разпореждане № 7 от 14 декември 2023 г. на Министерският съвет за изменение и допълнение на Разпореждане № 2 на МС от 26 април 2023 г. за установяване и внасяне в полза на държавата на отчисления от печалбата на държавни предприятия и търговски дружества с държавно участие в капитала, изменено и допълнено с разпореждания № 3, № 4, и № 5 на МС от 2023 г., се постановява НЕК ЕАД да внесе в срок до 15 декември 2023 г. допълнително дивидент за 2022 г. в размер на 224,657,125.64 лв.

Във връзка с това беше подписан договор за заем между НЕК ЕАД и БЕХ ЕАД за предоставяне на 224,657,125.64 лв. за изпълнение на разпореждането на Министерски съвет № 7/14.12.2023 г., при следните условия:

Лихвен процент по заема – 3.275 % на годишна база;

Срок на действие на договора – 60 месеца и 15 дни от датата на сключване на договора с последна погасителна вноска на 31.12.2028 г.;

Към 31 декември 2023 г. задължението по главница по кредита е в размер на 224,657 хил. лв. и лихви 307 хил. лв.

Споразумения за разсрочване на задължения

(5) На 08 февруари 2022 г. е подписано споразумение за разсрочване на лихвени задължения на НЕК ЕАД към БЕХ ЕАД. Натрупаните към 28.07.2021 г. просрочени лихви и законна лихва за забава по Кредитното споразумение по т. (1) и Договора за заем по т. (2) в размер на 550,720 хил. лв. (съответно 241,613 хил. лв. и 309,108 хил. лв.) са новирани и обединени в едно споразумение за разсрочване на дължими суми, като върху тях не се дължи лихва за разсрочено плащане. Срокът на изплащане е 10 години на равни месечни вноски от 4,589 хил. лв. с последна вноска на 28.07.2031 г. Към 31 декември 2023 г. размерът на задължението е 417,630 хил. лв. за текуща и нетекуща част.

Към 31.12.2023 г. заемите от БЕХ ЕАД не са обезпечени.

Задълженията към БЕХ ЕАД към 31.12.2022 г. включват:

Задължения към БЕХ ЕАД	31 декември 2022 г.			
	Номинална стойност	Балансова стойност	Дължими лихви	Общо
	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.
(1) Дългосрочен заем	693,467	693,591	124	693,591
(2) Дългосрочен заем	247,685	247,729	44	247,729
(3) Споразумение за разсрочване на лихви от 22.01.2018 г.	700,000	700,000	-	700,000
(4) Споразумение за разсрочване на лихви от 08.02.2022 г.	472,702	472,702	-	472,702
(5) Търговски задължения	35	35	-	35
	2,113,889	2,114,057	168	2,114,057

Задълженията по падежи са както следва:

	Падеж	31 декември 2022 г.
		хил. лв.
Дългосрочни задължения		
(1) Заем от БЕХ ЕАД	28.07.2031 г.	622,186
(2) Заем от БЕХ ЕАД	28.07.2028 г.	247,684
(3) Заем от БЕХ ЕАД	31.12.2024 г.	403,653
(4) Споразумение за разсрочване на лихви	28.07.2031 г.	417,630
		1,691,153

Краткосрочни задължения и текуща част на дългосрочни задължения

(1) Заем от БЕХ ЕАД	28.07.2031 г.	71,405
(2) Заем от БЕХ ЕАД	28.07.2028 г.	45
(3) Заем от БЕХ ЕАД	31.12.2024 г.	296,347
(4) Споразумение за разсрочване на лихви от 08.02.2022 г.	28.07.2031 г.	55,072
(5) Търговски задължения		35
		422,904

Движението на заемите е както следва:

	2023 г.	2022 г.
	ХИЛ. ЛВ.	ХИЛ. ЛВ.
Задължение на 1 януари	2,114,022	2,373,521
Плащания по заеми	(294,730)	(1,023,215)
Платени задължения към МЕ от БЕХ	-	700,000
Погасяване на дивидент от БЕХ	224,657	-
Начислени разходи за лихви	45,578	63,716
Задължение на 31 декември	2,089,527	2,114,022

Гаранции

Към 31 декември 2023 г. и към 31 декември 2022 г. няма издадени банкови гаранции по нареждане на НЕК ЕАД в полза на други дружества /трети лица.

Записи на заповед

Към 31 декември 2023 г. НЕК ЕАД е издал записи на заповед в размер на 219,156 хил. лв. към свързани лица – „КонтурГлобал Марица Изток 3“ АД.

9) Информация относно сключените от Дружеството, от негово дъщерно дружество или дружество майка, в качеството им на заемодатели, договори за заем, включително предоставяне на гаранции от всякакъв вид, в това число на свързани лица, с посочване на конкретните условия по тях, включително на крайните срокове за плащане, и целта, за която са били отпуснати.

НЕК ЕАД не е сключвала договори за заем в качеството му на заемодател през 2023 г.

10) Информация за използването на средствата от извършена нова емисия ценни книжа през отчетния период.

През отчетния период няма извършена емисия ценни книжа.

11) Анализ на съотношението между постигнатите финансови резултати, отразени във финансовия отчет за финансовата година, и по-рано публикувани прогнози за тези резултати.

Дружеството не е публикувало прогнозни финансови резултати.

12) Анализ и оценка на политиката относно управлението на финансовите ресурси с посочване на възможностите за обслужване на задълженията, евентуалните заплахи и мерки, които Дружеството, е предприело или предстои да предприеме с оглед отстраняването им.

Целите на Дружеството във връзка с управлението на финансовите ресурси са да осигури способността му да продължи да съществува като действащо предприятие, както и да осигури възвращаемост на едноличния собственик, стопански ползи на други заинтересовани лица. Управлението на риска се осъществява текущо от оперативното ръководство под надзор на Съвета на Директорите и Едноличния собственик.

Дейността на НЕК ЕАД е силно зависима от определените ценови нива и регулаторни условия, както и от компенсаторните механизми на ФСЕС във връзка с възстановяването на направените от Обществения доставчик разходи по задължително изкупуване на електроенергия. През 2023 г. действаша две ценови решения и два подхода за компенсиране през ФСЕС. Нямахме забавяния в изпълнението на компенсаторния механизъм от фонда, което се отразяваше благоприятно на паричните потоци. С ценовото решение на КЕВР за периода 2023-2024 г. се задължи НЕК ЕАД да възстанови на фонда надвзети средства от предходен ценови период в размер над 91 млн.лв, като половината трябваше да се възстановят еднократно с останалата част на 12 вноски. Това оказа временен неблагоприятен ефект след първото плащане, което впоследствие беше нормализирано.

Рисковете пред НЕК ЕАД на пазара на електроенергия са свързани основно с участието на дружеството на регулирания пазар, където изпълнява вменени му от ЗЕ задълженията към обществото, както и рискове от влияние на външни фактори, на които дейността на НЕК е изложена. Един от най-важните външни фактори са климатичните условия, свързани със състоянието на водните ресурси, както и способността на НЕК ЕАД да успее да реализира свободните количества електрическа енергия на БНЕБ и свободния пазар. Тук влияние оказва и достигнатата цена на електроенергийната борса, която при голяма волатилност създава нестабилност на електроенергийните пазари и при спад на пазарните цени компанията изпитва затруднения при реализирането на електроенергията от ТЕЦ Ей И Ес Марица изток 1 и ТЕЦ КонтурГлобал Марица изток 3 на БНЕБ.

Друг съществен фактор оказващ влияние върху цялостната дейност на НЕК ЕАД е факта, че в последните две ценови решения на КЕВР прогнозните количества за крайните снабдители са подценени и дружеството е принудено да насочва електроенергия предвидена за продажба на БНЕБ и свободния пазар към регулирания, което създава трудности на НЕК ЕАД в определени периоди и ограничава възможностите му за участие на БНЕБ и свободния пазар. Това от своя страна води и до некомпенсиране на компанията в пълна степен при осигуряване на допълнителни количества електроенергия за регулирания пазар, поради изчерпването на предвидените средства във ФСЕС.

Влияние върху търговската дейност на компанията оказва и съществуващата аварийност в електроцентралите с дългосрочни договори и ВЕЦ на НЕК ЕАД, както и извършваната рехабилитация в хидротехническите съоръжения. НЕК ЕАД трябва да насочи и усилията си към това съоръженията и мощностите от собствени ВЕЦ и ПАВЕЦ да се поддържат в надеждно техническо състояние с нормално изпълнение на инвестиционните и ремонтни програми.

Електроенергийния пазар в страната, както и европейските енергийни борси през 2023 година стабилизираха цените на електроенергията и на всички основни енергоносители През 2023 година пазарните цени на електроенергията се движеха на нива около 203 лв/МВтч.

Цените на въглеродните емисии на европейските борси през 2023 година се движеха в широки диапазони, което оказва съществено влияние върху дейността на компанията и имаха най-голяма тежест за формиране на разходите за закупена електроенергия от НЕК ЕАД. Въглеродните емисии, които електроцентралите с дългосрочни договори /Ей И Ес-3С Марица Изток 1 и КонтурГлобал Марица Изток 3/ закупуват за произведената от тях електроенергия и префактурират на НЕК ЕАД завишава значително разходите на НЕК ЕАД за дейността по Обществена доставка през годината. Това се отразява и върху определянето на компенсаторните механизми от КЕВР във връзка с осъществяване дейността на НЕК ЕАД като Обществен доставчик. Отчетените средни цени на въглеродните емисии през 2023 година на европейските борси са около 80 евро на тон, което е сравнимо с нивата от 2022 г., но с различна динамика между месеците. С влизането в сила на ценовото решение за новия регулаторен период 2023-2024 г. КЕВР определи прогнозни цени на въглеродните емисии от 88 евро на тон. В ценовото решение за регулаторния период 2022-2023 година прогнозната цена на въглеродните емисии бе на ниво от 91 евро на тон.

Във връзка с приетия Регламент (ЕС) 2022/1854 на Съвета от 6 октомври 2022 г. относно спешна намеса за справяне с високите цени на енергията, с който се предвижда производителите на електроенергия в България и Обществения доставчик да внасят целеви вноски във ФСЕС, което действаше през цялата 2023 г. поражда допълнителни финансови задължения за НЕК ЕАД, което се отрази неблагоприятно на ликвидността и паричния поток на компанията.

13) Оценка на възможностите за реализация на инвестиционните намерения с посочване на размера на разполагаемите средства и отразяване на възможните промени в структурата на финансиране на тази дейност.

Възможностите за реализация на инвестиционни намерения на дружеството са в тясна връзка с текущото финансово състояние и паричния поток на НЕК ЕАД. В последните години дружеството осъществяваше дейността си в условия на влошен паричен поток и висока задлъжнялост, което затруднява изпълнението на инвестиционната програма в пълен обем и ограничава възможностите за поемане на нови дългове с цел развитие на нови проекти.

Изключение правят 2021 г. и 2022 г., когато отчетените финансовите резултати на дружеството са изключително високи и паричният поток бе подобрен вследствие на високите пазарни цени на БНЕБ, като това позволи да бъдат покрити натрупаните загуби от предходни години.

На настоящия етап дружеството е концентрирано върху стабилизиране на финансовото състояние и намаляване задълженията на НЕК ЕАД към БЕХ ЕАД, които съставляват висок дял във финансовия отчет на компанията. Успоредно с това ще продължи възстановяването на ПАВЕЦ Чаира със собствени средства и чрез възползване от държавна гаранция, определена в Закона за държавния бюджет на Република България за 2024 г., като осигурените средства чрез гаранцията ще се използват след 2024 г.

Дружеството полага усилия за осигуряване на европейско финансиране за строителство на обект язовир „Яденица“, включително използването на държавната гаранция, определена в Закона за държавния бюджет на Република България за 2024 г., като осигурените средства чрез гаранцията се панира да се използват след 2025 година.

Компанията е фокусирана в бъдещото развитие на нови проекти, използващи възобновяеми енергийни източници, включващи нови ПАВЕЦ на вече съществуващи язовири, фотоволтаични централи и системи за съхранение на електроенергия. За финансиране на тези инициативи дружеството планира използването на различни източници – национални и европейски програми, подкрепящи изграждането на нови ВЕИ и системите за съхранение, собствени средства и дългово финансиране.

14) Информация за настъпили промени през отчетния период в основните принципи за управление на Дружеството, и на неговата група предприятия по смисъла на Закона за счетоводството.

През 2023 г. няма настъпили промени в основните принципи за управление на Дружеството.

15) Информация за основните характеристики на прилаганите от Дружеството, в процеса на изготвяне на финансовите отчети система за вътрешен контрол и система за управление на рискове.

Системата за финансово управление и контрол в НЕК ЕАД включва всички дейности, свързани с управление на рисковете, управление и контрола на финансовата дейност. Тя е процесно ориентирана и структурирана в пет основни елемента:

- Контролна среда;
- Оценка и управление на риска;
- Контролни дейности;
- Информация и комуникация;
- Мониторинг.

Системата за финансово управление и контрол обхваща всички дейности в НЕК ЕАД на основата на принципите за доброто финансово управление и прозрачност, като въвежда в действие политики и процедури за осъществяване на процесите по управление на рисковете, управлението на контрол с цел постигане на разумна увереност, че целите в областта на финансовото управление и контрол ще бъдат постигнати в очакваните параметри.

Системите за вътрешен контрол в НЕК ЕАД са в постоянен процес на анализ и проверка на процесите в Дружеството. Вътрешният одит на процесите и дейностите идентифицира проблемните места и се предприемат коригиращи действия. Вътрешният одит следи за коректното изпълнение на коригиращите мерки.

Политиките за управление на риска идентифицират и анализират рисковете и подлежат на регулярна проверка. Всички рискове се идентифицират, остойностяват и се предприемат коригиращи действия.

В НЕК ЕАД действат сертифицирани системи за управление по стандартите БДС ISO 9001:2015, БДС ISO 14001:2015 и БДС ISO 450001:2018. Интегрираната система за управление (ИСУ) е с обхват „Изграждане

и въвеждане в експлоатация на ВЕЦ, ПАВЕЦ и ХТС. Стопанисване на ХТС. Производство на електроенергия от ВЕЦ и ПАВЕЦ. Обществена доставка на електрическа енергия. Търговия с електрическа енергия и координатор на стандартна балансираща група. Доставка на електроенергия от доставчик от последна инстанция и координатор на специална балансираща група. Извеждане от експлоатация на ХТС, ВЕЦ и ПАВЕЦ“. Всички бизнес процеси на компанията са регламентирани и документирани.

Финансовото управление и контрол в НЕК ЕАД се осъществява чрез спазване на следните принципи:

Добро финансово управление е изискването средствата да се управляват и разходват икономично, ефикасно и ефективно, съобразно целите на организацията. Доброто финансово управление е основният принцип на ръководството на компанията. Чрез него се цели ефективно оползотворяване на човешките ресурси, финансовите средства и оптимизиране на дейностите до степен, която гарантира постигане на поставените цели. Ръководният екип на НЕК ЕАД притежава необходимите познания за движението на финансовите потоци в компанията и уменията за ориентация в практическите ситуации на формирането и използването на приходите в дружеството.

Законосъобразното управление е основен принцип в упражняваната от мен дейност на ръководител. Във всички свои действия, насочени към постигане на целите на компанията, спазвам и се ръководя от действащите нормативни актове. Това означава, че установената система за финансово управление и контрол осигурява спазване на приложимото законодателство, изпълнение на вътрешните правила, наредби, инструкции и заповеди, както и изпълнение и съблюдаване на поетите договорни задължения.

Прозрачност е следващият принцип, който гарантира доброто финансово управление на НЕК ЕАД. Той е основният фактор за обществено доверие и сигурност при използване на средствата. Прозрачността налага всяко управленско решение да бъде разбрано от служителите на всички нива в компанията с цел точно и своевременно изпълнение на техните задължения и отчитане на постигнатото, като едновременно с това ръководството представя пред обществеността достоверна информация за осъществяваната дейност.

Закона за финансовото управление и контрол в публичния сектор урежда обхвата и осъществяването на финансовото управление и контрол, както и принципите и изискванията към системите за финансово управление и контрол в организациите от публичния сектор.

Финансовото управление и контрол в публичния сектор е цялостен процес, интегриран в дейността на дружеството и се осъществява от ръководството и служителите му.

Оценка на риска

По реда на чл.12 от Закона за финансово управление и контрол в публичния сектор („ЗФУКПС“), ръководителите на организациите от публичния сектор отговарят за управлението на рисковете на ръководените от тях организации. НЕК ЕАД е организация от публичния сектор по смисъла на чл. 2, ал. 2, т. 9 от ЗФУКПС в качеството си на търговско дружество, чийто капитал е изцяло собственост на търговско дружество с над 50 на сто държавно участие в капитала в лицето на БЕХ ЕАД.

Управлението на риска е интегрирана част от цялостното управление на Дружеството. То е съществен елемент от финансовото управление и контрол на Дружеството и важна част от процеса на организационно планиране и изпълнение на предварително поставените цели, приоритети и задачи на Дружеството.

Управлението на рисковете в НЕК ЕАД се прилага, за да се гарантира, че са предприети всички действия за тяхното идентифициране, оценка, планиране и изпълнение на мерки за минимизиране на влиянието им за постигане на целите на Дружеството. В НЕК ЕАД е изградена и действа системата за управление на риска на всички нива в структурата на компанията. Системата обхваща всички лицензионни дейности на НЕК ЕАД и всички структурни звена на територията на: Централно управление на НЕК ЕАД („ЦУ НЕК“); Предприятие „Язовири и каскади“ („ПЯК“) и Предприятие „Водноелектрически централи“ на НЕК ЕАД („ПВЕЦ“).

В дружеството е сформиран Съвет по управление на риска („СУР“) на основание чл. 9, ал. 1 от Закона за финансово управление и контрол в публичния сектор (ЗФУКПС). Стратегическите рискове са част от Бизнес програмата на Дружеството и се управляват от висшето ръководство съвместно със Съвета на директорите. В НЕК ЕАД са разработени документи, които подпомагат структурирането и регламентирането на процесите и дейностите по управление на риска в компанията. По т. I.8 от Протокол № 2/11.01.2022 г. на СД на НЕК ЕАД са одобрени и приети:

- Стратегия за управление на риска в НЕК ЕАД за периода 2022 – 2024 г.;
- Правила и процедури за управление на рисковете в НЕК ЕАД за периода 2022 – 2024 г.;
- Политика за управление на риска в НЕК ЕАД за периода 2022 – 2024 г.;
- Риск регистър на НЕК ЕАД.

Контролна среда

Контролната среда е основополагащият компонент и фундамент на финансовото управление и контрол в НЕК ЕАД. Тя определя климата в дружеството и оказва влияние върху отношението на ръководството и служителите към финансовото управление и контрола. Отговорност на ръководителите е да създадат и развият такава контролна среда в организацията, която да допринесе за постигане на целите и да изгради позитивно отношение на служителите към финансовото управление и контрол. Факторите, които оказват влияние върху контролната среда са:

- Личен морал и професионална етика;
- Управленска философия и стил на работа;
- Организационна структура;
- Политика по управление на човешките ресурси;
- Компетентност на персонала.

Контролни дейности

Контролните дейности трябва да са адекватни и разходите за осъществяването им не трябва да превишават очакваните от тях ползи и следва да се прилагат на всички нива в организацията и на всички етапи при постигането на целите.

Те могат да са превантивни, разкриващи или коригиращи, и включват най-малко:

- система за двоен подпис, която не разрешава поемането на финансово задължение или извършването на плащане без подписите на ръководителя на организацията и на лицето, отговорно за счетоводните записвания;
- правила за достъп до активите и информацията;
- политики и процедури за предварителен контрол за законосъобразност;
- политики и процедури за текущ контрол върху изпълнението на поети финансови ангажименти и сключени договори;
- политики и процедури за последващи оценки на изпълнението;
- политики и процедури за обективно, точно, пълно, достоверно и навременно осчетоводяване на всички стопански операции;
- политики и процедури за управление на човешките ресурси;
- политики и процедури за спазване на лична почтеност и професионална етика.

Система за двоен подпис

Поемането на всяко финансово задължение (сключването на договор, заповед за назначаване, заповед за командироване и т.н.) и извършването на плащане (платежно нареждане, разходен касов ордер и т.н.) се извършва след задължително полагане на два подписа, а именно: подпис на лицето, отговорно за счетоводните записвания и от Изпълнителния директор или лицето, отговорно за изпълнението на приходите и разходите, т.е. оторизирано да нарежда плащания от името на дружеството. С това се гарантира, че лицето, отговорно за счетоводните записвания, е информирано за предстоящото поемане на задължение или плащане и ще извърши правилните счетоводни операции.

Контрол по изпълнение на процеса по обществени поръчки

Като адекватен отговор на настъпилите промени в процесите по възлагане на обществени поръчки, НЕК ЕАД разработи нови „Правила за управление на цикъла на обществени поръчки в НЕК ЕАД“, които предстои да бъдат утвърдени. Същите имат за цел да оптимизират планирането, организацията на провеждането на обществени поръчки и контрол по изпълнение на дейностите при възлагането им в НЕК ЕАД.

Чрез тези свои действия, дружеството цели:

- повишаване ефективността при разходване на средствата;
- осигуряване спазване на действащото законодателство;
- създаване на ред в случаите, за които липсва нормативна уредба;
- създаване на условия за публичност и прозрачност в дейността по планиране, провеждане и възлагане на обществени поръчки.

Действащата в компанията „Инструкция за изготвяне на технически спецификации за обществени поръчки“ определя отговорностите за изготвяне на технически спецификации за обществени поръчки за строителство, доставки или услуги, за да се осигури закупуването на стоки, услуги и СМР, които да съответстват като минимум на изискванията на стандартите на системите за управление.

Осигуряване на компетентност на персонала

Компетентността на персонала се изразява в съвкупност от знания, умения и способности за изпълнение на задълженията, произтичащи от целите на дружеството. Важен фактор за осъществяване на дейността на компанията и постигането на нейните цели е поддържане нивото на компетентността на персонала. За изпълнение на тези функции в НЕК ЕАД има утвърдени и действащи:

„Правила за обучение на персонала“ – така разработените и утвърдени правила установяват реда и условията за организиране и провеждане на обучение на работниците и служителите в НЕК ЕАД.

„Правила за професионално-практическо обучение“ – правилата регламентират реда за провеждане на професионално-практическо обучение на студенти от висшите учебни заведения в НЕК ЕАД. Чрез обхвата на правилата се осигуряват условия за провеждане на производствена практика и придобиване на ценен

практически опит. Основната задача е да се запознаят теоретично подготвените студенти със спецификата и особеностите на работа в областта на енергетиката и администрацията.

Идентифицирайки компетенциите, които ще са необходими за постигане на заложените цели и посоките на развитие, които компанията следва, ежегодно се изготвя подробен план за обучение. Годишният план за обучение представлява рамка за планиране на обученията с хоризонт от една година и обобщава потребностите от обучение на всички структурни звена. Той е отправна точка за планиране на необходимия бюджет и дефиниране на изискванията при избор на обучаващ.

Антикорупционни процедури

В НЕК ЕАД действат утвърдени „Правила за регистриране и работа по сигналите за корупция, корупционни прояви и/или конфликт на интереси, подадени в НЕК ЕАД и за защита на лицата подали такива сигнали“.

Целите на Правилата са повишаване на общественото доверие към работниците и служителите на НЕК ЕАД, засилване на обществен/граждански контрол по отношение дейността на дружеството, като форма на превенция на корупция и/или конфликт на интереси, повишаване на ефективността по предотвратяване на корупция и/или конфликт и за защита на лицата подали сигнали.

Със заповед е назначена комисия за работа с молби, жалби, сигнали и предложения на физически и юридически лица. Въведена е процедура за регистриране и работа по сигнали за корупция, нередности, измами и злоупотреби и/или конфликт на интереси и за защита на лицата, подали такива.

На интернет портала на компанията, възможности за подаване на сигнали за корупция са създадени чрез публично достъпна контактна форма в раздел Контакти – Сигнали и жалби.

Писмени сигнали жалби могат да бъдат подаване на следните email адреси:

signali@nek.bg и signalikorupcia@nek.bg

Гражданите и заинтересованите лица имат възможност за контакт и чрез посочените в този раздел телефонни номера, както и през деловодната система на компанията или по пощата.

Предварителен контрол за законосъобразност и целесъобразност.

В изпълнение на чл. 13, ал. 3, т. 3 и т. 4 от ЗФУКПС, дружеството е разработило и Правила за осъществяване на предварителен контрол за законосъобразност и целесъобразност в НЕК ЕАД (ППКЗЦ).

Политиките и процедурите за предварителен контрол за законосъобразност и тези за текущ контрол върху изпълнение на поети финансови ангажименти и сключени договори/рамкови споразумения са само част от действаща в дружеството Система за финансово управление и контрол.

Въведеният предварителният контрол за законосъобразност и целесъобразност е постоянен процес и представлява експертна оценка, която цели да предостави разумна увереност на ръководството на компанията за законосъобразността и целесъобразността на вземаните от него решения/извършените действия като носители на управленска отговорност. Прилаганите в НЕК ЕАД правила за Предварителен контрол за законосъобразност и целесъобразност имат следните цели:

да се определят дейностите, процесите и свързаните с тях решения, за които е необходимо извършване на предварителен контрол за законосъобразност и целесъобразност;

да се осигури предоставянето на разумна увереност в ръководството на дружеството за спазване изискванията на действащото законодателство, Устава на НЕК ЕАД, с вътрешните правила и процедури в НЕК ЕАД, със споразумения и договори, сключени в изпълнение и в съответствие със законодателството;;

да се определят служителите/длъжностните лица, които извършват предварителен контрол за законосъобразност и целесъобразност;

да се определят изискванията за документиране на извършения предварителен контрол и да регламентират дейността на отдел „Финансов контролинг“.

В обхвата на предварителния контрол за целесъобразност в НЕК ЕАД попадат решенията и последващи действия, свързани с изпълнение на основни елементи от утвърдената бизнес програма на компанията, а именно - ремонтна програма, инвестиционна програма и дейности, отчетени като издръжка на дружеството.

Предварителен контрол за целесъобразност се осъществява върху обекти с прогнозна стойност над 300 000,00 лева преди тяхното включване в ремонтната и инвестиционна програма на дружеството и предлаганият за утвърждаване бизнес план на компанията.

Контрол за целесъобразност се осъществява преди приемане на обобщената ремонтната и инвестиционна програма на НЕК ЕАД за съответната година, както и при възникнала необходимост от тяхното актуализиране.

Дейността по предварителен контрол за целесъобразност се осъществява от технически съвет (ТС), пред който се защитава предложението на съответния заявител.

Мониторинг

Мониторингът, съгласно чл. 15, ал. 1 ЗФУКПС, е цялостен преглед на дейността на организацията, който има за цел да предостави увереност, че контролните дейности функционират според предназначението си и остават ефективни във времето.

Системата за мониторинг включва текущо наблюдение, самооценка и вътрешен одит. Мониторингът е цялостен преглед на дейността, с който се цели да се оцени състоянието на вътрешния контрол и ръководството да получи увереност, че контролните дейности функционират според предназначението си и остават ефективни във времето. Текущото наблюдение се извършва в хода на нормалните повтарящи се дейности в дружеството, т.е. непрекъснато в реално време.

В съответствие на чл. 12, ал. 1 от Закона за вътрешния одит в публичния сектор (ЗВОПС), в дружеството е създаден отдел „Вътрешен одит“. Дейността по вътрешен одит се осъществява в съответствие с изискванията на ЗВОПС, Международните стандарти за професионална практика по вътрешен одит, Етичен кодекс на вътрешните одитори, Наръчник за вътрешните одитори и Статута на отдел „Вътрешен одит“ в НЕК ЕАД.

Отдел „Вътрешен одит“ осъществява дейността по вътрешен одит на всички структури, програми, дейности и процеси в НЕК ЕАД, като изготвя Стратегически план, който представлява дългосрочна рамка за дейността по вътрешен одит и обхваща тригодишен период. Изготвя Годишен план за дейността си, въз основа на утвърдения от Изпълнителния директор на дружеството Стратегически план и направената за целите годишна оценка на риска. Стратегическият и Годишният план се съгласуват от Одитния комитет на НЕК ЕАД, приемат се от Съвета на директорите на НЕК ЕАД и се утвърждават от Изпълнителния директор на НЕК ЕАД.

Вътрешният одит подпомага организацията за постигане на целите ѝ, като идентифицира и оценява рисковете в организацията; оценява адекватността и ефективността на системите за финансово управление и контрол по отношение на: идентифицирането, оценяването и управлението на риска от ръководството на организацията; съответствието със законодателството, вътрешните актове и договори; надеждността и всеобхватността на финансовата и оперативна информация; създадената организация по опазване на активите и информацията; ефективността, ефикасността и икономичността на дейностите; изпълнението на задачите, договори, поетите ангажименти и постигането на целите; дава препоръки за дейностите в организацията.

Вътрешният одит се осъществява чрез изпълнението на конкретни одитни ангажименти за даване на увереност и консултиране. За всеки одитен ангажимент за увереност се изготвя одитен план, който съдържа обхват, цели, времетраене и разпределение на ресурсите за изпълнение на ангажимента, съгласно чл. 36 от ЗВОПС. За изпълнението на всеки одитен ангажимент за даване на увереност се изготвя одитен доклад, който включва резюме, цели и обхват на ангажимента, констатации, изводи и препоръки, съгласно чл. 38, ал. 2 от ЗВОПС. В резултат от направените констатации и дадените препоръки, ръководителите на

одитираните структури изготвят план за действие за изпълнение на приетите препоръки, който се утвърждава от Изпълнителния директор на НЕК ЕАД, съгласно чл. 39, ал. 1 от ЗВОПС.

Изготвя се Годишен доклад за дейността по вътрешен одит, в съответствие с чл. 40 от ЗВОПС, който се съгласува от Одитния комитет на НЕК ЕАД, приема се от Съвета на директорите на НЕК ЕАД и се утвърждава от Изпълнителния директор на НЕК ЕАД. Годишният доклад се изпраща на БЕХ ЕАД, съгласно чл. 40, ал. 7 от ЗВОПС.

В НЕК ЕАД е разработена и се прилага Програма за осигуряване на качеството и за усъвършенстване на одитната дейност, която обхваща цялостната дейност по вътрешен одит и включва вътрешни и външни оценки, в съответствие с чл. 29 от ЗВПОС.

Ценови/регулаторен риск

Ценовият/регулаторният риск за Дружеството е във връзка с дейността обществена доставка на електрическа енергия. Действащата ценова/регулаторна рамка, съгласно постановените административни актове на КЕВР, оказва съществено влияние върху приходите и финансовото състояние на Дружеството.

През 2023 година са действали две основни решения на КЕВР, имащи най-голямо влияние по отношение към цените, по които Обществения доставчик закупува/продава електрическа енергия по регулирани цени – Ц-19 от 01.07.2022 г. и Ц-14 от 01.07.2023 г. Утвърдените от КЕВР регулирани цени и свободните пазарни цени, в комбинация с реализираните количества електрическа енергия пряко определят приходите от дейността на Дружеството.

Цената на електрическата енергия, закупувана от производителите с определени квоти, се определя от КЕВР, за регулаторен период и формира част от микса на Обществения доставчик. Други компоненти от него са количествата електрическа енергия, изкупувани по Дългосрочни договори за изкупуване на електрическа енергия и разполагаемост, сключени с „Ей И Ес Марица Изток 1“ ЕООД и „КонтурГлобал Марица Изток 3“ АД, както и количествата, изкупувани по преференциални цени от ВЕИ и ВЕКП производители, съгласно чл. 93а и чл. 94 от ЗЕ, които са с инсталирана мощност под 500 кВт.

Себестойността на енергията в микса на Обществения доставчик е по-висока от определената от КЕВР цена на електрическата енергия от Обществения доставчик към Крайните снабдители, като разликата се компенсираше от ФСЕС, което е съществен риск върху дейността на Дружеството. В тази връзка е от изключителна важност ликвидността на ФСЕС да бъде висока за да не се допуска нарушаване на производствената и търговската дейност на компанията.

За нормалното функциониране и поддържане на адекватна ликвидност на НЕК ЕАД е от особена важност навременното възстановяване от ФСЕС на извършените от Обществения доставчик разходи за да не бъде влошавана ликвидността и паричния поток на компанията.

Ликвиден риск

Ликвидният риск се състои във вероятността Дружеството да не е в състояние да изпълни своите задължения, когато те станат изискуеми. Дружеството прилага подход, който да осигури необходимия ликвиден ресурс, за да се посрещнат настъпилите задължения при нормални и кризисни условия, без да се реализират неприемливи загуби.

Тъй като дейността на Дружеството е свързана с регулярна доставка и постоянни плащания от страна на клиентите, то контролът на ликвидния риск се състои главно в три посоки:

- Внимателно планиране на всички изходящи парични потоци, базирано на месечни прогнози;
- Условия на плащане на клиенти, които се извършват в рамките на един месец – договарят се графици на плащане, като в случай на просрочване е договорено плащане на неустойки;
- Овърдрафт споразумения с банки, които осигуряват управление на ликвидния риск в краткосрочен план.

Основната дейност на дружеството /70-75%/ е регулирана, поради което решенията на КЕВР и определената от Комисията ценова рамка водят до определени ликвидни рискове, изразяващи се в невъзможност за заплащане на задължения към доставчици на електрическа енергия и извършване на разходи за инвестиции и ремонт, спрямо генерираните приходи на електрическа енергия по регулирани цени.

Пазарен риск

Пазарният риск е рискът, който при промяната на пазарни цени, валутни курсове, лихвени проценти или цени на капиталови инструменти, доходът на Дружеството от финансови инструменти или стойността на инвестициите ѝ ще бъдат засегнати. Целта на управлението на пазарния риск е да се управлява и контролира експозиция на пазарния риск, с приемливи параметри при оптимизиране на възвращаемостта.

Дружеството предприема периодични анализи върху макроикономическата среда в страната и задълбочен анализ на специфичните макро-показатели, които се представят на Съвета на директорите. По-голяма част от основната дейност е регулирана и ръководството на Дружеството не може да влияе върху цените, които се определят от КЕВР.

Кредитен риск

Кредитният риск на Дружеството се състои от риск от финансова загуба в ситуация, при която клиент или страна по финансов инструмент не успее да изпълни своите договорни задължения. Кредитният риск произтича от вземанията от клиенти и инвестиции във финансови инструменти.

Вземания от клиенти

Експозицията към кредитен риск е в резултат на индивидуалните характеристики на отделните клиенти, като се влияе също от характеристиките на индустрията или на страната.

В дружеството са установени и се прилагат политики и процедури, целящи да минимизират рисковете от неплащане от страна на клиенти. За всеки клиент се извършва оценка на неговата кредитоспособност, като текущо се следи неговата експозиция. За сделки, при които рискът е значителен, се изисква представяне на обезпечение под формата на паричен депозит или банкова гаранция.

Лихвен риск

Дружеството е изложено на риск от промяна в пазарните лихвени проценти, основно, по отношение краткосрочните и дългосрочните си финансови пасиви с променлив (плаващ) лихвен процент.

Към 31 декември 2023 г. финансовите активи и пасиви на дружеството са с фиксирани лихвени проценти, поради което към 31 декември 2023 г. Дружеството не е изложено на риск от промяна в пазарните лихвени проценти.

Валутен риск

Преобладаващата валутна експозиция на Дружеството е деноминирана в евро (EUR). Поради това, че курсът на лева е фиксиран към курса на еврото в България (1.95583 лв. = 1 евро), Дружеството не е изложено на значителен валутен риск за тези валутни позиции.

16) Информация за промените в управителните и надзорните органи през отчетната финансова година.

Промени в СД на НЕК ЕАД през 2023 г.

01.01.2023 г. – 16.02.2023 г.

- Веселин Мирчев Петров – председател на СД;
- Момчил Векилов Ванов – член на СД ;
- Иван Тодоров Йончев – член на СД;
- Мартин Иванов Георгиев – член на СД и изпълнителен директор;
- Ирена Милчева Белорешка – член на СД;

16.02.2023 г. – 08.03.2023 г.

- Веселин Мирчев Петров – председател на СД;
- Момчил Векилов Ванов – член на СД ;
- Ангел Петров Петров – член на СД;
- Мартин Иванов Георгиев – член на СД и изпълнителен директор;
- Ирена Милчева Белорешка – член на СД;

08.03.2023 г. – 31.12.2023 г.

- Албена Иванова Туджарова – председател на СД;
- Момчил Векилов Ванов – член на СД ;
- Ангел Петров Петров – член на СД;
- Мартин Иванов Георгиев – член на СД и изпълнителен директор;
- Ирена Милчева Белорешка – член на СД;

17) Информация за размера на възнагражденията, наградите и/или ползите на всеки от членовете на управителните и на контролните органи за отчетната финансова година, изплатени от Дружеството, и негови дъщерни дружества, независимо от това, дали са били включени в разходите на Дружеството, или произтичат от разпределение на печалбата, включително:

а) получени суми и непарични възнаграждения

Дружеството има отношение на свързано лице с изпълнителен директор и членове на Съвет на Директорите (СД).

Дружеството е изплатило възнаграждения в отчетната 2023 г., както следва:

На Мартин Иванов Георгиев в периода от 01.01.2023 г. до 31.12.2023г.

Като изпълнителен директор:

Възнаграждения 152,923.58 лв.

Като член на СД:

Възнаграждения 55,740.00 лв.

На Иван Тодоров Йончев в периода от 01.01.2023 г. до 16.02.2023 г.,

като член на СД:

Възнаграждения 13,667.44 лв.

На Момчил Векилов Ванов в периода от 01.11.2023 г. до 31.11.2023 г.

като Член на СД:

Възнаграждения 76,829.00 лв.

На Веселин Мирчев Петров от 01.01.2023 г. до 18.03.2023 г.

Като член на СД:

Възнаграждения 17,096.73 лв.

На Ирена Милчева Белорешка в периода 01.01.2023 г. до 31.12.2023 г.

Като член на СД:

Възнаграждения 57,300.00 лв.

На Светослав Иванов Спасов от 01.10.2023 г. до 31.10.2023 г.

Като член на СД:

Обезщетение 3,900.00 лв.

На Вася Михайлова Николовска в периода от 01.01.2023 г. до 31.01.2023 г.

Като член на СД:

Обезщетение 4,260.00 лв.

На Албена Иванова Туджарова в периода 08.03.2023 г. до 31.12.2023 г.

Като член на СД:

Възнаграждения 59,867.27 лв.

На Ангел Петров Петров в периода 16.02.2023 г. до 31.12.2023 г.

Като член на СД:

Възнаграждения 45,658.37 лв.

б) условни или разсрочени възнаграждения, възникнали през годината, дори и ако възнаграждението се дължи към по-късен момент

Към 31 декември 2023 г. НЕК ЕАД няма условни и разсрочени възнаграждения.

в) сума, дължима от емитента, съответно лицето по § 1д от допълнителните разпоредби на ЗППЦК, или негови дъщерни дружества за изплащане на пенсии, обезщетения при пенсиониране или други подобни обезщетения.

Към 31 декември 2023 г. НЕК ЕАД няма начислени такива суми.

18) Информация за известните на дружеството договорености (включително и след приключване на финансовата година), в резултат на които в бъдещ период могат да настъпят промени в притежавания относителен дял акции или облигации от настоящи акционери или облигационери.

Към 31.12.2023 г. няма такива.

19) Информация за висящи съдебни, административни или арбитражни производства, касаещи задължения или вземания на Дружеството, в размер най-малко 10 на сто от собствения му капитал; ако общата стойност на задълженията или вземанията на Дружеството, по всички образувани производства надхвърля 10 на сто от собствения му капитал, се представя информация за всяко производство поотделно.

Към 31.12.2023 г. няма заведен иск към Дружеството, който да надвишава 10 на сто от собствения капитал.

Към 31.12.2023 г. са предявени искиве към Дружеството с различни правни основания: за балансираща енергия, за забавени плащания, за прихванати суми и изравнителни плащания. Производствата по тези искиве не са приключили с окончателни съдебни решения. Сумите по исковите в по-голямата си част са отразени във финансовия отчет на Дружеството. Считаме че сумата на тези искиве не надвишава 10% от собствения капитал.

20) Друга информация по преценка на Дружеството.

Дружеството преценява, че не е налице друга информация, която би била важна за потребителите.

Одобрение на годишния финансов отчет, годишния доклад за дейността, декларация за корпоративно управление и нефинансова декларация

Годишният доклад за дейността е одобрен на 19 април 2024 г. от:

..... Мартин Георгиев – член на СД и изпълнителен директор

**Ние произвеждаме зелена електроенергия от ВЕЦ и
управляваме ПАВЕЦ
Извършваме обществена доставка и търговия с
електрическа енергия
Ние сме доставчик от последна инстанция**

Декларацията за корпоративно управление е отделен доклад, който се публикува заедно с Доклада за дейността на НЕК ЕАД и е изготвена в изпълнение на чл. 61, ал.3, т.5 от Правилника за прилагане на Закона за публичните предприятия (ППЗПП), в съответствие с чл. 100н, ал. 7, т. 1 и ал. 8 от Закона за публичното предлагане на ценни книжа (ЗППЦК).

1. Информация по чл. 100н, ал.8, т.1 от ЗППЦК относно спазване по целесъобразност на: а) Националния кодекс за корпоративно управление или б) друг Кодекс за корпоративно управление, както и информация относно практиките на корпоративно управление, които се прилагат от Дружеството в допълнение на Кодекса по буква „а” или буква „б”

НЕК ЕАД спазва по целесъобразност Националния кодекс за корпоративно управление (НККУ), създаден през октомври 2007 г., последващо изменен през февруари 2012 г., април 2016 г. и юли 2021 г., одобрен от Председателя на Комисията по финансов надзор с Решение № 850-ККУ/25.11.2021 г. и утвърден от Националната комисия за корпоративно управление.

Освен Националния кодекс за корпоративно управление, дружеството спазва принципи и норми на добро корпоративно управление, установени с Търговския закон и Закона за публичните предприятия. Доброто корпоративно управление означава лоялно и отговорно корпоративно ръководство, прозрачност и независимост, както и отговорност на дружеството пред обществото.

В Дружеството е приет и действа Етичен кодекс, който определя очакваното поведение на работещите в НЕК ЕАД като описва основни морално-етични норми, принципи и правила.

2. Информация по чл. 100н, ал.8, т.2 от ЗППЦК относно обяснение от страна на Дружеството кои части на Кодекса за корпоративно управление по т.1, буква „а” или буква „б” не спазва и какви са основанията за това, съответно, когато Дружеството е решило да не се позовава на никое от правилата на Кодекса за корпоративно управление – основания за това

Дружеството спазва основните принципи на Националния кодекс за корпоративно управление по отношение на всички относими за дейността му изисквания, доколкото същите не противоречат на законодателството.

Изборът и освобождаването на членовете на Съвета на директорите е в правомощията на Едноличния собственик на капитала, съобразно Търговския закон, Закона за публичните предприятия и устава на дружеството. Членовете се избират и назначават след провеждане на конкурс, условията и редът, за които са уредени в Правилника за прилагане на Закона за публичните предприятия.

Критериите за подбор се определят от органа, упражняващ правата на държавата, в съответствие със Закона за публичните предприятия и отчитане изискванията на специалните закони. Договорите на членовете на Съвета на директорите се прекратяват предсрочно, съгласно чл. 24 от Закона за публичните предприятия.

Членовете на Съвета на директорите получават възнаграждения, определени по реда и условията на Правилника за прилагане на Закона за публичните предприятия.

НЕК ЕАД няма утвърдена политика за разкриване на информация. Във връзка с изискванията на българското законодателство, Дружеството спазва изискванията за срок, пълнота на информацията и отчетност по отношение на финансовите отчети и доклади за дейността. Годишните финансови отчети и доклади за дейността се обявяват в търговския регистър, съгласно Закона за счетоводството и на интернет страницата на Дружеството.

Своевременно се оповестява информация по тримесечни, шестмесечни, деветмесечни и годишни финансови отчети, анализи и доклади за дейността чрез електронно-информационната система за публичните предприятия на Агенцията за публичните предприятия и контрол.

На интернет страницата на Дружеството www.nek.bg се оповестява и друга важна информация, относима към дейността му.

НЕК ЕАД няма утвърдени правила за отчитане интересите на заинтересованите лица, но се съобразява със законовите изисквания и с принципите за прозрачност, отчетност и бизнес етика.

3. Информация по чл. 100н, ал.8, т.3 от ЗППЦК - описание на основните характеристики на системите за вътрешен контрол и управление на риска на Дружеството във връзка с процеса на финансово отчитане

Системата за финансово управление и контрол в НЕК ЕАД включва всички дейности, свързани с управление на рисковете, управление и контрола на финансовата дейност. Тя е процесно ориентирана и структурирана в пет основни елемента:

- Контролна среда;
- Оценка и управление на риска;
- Контролни дейности;
- Информация и комуникация;
- Мониторинг.

Системата за финансово управление и контрол обхваща всички дейности в НЕК ЕАД на основата на принципите за доброто финансово управление и прозрачност, като въвежда в действие политики и процедури за осъществяване на процесите по управление на рисковете, управлението на контрол с цел постигане на разумна увереност, че целите на Компанията в областта на финансовото управление и контрол ще бъдат постигнати в очакваните параметри.

В НЕК ЕАД действат сертифицирани системи за управление по стандартите БДС ISO 9001:2015, БДС ISO 14001:2015 и БДС ISO 45001:2018. Интегрираната система за управление (ИСУ) е с обхват „Изграждане и въвеждане в експлоатация на ВЕЦ, ПАВЕЦ и ХТС. Стопанисване на ХТС. Производство на електроенергия от ВЕЦ и ПАВЕЦ. Обществена доставка на електрическа енергия. Търговия с електрическа енергия и координатор на стандартна балансираща група. Доставка на електроенергия от доставчик от последна инстанция и координатор на специална балансираща група. Извеждане от експлоатация на ХТС, ВЕЦ и ПАВЕЦ“. Всички бизнес процеси на компанията са регламентирани и документиращи.

Финансовото управление и контрол в НЕК ЕАД се осъществява чрез спазване на следните принципи:

Добро финансово управление е изискването средствата да се управляват и разходват икономично, ефикасно и ефективно, съобразно целите на организацията. Доброто финансово управление е основният принцип на ръководството на компанията. Чрез него се цели ефективно оползотворяване на човешките ресурси, финансовите средства и оптимизиране на дейностите до степен, която гарантира постигане на поставените цели. Ръководният екип на НЕК ЕАД притежава необходимите познания за движението на финансовите потоци в компанията и уменията за ориентация в практическите ситуации на формирането и използването на приходите в дружеството.

Законосъобразното управление е основен принцип в упражняваната от мен дейност на ръководител. Във всички свои действия, насочени към постигане на целите на компанията, спазвам и се ръководя от действащите нормативни актове.

Това означава, че установената система за финансово управление и контрол осигурява спазване на приложимото законодателство, изпълнение на вътрешните правила, наредби, инструкции и заповеди, както и изпълнение и съблюдаване на поетите договорни задължения.

Прозрачност е следващият принцип, който гарантира доброто финансово управление на НЕК ЕАД. Той е основният фактор за обществено доверие и сигурност при използване на средствата. Прозрачността налага всяко управленско решение да бъде разбрано от служителите на всички нива в компанията с цел точно и своевременно изпълнение на техните задължения и отчитане на постигнатото, като едновременно с това ръководството представя пред обществеността достоверна информация за осъществяваната дейност.

Закона за финансово управление и контрол в публичния сектор урежда обхвата и осъществяването на финансово управление и контрол, както и принципите и изискванията към системите за финансово управление и контрол в организациите от публичния сектор.

Финансово управление и контрол в публичния сектор е цялостен процес, интегриран в дейността на дружеството и се осъществява от ръководството и служителите му.

Оценка на риска

По реда на чл.12 от Закона за финансово управление и контрол в публичния сектор („ЗФУКПС“), ръководителите на организациите от публичния сектор отговарят за управлението на рисковете на ръководените от тях организации. НЕК ЕАД е организация от публичния сектор по смисъла на чл. 2, ал. 2, т. 9 от ЗФУКПС в качеството си на търговско дружество, чийто капитал е изцяло собственост на търговско дружество с над 50 на сто държавно участие в капитала в лицето на „Български енергиен холдинг“ ЕАД („БЕХ ЕАД“).

Управлението на риска е интегрирана част от цялостното управление на Дружеството. То е съществен елемент от финансово управление и контрол на Дружеството и важна част от процеса на организационно планиране и изпълнение на предварително поставените цели, приоритети и задачи на Дружеството.

Управлението на рисковете в НЕК ЕАД се прилага, за да се гарантира, че са предприети всички действия за тяхното идентифициране, оценка, планиране и изпълнение на мерки за минимизиране на влиянието им за постигане на целите на Дружеството. В НЕК ЕАД е изградена и действа системата за управление на риска на всички нива в структурата на компанията. Системата обхваща всички лицензионни дейности на НЕК ЕАД и всички структурни звена на територията на: Централно управление на НЕК ЕАД („ЦУ НЕК“); Предприятие „Язовири и каскади“ („ПЯК“) и Предприятие „Водноелектроенергетически центри“ на НЕК ЕАД („ПВЕЦ“).

В дружеството е сформиран Съвет по управление на риска („СУР“) на основание чл. 9, ал. 1 от Закона за финансово управление и контрол в публичния сектор (ЗФУКПС). Стратегическите рискове са част от Бизнес програмата на Дружеството и се управляват от висшето ръководство съвместно със Съвета на директорите. В НЕК ЕАД са разработени документи, които подпомагат структурирането и регламентирането на процесите и дейностите по управление на риска в компанията. По т. I.8 от Протокол № 2/11.01.2022 г. на СД на НЕК ЕАД са одобрени и приети:

- Стратегия за управление на риска в „Национална електрическа компания“ ЕАД за периода 2022 – 2024 г.;
- Правила и процедури за управление на рисковете в „Национална електрическа компания“ ЕАД за периода 2022 – 2024 г.;
- Политика за управление на риска в „Национална електрическа компания“ ЕАД за периода 2022 – 2024 г.;
- Риск регистър на „Национална електрическа компания“ ЕАД.

Контролна среда

Контролната среда е основополагащият компонент и фундамент на финансовото управление и контрол в НЕК ЕАД. Тя определя климата в дружеството и оказва влияние върху отношението на ръководството и служителите към финансовото управление и контрола. Отговорност на ръководителите е да създадат и развият такава контролна среда в организацията, която да допринесе за постигане на целите и да изгради позитивно отношение на служителите към финансовото управление и контрол. Факторите, които оказват влияние върху контролната среда са:

- Личен морал и професионална етика;
- Управленска философия и стил на работа;
- Организационна структура;
- Политика по управление на човешките ресурси;
- Компетентност на персонала.

Контролни дейности

Контролните дейности трябва да са адекватни и разходите за осъществяването им не трябва да превишават очакваните от тях ползи и следва да се прилагат на всички нива в организацията и на всички етапи при постигането на целите.

Те могат да са превантивни, разкриващи или коригиращи, и включват най-малко:

- система за двоен подпис, която не разрешава поемането на финансово задължение или извършването на плащане без подписите на ръководителя на организацията и на лицето, отговорно за счетоводните записвания;
- правила за достъп до активите и информацията;
- политики и процедури за предварителен контрол за законосъобразност;
- политики и процедури за текущ контрол върху изпълнението на поети финансови ангажименти и сключени договори;
- политики и процедури за последващи оценки на изпълнението;
- политики и процедури за обективно, точно, пълно, достоверно и навременно осчетоводяване на всички стопански операции;
- политики и процедури за управление на човешките ресурси;
- политики и процедури за спазване на лична почтеност и професионална етика.

Система за двоен подпис

Поемането на всяко финансово задължение (сключването на договор, заповед за назначаване, заповед за командироване и т.н.) и извършването на плащане (платежно нареждане, разходен касов ордер и т.н.) се извършва след задължително полагане на два подписа, а именно: подпис на лицето, отговорно за счетоводните записвания и от Изпълнителния директор или лицето, отговорно за изпълнението на приходите и разходите, т.е. оторизирано да нарежда плащания от името на дружеството. С това се гарантира, че лицето, отговорно за счетоводните записвания, е информирано за предстоящото поемане на задължение или плащане и ще извърши правилните счетоводни операции.

Контрол по изпълнение на процеса по обществени поръчки

Като адекватен отговор на настъпилите промени в процесите по възлагане на обществени поръчки, НЕК ЕАД разработи нови „Правила за управление на цикъла на обществени поръчки в НЕК ЕАД“, които предстои да бъдат утвърдени. Същите имат за цел да оптимизират планирането, организацията на провеждането на обществени поръчки и контрол по изпълнение на дейностите при възлагането им в „Национална електрическа компания“ ЕАД.

Чрез тези свои действия, дружеството цели:

- повишаване ефективността при разходване на средствата;
- осигуряване спазване на действащото законодателство;
- създаване на ред в случаите, за които липсва нормативна уредба;
- създаване на условия за публичност и прозрачност в дейността по планиране, провеждане и възлагане на обществени поръчки.

Действащата в компанията „Инструкция за изготвяне на технически спецификации за обществени поръчки“ определя отговорностите за изготвяне на технически спецификации за обществени поръчки за строителство, доставки или услуги, за да се осигури закупуването на стоки, услуги и СМР, които да съответстват като минимум на изискванията на стандартите на системите за управление.

Осигуряване на компетентност на персонала

Компетентността на персонала се изразява в съвкупност от знания, умения и способности за изпълнение на задълженията, произтичащи от целите на дружеството. Важен фактор за осъществяване на дейността на компанията и постигането на нейните цели е поддържане нивото на компетентността на персонала. За изпълнение на тези функции в НЕК ЕАД има утвърдени и действащи:

„Правила за обучение на персонала“ – така разработените и утвърдени правила установяват реда и условията за организиране и провеждане на обучение на работниците и служителите в НЕК ЕАД.

„Правила за професионално-практическо обучение“ – правилата регламентират реда за провеждане на професионално-практическо обучение на студенти от висшите учебни заведения в НЕК ЕАД. Чрез обхвата на правилата се осигуряват условия за провеждане на производствена практика и придобиване на ценен практически опит. Основната задача е да се запознаят теоретично подготвените студенти със спецификата и особеностите на работа в областта на енергетиката и администрацията.

Идентифицирайки компетенциите, които ще са необходими за постигане на заложените цели и посоките на развитие, които компанията следва, ежегодно се изготвя подробен план за обучение. Годишният план за обучение представлява рамка за планиране на обученията с хоризонт от една година и обобщава потребностите от обучение на всички структурни звена. Той е отправна точка за планиране на необходимия бюджет и дефиниране на изискванията при избор на обучаващ.

Антикорупционни процедури

В НЕК ЕАД действат утвърдени „Правила за регистриране и работа по сигналите за корупция, корупционни прояви и/или конфликт на интереси, подадени в Национална електрическа компания ЕАД и за защита на лицата подали такива сигнали“.

Цитираните по-горе Правила са отменени и със Заповед № ЦУ-ЗАП-1901 от 08.12.2023 за утвърждаване на ВЪТРЕШНИ ПРАВИЛА ЗА ЗАЩИТА НА ЛИЦАТА, ПОДАВАЩИ СИГНАЛИ ИЛИ ПУБЛИЧНО ОПОВЕСТЯВАЩИ ИНФОРМАЦИЯ ЗА НАРУШЕНИЯ, изд. 0, изм. 0 са въведени в действия нови такива.

Целите на Правилата са повишаване на общественото доверие към работниците и служителите на НЕК ЕАД, засилване на обществен/граждански контрол по отношение дейността на дружеството, като форма на превенция на корупция и/или конфликт на интереси, повишаване на ефективността по предотвратяване на корупция и/или конфликт и за защита на лицата подали сигнали.

Със заповед е назначена комисия за работа с молби, жалби, сигнали и предложения на физически и юридически лица. Въведена е процедура за регистриране и работа по сигнали за корупция, нередности, измами и злоупотреби и/или конфликт на интереси и за защита на лицата, подали такива.

На интернет портала на компанията, възможности за подаване на сигнали за корупция са създадени чрез публично достъпна контактна форма в раздел Контакти – Сигнали и жалби.

Писмени сигнали жалби могат да бъдат подавани от гражданите и заинтересовани лица чрез следните информационни канали:

Писмени сигнали и жалби:

signali@nek.bg;

Антикорупция:

signalikorupcia@nek.bg

+359 2 9263 702;

+359 2 9263 597;

чрез деловодството на дружеството и по поща

Предварителен контрол за законосъобразност и целесъобразност

В изпълнение на чл. 13, ал. 3, т. 3 и т. 4 от ЗФУКПС, дружеството е разработило и Правила за осъществяване на предварителен контрол за законосъобразност и целесъобразност в НЕК ЕАД (ППКЗЦ).

Политиките и процедурите за предварителен контрол за законосъобразност и тези за текущ контрол върху изпълнение на поети финансови ангажименти и сключени договори/рамкови споразумения са само част от действаща в дружеството Система за финансово управление и контрол.

Въведеният предварителният контрол за законосъобразност и целесъобразност е постоянен процес и представлява експертна оценка, която цели да предостави разумна увереност на ръководството на компанията за законосъобразността и целесъобразността на вземаните от него решения/извършените действия като носители на управленска отговорност. Прилаганите в НЕК ЕАД правила за Предварителен контрол за законосъобразност и целесъобразност имат следните цели:

- да се определят дейностите, процесите и свързаните с тях решения, за които е необходимо извършване на предварителен контрол за законосъобразност и целесъобразност;
- да се осигури предоставянето на разумна увереност в ръководството на дружеството за спазване изискванията на действащото законодателство, Устава на НЕК ЕАД, с вътрешните правила и процедури в НЕК ЕАД, със споразумения и договори, сключени в изпълнение и в съответствие със законодателството;
- да се определят служителите/длъжностните лица, които извършват предварителен контрол за законосъобразност и целесъобразност;
- да се определят изискванията за документиране на извършения предварителен контрол и да регламентират дейността на отдел „Финансов контролинг“.

В обхвата на предварителния контрол за целесъобразност в НЕК ЕАД попадат решенията и последващи действия, свързани с изпълнение на основни елементи от утвърдената бизнес програма на компанията, а именно - ремонтна програма, инвестиционна програма и дейности, отчетени като издръжка на дружеството.

Предварителен контрол за целесъобразност се осъществява върху обекти с прогнозна стойност над 300 хил. лв. преди тяхното включване в ремонтната и инвестиционна програма на дружеството и предлаганият за утвърждаване бизнес план на компанията.

Контрол за целесъобразност се осъществява преди приемане на обобщената ремонтната и инвестиционна програма на НЕК ЕАД за съответната година, както и при възникнала необходимост от тяхното актуализиране.

Дейността по предварителен контрол за целесъобразност се осъществява от технически съвет (ТС), пред който се защитава предложението на съответния заявител.

Последваща оценка на изпълнението

В изпълнение на чл. 13, ал. 3, т. 5 от Закон за финансово управление и контрол в публичния сектор, в дружеството бяха разработени, утвърдени и въведени в действие със Заповед № ЦУ-ЗАП-851 от 19.06.2023 г. "Правила за последващи оценки на изпълнението в НЕК ЕАД".

Правила уреждат реда и начина за осъществяване на последващи оценки на изпълнението на приключили процеси, изпълнени договори и отчетени стопански операции в НЕК ЕАД, като една от минимално изискуемите контролни дейности в организациите от публичния сектор.

Последващите оценки на изпълнението имат за цел да установяват:

Законосъобразността на реализираните действия и решения, свързани с придобиване или разходване на ресурсите на компанията;

- нивото на постигнати резултати;
- проблеми, пропуски и слабости, нуждаещи се от подобрене при вече приключил процес, договор или стопанска операция;
- причини за установени грешки или нередности;
- причини за несъответствие между придобити и разходвани ресурси на дружеството, във връзка с поставени цели и нивото на постигнатите резултати;
- ако е приложимо, анализ на целесъобразността на предприети действия и/или взети решения;
- аредприемане на корективни действия за избягване в бъдеще на подобни пропуски и слабости.

Правилата определят служителите/длъжностните лица, които извършват дейности по последващи оценки на изпълнението.

Правилата определят и подходът за избор на процесите/договорите/стопанските операции, които ще подлежат на последващи проверки

Мониторинг

Мониторингът, съгласно чл. 15, ал. 1 ЗФУКПС, е цялостен преглед на дейността на организацията, който има за цел да предостави увереност, че контролните дейности функционират според предназначението си и остават ефективни във времето.

Системата за мониторинг включва текущо наблюдение, самооценка и вътрешен одит. Мониторингът е цялостен преглед на дейността, с който се цели да се оцени състоянието на вътрешния контрол и ръководството да получи увереност, че контролните дейности функционират според предназначението си и остават ефективни във времето. Текущото наблюдение се извършва в хода на нормалните повтарящи се дейности в дружеството, т.е. непрекъснато в реално време.

В съответствие на чл. 12, ал. 1 от Закона за вътрешния одит в публичния сектор (ЗВОПС), в дружеството е създаден отдел „Вътрешен одит“. Дейността по вътрешен одит се осъществява в съответствие с изискванията на ЗВОПС, Международните стандарти за професионална практика по вътрешен одит, Етичен кодекс на вътрешните одитори, Наръчник за вътрешните одитори и Статута на отдел „Вътрешен одит“ в НЕК ЕАД.

Отдел „Вътрешен одит“ осъществява дейността по вътрешен одит на всички структури, програми, дейности и процеси в НЕК ЕАД, като изготвя Стратегически план, който представлява дългосрочна рамка за дейността по вътрешен одит и обхваща тригодишен период. Изготвя Годишен план за дейността си, въз основа на утвърдения от Изпълнителния директор на дружеството Стратегически план и направената за целите годишна оценка на риска. Стратегическият и Годишният план се съгласуват от Одитния комитет на НЕК ЕАД, приемат се от Съвета на директорите на НЕК ЕАД и се утвърждават от Изпълнителния директор на НЕК ЕАД.

Вътрешният одит подпомага организацията за постигане на целите ѝ, като идентифицира и оценява рисковете в организацията; оценява адекватността и ефективността на системите за финансово управление и контрол по отношение на: идентифицирането, оценяването и управлението на риска от ръководството на организацията; съответствието със законодателството, вътрешните актове и договори; надеждността и всеобхватността на финансовата и оперативна информация; създадената организация по опазване на активите и информацията; ефективността, ефикасността и икономичността на дейностите; изпълнението на задачите, договори, поетите ангажименти и постигането на целите; дава препоръки за дейностите в организацията.

Вътрешният одит се осъществява чрез изпълнението на конкретни одитни ангажименти за даване на увереност и консултиране. За всеки одитен ангажимент за увереност се изготвя одитен план, който съдържа обхват, цели, времетраене и разпределение на ресурсите за изпълнение на ангажимента, съгласно чл. 36 от ЗВОПС. За изпълнението на всеки одитен ангажимент за даване на увереност се изготвя одитен доклад, който включва резюме, цели и обхват на ангажимента, констатации, изводи и препоръки, съгласно чл. 38, ал. 2 от ЗВОПС. В резултат от направените констатации и дадените препоръки, ръководителите на одитираните структури изготвят план за действие за изпълнение на приетите препоръки, който се утвърждава от Изпълнителния директор на НЕК ЕАД, съгласно чл. 39, ал. 1 от ЗВОПС.

Изготвя се Годишен доклад за дейността по вътрешен одит, в съответствие с чл. 40 от ЗВОПС, който се съгласува от Одитния комитет на НЕК ЕАД, приема се от Съвета на директорите на НЕК ЕАД и се утвърждава от Изпълнителния директор на НЕК ЕАД. Годишният доклад се изпраща на „Български енергиен холдинг“ ЕАД, съгласно чл. 40, ал. 7 от ЗВОПС.

В НЕК ЕАД е разработена и се прилага Програма за осигуряване на качеството и за усъвършенстване на одитната дейност, която обхваща цялостната дейност по вътрешен одит и включва вътрешни и външни оценки, в съответствие с чл. 29 от ЗВОПС.

4. Информация по чл. 10, параграф 1, букви „в”, „г”, „е”, „з” и „и” от Директива 2004/25/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 21 април 2004 г. относно предложенията за поглъщане:

4.1. член 10, параграф 1, буква „в” - значими преки или косвени акционерни участия (включително косвени акционерни участия чрез пирамидални структури и кръстосани акционерни участия) по смисъла на член 85 от Директива 2001/34/ЕО

НЕК ЕАД е юридическо лице, търговско дружество с регистриран капитал в размер на 1,063,766,192 лв., разпределен в 1,063,766,192 бр. акции с номинал от 1 лв. всяка. Едноличен собственик на капитала на НЕК ЕАД е „Български енергиен холдинг” ЕАД, чийто Принципал е Българската държава чрез Министеръта на енергетиката.

Към 31 декември 2023 г. участията на НЕК ЕАД в асоциирани и съвместни предприятия са:

	31 декември 2023 г.		
	Държава	Дял	Стойност на инвестицията
			хил. лв.
<i>Асоциирани и съвместни предприятия</i>			
КонтурГлобал Марица Изток 3 АД	България	27%	55,289
КонтурГлобал Оперейшънс България АД	България	27%	14
ЗАД Енергия	България	42%	1,512
ПОД Алианс България АД	България	34%	1,020
ХЕК „Горна Арда” АД	България	24%	-
			57,835

4.2. член 10, параграф 1, буква „г” - притежателите на всички ценни книжа със специални права на контрол и описание на тези права

Дружеството няма издадени ценни книжа със специални права на контрол.

4.3. член 10, параграф 1, буква „е” - всички ограничения върху правата на глас, като например ограничения върху правата на глас на притежателите на определен процент или брой гласове, крайни срокове за упражняване на правата на глас или системи, посредством които чрез сътрудничество с дружеството финансовите права, предоставени на ценните книжа, са отделени от притежаването на ценните книжа

Няма ограничения върху правата на глас на Едноличния собственик на капитала.

4.4. член 10, параграф 1, буква „з” - правилата, с които се регулира назначаването или смяната на членове на съвета и внасянето на изменения в учредителния акт

Правилата, с които се регулира назначаването или смяната на членове на Съвета на директорите и внасянето на изменения в Устава на Дружеството са регламентирани в Търговския закон, Закона за публичните предприятия, Правилника за прилагане на Закона за публичните предприятия и Устава. Правилата, с които се регулира назначаването или смяната на членове на Съвета на директорите са описани в т.5.

4.5. член 10, параграф 1, буква „и” - правомощията на членовете на съвета, и по-специално правото да се емитират или изкупуват обратно акции

Съветът на директорите упражнява цялата си компетентност, съгласно Устава на дружеството. Изменението на капитала чрез емитиране или обратно изкупуване на акции е по решение на Едноличния собственик на капитала и членовете на Съвета на директорите нямат тези правомощия.

5. Информация по чл. 100н, ал.8, т.5 от ЗППЦК - състава и функционирането на административните, управителните и надзорните органи и техните комитети

НЕК ЕАД има едностепенна система на управление, като органите на управление са: **Едноличен собственик на капитала и Съвет на директорите.**

5.1 Едноличен собственик на капитала

Едноличен собственик на капитала на НЕК ЕАД е „Български енергиен холдинг” ЕАД, чийто едноличен собственик е българската държава чрез министъра на енергетиката.

5.1.1 Компетентност

Едноличния собственик на капитала има всички права на акционер на дружеството, съгласно закона и устава на Дружеството и решава всички въпроси от компетентността на Общото събрание на акционерите.

Едноличният собственик на капитала:

- изменя и допълва устава на Дружеството;
- увеличава и намалява капитала на Дружеството;
- преобразува и прекратява Дружеството;
- избира и освобождава членовете на Съвета на директорите и определя възнаграждението им; командирова в чужбина членовете на Съвета на директорите;
- одобрява и актуализира бизнес програмата на дружеството;
- избира и освобождава независим регистриран одитор;
- одобрява годишния финансов отчет след заверка от назначения независим регистриран одитор;
- взема решения за издаването на облигации;
- назначава ликвидаторите при прекратяване на Дружеството (освен в случай на несъстоятелност), участва в избора на особен управител в случай, че са налице обстоятелствата за назначаване на особен управител по Закона за енергетиката от Комисията за енергийно и водно регулиране и сключва договори с тях;
- освобождава от отговорност членовете на Съвета на директорите;
- взема решения за откриване, прехвърляне или закриване на клонове на Дружеството;
- дава разрешение за: разпоредителни сделки с дълготрайни активи и за учредяване на вещни права върху недвижими имоти, стойността на които надхвърля по-ниската стойност от 500 хил. лв. или 5 на сто от балансовата стойност на дълготрайните активи към 31 декември на предходната година; за договори за ползване или отдаване под наем на недвижими имоти или активи, чиято балансова стойност надхвърля 5% от балансовата стойност на дълготрайните активи към 31 декември на предходната година или за сделки, за които (без оглед стойността на активите) е необходимо разрешение от Комисия за енергийно и водно регулиране; получаване на заеми или кредити, предоставяне на заеми, предоставяне на гаранции (с изключение на гаранции, давани по реда на Закона за обществените поръчки), поемане на задължения за поръчителство и предоставяне на целево финансиране, даване на обезпечения на трети лица, в случаите, когато стойността на всяко едно от изброените надхвърля по-ниската стойност от 500 хил. лв. или 5 на сто от общата балансова стойност на дълготрайните активи към 31 декември на предходната година;

придобиване на дялове и/или акции в други дружества, както и за разпореждане с дялове и/или акции – собственост на Дружеството в други дружества; сключване на договори за съвместна дейност (т.нар. джойнт венчър); поемане на менителни задължения; обезпечаване на задължения на Дружеството чрез учредяване на ипотека или залог върху дълготрайни активи на Дружеството; сключването на съдебна или извънсъдебна спогодба, с която се признават задължения или се опрощава дълг на Дружеството или се опрощава вземане на Дружеството спрямо трети лица; съществена промяна в дейността на Дружеството; съществени организационни промени, за дългосрочно сътрудничество от съществено значение за дружеството, както и за прекратяването на такова сътрудничество;

- одобрява избора на застраховател при сключването на договори за задължително застраховане;
- съгласува решението на Съвета на директорите за стартиране на процедури за възлагане на обществени поръчки на стойност над 500 000 (петстотин хиляди) лева, без ДДС.
- дава разрешение за сключването на договори за продажба, замяна и наем на дълготрайни активи, както и учредяване на вещни права, да се извърши чрез пряко договаряне, като началната цена се определя от независим оценител;
- разрешава продажбата и замяната на жилища, ателиета, кабинети и гаражи на работници и служители в Дружеството.
- съгласува придобиването на активи или сключването на договори, както и изменение и допълнение на същите, на единична или обща стойност над 500 000 (петстотин хиляди) лева, без ДДС, с изключение на договори за продажба на електрическа енергия по свободно договорени цени и договори, сключвани в изпълнение на законово и/или лицензионно задължение по регулирани цени, както и изменението и допълнението на такива договори;
- приема и представя на Съвета на директорите Политика за корпоративно управление, Финансово-счетоводна политика, Политика за информационни технологии, Политика за управление на човешките ресурси, Политика за управление на инвестициите и проектите, Политика за обществени поръчки (включително Политики за провеждане на търгове, конкурси и пряко договаряне за доставка на стоки и изпълнение на работи и услуги), Политика за провеждане на търгове, конкурси и пряко договаряне за сключването на договори за продажба, замяна и наем на дълготрайни активи, Политика за управление на риска и вътрешен одит, и други политики, които са задължителни за Дружеството (“Политиките”);
- взема решение за разпределение на печалбата на Дружеството и нейното изплащане, за попълване на фонд „Резервен” и за изплащане на дивидент и за изплащането на тантиеми на членовете на Съвета на директорите, както и определя техния размер;
- дава съгласие за избор на прокурист на Дружеството и предварително одобрява условията на прокуратата;
- дава предварително съгласие за решенията по предходните точки (с изключение на командироването по т. 4), които Дружеството взема по отношение на своите дъщерни и проектни дружества (ако има такива и съответно според вида дружество), както и за сключването на каквито и да е договори между Дружеството и неговите дъщерни и проектни дружества, ако има такива;
- решава и други въпроси, предоставени в негова компетентност от закона и устава

5.1.2 Вземане на решения

Едноличният собственик на капитала взема решения от компетентността на редовно годишно общо събрание веднъж годишно, а от компетентността на извънредно общо по събрание – в зависимост от необходимостта. За упражняване компетентността на общо събрание от Едноличния собственик на капитала не се обявява покана в търговския регистър. Едноличният собственик на капитала може да взема решения от компетентността на общо събрание по всяко време в писмена форма, като уведомява Съвета на директорите чрез Председателя му с оглед изпълнението им и му изпраща оригинал на решенията си.

Съветът на директорите изпълнява задълженията си по чл. 223, съответно по чл. 251 от Търговския закон, като изпраща писмено заявление до Едноличния собственик на капитала относно необходимостта, съответно готовността, да се вземат решения от Едноличния собственик на капитала. Писменото заявление съдържа предложения относно въпросите, които Съветът на директорите предлага на Едноличния собственик на капитала да вземе решения. Предложенията не обвързват Едноличния собственик на капитала да разгледа и реши поставените въпроси, нито го ограничават относно кръга на въпросите, по които може да вземе решения.

За решенията на Едноличния собственик на капитала се съставя протокол в писмена форма, който се подписва от принципала на Дружеството.

В случай, че Едноличният собственик на капитала пожелае членове на Съвета на директорите да присъстват при вземането на решения, те са длъжни да го сторят. Едноличният собственик на капитала може да изиска от присъстващите членове на Съвета на директорите или други поканени от него лица да приподпишат протокола с взетите от него решения. В случаите, предвидени в закона, наетите в Дружеството лица участват при вземането на решения по съответния начин.

Заявяването за вписване на решенията на Едноличния собственик на капитала, когато тези решения подлежат на вписване се възлага на Изпълнителния директор, който в такъв случай има право да упълномощи друго лице за това.

5.2. Съвет на директорите

5.2.1. Статут и функции

Съветът на директорите отговаря пред Едноличния собственик на капитала за управлението на Дружеството, включително за стриктното спазване на Политиките. Той заседава в зависимост от необходимостта, но не по-рядко от веднъж на три месеца.

Съветът на директорите на НЕК ЕАД е в състав от 5 /пет/ члена – физически лица, назначени от Едноличния собственик на капитала, при условията на Търговския закон и Правилника за прилагане на Закона за публичните предприятия.

Съветът на директорите избира един или двама от своите членове за изпълнителни членове, а останалите са неизпълнителни членове. Мандатът е максималният позволен от действащото право, считано от вписването на СД в търговския регистър и регистъра на ЮЛНЦ. Съветът на директорите продължава да упражнява компетентността си до вписването на нов Съвет на директорите и след изтичането на мандата си.

Съгласно устава, може да бъде член на Съвета на директорите физическо лице, което:

- има завършено висше образование;
- има най-малко 5 години професионален опит;
- не е поставен под запрещение;
- не е осъждан за умишлено престъпление от общ характер;
- не е лишен от правото да заема съответната длъжност;
- не е обявен в несъстоятелност като едноличен търговец или неограничено отговорен съдружник в търговско дружество, обявено в несъстоятелност, ако са останали неудовлетворени кредитори;
- не е бил член на управителен или контролен орган на дружество, съответно кооперация, прекратени поради несъстоятелност през последните две години преди назначаването, ако са останали неудовлетворени кредитори;
- не е съпруг/съпруга или лице във фактическо съжителство, роднина по права линия, по сребрена линия – до четвърта степен включително, и по сватовство – до втора степен включително, на управител или член на колективен орган за управление и контрол на същото публично предприятие;
- не заема публична длъжност по чл. 6, ал. 1, т. 1 – 35 и 38 и 39 от Закона за противодействие на корупцията, не е член на политически кабинет и секретар на община;
- не извършва търговски сделки от свое или от чуждо име, сходни с дейността на Дружеството;

- не е съдружник в събирателни, в командитни дружества и в дружества с ограничена отговорност, когато то осъществява дейност, сходна с дейността на Дружеството;
- не е управител или член на изпълнителен или контролен орган на друго публично предприятие;
- отговаря на други изисквания, предвидени в закона;

Функциите на Съвета на директорите са: да осъществява оперативното управление на дружеството и контролира дейността на Изпълнителния директор, включително по отношение спазването на политиките. Съветът на директорите изпълнява всички функции и решава всички въпроси, които не са от изключителната компетентност на Едноличния собственик на капитала по силата на закона или на устава на дружеството. За своята работа приема Правилник, който се одобрява от Едноличния собственик на капитала.

5.2.2 Компетентност

Съветът на директорите упражнява цялата компетентност на Съвет на директорите, съгласно закона и устава на Дружеството, като:

- организира, ръководи и контролира цялостната дейност на Дружеството;
- изготвя бизнес програма на Дружеството за целия мандат и поотделно за всяка година, представя я на Едноличния собственик на капитала за одобрение и осигурява изпълнението ѝ;
- осъществява инвестиционната политика на Дружеството и решава относно придобиването на собственост и други права върху недвижими имоти, които не са от изключителната компетентност на Едноличния собственик на капитала;
- отговаря за изпълнението на Политиките и съставя процедури за изпълнението им от Дружеството и от дъщерните дружества на Дружеството (ако има такива), за изпълнението на условията по лицензите на Дружеството и на дъщерните дружества на Дружеството (ако има такива) и поддържането им, за изпълнението на производствената и бизнес-програми на Дружеството, следи и отговаря за доброто икономическо състояние на Дружеството;
- избира един или двама от членовете си за изпълнителни директори и го овластява да управлява и представлява Дружеството пред трети лица. В случай, че бъдат избрани двама изпълнителни директори, те представляват Дружеството съвместно;
- взема единодушно решение за всички сделки, предвидени в чл. 236, ал. 2 от Търговския закон;
- по искане на принципала търси и получава от Комисията за енергийно и водно регулиране или друг компетентен регулатор необходимите разрешения или съгласия, прави предложения до принципала за решаване на въпроси, които са от компетентността на Едноличния собственик на капитала и решава всички други въпроси, предвидени за решаване от Съвета на директорите по устав.

5.2.3. Решения

Съветът на директорите може да взема валидни решения, когато присъстват или са представени най-малко половината плюс един от членовете му, а отсъстващите са надлежно поканени. Член на СД може да бъде представяван на заседание само от друг член на Съвета. Никой присъстващ член не може да представлява повече от един отсъстващ. Упълномощаването е в писмена форма, дава се за всеки отделен случай и се прилага към документите от заседанието. Когато пълномощното не съдържа указания за гласуване, представителят гласува с два гласа по начина, по който сам той гласува по съответния въпрос. Прокуристите, ако има такива, присъстват на заседание на СД с право на съвещателен глас.

Съветът на директорите приема решения с обикновено мнозинство от всички членове, освен ако по закон или устав се изисква решение с квалифицирано мнозинство или единодушно решение.

Съветът на директорите може да взема решения и неприсъствено, ако всички членове са заявили писмено съгласието си за решенията. Съгласието може да бъде валидно дадено и посредством подписано преди изпращането му или по друг установен между членовете на Съвета начин идентифицирано телефаксно съобщение или друго електронно съобщение.

5.2.4. Статут на изпълнителен член на съвета

Съветът на директорите възлага на Изпълнителния директор да управлява и представлява Дружеството.

Изпълнителният директор представлява Дружеството самостоятелно и има право да извършва всички действия и сделки, свързани с дейността на Дружеството, както и да съставя и подписва документи от името на Дружеството, както и да упълномощава други лица за извършването на отделни действия и сделки. При избор на двама изпълнителни директори, те представляват Дружеството при условията на съвместно представителство.

Изпълнителният директор организира дейността на Дружеството в съответствие със закона, устава, Правилника на съвета, Политиките и решенията на Едноличния собственик на капитала, и решенията на Съвета на директорите. Той поема оперативното ръководство на дейността на Дружеството, сключва и прекратява трудовите и други договори на служителите и сътрудниците на Дружеството и отговаря за отчетността и архивите на Дружеството. Той решава и всички други въпроси, които не са от изключителната компетентност на Едноличния собственик на капитала или на Съвета на директорите според закона или устава или които са му възложени с решение на Едноличния собственик на капитала.

Договорът за управление с Изпълнителния директор, както и договорите за управление на членовете на Съвета на директорите се подписват от представляващия Едноличния собственик на капитала, освен ако Съветът на директорите на Едноличния собственик на капитала не упълномощи друг свой член за това.

5.2.5. Договори с членовете на Съвета на директорите, възнаграждения и разходи

Всеки един от членовете на Съвета на директорите сключва договор за управление с Едноличния собственик на капитала. Договорът се сключва за срок до края на мандата на Съвета на директорите и съдържа правата и задълженията на страните, размерът на възнаграждението и начина за изплащането му, отговорността на страните при неизпълнение, основанията за прекратяване на договора и видът и размера на гаранцията, която членовете дават за своето управление и размера на неустойката за предсрочно прекратяване на договора не по вина на члена на Съвета на директорите.

Членовете на Съвета на директорите получават възнаграждение, определено по реда и условията на Правилника за прилагане на Закона за публичните предприятия.

Членовете на Съвета на директорите дават гаранция за своето управление в размер на 3-месечни възнаграждения. Дадената гаранция се връща след прекратяване на договора за управление и след решението на Едноличния собственик на капитала на Дружеството за освобождаване от отговорност.

При необходимост от служебни пътувания, членовете на Съвета се командирова от Изпълнителния директор (включително като се командирова сам) за сметка на Дружеството. При провеждане на заседания на органите на Дружеството, разходите за провеждане на заседанието и за командироване на членове на Съвета на директорите, ако мястото на провеждане е различно от местожителството на член на Съвета, са за сметка на Дружеството.

5.2.6. Състав

Към 31 декември 2023 г. членове на Съвета на директорите са:

Ангел Петров Петров - член на СД,

Момчил Векилов Ванов - член на СД,

Ирена Милчева Белорешка – член на СД,

Мартин Иванов Георгиев –член на СД и изпълнителен директор,

Албена Иванова Туджарова - председател на СД.

Към 31 декември 2023 г. Дружеството се представлява от Мартин Иванов Георгиев, Изпълнителен директор.

На 4 януари 2024 г. Александър Юлианов Русанов е вписан като член на СД и заменя Ангел Петров Петров.

На 21 март 2024 г. Александър Ленков Колячев е вписан като член на СД и заменя Ирена Милчева Белорешка.

С решение на СД на БЕХ ЕАД от 15.04.2024 г. в качеството му на упражняващ правата на едноличен собственик на капитала на Дружеството Момчил Векилов Ванов е освободен като член на СД на НЕК ЕАД и на негово място е избран Деян Красимиров Иванов.

5.3. Одитен комитет

На основание чл.107 от Закона за независимия финансов одит в Дружеството е създаден **Одитен комитет**.

Одитният комитет (Комитетът) е независим наблюдаващ орган, който отчита дейността си като за целта изготвя и представя годишен доклад на ръководителя на НЕК ЕАД и на Съвета на директорите на „Български енергиен холдинг“ ЕАД, в качеството му на едноличен собственик на капитала на НЕК ЕАД. Състои се от 3 /трима/ членове, единият от които е Председател. Членовете на Комитета се избират от Съвета на директорите на БЕХ ЕАД в качеството му на едноличен собственик на капитала на НЕК ЕАД по предложение на изпълнителния директор или председател на Съвета на директорите на НЕК ЕАД, съгласно разпоредбата на чл.107, ал.2 от Закона на независимия финансов одит. Председателят на Одитния комитет се избира от неговите членове и представлява Комитета пред органите за управление на НЕК ЕАД, както и пред трети страни.

Към 31.12.2023 г. Одитният комитет на НЕК ЕАД е в състав:

Велин Кънчев Филипов – председател на Одитния комитет,

Вяра Огнянова Петрова – член на Одитния комитет,

Златка Стефанова Колева – член на Одитния комитет

Комитетът съдейства на Съвета на директорите на НЕК ЕАД относно вътрешните контролни системи и финансова отчетност, вътрешния одит и управлението на риска с оглед принципите на доброто корпоративно управление и поставените стратегически цели на НЕК ЕАД. Наблюдава и проверява независимостта на регистрираните одитори в съответствие с глави VI и VII от Закона за независимия финансов одит.

Основни функции на Одитния комитет са:

- Наблюдава процеса по финансово отчитане в Дружеството.
- Наблюдава ефективността на системите за вътрешен контрол и за управление на рисковете в Дружеството.
- Наблюдава ефективността на дейността по вътрешен одит по отношение на финансовото отчитане в Дружеството.
- Наблюдава независимия финансов одит в Дружеството.

Одитният комитет има право на достъп до информация и документи, както и да получава съдействие от членовете на СД и служителите. Той има право да изисква от СД да осигури достатъчно ресурси за ефективно изпълнение на задълженията му.

Членовете на Одитния комитет следва да отговарят на изискванията предвидени в Закона за независимия финансов одит.

При изпълнение на своите функции Одитният комитет взаимодейства с одиторите (вътрешни и външни), както и с Комисия за публичен надзор над регистрираните одитори (КПНРО). Съгласно чл. 108 от Закона за независимия финансов одит, Одитният комитет следва, при приемането на годишния финансов отчет на Дружеството, да отчита дейността си пред Едноличния собственик на капитала.

Освен гореизброените управителни органи и комитет, в НЕК ЕАД са създадени:

- Съвет по „Управление на риска“
- Съвет „Интегрирана система за управление“
- Технически съвет за осъществяване на предварителен контрол за целесъобразност.

5.4 Функции и структура на Съвет по „Управление на риска“

В дружеството е сформиран Съвет по управление на риска („СУР“) на основание чл. 9, ал. 1 от ЗФУКПС, в който участват представители на ръководителите на структурните звена в ЦУ на НЕК ЕАД и ръководителите или упълномощени от тях лица от предприятията на компанията (ВЕЦ/ПАВЕЦ, отдел, управление, дирекция в ЦУ на НЕК, ПВЕЦ, ПЯК, ЯР и РБ). Заседанията на СУР са регламентирани да се провеждат на всеки шест месеца и при необходимост. Определени са Председател и Заместник Председател на Съвета за управление на риска в НЕК ЕАД. Съветът по управление на риска е орган на ръководството, което притежава основната отговорност за управлението на рисковете в НЕК ЕАД. Заседанията се провеждат с цел координиране на действията за управление на риска.

Функции на Съвет по „Управление на риска“

Основните отговорности на Съвета по управление на риска в Дружеството са следните:

1. Разработване и въвеждане на процедури за управление на риска;
2. Въвеждане на механизми за текущо наблюдение и контрол с оглед прилагане на всички елементи на процеса по управление на риска;
3. Осигуряване, че всички изисквания на вътрешните документи в Дружеството за управление на риска са спазени и се прилагат последователно на всички йерархични нива в същото;
4. Преглед на процеса по управление на риска в Дружеството с оглед неговото оптимизиране;
5. Оценка на ефективността на изградената в Дружеството контролна среда, включително организационна структура, информация, комуникация и докладване;
6. Преглед на рисковата експозиция на Дружеството за следващата година и извършване на анализ относно приложението и ефективността на изградената система за вътрешен контрол спрямо тази експозиция;

7. Изготвяне на предложение до Изпълнителния директор за приемане на определения от Съвета по управление на риска риск апетит на Дружеството веднъж в годината;
8. Предприемане на действия по обезпечаването, че всички рискове, които е вероятно да надвишат или са надвишили апетита за поемане на риск, са ефективно управлявани;
9. Подхождане с особено внимание към присъщите рискове, оценени като „високи”, които след изграждане на свързаните с тях контроли, продължават да бъдат определяни като „високи“.
10. Предлагање на мерки за намаляване на рискове, които са над приемливо ниво.

Заседанията на СУР се провеждат по предложен от председателя дневен ред. На тях се прави анализ на текущото състояние на идентифицираните и оценени рискове. За рискове извън контрола на НЕК ЕАД се поддържа списък, който се актуализира при всяко заседание на Съвета по управление на риска и докладва на Изпълнителния директор на НЕК ЕАД. Веднъж годишно, Председателят на Съвета за управление на риска осигурява информираност, като докладва на Изпълнителния директор, че управлението на риска и системите за вътрешен контрол работят ефективно на база направените самооценки.

5.5 Функции и структура на Съвет „Интегрирана система за управление”

Съветът по Интегрирана система за управление (ИСУ) е консултативен орган към Изпълнителния директор с цел да го подпомага при вземането на решения, свързани с поддържането и усъвършенстването на ИСУ.

Персоналът на Дружеството е длъжен да изпълнява Решенията на Съвета по ИСУ след утвърждаването им.

Основният състав на Съвета по ИСУ, както и Председател, Заместник-председател и секретар се определят със заповед на Изпълнителния директор.

Председател на съвета по ИСУ е Главен технически директор;

Членове на основния състав на Съвета по ИСУ са:

- търговски директор – директор дирекция „Търговия с електрическа енергия и оптимизация“
- директор дирекция „Административна“;
- ръководител управление „Регулация, цени и икономически анализи“;
- ръководител управление „Електропроизводство“;
- ръководител управление „Търговия с електрическа енергия“;
- ръководител управление „Човешки ресурси“
- управител предприятие „Водноелектрически централи“;
- управител предприятие „Язовири и каскади“.

Секретар на съвета по ИСУ, ако не е определено друго в заповедта, като правило е координатор ИСУ.

Разширен състав на Съвет по ИСУ

- координатор система по управление на качеството;
- координатор система по управление околната среда;
- координатор система по здравето и безопасността при работа;
- отговорници по качеството за ЦУ, П ВЕЦ и П ЯК;
- отговорници по околна среда за ЦУ, П ВЕЦ и П ЯК;
- отговорници по здраве и безопасност при работа за ЦУ, П ВЕЦ и П ЯК.

5.6 Функции на Съвета по ИСУ

1. Обсъжда и приема доклада за анализ на контекста и идентифицираните в него рискове и възможности, изготвен от Управление РЦИА. Взема решения относно управлението на тези рискове и възможности.

2. Обсъжда, приема и предлага за утвърждаване от Изпълнителния директор годишните цели по качеството, околната среда и здравето и безопасността при работа с отчитане на управлението на риска и в съответствие с актуалната Стратегия за развитие на дружеството.

3. Ежегодно обсъжда, приема и предлага за утвърждаване на Изпълнителния директор Програмата за непрекъснато подобряване на ИСУ (Програма по ИСУ), съдържаща мерки за подобряване на резултатността по системите по качеството, околната среда и здравето и безопасността при работа, необходими за постигане на целите с отчитане на мерките за овладяване на риска.

4. Обсъжда и оценява цялостната дейност свързана със степента на изпълнение на утвърдените цели и текущото изпълнение на Програмата по ИСУ. На тази база предлага решения относно подобряване на резултатността на системите за управление.

5. Извършва мониторинг на изпълнението на целите и Програмата по ИСУ, процесите, включително процесните рискове, отстраняването на несъответствията и други въпроси, и на тази база предлага решения за подобряване на резултатността на системите за управление.

6. Обсъжда промени в Наръчника на ИСУ, ид. № 00.ИСУ.НК.01, описанието на процесите в него, включително процесните рискове, предложения и планове за съществени промени в ИСУ. Предлага на Изпълнителния директор утвърждаването на съответните документи като гарантира съответствие с изискванията на стандартите по системите за управление и запазване целостта на ИСУ.

7. Оценява съответствието на системите по управление на качеството, околната среда и здравето и безопасността при работа с изискванията на стандартите БДС EN ISO 9001:2015, БДС EN ISO 14001:2015 и ISO 45001:2018.

5.7 Функции и структура на Технически съвет, осъществяващ предварителен контрол за целесъобразност

На предварителен контрол за целесъобразност задължително подлежат всички нови обекти с прогнозна стойност над 300 хил. лв., предложени за включване в Инвестиционна или Ремонтна програма.

Предварителният контрол за целесъобразност на обекти с прогнозна стойност над 300 хил. лв. се осъществява преди представяне на програмите за утвърждаване от Изпълнителният директор на НЕК ЕАД.

Изпълнителният директор може да възложи проверка по целесъобразност на дейност и решение извън заложените критерии за задължителен контрол от обхвата.

Дейността по предварителен контрол за целесъобразност се осъществява от технически съвет (ТС) в състав определен със заповед на Изпълнителния директор и е постоянно действащ колективен орган.

В състава на централния технически съвет се включват нечетен брой служители.

Членовете на техническия съвет следва да бъдат специалисти притежаващи различен експертен профил.

- Всеки заявител защитава пред ТС предложените обекти с прогнозна стойност над 300 хил. лв., като представя писмена обосновка със следното минимално съдържание: уводна част. (Местоположение, тип, предназначение на съоръжението /обекта/ предвидено за ремонт, изграждане или реконструкция). Начин на изпълнение по отделните дейности (собствени сили и външно възлагане);
- изложение, съдържащо информация за намерението на заявителя, представената обосновка и необходимостта от извършването на разхода (инвестицията). При съществуващи обекти и съоръжения се представя информация за техническото състояние и извършвани ремонти за последните 5 години;
- констатации относно техническото състояние, неотложност на разходите, предложена технология за извършване на ремонта и др.;
- изводи и мнение относно целесъобразността на решението;
- предложените ремонтни и инвестиционни дейности ще допринесат ли за постигане на заложените за съответните период цели на компанията;
- предложените срокове за изпълнение на заложените ремонтни и инвестиционни дейности, както и проучени ли са предвидените оперативни прозорци за тях, със съответните отговорни длъжности лица от останалите структури на компанията и представители на външни организации (когато е приложимо);
- разгледани ли са алтернативни подходи за изпълнение на предложения обект по отношение на техническите решения и по отношение на организацията на работа за изпълнение на обекта;
- анализирана ли и възможността част от ремонтните/инвестиционни дейности на обекта да бъдат изпълнени по стопански начин с влагане на активи и материали, налични в складовите стопанства на компанията;
- аргументирана и обоснована ли е необходимостта от предложените ремонтни и инвестиционни дейности;
- обоснован ли е заложеният приоритет за изпълнение.

Резултата от осъществения предварителен контрол за целесъобразност се отразява в Протокол от работата на техническия съвет.

6. Информация по чл. 100н, ал.8, т.6 от ЗППЦК - описание на политиката на многообразие, прилагана по отношение на административните, управителните и надзорните органи на емитента във връзка с аспекти, като възраст, пол или образование и професионален опит, целите на тази политика на многообразие, начинът на приложението ѝ и резултатите през отчетния период; когато не се прилага такава политика, декларацията съдържа обяснение относно причините за това.

Политика на многообразие се прилага по отношение на управителните органи. Членовете на Съвета на директорите на НЕК ЕАД, отговарят на определените критерии за заемане на длъжност, регламентирани в Търговския закон, Закона за публичните предприятия и в Устава на дружеството. Длъжностите се заемат след провеждане на конкурс, чийто условия и ред са уредени в Правилника за прилагане на Закона за публичните предприятия. Физическите лица, членове на СД притежават необходимото образование и професионален опит, както и добра репутация и мениджърски качества.

Членовете на Одитния комитет отговарят на изискванията предвидени в Закон за независимия финансов одит, относно образователно-квалификационна степен и професионален стаж. Спазен е принципа за равнопоставеност между половете.

Политиката на многообразие по отношение на управителните органи не допуска ограничение по отношение на пол и възраст.

Прилагането на политика на многообразие е решаващо и важно за успешното управление на Дружеството. Различните способности, умения, опит и качества на всеки от членовете на изброените по-горе управителни органи, комитет и съвети, допринасят за вземането на правилни, икономически изгодни и стратегически полезни решения за Дружеството. Като резултат от прилагането на политика на многообразие са: добро корпоративно управление, добра търговска репутация, привличане на висококвалифициран персонал.

Одобрение на годишния финансов отчет, годишния доклад за дейността, декларация за корпоративно управление и нефинансова декларация

Декларацията за корпоративно управление е одобрена на 19 април 2024 г. от:

..... Мартин Георгиев – член на СД и изпълнителен директор

НЕФИНАНСОВА ДЕКЛАРАЦИЯ
ЗА ГОДИШЕН ФИНАНСОВ ОТЧЕТ
НА НЕК ЕАД
към 31 декември 2023 г.

Обща информация за дружеството

„Национална електрическа компания“ ЕАД (НЕК ЕАД) е самостоятелно юридическо лице със седалище и адрес на управление в гр. София, район Оборище, ул. Триадица № 8. Едноличен собственик на капитала на НЕК ЕАД е „Български енергиен холдинг“ ЕАД.

Дружеството е еднолично акционерно дружество, вписано в търговския регистър и регистъра на юридическите лица с нестопанска цел към Агенция по вписванията с ЕИК 000649348.

„Национална електрическа компания“ ЕАД е с основна дейност **производство и търговия с** електрическа енергия на свободния и регулирания пазар. Производствената дейност на Дружеството включва производство на електроенергия от ВЕЦ/ПАВЕЦ, стопанисване на хидротехнически съоръжения, изграждане и извеждане от експлоатация на производствените обекти и други спомагателни дейности.

- **Основните дейности на дружеството, извършвани от Дружеството, включват:**
  - производство на електрическа енергия;
  - централизираны покупки и продажби на електрическа енергия;
  - снабдяване с електрическа енергия на потребителите, присъединени към преносната мрежа;
  - внос и износ на електрическа енергия;
  - търговия с електрическа енергия;
  - строителна и ремонтна дейност в областта на електропроизводството и внедряване и популяризиране на енергийна ефективност при производството на енергия;
  - инвестиционна дейност;
  - внедряване и популяризиране на енергийната ефективност при производството на енергия.

Дейностите, извършвани от “Национална електрическа компания” ЕАД, подлежат на лицензиране, съгласно чл. 39, ал. 1 във връзка с чл. 21 от Закона за енергетиката. Дружеството притежава лицензии, издадени от Комисията за енергийно и водно регулиране (КЕВР), както следва:

- лицензия за обществена доставка на електрическа енергия - № Л-147-13/17.12.2004 г., за срок от 35 години, допълнена с координатор на специална балансираща група;
- лицензия за производство на електрическа енергия от ВЕЦ и ПАВЕЦ - № Л-073-01/14.02.2001 г. за срок от 35 години;
- лицензия за търговия с електрическа енергия - № 1-230-15/04.06.2007 г. за срок от 10 години, допълнена с координатор на стандартна балансираща група. С решение

на Комисията за енергийно и водно регулиране (КЕВР) № И2-Л-230 от 15 септември 2016 г. е продължен срока на лицензията за дейността „търговия с електрическа енергия“ с включени права и задължения на координатор на стандартна балансираща група за 10 години до 4 юни 2027 г.

- лицензия за дейността „доставка на електрическа енергия от доставчик от последна инстанция” - №Л-408-17 /01.07.2013 г., за срок от 26 години; (Решение № И1-Л-408/29.01.2014 г. за изменение/допълнение на лицензия № Л-408-17/01.07.2013 г. издадена за дейността „доставка на електрическа енергия от доставчик от последна инстанция” с правата и задълженията, свързани с дейността на координатор на специална балансираща група).

Собственост и управление

„Национална електрическа компания“ ЕАД е еднолично акционерно дружество от структурата на „Български енергиен холдинг“ ЕАД.

Регистрираният капитал е разпределен в 1,063,766,192 броя поименни акции. Целият размер на капитала на Дружеството е записан и изцяло внесен от „Български енергиен холдинг“ ЕАД. Всички акции са с номинал от 1 лев. Акциите на Дружеството са обикновени, поименни, непривилегировани акции, с право на глас. Акцията дава право на един глас в Общото събрание на акционерите, право на дивидент и на ликвидационен дял, съизмерими с номиналната стойност на акцията.

Краен собственик на капитала на „Български енергиен холдинг“ ЕАД е българската държава чрез министъра на енергетиката.

„Национална електрическа компания“ ЕАД се управлява чрез едностепенна система на управление. Органи на управление на Дружеството са:

- Едноличният собственик на капитала, който решава въпросите от компетентността на Общото събрание;
- Съвет на директорите.

Към 31 декември 2023 г. членове на Съвета на директорите са:

Ангел Петров Петров - член на СД,
Момчил Векилов Ванов - член на СД,
Ирена Милчева Белорешка – член на СД,
Мартин Иванов Георгиев – член на СД и изпълнителен директор,
Албена Иванова Туджарова - председател на СД.

Към 31 декември 2023 г. Дружеството се представлява от Мартин Иванов Георгиев, Изпълнителен директор.

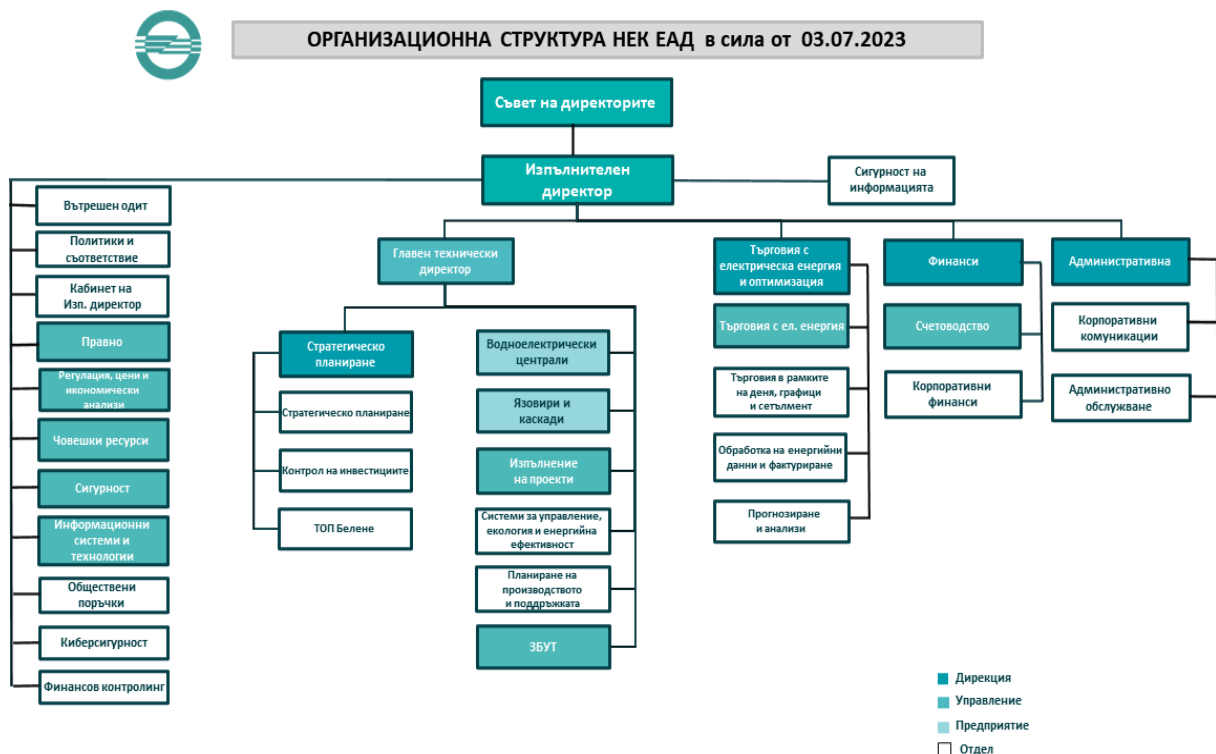
На 4 януари 2024 г. Александър Юлианов Русанов е вписан като член на СД и заменя Ангел Петров Петров.

На 21 март 2024 г. Александър Ленков Колячев е вписан като член на СД и заменя Ирена Милчева Белорешка.

С решение на СД на БЕХ ЕАД от 15.04.2024 г. в качеството му на упражняващ правата на едноличен собственик на капитала на Дружеството Момчил Векилов Ванов е освободен като член на СД на НЕК ЕАД и на негово място е избран Деян Красимиров Иванов.

Към 31 декември 2023 г. вътрешно структурни единици в НЕК ЕАД са следните предприятия:

- НЕК ЕАД, Предприятие "Водноелектрически централи", град Пловдив – извършва производство на електрическа енергия, строителна и ремонтна дейност в областта на електропроизводството от ВЕЦ, и инвестиционна дейност
- НЕК ЕАД, Предприятие "Язовири и каскади", град София – извършва техническа експлоатация и поддържане на язовири и хидроенергийни обекти.

За постигане на стратегическите цели на Дружеството и ефикасно и ефективно управление, Ръководството прилага интегрирана система за управление, чрез която подобрява удовлетвореността на клиентите, резултатността спрямо околната среда и здравето и безопасността при работа на персонала.

Политики на Дружеството по екологичните въпроси, резултати от тези политики и основни рискове, свързани с тях

Съгласно изискванията на Закона за енергийна ефективност (ЗЕЕ), чл. 14а, ал. 4, Агенцията за устойчиво енергийно развитие (АУЕР) разпределя общата кумулативна цел за енергийни спестявания при крайното потребление на енергия за периода от 01.01.2021 г. до 31.12.2030 г. между задължени лица вкл. „крайни снабдители, доставчици от последна инстанция, търговци с издадена лицензия за дейността "търговия с електрическа енергия", които продават електрическа енергия на крайни клиенти повече от 20 GWh годишно“ (чл.14а, ал.4, т. 1 от ЗЕЕ).

Като задължено лице по цитирания по-горе член от ЗЕЕ на „Национална електрическа компания“ ЕАД е определена индивидуална цел за енергийни спестявания за 2023 г. в размер на 0.384 GWh.

НЕК ЕАД изпълни поставената индивидуална цел за 2023 г., като в АУЕР са декларирани енергийни спестявания в размер на 384.16 MWh.

НЕК ЕАД осъществява стопанисване на хидротехнически съоръжения (ХТС) (40 язовирни стени, 670 км тунели и канали и над 500 водохващания) и експлоатация на съоръжения за производство на електрическа енергия (общо 31 водноелектрически централи: 28 водно-електрически централи и 3 помпено-акумулиращи водно-електрически централи с обща инсталирана мощност 2737 MW в турбинен режим и 935 MW в помпен режим), във връзка с което една от дългосрочните стратегически цели на Дружеството е опазването на околната среда.

Идентифицирани са следните значими аспекти на околната среда:

- Използване на енергийния потенциал на водата;
- Водохващане;
- Акумулиране на водни обеми;
- Разходи на природни ресурси – вода, ел. енергия, горива и др.
- Емисии – влияние върху компонентите на околната среда, в т.ч. разливи на масла и горива в почви и води, както и емисиите за шум в урбанизираните територии; ;
- Генериране на отпадъци – производствени, опасни и строителни отпадъци и др.

Политиката на Ръководството е насочена към постигане и поддържане на пълно съответствие с нормативните изисквания и други поети ангажименти касаещи околната среда, както и намаляването на въздействията и тежестта на събитията, имащи отношение към околната среда.

В съгласие с това, за всеки нов проект, който попада в обхвата на ДИРЕКТИВА 2011/92/ЕС се разработва ОВОС, по най-добрите международни практики.

Управлението на генерираните в дружеството горе описани отпадъци, се осъществява в съответствие с действащите нормативни уредби, при стриктно предварително съхранение и сключен договор за предаване на генерираните отпадъци на фирма, притежаваща необходимите по чл. 35 от ЗУО документи.

Въведен и прилаган е строг контрол и отчетност по отношение на флуорираните парникови газове и озоноразрушаващите вещества.

Всички налични в Дружеството опасни химични вещества и смеси се съхраняват в съответствие с нормативните изисквания.

Поддържат се актуални всички разрешителни за водоземане и ползване на водни обекти за производство на електроенергия и за питейно-битови или други цели.

Ежегодно се прогнозира и усвояват финансови средства за изпълнението на програмите касаещи дейностите свързани в внедрената система за управление, в част околна среда, както и мониторинга на води, учредяване на санитарно-охранителни зони, първично пречистване на води за питейно-битови нужди и др..

През отчетния период:

- Бяха осигурени ресурси, необходими за успешното поддържане и ресертифициране на „Интегрирана система по качество, околна среда и здраве и

безопасност при работа“. Сертификатът за съответствие по отношение на околната среда с № TRBA 110 0178 е валиден до 15.11.2025 г.

- Стартиран е проект „Проектиране, доставка и монтаж на обща информационна система (SCADA) за измерване на използваните водни количества за електропроизводство от ВЕЦ, нивомерни системи за измерване на водното ниво в язовири и изравнители и автоматични метеорологични станции(АМС)“
- НЕК ЕАД участва в проект „Създаване на Система за управление на водите в басейна на река Искър (СУБ-БРИ) като първа фаза на Национална система за управление на водите в реално време (НСУВРВ) като асоцииран партньор.
- Издадено е разрешение за строеж на проект „Увеличаване на обема на долния изравнител на ПАВЕЦ „Чаира“ с изграждане на язовир „Яденица“ и реверсивен напорен тунел за връзка с язовир „Чаира“.

В НЕК ЕАД действат сертифицирани системи за управление по стандартите БДС ISO 9001:2015, БДС ISO 14001:2015 и БДС ISO 450001:2018. Интегрираната система за управление (ИСУ) е с обхват „Изграждане и въвеждане в експлоатация на ВЕЦ, ПАВЕЦ и ХТС. Стопанисване на ХТС. Производство на електроенергия от ВЕЦ и ПАВЕЦ. Обществена доставка на електрическа енергия. Търговия с електрическа енергия и координатор на стандартна балансираща група. Доставка на електроенергия от доставчик от последна инстанция и координатор на специална балансираща група. Извеждане от експлоатация на ХТС, ВЕЦ и ПАВЕЦ“. Всички бизнес процеси на Дружеството са регламентирани и документирани. Поддържането на интегрираната система в НЕК ЕАД се проверява всяка година от сертифициращата компания „ТЮФ Рейнланд“, издала сертификатите за съответствие със съответните стандарти.

Дългосрочните стратегически цели на Ръководството на “НЕК” ЕАД относно управлението на Дружеството са изразени в Декларация за Политиката по качество, околна среда и здраве и безопасност при работа и е публикувана на интернет страницата: www.nek.bg.

Оповестяване във връзка с член 8 на Регламент (ЕС) 2020/852 на Европейския парламент и на Съвета от 18 юни 2020 г. за създаване на рамка за улесняване на устойчивите инвестиции и за изменение на Регламент (ЕС) 2019/2088 (Регламент за таксономията).

Регламентът за Таксономията на ЕС установява класификационна система на екологично устойчиви икономически дейности. Тя играе важна роля в подпомагането на ЕС за увеличаване на устойчивите инвестиции и прилагането на Европейската зелена сделка.

„НЕК“ ЕАД като нефинансово предприятие от обществен интерес оповестява дела на оборота, капиталовите разходи (CapEx) и оперативните разходи (OpEx) за отчетния период 2023 г., които са свързани с икономически дейности, приведени в съответствие с Таксономията, свързани с екологичната цел на адаптиране към изменението на климата в съответствие с член 8 от Регламента за Таксономията.

Делът на икономическите дейности, отговарящи на изискванията на таксономията, и на икономическите дейности, съответстващи на таксономията, в общия оборот, капиталовите разходи и оперативните разходи (CapEx и OpEx) през 2023 г. е представен по-долу.

Финансова година 2023 г.	Общо хил. лв.	Дял на Екологично устойчиви дейности (съобразени с таксономията)	Дял на Дейности, които са допустими за таксономията, но не са екологично устойчиви (несъобразени с таксономията)	Дял на Недопустими за таксономията дейности
Оборот	1,774,737	16.26%	0.00%	83.74%
Капиталови разходи (CapEx)	33,008	65.82%	8.81%	25.38%
Оперативни разходи (OpEx)	2,481	36.40%	14.57%	49.03%

За 2022 г. дялт на икономическите дейности, отговарящи на изискванията на таксономията е както следва:

Финансова година - 2022 г.	Общо хил. лв.	Дял на Екологично устойчиви дейности (съобразени с таксономията)	Дял на Дейности, които са допустими за таксономията, но не са екологично устойчиви (несъобразени с таксономията)	Дял на Недопустими за таксономията дейности
Оборот	3,830,908	62.76%	0%	37.24%
Капиталови разходи (CapEx)	145,188	12.67%	2.85%	84.48%
Оперативни разходи (OpEx)	2,001	77.41%	25.59%	0%

Определения

„Допустима за таксономията икономическа дейност“ е икономическа дейност, която е описана в делегираните актове, приети съгласно член 10, параграф 3, член 11, параграф 3, член 12, параграф 2, член 13, параграф 2, член 14, параграф 2 и член 15, параграф 2 от Регламент (ЕС) 2020/852, независимо дали тази икономическа дейност отговаря на някои или на всички технически критерии за проверка, установени в посочените делегирани актове. Икономическа дейност, допустима за таксономията, е тази, която отговаря на специфични критерии, определени в горесцитираните разпоредби. На база на тези критерии се определя дали дадена дейност е устойчива и допринася положително за постигане на екологичните цели.

„Съобразена с таксономията икономическа дейност“ е икономическа дейност, при която се спазват изискванията, установени в член 3 от Регламент (ЕС) 2020/852. Това означава дейност, която допринася съществено за една или повече от екологичните цели и не нанася значителни вреди на някоя от останалите екологични цели. Подобна дейност трябва да отговаря на критериите за устойчивост и да не нарушава правата на човека. При осъществяването на подобни дейности дружествата се придържат към принципа „за ненанасяне на значителни вреди“.

„Недопустима за таксономията икономическа дейност“ е всяка икономическа дейност, която не е описана в делегираните актове, приети съгласно член 10, параграф 3, член 11, параграф 3, член 12, параграф 2, член 13, параграф 2, член 14, параграф 2 и член 15, параграф 2 от Регламент (ЕС) 2020/852. Икономическа дейност, която не отговаря на изискванията на таксономията, е всяка икономическа дейност, която не допринася съществено за постигане на екологичните цели на ЕС или не отговаря на специфичните критерии за устойчивост, посочени в цитираните по-горе нормативи. Тези дейности или оказват неблагоприятно въздействие върху околната среда, или не отговарят на необходимите социални и технически стандарти, определени от таксономията.

Икономическа дейност, подлежаща на таксономия, означава икономическа дейност, която е описана в делегираните актове, допълващи Регламента за таксономията, независимо дали тази икономическа дейност отговаря на някои или на всички технически критерии за проверка, определени в тези делегирани актове. Към настоящия момент публикуваните и влезли в сила делегирани актове са:

- Делегиран регламент (ЕС) 2021/2139 за допълнение на Регламент (ЕС) 2020/852 на Европейския парламент и на Съвета чрез установяване на техническите критерии за проверка с цел определяне на условията, при които дадена икономическа дейност се квалифицира като допринасяща съществено за смекчаването на изменението на климата или за адаптирането към изменението на климата, и с цел определяне дали тази икономическа дейност не нанася значителни вреди във връзка с постигането на някоя от другите екологични цели (Делегиран акт за климата); и
- Делегиран регламент (ЕС) 2022/1214 за изменение на Делегиран регламент (ЕС) 2021/2139 по отношение на икономическите дейности в някои сектори на енергетиката и на Делегиран регламент (ЕС) 2021/2178 по отношение на специфичното публично оповестяване на информация за тези икономически дейности.

Една икономическа дейност е съобразена с таксономията, когато отговаря на техническите критерии за проверка, определени в Делегиран акт за климата, и се извършва в съответствие с минималните гаранции по отношение на правата на човека и потребителите, борбата с корупцията и подкупите, данъчното облагане и лоялната конкуренция. За да отговаря на техническите критерии за проверка, дадена икономическа дейност допринася значително за постигането на една или повече екологични цели, като същевременно не нанася значителна вреда на нито една от другите екологични цели.

Икономическа дейност, която не е несъобразена с таксономията, означава всяка икономическа дейност, която не е описана в делегираните актове, допълващи Регламента за таксономията.

Икономически дейности, допустими на таксономията и съобразени с таксономията

Основната дейност на НЕК ЕАД за производство на електрическа енергия от водноелектрически централи (ВЕЦ) и помпено-акумулиращи водно-електрически централи (ПАВЕЦ) е допустима и съобразена с таксономията. ПАВЕЦ не се разглежда като отделна икономическа дейност по съхранение на енергия, а е част от основната дейност – производство на електрическа енергия от ВЕЦ и ПАВЕЦ.

Оценка на таксономичното съответствие

Съществен принос - За да се определи дали дадена икономическа дейност е съгласувана с таксономията, тя трябва първо да отговаря на първото изискване, описано в Регламента за таксономията. Тя трябва да има съществен принос към една или повече от целите на околната среда.

Критерии за ненасяне на значителни вреди (НЗВ) - За всички икономически дейности, при които сме в състояние да докажем съществен принос за смекчаване на изменението на климата, анализираме допълнително критериите за НЗВ. Тази оценка обикновено започва със съответните обекти, където извършваме съответната икономическа дейност.

Минимални гаранции - Последната стъпка за привеждане в съответствие с таксономията е спазването на минималните гаранции (МГ). Минималните гаранции включват всички процедури, прилагани с цел да се гарантира, че икономическите дейности се извършват в съответствие с:

- Указанията на Организацията за икономическо сътрудничество и развитие (ОИСР) за многонационалните предприятия (Указания на ОИСР за МНК);
- Ръководните принципи на ООН за бизнеса и правата на човека (UNGPs), включително принципите и правата, изложени в осемте основни конвенции, посочени в Декларацията на Международната организация на труда за основните принципи и права в областта на труда; и
- Международната харта за правата на човека.

А. Допустими за таксономията дейности
А.1. „Екологично устойчиви“ дейности (съобразени с таксономията)
4.1. Производство на електроенергия чрез технология за слънчева фотоволтаична енергия (Приложение II) Описание на дейността: Изграждане или експлоатация на съоръжения за производството на електроенергия чрез технология за слънчева фотоволтаична (ФВ) енергия.
4.5. Производство на електроенергия от водна енергия (Приложение II) Описание на дейността: Изграждане и експлоатация на съоръжения за производството на електроенергия от водна енергия – подязовирни ВЕЦ и ПАВЕЦ.
7.3. Монтаж, поддръжка и ремонт на оборудване за енергийна ефективност Описание на дейността: Отделни мерки за ремонт, състоящи се в монтаж, поддръжка и ремонт (поправка) на оборудване за енергийна ефективност. Икономическите дейности от тази категория се състоят в долупосочените отделни мерки: <ul style="list-style-type: none">
• Добавяне на изолация към съществуващи компоненти от външните ограждащи елементи на сградата като външни стени (включително зелени фасади), покриви (включително зелени покриви), тавански помещения, мазета и приземни етажи (в това число мерки за осигуряване на уплътняването срещу проникване на външен въздух, мерки за намаляване на последиците от топлинни мостове и скелета) и продукти за закрепване на изолация към външните; ограждащи елементи на сградата (включващи елементи за механично фиксиране и лепила);
• Подмяна на съществуващи прозорци с нови енергоспестяващи;
• Подмяна на съществуващи външни врати с нови енергоспестяващи;
• Монтаж и подмяна на енергийноефективни светлинни източници;
• Монтаж, подмяна, поддръжка и ремонт на системи за отопление, вентилация и климатизация (ОВК) и системи за нагряване на вода, включително оборудване, свързано с районни (централни) топлоснабдителни услуги, с високоефективни технологии.
А.2. Дейности, които са допустими за таксономията, но не са екологично устойчиви (несъобразени с таксономията)
6.5 Транспорт с мотоциклети, леки пътнически автомобили и търговски превозни средства Описание на дейността: Покупка, финансиране, вземане на лизинг и експлоатация на превозни средства, класифицирани в категории M1 (499) и N1 (500), които са от обхвата на Регламент (ЕО) № 715/2007, или категория L (дву-, три- и четириколесни превозни средства) (501).
7.2. Ремонт (обновяване) на съществуващи сгради Описание на дейността: Строителни и монтажни работи на сгради и строителни съоръжения или подготовка за такива. Ремонт на съществуващи сгради съобразно действащото законодателство. Икономическите дейности от тази категория може да се отнесат към код F41 и F43 по NACE. Дейностите в тази категория частично покриват техническите критерии по Приложение II и за това дейността се счита за несъобразена с таксономията.
7.7. Придобиване и притежаване на сгради Описание на дейността: Покупка на недвижими имоти и упражняване на правата на собственост върху тях. Икономическите дейности от тази категория може да се отнесат към код L68 по NACE — статистическата класификация на икономическите дейности, установена с Регламент (ЕО) № 1893/2006.

Технически критерии, за проверка с цел определяне на условията, при които дейност 4.1 (Приложение II от Регламент ЕС 2022/1214) се квалифицира като допринасяща съществено за адаптирането към изменението на климата, и с цел определяне дали икономическа дейност 4.1 не нанася значителни вреди във връзка с постигането на някоя от другите екологични цели

1. Общи критерии

Описание на дейността

Изграждане или експлоатация на съоръжения за производството на електроенергия от водна енергия.

В контекста на НЕК ЕАД допустимата за таксономия дейност съобразно Приложение II – Технически критерии за проверка с цел определяне на условията, при които дадена икономическа дейност се квалифицира като допринасяща съществено за адаптирането към изменението на климата, и с цел определяне дали тази икономическа дейност не нанася значителни вреди във връзка с постигането на някоя от другите екологични цели от Регламент (ЕС) 2021/2139 на Комисията от 4 юни 2021 година за допълнение на Регламент (ЕС) 2020/852 на Европейския парламент и на Съвета чрез установяване на техническите критерии за проверка с цел определяне на условията, при които дадена икономическа дейност се квалифицира като допринасяща съществено за смекчаването на изменението на климата или за адаптирането към изменението на климата, и с цел определяне дали тази икономическа дейност не нанася значителни вреди във връзка с постигането на някоя от другите екологични цели е дейност 4.1. Производство на електроенергия чрез технология за слънчева фотоволтаична енергия, изразяваща се в изграждане или експлоатация на съоръжения за производството на електроенергия чрез технология за слънчева фотоволтаична (ФВ) енергия. Икономическите дейности от тази категория може да се отнесат към няколко кода по NACE — статистическата класификация на икономическите дейности, установена с Регламент (ЕО) № 1893/2006, а именно кодове D35.11 и F42.22.

Специфични критерии

Във връзка с определяне на приноса на дейност 4.1 се прилагат и следните специфични критерии:

- Адаптиране към изменението на климата;
- Ненанасяне на значителни вреди (НЗВ).

В контекста на дейността на НЕК ЕАД съобразена с таксономията икономическа дейност е тази дейност от „4.1. Производство на електроенергия чрез технология за слънчева фотоволтаична енергия“, която отговаря на специфичните критерии за "съществен принос за адаптиране към изменението на климата" и „Ненанасяне на значителни вреди (НЗВ)“. При определяне на приноса към НЗВ се използват допълнителни критерии за:

- Смекчаване на изменението на климата;

Технически критерии, за проверка с цел определяне на условията, при които дейност 4.5 (Приложение II от Регламент ЕС 2022/1214) се квалифицира като допринасяща съществено за адаптирането към изменението на климата, и с цел определяне дали икономическа дейност 4.5 не нанася значителни вреди във връзка с постигането на някоя от другите екологични цели

1. Общи критерии

Описание на дейността

Изграждане или експлоатация на съоръжения за производството на електроенергия от водна енергия.

В контекста на НЕК ЕАД допустимата за таксономия дейност съобразно Приложение II – Технически критерии за проверка с цел определяне на условията, при които дадена икономическа дейност се квалифицира като допринасяща съществено за адаптирането към изменението на климата, и с цел определяне дали тази икономическа дейност не нанася значителни вреди във връзка с постигането на някоя от другите екологични цели от Регламент (ЕС) 2021/2139 на Комисията от 4 юни 2021 година за допълнение на Регламент (ЕС) 2020/852 на Европейския парламент и на Съвета чрез установяване на техническите критерии за проверка с цел определяне на условията, при които дадена икономическа дейност се квалифицира като допринасяща съществено за смекчаването на изменението на климата или за адаптирането към изменението на климата, и с цел определяне дали тази икономическа дейност не нанася значителни вреди във връзка с постигането на някоя от другите екологични цели е дейност 4.5. **Производство на електроенергия от водна енергия**, изразяваща се в производство на електрическа енергия от водноелектрически централи (ВЕЦ) и помпено-акумулиращи водно-електрически централи (ПАВЕЦ) съобразно условията на издадената лицензия. Икономическите дейности от тази категория може да се отнесат към няколко кода по НАСЕ — статистическата класификация на икономическите дейности, установена с Регламент (ЕО) № 1893/2006, а именно кодове D35.11 и F42.22. *(Дейност 4.5 от Приложение I от същия регламент се отнася само до т.нар. руслови ВЕЦ ("run-of-river" на английски език.)*

Специфични критерии

Във връзка с определяне на приноса на дейност 4.5 се прилагат и следните специфични критерии:

- Адаптиране към изменението на климата;
- Ненанасяне на значителни вреди (НЗВ).

В контекста на дейността на НЕК ЕАД съобразена с таксономията икономическа дейност е тази дейност от „4.5. Производство на електроенергия от водна енергия“, която отговаря на специфичните критерии за "съществен принос за адаптиране към изменението на климата" и „Ненанасяне на значителни вреди (НЗВ)“. При определяне на приноса към НЗВ се използват допълнителни критерии за:

- Смекчаване на изменението на климата;
- Устойчиво използване и опазване на водните и морските ресурси;

В контекста на дейността на НЕК ЕАД като недопустима за таксономията дейност е идентифицирана дейността свързана със стопанисването и управлението на почивни бази за нуждите на отдых на работниците и служителите на дружеството, включително обособените места за приготвяне и сервиране на храна.

Предвид това, че към момента проектът за изграждане на АЕЦ Белене е спрял с решение на Народното събрание на Република България, и дейностите, които НЕК ЕАД осъществява са свързани с консервация и поддръжка на материалната база на дружеството, разположена на площадката в Белене, считаме, че на този етап дейностите не попадат в обхвата на дейностите с Допълнителния делегиран акт по отношение на дейностите в някои енергийни сектори и не са използвани предвидените за тази цел приложения.

Ключови показатели за резултатите ("КПР") и счетоводни политики

Ключовите показатели за резултатите ("КПР") включват КПР на оборота, КПР на капиталовите разходи и КПР на оперативните разходи. За представянето на таксономичните ключови показатели за резултатите използваме образците, предоставени в приложение II към Делегирания акт за оповестяване. Тъй като ключовите показатели за ефективност трябва да включват оценка на привездането в съответствие с таксономията за първи път за отчетния период 2023 г., представяме и сравнителни данни за същата дейност за 2022 г.

КПР на оборота

КПР на оборота представлява дялът на икономическите дейности, съобразени с таксономията в общия оборот. Изчислен е, като частта от нетния оборот, получена от продукти и услуги, свързани с икономически дейности, съобразени с таксономията (числител), разделена на нетния оборот (знаменател), във всеки отделен случай за финансовата година от 1 януари 2023 г. до 31 декември 2023 г.

Знаменателят на ключовия показател за оборота се основава на нашия нетен оборот в съответствие с параграф 82(а) от МСС 1. За повече подробности относно счетоводната политика по отношение на нетния оборот – виж пояснителна бележка 5 „Приходи от договори с клиенти“ от годишния финансов отчет за 2023 г. Сумата на оборота за 2023 г. е **1,774,737** хил. лв. и е оповестена в пояснителна бележка 5 „Приходи от договори с клиенти“ от годишния финансов отчет за 2023 г. Сумата на оборота за 2022 г. е 3,830,908 хил. лв.

Числителят на ключовия показател за оборота се определя като нетния оборот, получен от продукти и услуги, свързани с икономически дейности, съответстващи на таксономията.

Информацията е представена в Таблица 1 по-долу.

КПР на капиталовите разходи (CapEx)

Ключовият показател за капиталови разходи се определя като капиталови разходи, съобразени с таксономията (числител), разделени на общите ни капиталови разходи (знаменател).

Общият размер на капиталови разходи се състои от новопридобитите нетекущи активи, както имоти, машини и съоръжения, така и нематериални активи през финансовата година, преди амортизацията и всички преоценки, включително тези, произтичащи от

преоценки и обезценки, както и без промените в справедливата стойност. Той включва придобивания на нетекущи активи, отчитани въз основа на:

- МСС 16 – Имоти, машини и съоръжения, параграфи 73, буква д), подточки i) и iii);
- МСС 38 – Нематериални активи, параграф 118, буква д), подточка i);

За повече подробности относно счетоводната политика по отношение на капиталовите разходи, виж пояснителни бележки 17 „Имоти, машини и съоръжения“ и 18 „Нематериални активи“ от годишния финансов отчет за 2023 г.

Числителят се състои от допустими по таксономията капиталови разходи. По отношение на числителя сме идентифицирали дейности, допустими за таксономията през 2023 г., които отговарят на техническия критерий за проверка за съответствието с критерия за ненанасяне на значителни вреди: смекчаване на изменението на климата, устойчиво използване и опазване на водните и морските ресурси и опазване и възстановяване на биологичното разнообразие и екосистемите. По същество това са разходи по инвестиции в основните съоръжения на ВЕЦ, ПАВЕЦ и язовирите, включително разходи за изпълнение на регулаторни изисквания съобразно действащата нормативна уредба, които допринасят за постигането на специфичните екологични цели съобразно чл.9 от Регламента за таксономията. Включени са капиталовите разходи, свързани с рехабилитацията на ПАВЕЦ Чаира и каскадата „Белмекен-Сестримо-Момина“, финансирани чрез договори за безвъзмездна финансова помощ по Международен фонд „Козлодуй“. В числителя не са включени капиталовите разходи за закупуване на транспортна техника, материали, резервни части и др., както и капитализирани разходи за извършени ремонти, които не допринасят конкретно за подобряване на енергийната ефективност на съответните сгради.

Общите капиталови разходи на НЕК ЕАД могат да бъдат съпоставени с годишния индивидуален финансов отчет определяйки сбора от позициите за новопридобити активи по пояснителни бележки. Знаменателят включва всички извършени капиталови разходи за 2023 г., включително и капитализираните ремонти, които са общо 33,008 хил. лв. (2022 г. 145,188 хил. лв.)

- 32,534 хил. лв. съгласно бележка 17 „Имоти, машини и съоръжения“ от годишния финансов отчет за 2023 г.) и
- 474 хил. лв. съгласно бележка 18 „Нематериални активи“ от годишния финансов отчет за 2023 г.)

Информацията е представена в Таблица 2 по-долу.

КПР на оперативните разходи (OpEx)

КПР на оперативните разходи се определя като таксономично съответстващи разходи (числител), се раздели на общите разходи (знаменател). Общите оперативни разходи се състоят от преки некапитализирани разходи, свързани с всички форми на поддръжка и ремонт съобразно одобрената и прилаганата Ремонтна програма за 2023 г. (разходи за услуги, включително външни услуги и материали за ежедневното обслужване, както и за редовни и непланирани мерки за поддръжка и ремонт). Те включват разходи, свързани с ежедневната експлоатация на нетекущите активи, за производство на електрическа енергия от ВЕЦ и ПАВЕЦ, оповестени в пояснителна бележка 10 Разходи за материали (в размер на 986 хил. лв.), и пояснителна бележка 11 Разходи за външни услуги (в размер

на 1,495 хил. лв.). Не включват разходи за електричество или течности, които са необходими за експлоатацията на машините и оборудването. Разходите за амортизация и обезценка също не са включени в КПП на оперативните разходи.

По отношение на числителя сме идентифицирали дейности, допустими за таксономията през 2023 г., които отговарят на техническия критерий за проверка за съответствието с критерия за „ненанасяне на значителни вреди“: смекчаване на изменението на климата и устойчиво използване и опазване на водните и морските ресурси. По същество това са разходи по ремонт и поддръжка на ВЕЦ и прилежащите язовири, съобразно действащата нормативна уредба, включително външни услуги като от тях са извадени ремонти от общ характер (такива, които не допринасят за повишаване на енергийната ефективност, т.е. не допринасят за смекчаване на изменението към климата).

Информацията е представена в Таблица 3 по-долу.

Таблица 1: Дял на оборота от продукти и услуги, свързани със съобразени с таксономията икономически дейности

Икономически дейности (1)	Код (кодове) (2)	Абсолютен оборот (3)	Дял на оборота (4)	Критерии за съществен принос						Критерии за НЗВ (ненанасяне на значителни вреди)						Минимални гаранции (17)	Дял на съобразения с таксономията оборот, 2023 г. (18)	Дял на съобразения с таксономията оборот, година 2022 г. (19)	Категория (спомагаща дейност или) (20)	Категория (преходна дейност) (21)
				Смекчаване на изменението на климата (5)	Адаптиране към изменението на климата (6)	Водни и морски ресурси (7)	Кръгова икономика (8)	Замърсяване (9)	Биологично разнообразие и екосистеми (10)	Смекчаване на изменението на климата (11)	Адаптиране към изменението на климата (12)	Водни и морски ресурси (13)	Кръгова икономика (14)	Замърсяване (15)	Биологично разнообразие и екосистеми (16)					
		хил. лв.	%	%	%	%	%	%	%	Да/Не	Да/Не	Да/Не	Да/Не	Да/Не	Да/Не	Да/Не	%	%	С	П
А. Допустими за таксономията дейности																				
А.1. Екологично устойчиви дейности (съобразени с таксономията)																				
Дейност 4.5 - Производство на енергия от ВЕЦ и ПАВЕЦ	D35.11, F42.22	288,619	16.26%	0%	100.00%	0%	0%	0%	0%	не	да	не	не	не	не	да	16.26%	62.76%	С	
Оборот от екологично устойчиви дейности (съобразени с таксономията) (А.1.)		288,619	16.26%																	
А.2. Дейности, които са допустими за таксономията, но не са екологично устойчиви (несъобразени с таксономията)																				
Оборот от дейности, които са допустими за таксономията, но не са екологично устойчиви (несъобразени с таксономията дейности) (А.2.)		0	0%																	
Общо (А.1. + А.2.)		288,619	16.26%																	
Б. Недопустими за таксономията дейности																				
Оборот от недопустими за таксономията дейности (Б)		1,486,118	83.74%																	
Общо (А + Б)		1,774,737	100.00%																	

1. Цялата дейност 1 е допустима за таксономията. Само част от тази дейност, обаче е съобразена с таксономията. Затова дейност 1 може да бъде отчетена както в ред А1, така и в ред А2. Само частта, отчетена в ред А1, обаче може да бъде Колона 21 не се попълва за преходните дейности, които допринасят за смекчаването на изменението на климата.
За дейностите по т. А2 колоните от 5 до 17 може да се попълват доброволно от нефинансовите предприятия.

Национална Електрическа Компания ЕАД
НЕФИНАНСОВА ДЕКЛАРАЦИЯ

за годината, приключваща на 31 декември 2023 г.

Таблица 2 : Дял на КР от продуктите и услугите, свързани със съобразени с таксономията икономически дейности

Икономически дейности (1)	Код (кодове) (2)	Абсолютни КР (3)	Дял на КР (4)	Критерии за съществен принос						Критерии за НЗВ (ненанасяне на значителни вреди)							Дял на съобразените с таксономията КР, 2023 г. (18)	Дял на съобразените с таксономията КР, 2022 г. (19)	Категория (спомагаща дейност) (20)	Категория (преходна дейност) (21)
				Смежчаване на изменението на климата (5)	Смежчаване на изменението на климата (6)	Адаптиране към водни и морски ресурси (7)	Кръгова икономика (8)	Замърсяване (9)	Биологично разнообразие и екосистеми (10)	Смежчаване на изменението на климата (11)	Смежчаване на изменението на климата (12)	Адаптиране към изменението на климата (13)	Кръгова икономика (14)	Замърсяване (15)	Биологично разнообразие и екосистеми (16)	Минимални гаранции (17)				
		хил. лв.	%	%	%	%	%	%	%	Да/Не	Да/Не	Да/Не	Да/Не	Да/Не	Да/Не	Да/Не	%	%	С	П
А. Допустими за таксономията дейности																				
А.1. Екологично устойчиви дейности (съобразени с таксономията)																				
Дейност 4.1 - Производство на електроенергия чрез технология за слънчева фотоволтаична енергия	D35.11	7	0.02%	0.00%	100.00%	0.00%	0.00%	0.00%	0.00%	не	да	не	не	не	не	не	0.02%	0.00%	С	
Дейност 4.5 - Производство на енергия от ВЕЦ и ПАВЕЦ	D35.11	21,515	65.18%	0.00%	99.79%	0.21%	0.00%	0.00%	0.00%	не	да	да	не	не	не	не	65.18%	12.67%	С	
Дейност 7.3 - Монтаж, поддръжка и ремонт на оборудване за енергийна ефективност	F42.91	203	0.62%	100.00%	0.00%	0.00%	0.00%	0.00%	0.00%	да	не	не	не	не	не	не	0.62%	0.19%	С	
КР от екологично устойчиви дейности (съобразени с таксономията) (А.1.)		21,725	65.82%														65.82%	12.67%		
А.2. Дейности, които са допустими за таксономията, но не са екологично устойчиви (несъобразени с таксономията)																				
Дейност 6.5 - Транспорт с мотоциклети, леки пътнически автомобили и леки търговски превозни средства	H49.41	2,124	6.43%																	
Дейност 7.2 - Ремонт (обновяване) на съществуващи сгради	F41	758	2.30%																	
Дейност 7.7 - Придобиване и притежаване на сгради	L68	25	0.08%																	
КР от дейности, които са допустими за таксономията, но не са екологично устойчиви (несъобразени с таксономията дейности) (А.2)		2,907	8.81%																	
Общо (А.1. + А.2.)		24,632	74.62%																	
Б. Недопустими за таксономията дейности																				
КР от недопустими за таксономията дейности (Б)		8,376	25.38%																	
Общо (А + Б)		33,008	100.00%																	

1. Цялата дейност 1 е допустима за таксономията. Само част от тази дейност, обаче е съобразена с таксономията. Затова дейност 1 може да бъде отчетена както в ред А1, така и в ред А2. Само частта, отчетена в ред А1, обаче може да бъде смятана за съобразена с таксономията.

За дейностите по т. А.2 колоните от 5 до 17 може да се попълват доброволно от нефинансовите предприятия.

Таблица 3 : Дял на ОР от продуктите и услугите, свързани със съобразени с таксономията икономически дейности

Икономически дейности (1)	Код (кодове) (2)	Абсолютни ОР (3)	Дял от ОР (4)	Критерии за съществен принос						Критерии за НЗВ (ненанасяне на значителни вреди)							Дял на съобразените с таксономията ОР, 2023 г. (18)	Дял на съобразените с таксономията ОР, 2022 г. (19)	Категория (спомощаваща дейност) (20)	Категория (преходна дейност) (21)
				Смекчаване на изменението на климата (5)	Адаптиране към изменението на климата (6)	Водни и морски ресурси (7)	Кръгова икономика (8)	Замърсяване (9)	Биологично разнообразие и екосистеми (10)	Смекчаване на изменението на климата (11)	Адаптиране към изменението на климата (12)	Водни и морски ресурси (13)	Кръгова икономика (14)	Замърсяване (15)	Биологично разнообразие и екосистеми (16)	Минимални гаранции (17)				
		хил. лв.	%	%	%	%	%	%	%	Да/Не	Да/Не	Да/Не	Да/Не	Да/Не	Да/Не	Да/Не	%	%	С	П
А. Допустими за таксономията дейности																				
А.1. Екологично устойчиви дейности (съобразени с таксономията)																				
Дейност 4.5 - Производство на енергия от ВЕЦ и ПАВЕЦ	D35.11	903	36.40%	0%	87.52%	12.48%	0%	0%	0%	не	да	не	не	не	не	да	36.40%	77.41%	С	
ОР от екологично устойчиви дейности (съобразени с таксономията) (А.1.)		903	36.40%																	
А.2. Дейности, които са допустими за таксономията, но не са екологично устойчиви (несъобразени с таксономията)																				
Дейност 7.2 - Ремонт (обновяване) на съществуващи сгради	F41	223	9.01%																	
Дейност 6.5 - Транспорт с мотоциклети, леки пътнически автомобили и леки търговски превозни средства	H49.41	138	5.56%																	
ОР от дейности, които са допустими за таксономията, но не са екологично устойчиви (несъобразени с таксономията дейности) (А.2)		361	14.57%																	
Общо (А.1. + А.2.)		1,264	50.97%														%		%	
Б. Недопустими за таксономията дейности																				
ОР от недопустими за таксономията дейности (Б)		1,216	49.03%																	
Общо (А + Б)		2,481	100.00%																	

1. Цялата дейност 1 е допустима за таксономията. Само част от тази дейност, обаче е съобразена с таксономията. Затова дейност 1 може да бъде отчетена както в ред А1, така и в ред А2. Само частта, отчетена в ред А1, обаче може да бъде смятана за съобразена с таксономията.

За дейностите по т. А2 колоните от 5 до 17 може да се попълват доброволно от нефинансовите предприятия.

Политики на Дружеството по социалните въпроси и въпроси, свързани със служителите и правата на човека, резултати от тези политики и основни рискове, свързани с тях

Равенството между мъжете и жените е основно право, обща ценност на Европейския съюз (ЕС) и необходимо условие за постигане на целите на Съюза за растеж, заетост и социално сближаване. Спазването на Конституцията на РБ, Конвенция №111 относно дискриминация в труда и професиите на МОТ, законите и всички нормативни актове, касаещи правилното прилагане на трудовите взаимоотношения във връзка със спазване изискванията за равнопоставеност и недопускане на дискриминация, основана на пол, раса, етническа принадлежност, религия, политически убеждения, увреждания, възраст, сексуална ориентация, семейно положение и други признаци, е основна задача на Национална електрическа компания ЕАД (НЕК ЕАД).

В НЕК ЕАД не се допуска дискриминация и неравностойно третиране на мъжете и жените при определяне и договаряне на техните индивидуални работни заплати. Осигурени са равни възможности за всички работници и служители. На всички работници и служители в дружеството, са предоставени възможности за работа, социален просперитет и професионално развитие.

При списъчен състав 1980 служителя към края на 2023 г. – 529 са жени, което представлява 26.6 процента.

По категории персонал информацията е следната:

- ръководители – 131 човека, в т.ч. 34 жени;
- специалисти – 433 човека, в т.ч. 197 жени;
- техници и приложни специалисти – 446 човека, в т.ч. 57 жени;
- помощен административен персонал – 107 човека, в т.ч. 85 жени;
- персонал зает с услуги на населението, търговията и охраната – 70 човека, в т.ч. 55 жени;
- квалифицирани работници и сродни на тях – 376 човека в т.ч. 12 жени;
- машинни оператори и монтажници – 188 човека в т.ч. 16 жени;
- професии не изискващи специална квалификация – 229 човека в т.ч. 71 жени.

По възраст на персонала:

- до 20 години – 3; в т.ч. 1 жена
- от 21 до 40 години – 406 човека, в т.ч. 103 жени;
- от 41 до 60 години – 1,302 човека, в т.ч. 391 жени;
- над 60 години – 269, в т.ч. 34 жени.

Най-голям относителен дял към общата численост имат работниците и служителите от 41 до 60 години. Това предполага, че преобладаващата част от персонала има значителен трудов опит и изградени трудови навици.

По образование на персонала:

- основно образование – 37 човека, в т.ч. 5 жени;
- средно общо – 665 човека, в т.ч. 136 жени;
- средно специално – 480 човека, в т.ч. 73 жени;
- висше – 798 човека, в т.ч. 307 жени.

Най-голям относителен дял към общата численост на персонала имат работниците и служителите с висше образование.

В НЕК ЕАД са осигурени условия за трудова заетост на работниците и служителите, работещи по трудов договор. Осигуряват се технически съоръжения, суровини и материали, енергия, инструменти, работно и специално работно облекло, лични предпазни средства и други условия на работа, достатъчни за нормалното и безопасно изпълнение на трудовите задължения на работниците и служителите.

Всички работници и служители имат право на равен достъп до свободните работни места, равни възможности за професионално обучение, повишаване на професионалната квалификация и преквалификация, свързани със служебните задължения, еднакво зачитане на човешкото достойнство на работното място, здравословни и безопасни условия на труд.

НЕК ЕАД, в качеството си на работодател информира и консултира както работниците и служителите, така и синдикалните организации, страна по Колективния трудов договор, по всички въпроси свързани и произтичащи от реструктуриране на работната сила, като елемент от социалния мир в дружеството, предпоставка за ефективното водене на преговори и форма на предотвратяване на конфликти.

Предимство за заемане на вакантни длъжности, при равни други условия, имат работниците и служителите, работещи в Дружеството. Политиката за набиране и подбор на персонал на НЕК ЕАД е ориентирана към задържане на човешкия ресурс, като приоритета при запълването на свободни работни места е чрез вътрешен подбор.

Ръководството определя дейностите с временен, сезонен или краткотраен характер, за които се сключват срочни трудови договори при спазване на разпоредбите на чл. 68 от Кодекса на труда. Срочни трудови договори се сключват и за определен срок, но не по-дълъг от 3 години, за заместване на работник или служител отсъстващ от работа, до завършване на определена работа и други. От общия брой на работниците и служителите в НЕК ЕАД само 14 души са на срочни трудови договори или 0.68 процента.

Отношенията със синдикатите следват принципа на открития диалог, като ръководството на НЕК ЕАД поддържа прозрачна комуникация с представителите на същите. Преговори със синдикатите се водят във връзка с уреждане въпросите на трудовите отношения, трудовата заетост, условията на труд, доходите, социалното обслужване, осигурителните отношения, социалното партньорство, механизма на компенсиране на инфлацията и всички други въпроси на трудовите и социалните отношения в дружеството. Работодателят предоставя на синдикатите, страна по Колективния трудов договор и техните подразделения в клоновете (предприятията), текуща информация за реализацията на годишната социална програма и изразходването на средствата за социални дейности.

Следвайки договореностите в Колективния трудов договор, в НЕК ЕАД са приети план-сметки за изразходване на средствата за социално-битово и културно обслужване.

Всички работници и служители, независимо дали са синдикални членове или не, се ползват равнопоставено от социални разходи. Приоритети в тази област са допълнителното пенсионно осигуряване, допълнително здравно застраховане чрез договор за медицинска застраховка, застраховка за живота и трудоспособността на работниците и служителите и други. Част от средствата се изплащат ежемесечно, под

формата на средства за поевтиняване на храната, плащания за разходи за рехабилитация и др. Изплащат се средства за официални и професионални празници, еднократни суми за раждане на дете и др.

Социалната политика е специфична част от политиката на дружеството. Изключителната роля и особеното място на социалната политика се обуславя от обстоятелството, че тя е насочена непосредствено към хората и следва принципа на равни възможности и справедливо разпределяне на средствата от социалния фонд.

Бизнес целите на НЕК ЕАД се реализират посредством политики, системи, процеси и организация от последователни дейности за повишаване ефективността на производствените и търговски процеси и активно използване на дигитални технологии в ключовите за дружеството процеси. Ефективното управление и развитие на хора и екипи е водещ процес в бизнес стратегията и има висок принос към организационната гъвкавост и устойчивост. Това налага ускоряване на процесите на осъвременяване и дигитализация на дейностите, свързани с управлението на човешките ресурси (УЧР). В тази посока се подготвят за имплементация системи за директен трансфер на данни между служители и ръководство, както и между УЧР и служителите целящи протичане на безпристрастен, бърз, сигурен и напълно проследим информационен поток. Успешно се реализират проекти за изграждане на сигурни канали за електронен обмен на документи, които са част от трудовото досие на служителите.

Възможностите за дигитализиране и автоматизиране на начините за обслужване на персонала по въпроси, касаещи изготвянето и получаването на лични справки и документи са ключови за повишаване на ефективността и качеството на дейностите, свързани с управление на човешкия капитал. Дигитализирането на процесите, както и изграждането и развитието на разнообразни обучителни форми и дигитално съдържание (система за онлайн обучения, базирана на Moodle), насочени към служителите са основен приоритет в създаването на единен подход и система за споделяне на знанието в дружеството.

Проектите, свързани с дигитална трансформация на ЧР включват дейности по изграждане на онлайн платформа за електронни документи на служителите, автоматизиране на процеса по подбор и селекция, въвеждане на електронен портал за администриране и самообслужване на персонала и ръководителите, дигитализиране и подпомагане на процеса по атестиране, обновяване и цялостно интегриране на дигитални услуги към вътрешния портал на дружеството (интранет). Съкратеното време за достъп до трудовите досиета включва дейности, свързани с тяхното създаване и съхранение в електронна база данни, което ще даде възможност за бърз достъп, сигурно съхранение на персоналната информация на служителите и ще подобри ефективността.

Осъвременяване на администрирането е процес, който пряко е свързан с дигитализацията на обслужването, намаляване на бюрократичните и хартиени документи придружени от множество подписи и съгласувания. Проектът се реализира поэтапно като в първи етап се постигна централизиране, оптимизиране на досиетата на служителите и е поставено началото на дигиталния формат на ежедневните административни взаимоотношения със служителите като пускане и утвърждаване по електронен път на отпуски и отсъствия на служителите.

Развитието на човешките ресурси е насочено не само към гарантиране на двете основни човешки потребности – добро възнаграждение и сигурност на работното място, но и към

осигуряване на различни възможности за развитие и израстване в кариерата. Стремежът е НЕК ЕАД да се превърне в Работодател, който открива перспективи за себеутвърждаване, както по отношение на реализацията, така и на чувството за принадлежност към уважавана компания.

Целта на обучението и развитието на работниците и служителите е да се усъвършенстват техните знания, умения и личностни качества и да се осигурят възможности за развитието им така, че служителите в максимална степен да отговарят на изискванията на заеманата длъжност и на променящата се външна за дружеството среда.

Обучението на персонала е системен процес, който се провежда по инициатива на ръководството в зависимост конкретните нужди. На всички заети се предоставя възможността да работят в условия на намаляване ролята на прекия контрол и нарастване на участието на служителите при вземане на решения. Това допълнително стимулира персонала по отношение на професионалното и служебното му израстване. Крайната цел е свързана с интереса на дружеството заетите лица непрекъснато да актуализират и обогатяват знанията и уменията си с цел усъвършенстване на професионалните си качества.

С оглед на по-доброто планиране и отчетност на проведените обучения, разходвани средства и брой обучени хора, има разработен и обобщен Годишен план за обучение на работниците и служителите от всички предприятия и подразделения на дружеството.

Видовете провеждани обучения са: въвеждащи обучения, обучения за служебно развитие, обучения за поддържане и повишаване на професионалната квалификация (специализирани обучения), задължително-периодични, извънредни обучения и др.

През изтеклата година в дружеството са проведени 464 обучения, от които 52 специализирани, за служебно и професионално развитие и 412 задължително-периодични. Обученият персонал за 2023 г. е в размер на 4,428 броя, в индивидуален или групов формат, което показва, че някои от работниците и служителите са участвали в повече от едно обучение. По-голям брой служители 3,550 са участвали в задължително-периодични обучения, а 878 са взели участие в специализирани, за служебно развитие и професионални обучения.

Политиката по обучение и развитие на персонала е част от стратегията по управление на човешките ресурси на компанията и посочва ясният ангажимент на ръководството за целенасочени дългосрочни усилия и инвестиции в тази посока.

Стратегията за човешките ресурси, в частта, свързана с трудовите възнагражденията, има за цел да дефинира основните принципи за заплащане на труда на всеки работник или служител, като се отчита най-вече неговият опит, квалификация и личен принос за дейността на дружеството. Макар развитието и възможността за израстване в кариерата да се определят като основни мотивиращи фактори, трудовото възнаграждение има съществена роля, когато става дума за привличане и задържане на квалифициран персонал. НЕК ЕАД се стреми поддържа челни позиции на пазара на труда, чрез стриктно спазване на законовите изисквания по отношение на заплащането на труда, на данъчното и осигурителното законодателство и осигуряването на благоприятни условията на труд.

НЕК ЕАД провежда политиката по трудовите възнаграждения ориентирана към осигуряване на справедливо и равнопоставено заплащане, при отчитане на индивидуалния принос. В основата са следните принципи:

- осигуряване на справедливо заплащане, отразяващо изисквания за квалификация, сложност на труда, степен на отговорност и рискове, свързани с конкретната длъжност;
- недопускане на различия, породени от мястото, където се полага трудът;
- гарантиране на равнопоставеност при заплащането, без да се допуска дискриминация на каквато и да е база;
- осигуряване на равни възможности за всички работници и служители;
- признаване и справедливо компенсиране на индивидуалния принос, след обективна оценка на представянето;
- поощряване на работниците и служителите чрез допълнително възнаграждение за извънреден принос в развитието на дружеството;
- стриктно спазване на законовите изисквания.

Брутното месечно възнаграждение на работниците и служителите в НЕК ЕАД включва:

- основна работна заплата за действително отработено време - възнаграждение, договорено в индивидуалния трудов договор, чийто размер не може да бъде по-малък от минималния размер, договорен в КТД и минималния размер за съответната длъжност по класове професии, определени във ВПРЗ;
- допълнителните трудови възнаграждения съгласно КТ, КТД, вътрешните правила за работна заплата и действащото трудово законодателство.

За стимулиране на работниците и служителите в зависимост от финансовите резултати на дружеството могат да бъдат разпределени средства за допълнително материално стимулиране, съобразно утвърдените с бюджета показатели. При участие в решаването на отговорни и важни задачи работодателят предоставя на работниците и служителите парични целеви награди.

Чрез провежданите през 2023 г. политики се гарантираха справедливо и достойно заплащане на труда на работниците и служителите в НЕК ЕАД. Работните заплати се диференцираха в зависимост от изпълняваната длъжност, образование и професионално равнище, като това послужи за инструмент за повишаване на мотивацията и стимулиране на работниците и служителите за ефективно изпълнение на служебните задължения и допълнително поставените задачи.

През 2023 г. в структурата на НЕК ЕАД са регистрирани 7 (седем) трудови злополуки, две трудови злополуки по чл. 55, ал. 1 (2 трудови злополуки- 1бр. в ПЯиК и 1бр. в ПД „Енерго“- Приморско) и 5 (пет) трудова злополука по чл. 55, ал. 2 от КСО (2 бр. в ПВЕЦ, 2 бр. в ЦУ на НЕК и 1 бр. в ПД „Мала църква“)

Загубените календарни дни за възстановяване на пострадалите от трудови злополуки през 2023 г. са 448 (четиристотин четиридесет и осем) дни, от които 33 (тридесет и три) дни от злополуките по чл. 55, ал. 1 от КСО, а 415 дни са загубени от злополуката по чл. 55, ал. 2 от КСО.

Трудовите злополуки по чл. 55, ал. 1 от КСО са станали през време и във връзка или по повод на извършваната работа. Злополуките по чл. 55, ал. 2 от КСО са станали по време на обичайният път при отиване и връщане на/от работното място. Извършена е проверка от ТП- София на НОИ за периода 01.01.2021- 31.12.2023г., издаден е констативен протокол с N ЗР-5-21-01534047/08.02.2024г. по спазване на нормативните актове по осигуряването за трудова злополука и професионална болест. Няма негативни констатации по неизпълнение на задълженията на НЕК ЕАД по нормативните актове за осигуряване за трудова злополука и професионална болест и „Наредба за установяване, разследване и отчитане на трудовите злополуки“. Води се регистър на трудовите злополуки, няма професионални заболявания.

За предотвратяване и ограничаване на трудовите злополуки в НЕК ЕАД за 2023 г. са предприети комплекс от мерки:

- налична е утвърдена декларация за политиката по качеството, околната среда, здраве и безопасност при работа в дружеството;
- набелязани са цели и показатели по ЗБР, чието изпълнение се следи.
- показателите за трудовия травматизъм за 2023 г. са както следва:

№ по ред	Показатели за трудов травматизъм	2023 г.
1	Коефициент на тежест Кт = (заг. дни/ ср. спис. състав);	0.22
2	Коефициент на честота Кч = (брой злополуки X 1000/ср. спис. състав);	3.46
3	Индекс на честота Ич = (брой злополуки X 1,000,000/отработени час.);	2.10
4	Индекс на тежест Ит = (загубени дни x 1 000 000/отработени часове).	134.41

Средносписъчният състав на НЕК ЕАД за 2023 г. е 2,024 души, а отработените часове – 3,333,159 h.

При поставена цел за големина на индекс на тежест на трудовите злополуки $I_t = 70$, отчетен е индекс на тежест $I_t = 134.41$;

- Определени са органи по безопасност и здраве при работа съгласно чл. 2 от Наредба №3/ 27.07.1998 г. за функциите и задачите на длъжностните лица и на специализираните служби в предприятията за организиране изпълнението на дейностите, свързани със защитата от професионалните рискове и превенция на тези рискове (Загл. изм. - ДВ, бр. 102 от 2009 г., в сила от 1.01.2010 г.);
- Учредени са Комитети по условия на труд (КУТ)/ Групи по условия на труд (ГУТ) съгласно чл. 27 от ЗЗБУТ, където се обсъждат въпроси свързани със здравословните и безопасни условия на труд;
- Извършват се инструктажи съгласно „Наредба РД-07-2/ 16.12.2009 г. за условията и реда за провеждането на периодично обучение и инструктаж на работниците и служителите по правилата за осигуряване на здравословни и безопасни условия на труд“;
- Организиран и провеждан са обучения и проверка на знанията по „Правилник за безопасност и здраве при работа в електрически уредби на електрически и топлофикационни централи и по електрически мрежи“, „Правилник за безопасност и здраве при работа в неелектрически уредби на електрически и топлофикационни централи и по топлопреносни мрежи и хидротехнически съоръжения“, „Правилник за безопасност и здраве при работа в електрообзавеждането до 1000 V“, „Наредба № 9 за техническа експлоатация на електрически централи и мрежи“ и „Наредба № 16-116 от 08.02.2008 г. за техническа експлоатация на енергообзавеждането“ свързани с дейността на НЕК ЕАД;
- Разработени, утвърдени и при необходимост се актуализират вътрешните контролирани документи (инструкции, правила, програми и др.) свързани със здравето и безопасността при работа. Персоналът е запознат и спазва изискванията на тези документи;
- Обслужване на работниците и служителите в дружеството от Служба по трудова медицина (СТМ) през 2023г. се извършваше в съответствие с Договор N 22ТП-Т19А103/02.02.2023;
- Извършва се периодична оценка/ преоценка на риска във връзка с „Наредба № 5/ 11.05.1999 за реда, начина и периодичността на извършване на оценката на риска“ и запознаване на съответният служител с оценката на риска за длъжността и работното му място. Извършват се периодични измервания на факторите на работната среда;
- Извършен е анализ на резултатите от проведените периодични профилактични медицински прегледи (ППМП) на работниците и служителите на НЕК ЕАД за 2023 г., същият е разгледан в заседание на КУТ;
- В изпълнение на чл. 315, ал. 1 от КТ, чл. 38, ал. 1 от „Закон за хора с увреждания“, на основание чл. 2, ал. 1 и ал. 2 от „Наредба за трудоустрояване“ и чл. 1 от

„Наредба № РД-07-1/02.02.2012г. за определяне на работните места, подходящи за трудоустрояване на лица с намалена работоспособност“ са определени подходящите работни места за трудоустрояване на лица с намалена работоспособност и лица с трайни увреждания;

- Съоръженията с повишена опасност (СПО), ползващи се на територията на структурните поделения на НЕК ЕАД преминават през технически прегледи съгласно чл. 42, ал. 1 и ал. 3 от „Закон за техническите изисквания“. Редът за извършването на прегледите, проверките и изпитванията на отделните видове съоръжения с повишена опасност се определят по чл. 31 от същия закон;
- Работниците и служителите в НЕК ЕАД разполагат с лични предпазни средства съобразно оценката на риска на работните места;
- Проведени са планираните вътрешни одити в НЕК ЕАД съгласно „Програма за одити на Интегрираната система за управление за 2023 г.“ иден. № 00.НДЗ.ПР.01-1 в съответствие със стандартите БДС EN 45001:2018 , БДС EN ISO 14001:2015 и БДС EN ISO 9001:2015;
- През месец октомври 2023 г. успешно бе проведен първи надзорен одит на внедрената интегрирана система за управление (ИСУ) в съответствие със стандартите БДС EN 45001:2018 , БДС EN ISO 14001:2015 и БДС EN ISO 9001:2015 от акредитирана организация.

Политики на Дружеството, свързани с предприетите мерки с борбата против корупцията, резултати от тези политики и основни рискове, свързани с тях

За гарантиране на прозрачно управление и отчетност на дейността на Дружеството и изпълнение на мерките заложенi в Секторния антикорупционен план в Енергетиката, е създадена организация за превенция и противодействие с корупцията.

Със заповед на Изпълнителния директор на НЕК ЕАД – ЗАП-135/31.01.2022 г. са определени длъжностни лица от структурата на НЕК ЕАД, които да разглеждат постъпили сигнали за нередности и корупция.

В утвърдените със Заповед на Изпълнителния директор на НЕК ЕАД – ЗАП-1117 от 19.12.2016 г. и изменени със Заповед на Изпълнителния директор на НЕК ЕАД – ЗАП-394 от 06.04.2021 г. „Правила на НЕК ЕАД за регистриране и работа по сигналите за корупция, нередности, измами и злоупотреби и/или конфликт на интереси и за защита на лицата подали такива сигнали“, са регламентирани условията и редът за работа в НЕК ЕАД при получаване, регистриране и проверка на сигнали, мерките за предотвратяване на корупцията, както и правилата и процедурите за работа по тях.

Подаването на сигнали става по някой от следните начини:

- ✓ Чрез поставена на партерния етаж в административната сграда на „НЕК“ ЕАД нарочна пощенска кутия.
- ✓ Чрез електронна поща: signalikorupcia@nek.bg;
- ✓ Чрез деловодството на НЕК ЕАД;
- ✓ Чрез „гореща телефонна линия“ - +359 2 9263702 или факс - +359 2 9263597

От 14.02.2023 г. са в действие „Правила за регистриране и работа по сигналите за корупция, корупционни прояви и/или конфликт на интереси, подадени в НЕК ЕАД и за защита на лицата, подали такива сигнали“ Идентификационен № 00.НДЗ.ПР.02.

✓ Чрез електронна поща anticorruption@nek.bg

Управлението на риска е интегрирана част от цялостното управление на компанията. В НЕК ЕАД е изградена и действа системата за управление на риска на всички нива в структурата на компанията. Декларираните от ръководството приоритети в управлението на риска са описани в Политика за управление на риска в „Национална електрическа компания“ ЕАД и Стратегия за управление на риска в „Национална електрическа компания“ ЕАД, за периода 2022 – 2024 г. Ефективността на системата по управление на риска и постигнато съответствие със закона за финансово управление и контрол в публичния сектор и Указанията за управление на риска в организациите от публичния сектор се потвърждава чрез одитни ангажименти.

Създадена е организация, при която служителите знаят как, къде и пред кого да докладват при установени грешки, нередности, измами или злоупотреби, чрез Правила на "Национална електрическа компания" ЕАД за регистриране и работа по сигналите за корупция, нередности, измами и злоупотреби и/или конфликт на интереси и за защита на лицата подали такива сигнали. Правилата са утвърдени от ИД на НЕК ЕАД. На интернет портала на компанията, възможности за подаване на сигнали за корупция са създадени чрез публично достъпна контактна форма в раздел Контакти – Сигнали и жалби. Писмени сигнали жалби могат да бъдат подаване на следните email адреси: signali@nek.bg и signalikorupcia@nek.bg.

Годишните цели на организацията и показателите/индикаторите за тяхното изпълнение са определени в Бизнес програмата на НЕК - Оперативен план за действие за всяка година, план за инвестиционната дейност, план за ремонтната дейност, финансов план с прогнозни финансови резултати за всяка година от посочените периоди. Оперативният план за действие по лицензионни дейности определя: план за производство по години; план за закупуване на ел. енергия по години; план за продажба на ел. енергия по години; Определени са инвестиционните и ремонтни дейности, съответно приходите и разходите за всяка година от посочения период.

Информация за нефинансовите ключови показатели за резултата от дейността на Дружеството, имащи отношение към стопанска дейност, е представена в Годишния доклад на за дейността на ръководството, раздел IV Оперативен и финансов преглед на дейността на НЕК ЕАД.

Одобрение на годишния финансов отчет, годишния доклад за дейността, декларация за корпоративно управление и нефинансова декларация

Нефинансовата декларация е одобрена на 19 април 2024 г. от:

.....

Мартин Георгиев – член на СД и Изпълнителен директор

Грант Торнтон ООД

адрес: бул. Черни връх № 26, 1421 София
адрес: бул. Княз Борис I №111, 9000 Варна
тел.: (+3592) 987 28 79, (+35952) 69 55 44
факс: (+3592) 980 48 24, (+35952) 69 55 33
ел.поща: office@bg.gt.com
уеб сайт: www.grantthornton.bg

Захаринава Нексия ЕООД

адрес: бул. Константин Величков №157-159,
1309 София
тел.: (+3592) 920 46 70
факс: (+3592) 920 46 70
ел.поща: office@zaharinovanexia.com
уеб сайт: www.zaharinovanexia.com

ДОКЛАД НА НЕЗАВИСИМИТЕ ОДИТОРИ

До едноличния акционер на
Национална Електрическа Компания ЕАД
ул. Триадица №8
гр. София

Доклад относно одита на финансовия отчет

Квалифицирано мнение

Ние извършихме одит на финансовия отчет на Национална Електрическа Компания ЕАД („Дружеството“), съдържащ отчета за финансовото състояние към 31 декември 2023 г., отчета за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход, отчета за промените в собствения капитал и отчета за паричните потоци за годината, завършваща на тази дата, както и пояснителните приложения към финансовия отчет, съдържащи съществена информация относно счетоводната политика и друга пояснителна информация.

По наше мнение, с изключение на ефекта от въпроса, описан в раздела от нашия доклад „База за изразяване на квалифицирано мнение“, приложеният финансов отчет дава вярна и честна представа за финансовото състояние на Дружеството към 31 декември 2023 г., неговите финансови резултати от дейността и паричните му потоци за годината, завършваща на тази дата, в съответствие с Международните стандарти за финансово отчитане (МСФО), приети от ЕС, и българското законодателство.

База за изразяване на квалифицирано мнение

Дружеството притежава имоти, машини и съоръжения с балансова стойност 2,569,420 хил. лв. към 31 декември 2023 г., които са свързани с проект АЕЦ Белене за изграждане на атомна електроцентрала, както е оповестено в пояснителна бележка 17 „Имоти, машини и съоръжения“ от финансовия отчет. Към 31 декември 2023 г. тези активи включват активи в процес на изграждане в размер на 2,497,848 хил. лв. и други дълготрайни материални активи в размер на 71,572 хил. лв. Съгласно счетоводната си политика Дружеството капитализира всички разходи, пряко отнасящи се до проекта, в стойността на активите в процес на изграждане до окончателното решение за бъдещото му развитие.

С решение на Народно събрание на Република България (НС) от 6 юли 2023 г. е възложено на министъра на енергетиката да проведе преговори с министъра на енергетиката на Украйна за цел продажба на оборудване с дълъг цикъл на производство (ОДЦП), предназначено за Проекта АЕЦ Белене за цена не по-ниска от 601,617 хил. евро (1,176,661 хил. лв.). Това оборудване е ключов актив от изграждането на Проекта „АЕЦ Белене“. Балансовата стойност на останалата част от активите в процес на изграждане се състои основно от капитализирани разходи в размер на 1,313,344 хил. лв., както и други дълготрайни материални активи в размер на 71,572 хил. лв., свързани с този проект.

С решението от 6 юли 2023 г. на НС се отменя и решението на Народното събрание на Република България от 7 юни 2018 г. относно търсене на възможности за изграждане на АЕЦ „Белене“ съвместно със стратегически инвеститор, чрез отделяне на активите и пасивите за проекта АЕЦ „Белене“ в отделно проектно дружество, както и последващото решение на НС и Министерски съвет (МС) от 27 юни 2018 г. за отправяне на покана от страна на НЕК ЕАД за избор на стратегически инвеститор за изграждане на проекта.

Към 31 декември 2023 г. Дружеството не е в състояние да направи надеждна оценка на стойността на признатите активи, свързани с проекта за изграждане на АЕЦ Белене, и съответно в годишния финансов отчет не са признати загуби за обезценка на активи съгласно МСС 36 „Обезценка на активи“, както и

провизии за потенциални бъдещи задължения на Дружеството съгласно МСС 37 „Провизии, условни активи и условни пасиви“. В резултат на това, ние не бяхме в състояние да получим достатъчни и уместни одиторски доказателства относно възстановимата стойност на посочените по-горе активи на Дружеството и пълнотата на признатите задължения, свързани с този проект. Съответно ние не бяхме в състояние да определим размер на необходимите корекции и тяхното влияние върху годишния финансов отчет към 31 декември 2023 г.

Ние извършихме нашия одит в съответствие с Международните одиторски стандарти (МОС). Нашите отговорности съгласно тези стандарти са описани допълнително в раздела от нашия доклад „Отговорности на одиторите за одита на финансовия отчет“. Ние сме независими от Дружеството в съответствие с „Международния етичен кодекс на професионалните счетоводители (включително Международни стандарти за независимост) на Съвета за международни стандарти по етика за счетоводители (Кодекса на СМСЕС)“, заедно с етичните изисквания на Закона за независимия финансов одит, приложим в България, като ние изпълнихме и нашите други етични отговорности в съответствие с тези изисквания. Ние считаме, че одиторските доказателства, получени от нас, са достатъчни и уместни, за да осигурят база за нашето квалифицирано мнение.

Съществена несигурност, свързана с предположението за действащо предприятие

Обръщаме внимание на пояснителна бележка 2.2. „Прилагане на принципа на действащо предприятие“, в което се посочва, че към 31 декември 2023 г. текущите пасиви на Дружеството превишават текущите активи с 338,258 хил. лв. През отчетния период Дружеството е с подобрени показатели за ликвидност спрямо предходния период, но регулярното погасяване на задълженията по получени заеми от Български Енергиен Холдинг ЕАД е свързано с несигурни бъдещи прогнози и събития. Тези събития сочат, че е налице съществена несигурност, която би могла да породи значителни съмнения относно способността на Дружеството да продължи да функционира като действащо предприятие без подкрепата на едноличния акционер и други източници на финансиране.

Български Енергиен Холдинг ЕАД е потвърдил своята финансова и оперативна подкрепа за Дружеството съобразно приетата Стратегическа визия за развитие на енергийния сектор. Ръководството на дружеството и едноличният акционер са предприели мерки за стабилизиране на финансовото състояние на Дружеството и очакванията им са, че то ще има достатъчно ресурси, за да продължи оперативната си дейност в близко бъдеще и ще продължава да прилага принципа за действащо предприятие при изготвянето на финансовите си отчети.

Нашето мнение не е модифицирано по отношение на този въпрос.

Обръщане на внимание

1. Обръщаме внимание на пояснителна бележка 17 „Имоти, машини и съоръжения“, където е оповестено, че към 31 декември 2023 г. Дружеството експлоатира имоти и съоръжения с балансова стойност в размер на 853,998 хил. лв., които са обявени за публична държавна собственост съгласно Закона за водите. Съгласно изискванията по този закон функциите по стопанисване и поддържане на язовирните стени и съоръженията към тях следва да се изпълняват от оператор на язовирна стена, като тази функция не е възложена на Дружеството от компетентните органи. Към датата на годишния финансов отчет няма промяна в нормативната уредба на собствеността и експлоатацията на посочените активи.

2. Обръщаме внимание на пояснителна бележка 17 „Имоти, машини и съоръжения“ и пояснителна бележка 37 „Ангажменти и условни задължения“ от финансовия отчет на Дружеството към 31 декември 2023 г., където е оповестено, че Дружеството в ролята си на гарант на електроенергийната сигурност на страната, притежава помпено-акумулираща водноелектрическа централа (ПАВЕЦ) „Чаира“ с балансова стойност в размер на 566,156 хил. лв. След инцидент през март 2022 г. при тестово натоварване след извършена рехабилитация на една от четирите турбини тази централа спира да работи.

Дружеството е извършило анализ и проверка на дейностите по време на експлоатацията и рехабилитацията на съоръженията на единия от четирите хидроагрегата и изследване на проби от метала с цел установяване на причините за аварията с привличане на външен консултант. В изготвения доклад е установено, че се създават високи стресови натоварвания в метала, които водят до поява на пукнатини, които се разрастват в процеса на експлоатация. Това налага подмяната на турбинната му част, което ще отнеме продължителен период от време. Рехабилитацията на останалите три хидроагрегата ще бъде направена поетапно, като се предвиждат допълнителни ремонтни дейности по турбинните части.

Към 31 декември 2023 г. Дружеството е извършило преглед за обезценка на ПАВЕЦ „Чаира“, използвайки финансов модел за определяне на стойността му в употреба по метода на дисконтираните парични потоци. Финансовият модел е изготвен с използването на множество входящи данни и параметри, които

са свързани със значителни преценки, допускания и несигурни бъдещи събития. Не са установени индикации за необходимост от обезценка.

3. Обръщаме внимание на пояснителна бележка 17 „Имоти, машини и съоръжения“ от финансовия отчет на Дружеството, където е оповестена информация за актив в процес на изграждане (проект каскада Горна Арда) с балансова стойност в размер на 24,513 хил. лв. към 31 декември 2023 г. Проект Горна Арда е с преустановено изпълнение и без осигурено финансиране за завършването. Проектът е включен в Стратегическа визия за развитие на енергийния сектор 2023 г. – 2053 г. на Министерство на енергетиката, публикувана през януари 2023 г. Дружеството е определило възстановимата стойност на този актив в процес на изграждане на база на потенциалните възможности, заложи в Стратегическата визия за развитие на енергийния сектор 2023-2053 г., и предприетите от Дружеството действия, които са свързани с значителни преценки, допускания и несигурни бъдещи събития.

Нашето мнение не е модифицирано по отношение на тези въпроси.

Параграф по други въпроси

На 25 април 2024 г. от Народно събрание на Република България е приет Закон за изменение и допълнение на Закона за енергетика (обнародван в Държавен Вестник брой 39, от 1 май 2024 г.), с който пълната либерализация на електроенергийния пазар се отлага с една година до 1 юли 2025 г. Националната Електрическа Компания ЕАД запазва лицензията за обществена доставка на електроенергия и ще продължи да продава електроенергия на Крайните снабдителни за покриване на потреблението на регулирания пазар до тази дата.

Ключови одиторски въпроси

Ключови одиторски въпроси са тези въпроси, които съгласно нашата професионална преценка са били с най-голяма значимост при одита на финансовия отчет за текущия период. Тези въпроси са разгледани като част от нашия одит на финансовия отчет като цяло и формирането на нашето мнение относно него, като ние не предоставяме отделно мнение относно тези въпроси.

В допълнение на въпросите, описани в разделите „База за изразяване на квалифицирано мнение“ и „Съществена несигурност, свързана с предположението за действащо предприятие“, ние определихме въпроса, описан по-долу, като ключов одиторски въпрос, който да бъде комуникиран в нашия доклад.

Приходи от продажби на електрическа енергия	
Пояснителни бележки 4.5 Счетоводна политика за приходи и 5 Приходи от договори с клиенти от финансовия отчет	
Ключов одиторски въпрос	Как този ключов одиторски въпрос беше адресиран при проведенения от нас одит
<p>Във финансовия отчет за годината, приключваща на 31 декември 2023 г., Дружеството е отчетало приходи от продажби на електрическа енергия в размер на 1,709,534 хил. лв.</p> <p>Ние идентифицирахме определянето на стойността на приходите от продажби на електрическа енергия на Дружеството като ключов одиторски въпрос, поради следните фактори:</p> <ul style="list-style-type: none"> - значимостта на стойността на приходите от продажби на електрическа енергия, които представляват 49% от сумата на общо приходи на Дружеството за годината, приключваща на 31 декември 2023 г.; - значителната степен на несигурност на счетоводните приблизителни оценки, свързани с прилаганите предположения по отношение на оценката на признатите приходи от продажби на електрическа енергия. <p>Пояснителни бележки 4.5 и 5 към финансовия отчет представят оповестяванията относно счетоводната политика, значимите преценки и допусканията на ръководството на Дружеството по отношение на приходите от продажби на електрическа енергия, признати през 2023 г.</p>	<p>В тази област, нашите одиторски процедури, наред с други, включваха следните:</p> <ul style="list-style-type: none"> - получаване на разбиране за процесите и преглед на счетоводната политика за отчитане на приходи от на електрическа енергия; - получаване на разбиране за контролната среда и оценка на дизайна на ключовите контроли и общите ИТ контроли върху процесите, свързани с отчитането на приходите от продажби на електрическа енергия в Дружеството; - детайлен анализ на тренда на приходите от продажби на електрическа енергия по месеци и подвидове; - детайлни тестове относно коректността на отчитането на подходяща извадка от признатите през периода приходи от продажби на електрическа енергия; - анализ на основните типове договори с клиенти, по които Дружеството е страна и на отчитането им съгласно счетоводната политика на Дружеството и МСФО 15; - преглед и оценка на пълнотата, уместността и адекватността на оповестяванията във финансовия отчет във връзка с приходите от продажби на електрическа енергия, включително значимите счетоводни политики, преценки и предположения, оповестени от ръководството на Дружеството.

Друга информация, различна от финансовия отчет и одиторския доклад върху него

Ръководството носи отговорност за другата информация. Другата информация се състои от доклад за дейността, декларацията за корпоративно управление и нефинансовата декларация, изготвени от ръководството съгласно Закона за счетоводството и другите приложими законови изисквания, но не включва финансовия отчет и нашия одиторски доклад върху него.

Нашето мнение относно финансовия отчет не обхваща другата информация и ние не изразяваме каквато и да е форма на заключение за сигурност относно нея, освен ако не е изрично посочено в доклада ни и до степента, до която е посочено. Във връзка с нашия одит на финансовия отчет, нашата отговорност се състои в това да прочетем другата информация и по този начин да преценим дали тази друга информация е в съществено несъответствие с финансовия отчет или с нашите познания, придобити по време на одита, или по друг начин изглежда да съдържа съществено неправилно докладване. В случай че на базата на работата, която сме извършили, ние достигнем до заключение, че е налице съществено неправилно докладване в тази друга информация, от нас се изисква да докладваме този факт.

Както е описано в раздела „База за изразяване на квалифицирано мнение“ от настоящия доклад, ние не бяхме в състояние да получим достатъчни и уместни одиторски доказателства относно посочения в този раздел въпрос. Съответно ние не сме в състояние да достигнем до заключение дали другата информация не съдържа съществено неправилно докладване във връзка с този въпрос.

Отговорност на ръководството и лицата, натоварени с общо управление за финансовия отчет

Ръководството носи отговорност за изготвянето и достоверното представяне на този финансов отчет в съответствие с Международните стандарти за финансово отчитане (МСФО), приети от ЕС, и българското законодателство, както и за такава система за вътрешен контрол, каквато ръководството определя като необходима за осигуряване изготвянето на финансови отчети, които не съдържат съществени неправилни отчитания, независимо дали дължащи се на измама или грешка.

При изготвяне на финансовия отчет ръководството носи отговорност за оценяване на способността на Дружеството да продължи да функционира като действащо предприятие, оповестявайки, когато това е приложимо, въпроси, свързани с предположението за действащо предприятие и използвайки счетоводната база на основата на предположението за действащо предприятие, освен ако ръководството не възнамерява да ликвидира Дружеството или да преустанови дейността му, или ако ръководството на практика няма друга алтернатива, освен да постъпи по този начин.

Лицата, натоварени с общо управление, носят отговорност за осъществяването на надзор над процеса по финансово отчитане на Дружеството.

Отговорности на одиторите за одита на финансовия отчет

Нашите цели са да получим разумна степен на сигурност относно това дали финансовият отчет като цяло не съдържа съществени неправилни отчитания, независимо дали дължащи се на измама или грешка, и да издадем одиторски доклад, който да включва нашето одиторско мнение. Разумната степен на сигурност е висока степен на сигурност, но не е гаранция, че одит, извършен в съответствие с МОС и Закона за независимия финансов одит, винаги ще разкрива съществено неправилно отчитане, когато такава съществува. Неправилни отчитания могат да възникнат в резултат на измама или грешка и се считат за съществени, ако би могло разумно да се очаква, че те, самостоятелно или като съвкупност, биха могли да окажат влияние върху икономическите решения на потребителите, вземани въз основа на този финансов отчет.

Като част от одита в съответствие с МОС, ние използваме професионална преценка и запазваме професионален скептицизъм по време на целия одит. Ние също така:

- идентифицираме и оценяваме рисковете от съществени неправилни отчитания във финансовия отчет, независимо дали дължащи се на измама или грешка, разработваме и изпълняваме одиторски процедури в отговор на тези рискове и получаваме одиторски доказателства, които да са достатъчни и уместни, за да осигурят база за нашето мнение. Рискът да не бъде разкрито съществено неправилно отчитане, което е резултат от измама, е по-висок, отколкото риска от съществено неправилно отчитане, което е резултат от грешка, тъй като измамата може да включва тайно споразумяване, фалшифициране, преднамерени пропуски, изявления за въвеждане на одитора в заблуждение, както и пренебрегване или заобикаляне на вътрешния контрол;
- получаваме разбиране за вътрешния контрол, имащ отношение към одита, за да разработим одиторски процедури, които да са подходящи при конкретните обстоятелства, но не с цел изразяване на мнение относно ефективността на вътрешния контрол на Дружеството;
- оценяваме уместността на използваните счетоводни политики и разумността на счетоводните приблизителни оценки и свързаните с тях оповестявания, направени от ръководството;

- достигаем до заключение относно уместността на използване от страна на ръководството на счетоводната база на основата на предположението за действащо предприятие и, на базата на получените одиторски доказателства, относно това дали е налице съществена несигурност, отнасяща се до събития или условия, които биха могли да породят значителни съмнения относно способността на Дружеството да продължи да функционира като действащо предприятие. Ако ние достигнем до заключение, че е налице съществена несигурност, от нас се изисква да привлечем внимание в одиторския си доклад към свързаните с тази несигурност оповестявания във финансовия отчет или в случай че тези оповестявания са неадекватни, да модифицираме мнението си. Нашите заключения се основават на одиторските доказателства, получени до датата на одиторския ни доклад. Бъдещи събития или условия обаче могат да станат причина Дружеството да преустанови функционирането си като действащо предприятие;
- оценяваме цялостното представяне, структура и съдържание на финансовия отчет, включително оповестяванията, и дали финансовият отчет представя основополагащите за него сделки и събития по начин, който постига достоверно представяне.

Ние комуникираме с лицата, натоварени с общо управление, наред с останалите въпроси, планирания обхват и време на изпълнение на одита и съществените констатации от одита, включително съществени недостатъци във вътрешния контрол, които идентифицираме по време на извършвания от нас одит.

Ние предоставяме също така на лицата, натоварени с общо управление, изявление, че сме изпълнили приложимите етични изисквания във връзка с независимостта и че ще комуникираме с тях всички взаимоотношения и други въпроси, които биха могли разумно да бъдат разглеждани като имащи отношение към независимостта ни, а когато е приложимо, и свързаните с това предпазни мерки.

Сред въпросите, комуникирани с лицата, натоварени с общо управление, ние определяме тези въпроси, които са били с най-голяма значимост при одита на финансовия отчет за текущия период и които следователно са ключови одиторски въпроси. Ние описваме тези въпроси в нашия одиторски доклад, освен в случаите, в които закон или нормативна уредба възпрепятства публичното оповестяване на информация за този въпрос или когато, в изключително редки случаи, ние решим, че даден въпрос не следва да бъде комуникиран в нашия доклад, тъй като би могло разумно да се очаква, че неблагоприятните последици от това действие биха надвишили ползите от гледна точка на обществения интерес от тази комуникация.

Доклад във връзка с други закони и регулаторни изисквания

В допълнение на нашите отговорности и докладване съгласно МОС, описани по-горе в раздела „Друга информация, различна от финансовия отчет и одиторския доклад върху него“ по отношение на доклада за дейността, декларацията за корпоративно управление, и нефинансовата декларация, ние изпълнихме и процедурите, добавени към изискваните по МОС, съгласно Указанията на професионалната организация на дипломираните експерт-счетоводители и регистрираните одитори в България – Институт на дипломираните експерт-счетоводители (ИДЕС). Тези процедури касаят проверки за наличието, както и проверки на формата и съдържанието на тази друга информация с цел да ни подпомогнат във формиране на становища относно това дали другата информация включва оповестяванията и докладванията, предвидени в Глава седма от Закона за счетоводството, Закона за публичното предлагане на ценни книжа, и Закона за публичните предприятия, приложими в България.

Становище във връзка с чл. 37, ал. 6 от Закона за счетоводството

На базата на извършените процедури, нашето становище е, че:

- (а) информацията, включена в доклада за дейността за финансовата година, за която е изготвен финансовият отчет, съответства на финансовия отчет, върху който сме изразили квалифицирано мнение в „Доклад относно одита на финансовия отчет“ по-горе;
- (б) докладът за дейността е изготвен в съответствие с приложимите закони изисквания;
- (в) в резултат на придобитото познаване и разбиране на дейността на Дружеството и средата, в която то функционира, не сме установили случаи на съществено невярно представяне в доклада за дейността с изключение на ефекта, описан в раздела „Друга информация, различна от финансовия отчет“;
- (г) в декларацията за корпоративно управление за финансовата година е представена изискваната от съответните нормативни актове информация, в т.ч. информацията по чл. 100 (н), ал. 8 от Закона за публичното предлагане на ценни книжа;
- (д) нефинансовата декларация е предоставена и изготвена в съответствие с изискванията на Закона за счетоводството.

Докладване във връзка с чл. 59 от Закона за независимия финансов одит съгласно чл. 10 от Регламент (ЕС) № 537/2014

Съгласно изискванията на Закона за независимия финансов одит във връзка с чл. 10 от Регламент (ЕС) № 537/2014, ние докладваме допълнително и изложената по-долу информация:

- Грант Торнтон ООД и Захаринова Нексия ЕООД, като участници в обединение ДЗЗД ОДИТ БЕХ са назначени за задължителни одитори на финансовия отчет на Национална Електрическа Компания ЕАД за годината, завършила на 31 декември 2023 г., от едноличния акционер на 15.12.2020 г., за период от три години (2021 г.-2023 г.).
- Одитът на финансовия отчет за годината, завършила на 31 декември 2023 г., на Дружеството представлява трета поредна година на непрекъснат ангажимент за задължителен одит на това предприятие, извършен от нас.
- В подкрепа на одиторското становище ние сме предоставили в раздел „Ключови одиторски въпроси“ описание на най-важните оценени рискове, обобщение на отговора на одитора и важни наблюдения във връзка с тези рискове, когато е целесъобразно.
- Потвърждаваме, че изразеното от нас одиторско мнение е в съответствие с допълнителния доклад, представен на Одитния комитет на Дружеството, съгласно изискванията на чл. 60 от Закона за независимия финансов одит.
- Потвърждаваме, че не сме предоставяли посочените в чл. 64 от Закона за независимия финансов одит забранени услуги извън одита.
- Потвърждаваме, че при извършването на одита сме запазили своята независимост спрямо Дружеството.
- За периода, за който се отнася извършения от нас задължителен одит, освен одита, ние не сме предоставяли други услуги на Дружеството.

Марий Апостолов
Регистриран одитор, отговорен за одита
Управител

Григор Петров
Регистриран одитор, отговорен за одита

Димитрина Захаринова
Управител

Грант Торнтон ООД
Одиторско дружество, Рег. № 032
Адрес: България, гр. София, бул. Черни връх №26

Захаринова Нексия ЕООД
Одиторско дружество, Рег. № 138
Адрес: България, гр. София, бул. „Константин
Величков“ 157-159, ет. 1, офис 3

9 май 2024 г.

	Бележки	2023 г.	2022 г.
		хил. лв.	хил. лв.
Приходи от договори с клиенти	5	1,774,737	3,830,908
Приходи от Фонд СЕС	8, 23	1,669,008	1,372,444
Други приходи от дейността	6	27,059	29,567
		3,470,804	5,232,919
Разходи за електрическа енергия	9	(3,117,595)	(3,789,614)
Разходи за материали	10	(8,826)	(6,668)
Разходи за външни услуги	11	(46,966)	(45,593)
Разходи за персонала	13	(125,103)	(111,324)
Разходи за амортизация	17, 18	(56,811)	(55,580)
Разходи от преоценка на имоти, машини и съоръжения	17	-	(11,680)
Възстановена/(начислена) обезценка на финансови активи и инвестиции	12	13,736	(193)
(Начислена)/възстановена провизия	34	(27,642)	141
Други приходи с корективен характер	14	2,539	1,605
Други разходи	14	(6,834)	(10,897)
Печалба от оперативна дейност		97,302	1,203,116
Финансови разходи	15	(46,314)	(65,691)
Приходи от дивиденди от асоциирани предприятия	20	49,217	43,607
Печалба преди данъци		100,205	1,181,032
Разходи от данъци върху дохода	0, 29	(5,185)	(97,776)
Печалба за годината		95,020	1,083,256
Друга всеобхватна загуба			
Компоненти, които не се рекласифицират в печалбата или загубата:			
Изменения от преоценка на имоти, машини и съоръжения	17	-	(1,993)
Изменения от преоценка на задълженията по планове с дефинирани доходи	33	(551)	1,600
Данък върху дохода, отнасящ се до компонентите на другия всеобхватен доход	29	55	39
Друга всеобхватна загуба за година, нетно от данъци		(496)	(354)
Общо всеобхватен доход за годината		94,524	1,082,902

Съставил: _____

/Виолина Николова/

Дата на съставяне: 18 април 2024 г.

Изпълнителен директор: _____

/Мартин Георгиев/

Годишният финансов отчет е одобрен за издаване с решение на Съвета на директорите на 19 април 2024 г. и подписан на 09.05.2024 г.

С одиторски доклад, издаден от съвместните одитори

Грант Торнтон ООД

Одиторско дружество № 032

Марий Апостолов

Управител

Регистриран одитор, отговорен за одита

Захаринова Нексия ЕООД

Одиторско дружество № 138

Григор Петров

Регистриран одитор, отговорен за одита

Димитрина Захаринова

Управител

	Бележки	31 декември 2023 г.	31 декември 2022 г.
		хил. лв.	хил. лв.
АКТИВИ			
Нетекущи активи			
Имоти, машини и съоръжения	17	4,984,767	5,011,818
Нематериални активи	18	1,813	1,629
Инвестиции в асоциирани и други предприятия	19	57,835	57,835
Сума на нетекущите активи		5,044,415	5,071,282
Текущи активи			
Материални запаси	21	12,561	12,503
Търговски и други вземания	22	250,195	132,037
Вземания от фонд Сигурност на електро енергийната система	23	130,544	227,078
Вземания от свързани лица	24	49,153	101,266
Аванси и предплатени услуги	25	15,612	13,013
Парични средства	26	17,132	91,890
Сума на текущите активи		475,197	577,787
ОБЩО АКТИВИ		5,519,612	5,649,069

Съставил: _____
/Виолена Николова/

Дата на съставяне: 18 април 2024 г.

Изпълнителен директор: _____
/Мартин Георгиев/

Годишният финансов отчет е одобрен за издаване с решение на Съвета на директорите на 19 април 2024 г. и подписан на 09.05.2024 г.

С одиторски доклад, издаден от съвместните одитори

Грант Торнтон ООД
Одиторско дружество № 032

Марий Апостолов
Управител
Регистриран одитор, отговорен за одита

Захаринова Нексия ЕООД
Одиторско дружество № 138

Григор Петров
Регистриран одитор, отговорен за одита

Димитрина Захаринова
Управител

	Бележки	31 декември 2023 г.	31 декември 2022 г.
		хил. лв.	хил. лв.
Собствен капитал и пасиви			
Собствен капитал			
Акционерен капитал	27.1	1,063,766	1,063,766
Преоценъчен резерв на нефинансови активи	27.2	1,416,612	1,424,971
Резерв от преоценки по планове с дефинирани доходи	27.3	(4,976)	(4,480)
Други резерви	27.4	106,376	106,376
Неразпределена печалба/(натрупана загуба) от предходни периоди		11,724	(630,576)
Финансов резултат от текущия период		95,020	1,083,256
Сума на собствения капитал		2,688,522	3,043,313
Пасиви			
Нетекучи пасиви			
Отсрочено финансиране	28	49,810	46,984
Задължения за обезщетения при пенсиониране	33	10,848	10,577
Дългосрочни задължения към свързани лица	31	1,839,525	1,691,153
Нетекучи търговски задължения	30	9	437
Пасиви по отсрочени данъци	29	116,835	123,266
Други нетекучи задължения	35	608	456
Сума на нетекучите пасиви		2,017,635	1,872,873
Текущи пасиви			
Търговски задължения	30	92,550	126,086
Задължения към свързани лица	31	608,306	546,476
Задължения по получени аванси и други предплащания		5,296	5,087
Отсрочено финансиране	28	1,649	1,777
Задължения за обезщетения при пенсиониране	33	1,472	1,796
Провизии	34	27,642	-
Други задължения	35	74,979	49,167
Задължение за данък върху дохода		1,561	2,494
Сума на текущите пасиви		813,455	732,883
Обща сума на пасивите		2,831,090	2,605,756
Общо собствен капитал и пасиви		5,519,612	5,649,069

Съставил: _____

/Виолина Николова/

Дата на съставяне: 18 април 2024 г.

Изпълнителен директор: _____

/Мартин Георгиев/

Годишният финансов отчет е одобрен за издаване с решение на Съвета на директорите на 19 април 2024 г. и подписан на 09.05.2024 г.

С одиторски доклад, издаден от съвместните одитори

Грант Торнтон ООД

Одиторско дружество № 032

Марий Апостолов

Управител

Регистриран одитор, отговорен за одита

Захарина Нексия ЕООД

Одиторско дружество № 138

Григор Петров

Регистриран одитор, отговорен за одита

Димитрина Захарина

Управител

	Бележки	2023 г.	2022 г.
		ХИЛ. ЛВ.	ХИЛ. ЛВ.
Парични потоци от оперативна дейност			
<i>Парични постъпления от продажби, в т.ч.:</i>		3,845,785	5,952,777
Парични постъпления от продажби на електроенергия, в т.ч.:		1,979,729	4,487,914
Клиенти електроенергия – ЕРП		1,387,856	1,408,867
Клиенти електроенергия – от продажби на свободния пазар и от износ		345,324	2,459,145
Клиенти – други		246,549	619,902
Парични постъпления от други продажби		21,622	24,473
Парични постъпления от фонд СЕС		1,844,434	1,440,390
<i>Парични плащания на доставчици и персонал, в т.ч.:</i>		(3,485,095)	(4,614,913)
Парични плащания на доставчици на електроенергия		(3,333,187)	(4,484,277)
Парични плащания на други доставчици		(46,330)	(32,582)
Парични плащания на персонал		(105,578)	(98,054)
<i>Парични наличности от оперативна дейност</i>		360,690	1,337,864
Нетен размер от промени в обменни курсове		(1)	2
Платени такси, комисионни и други		(45)	(2,638)
<i>Нетен размер на други плащания, в т.ч.:</i>		95,120	(182,129)
Възстановени данъци и осигуровки		180,882	37,339
Други плащания от оперативна дейност		(73,269)	(102,963)
Платени данъци от печалбата		(12,493)	(116,505)
Нетни парични потоци от оперативна дейност		455,764	1,153,099
Парични потоци от инвестиционна дейност			
Придобиване на имоти, машини и съоръжения		(21,065)	(15,862)
Постъпления от продажби на имоти, машини и съоръжения		-	6
Получени дивиденди	20	9,878	12,854
Нетни парични потоци от инвестиционна дейност		(11,187)	(3,002)
Парични потоци от финансова дейност			
Изплащане на задължения по заеми от Министерство на енергетиката	32	-	(476,661)
Изплащане на задължения по заеми	32	-	(4,292)
Платени лихви по банков заем	32	-	(96)
Изплатени дивиденди	32	(224,657)	-
Изплащане на задължения към БЕХ ЕАД	32	(294,730)	(1,023,215)
Нетни парични потоци от финансова дейност		(519,387)	(1,504,264)
Нетна промяна в паричните средства		(74,810)	(354,167)
Парични средства към началото на годината		91,959	446,126
Брутна сума на парични средства в края на годината		17,149	91,959
Ефект от очаквани кредитни загуби		(17)	(69)
Парични средства в края на годината	26	17,132	91,890

Съставил: _____

/Виолина Николова/

Изпълнителен директор: _____

/Мартин Георгиев/

Дата на съставяне: 18 април 2024 г.

Годишният финансов отчет е одобрен за издаване с решение на Съвета на директорите на 19 април 2024 г. и подписан на 09.05.2024 г.

С одиторски доклад, издаден от съвместните одитори

Грант Торнтон ООД

Одиторско дружество № 032

Марий Апостолов

Управител

Регистриран одитор, отговорен за одита

Захарина Нексия ЕООД

Одиторско дружество № 138

Григор Петров

Регистриран одитор, отговорен за одита

Димитрина Захарина

Управител

	Акционерен капитал (Бележка 27.1)	Преоценъчен резерв на нефинансови активи (Бележка 27.2)	Резерв от преоценки по планове с дефинирани доходи (Бележка 27.3)	Други резерви (Бележка 27.4)	Неразпределена печалба	Общо собствен капитал
	ХИЛ. ЛВ.	ХИЛ. ЛВ.	ХИЛ. ЛВ.	ХИЛ. ЛВ.	ХИЛ. ЛВ.	ХИЛ. ЛВ.
Салдо на 1 януари 2023 г.	1,063,766	1,424,971	(4,480)	106,376	452,680	3,043,313
Разпределение на дивиденди	-	-	-	-	(449,315)	(449,315)
Сделки със собствениците	-	-	-	-	(449,315)	(449,315)
Печалба за годината	-	-	-	-	95,020	95,020
Друга всеобхватна загуба	-	-	(496)	-	-	(496)
Общо всеобхватен доход за годината	-	-	(496)	-	95,020	94,524
Преоценъчен резерв на отписани имоти, машини и съоръжения	-	(8,359)	-	-	8,359	-
Салдо към 31 декември 2023 г.	1,063,766	1,416,612	(4,976)	106,376	106,744	2,688,522

Съставил: _____

/Виолина Николова/

Дата на съставяне: 18 април 2024 г.

Изпълнителен директор: _____

/Мартин Георгиев/

Годишният финансов отчет е одобрен за издаване с решение на Съвета на директорите на 19 април 2024 г. и подписан на 09.05.2024 г.

С одиторски доклад, издаден от съвместните одитори

Грант Торнтон ООД

Одиторско дружество № 032

Марий Апостолов

Управител

Регистриран одитор, отговорен за одита

Захарина Нексия ЕООД

Одиторско дружество № 138

Григор Петров

Регистриран одитор, отговорен за одита

Димитрина Захарина

Управител

НАЦИОНАЛНА ЕЛЕКТРИЧЕСКА КОМПАНИЯ ЕАД
ОТЧЕТ ЗА ПРОМЕНИТЕ В СОБСТВЕНИЯ КАПИТАЛ (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

За годината, приключваща на 31 декември 2023 г.

	Акционерен капитал (Бележка 27.1)	Преоценъчен резерв на нефинансови активи (Бележка 27.2)	Резерв от преоценки по планове с дефинирани доходи (Бележка 27.3)	Други резерви (Бележка 27.4)	(Натрупана загуба)/ неразпределена печалба	Общо собствен капитал
	ХИЛ. ЛВ.	ХИЛ. ЛВ.	ХИЛ. ЛВ.	ХИЛ. ЛВ.	ХИЛ. ЛВ.	ХИЛ. ЛВ.
Салдо на 1 януари 2022 г.	1,063,766	1,430,129	(5,920)	68,511	(596,075)	1,960,411
Печалба за годината	-	-	-	-	1,083,256	1,083,256
Друга всеобхватна загуба	-	(1,794)	1,440	-	-	(354)
Общо всеобхватен доход за годината	-	(1,794)	1,440	-	1,083,256	1,082,902
Преоценъчен резерв на отписани имоти, машини и съоръжения	-	(3,364)	-	-	3,364	-
Разпределение на печалба в други резерви	-	-	-	37,865	(37,865)	-
Салдо към 31 декември 2022 г.	1,063,766	1,424,971	(4,480)	106,376	452,680	3,043,313

Съставил: _____

/Виолина Николова/

Дата на съставяне: 18 април 2024 г.

Изпълнителен директор: _____

/Мартин Георгиев/

Годишният финансов отчет е одобрен за издаване с решение на Съвета на директорите на 19 април 2024 г. и подписан на 09.05.2024 г.

С одиторски доклад, издаден от съвместните одитори

Грант Торнтон ООД

Одиторско дружество № 032

Марий Апостолов

Управител

Регистриран одитор, отговорен за одита

Захаринова Нексия ЕООД

Одиторско дружество № 138

Григор Петров

Регистриран одитор, отговорен за одита

Димитрина Захаринова

Управител

Пояснителните бележки от 1 до 42 към годишния финансов отчет представляват неразделна част от него.

1. Обща информация и предмет на дейност

„Национална Електрическа Компания” ЕАД (НЕК ЕАД, Дружеството), с ЕИК 000649348, седалище и адрес на управление: гр. София, ул. „Триадица“ № 8, е създадена като еднолично търговско дружество със 100% държавно участие, регистрирано в България. До 17 септември 2008 г. правата на едноличен собственик на капитала се упражняват от Министъра на икономиката и енергетиката. На 18 септември 2008 г. е създаден „Български енергиен холдинг” ЕАД, в капитала на който е апортирана инвестицията на държавата в НЕК ЕАД. От този момент НЕК ЕАД е дъщерно дружество на „Български енергиен холдинг” ЕАД, който е едноличен собственик на капитала. Едноличен собственик на капитала на БЕХ ЕАД е Българската държава чрез Министъра на енергетиката.

Органи на управление на НЕК ЕАД са едноличния собственик на капитала и пет членен Съвет на директорите.

Към 31 декември 2023 г. членове на Съвета на директорите са: Мартин Иванов Георгиев - член на СД и Изпълнителен директор, Албена Иванова Туджарова - председател на СД от 08.03.2023 г., Ангел Петров Петров – член на СД от 16.02.2023 г., Ирена Милчева Белорешка – член на СД, Момчил Векилов Ванов - член на СД.

Към 31 декември 2023 г. Дружеството се представлява от Мартин Иванов Георгиев, Изпълнителен директор.

На 4 януари 2024 г. Александър Юлиянов Русанов е вписан като член на СД и заменя Ангел Петров Петров.

На 21 март 2024 г. Александър Ленков Колячев е вписан като член на СД и заменя Ирена Милчева Белорешка.

С решение на СД на БЕХ ЕАД от 15.04.2024 г. в качеството му на упражняващ правата на едноличен собственик на капитала на Дружеството, Момчил Векилов Ванов е освободен като член на СД на НЕК ЕАД и на негово място е избран Деян Красимиров Иванов.

Основни дейности на дружеството са:

- производство на електрическа енергия;
- централизираны покупки и продажби на електрическа енергия;
- снабдяване с електрическа енергия на потребителите, присъединени към преносната мрежа;
- внос и износ на електрическа енергия;
- строителна и ремонтна дейност в областта на електропроизводство;
- инвестиционна дейност;
- внедряване и популяризиране на енергийната ефективност при производството на енергия.

Дейностите, извършвани от „Национална Електрическа Компания” ЕАД, подлежат на лицензиране, съгласно чл. 39, ал. 1 във връзка с чл. 21 от Закона за енергетиката. Дружеството притежава лицензии, издадени от Комисията за енергийно и водно регулиране, както следва:

- Лицензия за обществена доставка на електрическа енергия - № Л-147-13/17.12.2004 г., за срок от 35 години, допълнена с правата и задълженията, свързани с дейността на координатор на специална балансираща група;
- Лицензия за производство на електрическа енергия от ВЕЦ и ПАВЕЦ - № Л-073-01/14.02.2001 г. за срок от 35 години;
- Лицензия за търговия с електрическа енергия - № 1-230-15/04.06.2007 г. за срок от 10 години, допълнена с координатор на стандартна балансираща група. С решение на Комисията за енергийно и водно регулиране (КЕВР) № И2-Л-230 от 15 септември 2016 г. е продължен срокът на лицензията за дейността „търговия с електрическа енергия“ с включени права и задължения на координатор на стандартна балансираща група за 10 години до 4 юни 2027 г.)
- Лицензия за дейността „доставка на електрическа енергия от доставчик от последна инстанция” - №Л-408-17/01.07.2013 г., за срок от 26 години; (Решение № И1-Л-408/29.01.2014 г. за изменение/допълнение на лицензия № Л-408-17/01.07.2013 г. издадена за дейността „доставка на електрическа енергия от доставчик от последна инстанция” с правата и задълженията, свързани с дейността на координатор на специална балансираща група)

Към 31 декември 2023 г. вътрешноструктурни единици в НЕК ЕАД са следните предприятия:

НЕК ЕАД, Предприятие „Водноелектрически централи”, град Пловдив – извършва производство на електрическа енергия, строителна и ремонтна дейност в областта на електропроизводството от ВЕЦ, и инвестиционна дейност

НЕК ЕАД, Предприятие „Язовири и каскади”, град София – извършва техническа експлоатация и поддържане на язовири и хидроенергийни обекти.

2. Изявление за съответствие с МСФО и прилагане на принципа за действащо предприятие

2.1. Изявление за съответствие с МСФО, приети от ЕС

Финансовият отчет на Дружеството е съставен в съответствие с Международните стандарти за финансово отчитане (МСФО), разработени и публикувани от Съвета по международни счетоводни стандарти (СМСС) и приети от

Европейския съюз (МСФО, приети от ЕС). По смисъла на параграф 1, точка 8 от Допълнителните разпоредби на Закона за счетоводството, приложим в България, терминът „МСФО, приети от ЕС“ представляват Международните счетоводни стандарти (МСС), приети в съответствие с Регламент (ЕО) 1606/2002 на Европейския парламент и на Съвета.

Ръководството носи отговорност за съставянето и достоверното представяне на информацията в настоящия финансов отчет.

Финансовият отчет е съставен в български лева, което е функционалната валута на Дружеството. Всички суми са представени в хиляди лева (хил. лв.) (включително сравнителната информация за 2022 г.), освен ако не е посочено друго.

2.2. Прилагане на принципа на действащо предприятие.

Към датата на изготвяне на този финансов отчет ръководството е направило оценка на способността на дружеството да продължи да функционира като действащо предприятие на базата на наличната информация в обозримо бъдеще. След направените проучвания Съветът на директорите има разумни очаквания, че Дружеството разполага с достатъчно ресурси, за да продължи да функционира в обозримо бъдеще. Съответно то продължава да приема принципа на действащо предприятие при изготвянето на годишния финансов отчет.

За 2023 г. НЕК ЕАД отчита печалба за годината в размер на 95,020 хил. лв. (31 декември 2022 г.: 1 083 256 хил. лв.). Към 31 декември 2023 г. стойността на текущите пасиви на Дружеството надвишава стойността на текущите активи с 338,258 хил. лв. Текущите пасиви към 31 декември 2023 г. включват текущи задължения към едноличния собственик на капитала и други свързани лица в размер 608,306 хил. лв. (31 декември 2022 г.: 546,476 хил. лв.) и общите задължения към едноличния собственик БЕХ ЕАД са на стойност 2,089,606 хил. лв.

Тези обстоятелства показват наличието на значителна несигурност, която може да породви съществено съмнение относно възможността на Дружеството да продължи да функционира като действащо предприятие без подкрепата на едноличния собственик и други източници на финансиране. Едноличният собственик на капитала се е ангажирал с подкрепа за НЕК ЕАД в съответствие с изискванията на Закона за енергетиката и европейското законодателство с основна цел: постигане на устойчив финансов и бизнес модел на развитие, в условията на променящи се регулаторна рамка и правила за търговия с електроенергия, които уреждат взаимоотношенията на балансиращия пазар.

Ръководството счита, че с финансовата подкрепа от едноличния собственик, Дружеството ще успее да продължи своята дейност и да погасява своите задължения, без да се продават активи и без да се предприемат съществени промени в неговата дейност.

3. Счетоводна политика и промени през периода

3.1. Общи положения

За текущата финансова година Дружеството е приело всички нови и/или ревизирани стандарти и разяснения, издадени от Съвета по международни счетоводни стандарти (СМСС) и приети от ЕС и съответно от Международния комитет за разяснения на МСФО (КРМСФО), които влизат в сила на 1 януари 2023 г., но те не оказват съществен ефект върху финансовия отчет на Дружеството. Дружеството не е приело стандарти, разяснения или изменения, които са публикувани, но все още не са влезли в сила.

Настоящото допълнение предоставя резюме на (3.2) нови стандарти и изменения, които влизат в сила за първи път за периоди, започващи на или след 1 януари 2023 г. и (3.3) предстоящи изисквания, като стандарти и изменения, които ще влязат в сила на или след 1 януари 2024 г.

3.2. Нови стандарти, изменения и разяснения към МСФО, които са влезли в сила от 1 януари 2023 г.

Дружеството е приело следните нови стандарти, изменения и разяснения към МСФО, издадени от Съвета по международни счетоводни стандарти и одобрени от ЕС, които са уместни и в сила за финансовите отчети на Дружеството за годишния период, започващ на 1 януари 2023 г.:

Изменения в МСС 1 Представяне на финансовите отчети и МСФО Изявления за приложение 2: Оповестяване на счетоводните политики в сила от 1 януари 2023 г., приети от ЕС

Дружеството оповестява съществената информация свързана със счетоводната политика, вместо основните счетоводни политики. Измененията поясняват, че информацията за счетоводната политика е съществена, ако потребителите на финансовите отчети на предприятието се нуждаят от нея, за да разберат друга съществена информация във финансовите отчети и ако предприятието разкрива несъществена информация за счетоводната политика, тази информация не трябва да преобладава над съществената информация за счетоводната политика.

Изменения в МСС 8 Счетоводна политика, промени в счетоводните приблизителни оценки и грешки, в сила от 1 януари 2023 г., приети от ЕС

Измененията въвеждат определението за счетоводни приблизителни оценки и включват други изменения към МСС 8, които помагат на дружествата да разграничават промените в счетоводните приблизителни оценки от промените в счетоводните политики. Измененията ще помогнат на дружествата да подобрят качеството на оповестяванията на счетоводната политика, така че информацията да бъде по-полезна за инвеститорите и другите основни потребители на финансовите отчети.

Изменения в МСС 12 Данъци върху дохода: Отсрочените данъци свързани с активи и пасиви, произтичащи от единични трансакции в сила от 1 януари 2023 г., приети от ЕС

Предприятието трябва да прилага измененията в стандарта за трансакциите, които възникват на или след началото на най-скорошния представен сравнителен период. Също така Дружеството следва да признае в началото на сравнителния период отсрочени данъци за всички временни разлики, свързани с лизингови договори и задължения за извеждане от експлоатация и да признае кумулативния ефект от първоначалното прилагане на измененията като корекция на началното салдо на неразпределената печалба (или друг компонент на собствения капитал, ако е приложимо) на съответната дата.

Изменения в МСС 12 Данъци върху дохода: Международна данъчна реформа - примерни правила от втори стълб, в сила от 1 януари 2023 г., приети от ЕС

През декември 2021 г. Организацията за икономическо сътрудничество и развитие (ОИСР) публикува правила с цел извършването на реформа в международното данъчно облагане. Втори стълб има за цел да обложи с минимална ефективна корпоративна данъчна ставка 15% големите компании, които реализират годишен оборот над 750 млн. евро. Измененията във връзка с „Международната данъчна реформа - примерни правила от втори стълб“ са:

- въвежда се изключение от изискванията на МСС 12 предприятието да признава и оповестява информация за отсрочените данъчни активи и пасиви, свързани с данъците върху дохода от втори стълб на ОИСР. Предприятието трябва да оповести, че е приложило изключението.
- изискване предприятието да оповестява отделно своите текущи данъчни разходи (приходи), свързани с данъците върху дохода от втори стълб.
- изискване в периодите, в които законодателните актове от втори стълб са приети или по същество приети, но все още не са влезли в сила, предприятието да оповести известната му или подлежащата на приблизително оценяване при разумни усилия информация, която помага на потребителите на финансовите отчети да разберат ефекта върху предприятието от данъците върху дохода от втори стълб, произтичащи от това законодателство.
- изключението се прилага задължително и незабавно след публикуването на измененията в МСС 12 и със задна дата в съответствие с МСС 8.

Поради размера на стопанската дейност на НЕК ЕАД и групата на Български Енергиен Холдинг ЕАД, към която принадлежи, НЕК ЕАД се очаква да подлежи на облагане с допълнителен корпоративен данък по реда на промените в Закона за корпоративното подоходно облагане, които са в сила от 1 януари 2024 г. (вижте Пояснение 41).

МСФО 17 Застрахователни договори в сила от 1 януари 2023 г., приет от ЕС и **Изменения в МСФО 17 Застрахователни договори: Първоначално прилагане на МСФО 17 и МСФО 9 – Сравнителна информация** в сила от 1 януари 2023 г., приети от ЕС нямат значително влияние върху финансовите резултати или позиции на Дружеството

3.3. Стандарти, изменения и разяснения, които все още не са влезли в сила и не се прилагат от по-ранна дата от Дружеството

Към датата на одобрение на този финансов отчет са публикувани нови стандарти, изменения и разяснения към съществуващи вече стандарти, но не са влезли в сила или не са приети от ЕС за финансовата година, започваща на 1 януари 2023 г., и не са били приложени от по-ранна дата от Дружеството. Ръководството очаква всички стандарти и изменения да бъдат приети в счетоводната политика на Дружеството през първия период, започващ след датата на влизането им в сила. Информация за тези стандарти и изменения е представена по-долу.

Изменения в МСС 1 Представяне на финансовите отчети: Класификация на пасивите като текущи и нетекущи, в сила от 1 януари 2024 г., приети от ЕС

Измененията в класификацията на пасивите като текущи или нетекущи засягат само представянето на пасивите в отчета за финансовото състояние, но не и размера им, момента на признаването на активи, пасиви, приходи или разходи или информацията, която дружествата оповестяват за тези елементи. Измененията имат за цел да изяснят следното:

- класификацията на пасивите като текущи или нетекущи трябва да се основава на съществуващи права в края на отчетния период, като всички засегнати параграфи от стандарта вече използват еднакъв термин, а именно „правото“ на отсрочване на уреждането на пасива с поне дванадесет месеца. Изрично се посочва, че само наличното право „в края на отчетния период“ трябва да влияе върху класификацията на пасива;
- класификацията не се влияе от очакванията на Дружеството дали ще упражни правото си да отсрочи уреждането на пасива; и
- уреждането на пасивите може да се осъществи чрез прехвърляне на парични средства, капиталови инструменти, други активи или услуги на контрагента.

Изменения в МСС 1 Представяне на финансови отчети: Нетекущи пасиви, обвързани с финансови показатели, в сила от 1 януари 2024 г., приети от ЕС

МСС 1 се изменя, както следва:

- уточнява се, че ако правото на отлагане на уреждането за най-малко 12 месеца е предмет на изпълнение на условия от страна на предприятието след отчетния период, тогава тези условия няма да повлияят на това дали правото на отлагане на уреждането съществува в края на отчетния период (отчетната дата) за целите на класифицирането на пасива като текущ или нетекущ; и
- за нетекущите пасиви, предмет на условия, от предприятието се изисква да оповестява информация за:
  - условията (например естеството и датата, до която предприятието трябва да изпълни условието);
  - дали предприятието би спазило условията въз основа на обстоятелствата към отчетната дата; и
  - дали и как предприятието очаква да изпълни условията до датата, на която финансовите показатели трябва да бъдат изчислени съгласно договора.

Изменения в МСФО 16 Лизинг: Задължение по лизинг при продажба и обратен лизинг, в сила от 1 януари 2024 г., приети от ЕС

Измененията в МСФО 16 изискват от Дружеството продавач-наемател да оценява впоследствие лизинговите пасиви, произтичащи от обратен лизинг, по начин, по който не признава никаква сума от печалбата или загубата, която се отнася до правото на ползване, което то запазва. Новите изисквания не възпрепятстват продавача-наемател да признае в текущия финансов резултат печалбата или загубата, свързана с частичното или пълното прекратяване на лизинговия договор. Измененията на МСФО 16 не предписват специфични изисквания за оценяване на лизинговите пасиви, произтичащи от обратен лизинг.

Изменения в МСС 7 Отчет за паричните потоци и МСФО 7 Финансови инструменти: Оповестявания: Споразумения за финансиране на доставчици, в сила от 1 януари 2024 г., все още не са приети от ЕС

Измененията в МСС 7 и МСФО 7 ще добавят изисквания за оповестяване, както и указания в рамките на съществуващите изисквания за оповестяване, свързани с предоставянето на качествена и количествена информация относно споразуменията за финансиране на задълженията към доставчици. Тези изменения добавят две цели за оповестяване, които ще накарат предприятията да оповестяват в пояснителните приложения информация, която позволява на ползвателите на финансовите отчети да оценят как споразуменията за финансиране на задълженията към доставчици влияят върху пасивите и паричните потоци на предприятието и да разберат ефекта на споразуменията за финансиране на доставчици върху изложеността на предприятието на ликвиден риск и как предприятието може да бъде засегнато, ако споразуменията вече не са достъпни за него.

Изменения в МСС 21 Ефекти от промените в обменните курсове: Липса на конвертируемост, в сила от 1 януари 2025 г., все още не са приети от ЕС

Измененията в МСС 21 включват:

- уточняване кога една валута може да бъде обменена в друга валута и кога не - една валута може да бъде обменена, когато предприятието е в състояние да обмени тази валута за другата валута чрез пазари или механизми за обмен, които създават изпълними права и задължения без неоправдано забавяне към датата на оценяване и за определена цел; една валута не може да бъде обменена в друга валута, ако предприятието може да получи само незначителна сума от другата валута;
- изискване как предприятието да определи обменния курс, който се прилага, когато дадена валута не може да бъде обменена - когато дадена валута не може да бъде обменена към датата на оценяване, предприятието оценява спот обменния курс като курс, който би се приложил при редовна сделка между пазарни участници към датата на оценяване и който би отразил вярно преобладаващите икономически условия.
- изискване за оповестяване на допълнителна информация, когато валутата не е конвертируема - когато валутата не е конвертируема, предприятието оповестява информация, която би позволила на потребителите на неговите финансови отчети да преценят как липсата на конвертируемост на валутата влияе или се очаква да повлияе на неговите финансови резултати, финансово състояние и парични потоци.

4. Съществена информация за счетоводната политика

4.1. Общи положения

Най-съществените счетоводни политики, прилагани при изготвянето на този финансов отчет, са представени по-долу.

Финансовият отчет е изготвен при спазване на принципите за оценяване на всички видове активи, пасиви, приходи и разходи, съгласно МСФО. Базите за оценка са оповестени подробно по-нататък в счетоводната политика към финансовия отчет.

Дружеството води своите счетоводни регистри в български лев (BGN), който приема като негова отчетна валута за представяне. Данните във финансовия отчет и приложенията към него са представени в хиляди лева, освен ако нещо друго изрично не е указано.

4.2. Представяне на финансовия отчет

Финансовият отчет е представен в съответствие с МСС 1 „Представяне на финансови отчети”. Дружеството прие да представя отчета за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход в единен отчет.

В отчета за финансовото състояние се представят два сравнителни периода, когато Дружеството прилага счетоводна политика ретроспективно, преизчислява ретроспективно позиции във финансовия отчет или прекласифицира позиции във финансовия отчет и това има съществен ефект върху информацията в отчета за финансовото състояние към началото на предходния период.

4.3. Инвестиции в асоциирани и съвместни предприятия

Съвместно предприятие е договорно споразумение, по силата на което Дружеството и други независими страни се заемат със стопанска дейност, която подлежи на съвместен контрол и страните притежаващи съвместен контрол върху предприятието имат право на нетните активи на предприятието. Във финансовия отчет на Дружеството инвестициите в съвместни предприятия се отчитат по себестойност.

Асоциирани са тези предприятия, върху които Дружеството е в състояние да оказва значително влияние, но които не са нито дъщерни предприятия, нито съвместни предприятия. Във финансовия отчет на Дружеството инвестициите в асоциирани предприятия се отчитат по себестойност.

Дружеството признава дивидент от съвместно предприятие или асоциирано предприятие в печалбата или загубата в своя финансов отчет, когато бъде установено правото му да получи дивидента.

4.4. Сделки в чуждестранна валута

Сделките в чуждестранна валута се отчитат във функционалната валута на Дружеството по официалния обменен курс към датата на сделката (обявения фиксинг на Българска народна банка). Печалбите и загубите от курсови разлики, които възникват при уреждането на тези сделки и преоценяването на паричните позиции в чуждестранна валута към края на отчетния период, се признават в печалбата или загубата.

Непаричните позиции, оценявани по историческа цена в чуждестранна валута, се отчитат по обменния курс към датата на сделката (не са преоценени). Непаричните позиции, оценявани по справедлива стойност в чуждестранна валута, се отчитат по обменния курс към датата, на която е определена справедливата стойност.

4.5. Приходи

А Приходи по договори с клиенти

Признаване и оценка на приходите от договори с клиенти

Приходите от договори с клиенти се признават, когато контролът върху обещаните в договора стоки и/ или услуги се прехвърли на клиента в размер, който отразява вознаграждението, на което Дружеството очаква да има право в замяна на тези стоки или услуги.

Контролът се прехвърля на клиента, когато (или като) удовлетвори задължението за изпълнение, съгласно условията на договора, като прехвърли обещаната стока или услуга на клиента. Даден актив (стока или услуга) е прехвърлен, когато (или като) клиентът получи контрол върху този актив.

При първоначалната оценка на договорите си с клиенти дружеството извършва преценка дали два или повече договора трябва да бъдат разглеждани в тяхната комбинация и да бъдат отчетени като един, и дали обещаните стоки и/или услуги във всеки отделен и/или комбиниран договор трябва да бъдат отчетени като едно и/или повече задължения за изпълнение.

Всяко обещание за прехвърляне на стоки и/или услуги, които са разграничими (сами по себе си и в контекста на договора), се отчита като едно задължение за изпълнение.

Дружеството признава приход за всяко отделно задължение за изпълнение на ниво индивидуален договор с клиент като се анализират вида, срока и условията за всеки конкретен договор. При договори със сходни характеристики приходите се признават на портфейлна база само ако групирането им в портфейл не би имало съществено различно въздействие върху финансовите отчети.

Договорите с клиенти обичайно включват едно единствено задължение за изпълнение.

Оценяване

Приходите се измерват въз основа на определената за всеки договор цена на сделката.

При определяне на цената на сделката Дружеството взема предвид условията на договора и обичайните си търговски практики.

Цената на сделката е размерът на възнаграждението, на което Дружеството очаква да има право в замяна на прехвърлянето на клиента на обещаните стоки или услуги, с изключение на сумите, събрани от името на трети страни (например данък върху добавената стойност). Обещаното в договора с клиента възнаграждение може да включва фиксирани суми, променливи суми, или и двете.

Когато (или като) бъде удовлетворено задължение за изпълнение, Дружеството признава като приход стойността на цената на сделката (което изключва приблизителни оценки на променливото възнаграждение, съдържащо ограничения), която е отнесена към това задължение за изпълнение.

Дружеството разглежда дали в договора съществуват други обещания, които са отделни задължения за изпълнение, за които трябва да бъде разпределена част от цената на сделката.

При определяне на цената на сделката се взема предвид влиянието на променливо възнаграждение, наличието на значителни компоненти на финансирането, непаричното възнаграждение и възнаграждението, дължими на клиента (ако има такива).

Задължения за изпълнение и подход за признаване на основни видове приходи по договори с клиенти

Продажба на електрическа енергия

Приходите от продажба на електрическа енергия включват следните:

- обществена доставка, включително координатор на специална балансираща група;
- търговия с електрическа енергия, включително координатор на стандартна балансираща група;
- доставка на електрическа енергия като доставчик от последна инстанция, включително координатор на специална балансираща група

Приходите от продажбата на електрическа енергия се признават, с течение на времето, тъй като доставките са поредица от отделна стока, което представлява обещание за доставка на електрическа енергия, която по същество е еднаква и има еднороден модел на прехвърляне към клиента.

Приход се признава в отчета за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход когато електроенергията е доставена през електропреносната и електроразпределителните мрежи на крайните снабдители, на електроразпределителните дружества, на оператора на преносната мрежа (ЕСО ЕАД), на доставчика от последна инстанция, на клиенти на доставчика от последна инстанция и на свободния пазар. Приходите от продажби се признават на базата на показанията на електромерите за консумирана електрическа енергия или на регистрирани графици.

Продажните цени на електрическата енергия, реализирана от НЕК ЕАД могат да бъдат – продажба на регулирана цена, продажба на фиксирана цена по договор, продажба на борсов пазар (фиксирана цена по определена сделка). Цената на сделката може да се определи като фиксирано възнаграждение за доставката на отделните количества от поредицата стоки (ел. енергия).

Разпредяне на цената на сделката спрямо задълженията за изпълнение се извършва на база единични продажни цени (нормативни, договорни или пазарни).

В края на всеки таксуващ период Дружеството измерва своя напредък към пълно уреждане на задължението за изпълнение, удовлетворено с течение на времето. Измерването се извършва чрез потвърждаване на графиците за търговия. Т.е. извършва се оценка на доставените количества енергия, за които Дружеството признава приходи от доставка на електрическа енергия, с изключение на ситуациите, при които дружеството оперира като агент.

Продажните цени са фиксирани (регулирана цена, фиксирана цена по договор, фиксирана цена по определена сделка). Обичайният кредитен период е от 10 до 30 дни. В определени случаи Дружеството събира краткосрочни аванси от клиенти, които нямат съществен компонент на финансиране. Събраните авансово плащания от клиента се представят в отчета за финансовото състояние като пасиви по договори с клиенти.

Приходи от услуги

Приходите от предоставяне на услуги се признават в счетоводния период, през който са предоставени услугите. Дружеството прехвърля контрола върху услугите с течение на времето и следователно удовлетворява задължението за изпълнение и признава приходи с течение на времето. Ако към края на отчетния период услугата по договора не е изцяло извършена, приходите се признават въз основа на действителната услуга, предоставена до края на отчетния период, като пропорционална част от общите услуги, които трябва да бъдат предоставени, тъй като клиентът получава и потребява ползите едновременно. Това се определя въз основа на действително вложено време за извършена работа, спрямо общото очаквано време за извършване на услугата.

Клиентът заплаща предоставените услуги въз основа на клаузите, заложи в конкретния договор. Обичайният кредитен период е от 10 до 30 дни след предоставяне на услугите. В случаи, че предоставените от Дружеството услуги, надвишават плащането, се признава актив по договора. Ако плащанията надвишават предоставените услуги, се признава пасив по договор.

Приходи от продажби на краткотрайни активи

Приходите от продажби на краткотрайни активи и материали се признават в момента, в който е прехвърлен контрола върху продаваните активи. Доставка възниква, когато активите са били изпратени на клиента, рисковете от потенциални загуби са прехвърлени на купувача и, или той е приел активите в съответствие с договора за продажба. Обичайният срок за плащане е до 30 дни след доставката.

Принципал или агент

Когато трета страна участва в предоставянето на стоки или услуги на клиент, Дружеството определя дали естеството на неговото обещание е задължение за изпълнение, свързано с предоставяне на конкретните стоки или услуги (принципал), или с уреждане третата страна да предостави тези стоки или услуги (агент).

Дружеството е принципал, когато контролира обещаната стока или услуга преди да я прехвърли на клиента. Въпреки това, Дружеството не действа непременно като принципал, ако получава правото на собственост върху даден актив само временно, преди правото на собственост да бъде прехвърлено на клиента.

Дружеството е агент, ако задължение за изпълнение на Дружеството е да уреди предоставянето на стоките или услугите от трета страна. Когато дружеството-агент, удовлетворява задължение за изпълнение, то признава приход в размер на такса или комисиона, на които очаква да има право в замяна на това, че е уредило стоките и услугите да бъдат предоставени от друга страна. Таксата или комисионата на Дружеството може да бъде нетният размер на възнаградението, който Дружеството запазва след като заплати на другата страна възнаградението, получено в замяна на стоките или услугите, които трябва да бъдат предоставени от тази страна.

Основната дейност на НЕК ЕАД е свързана с производство и продажба на електрическа енергия в условията на различни пазари. Независимо дали сделките се извършват на база отделен договор или по силата на общите условия за доставка на електрическа енергия, НЕК ЕАД, в качеството си на обществен доставчик, доставчик последна инстанция или търговец, носи основната отговорност за изпълнението на договора и за осигуряване на заявените количества.

По силата на договорите за доставка на електрическа енергия, Дружеството е изложено на следните рискове на материалните запаси:

- недостиг на входящи количества електрическа енергия;
- свръх резервирани количества електрическа енергия;
- срив в системата на доставките (макар за последното отговорност да се носи от ЕСО и мрежовите оператори, подобно нарушение в електроразпределителната или електропреносната мрежа може да доведе до загуби за Дружеството).

При някои от своите договори, НЕК ЕАД не разполага с правомощия за определяне на цените на стоките на своите клиенти и, следователно, ползата, която Дружеството може да получи от тези стоки и услуги, е ограничена. Това обаче се дължи не на агентската функция на Дружеството като посредник между производители и потребители/търговци на електрическа енергия, а на вменената му от законодателството функция да регулира цените при наличие на обществена доставка и в качеството му на доставчик последна инстанция.

В резултат на свързаните продажби на Дружеството се дължи пълното възнаграждение за доставените количества електрическа енергия, а при възникване на вземането НЕК ЕАД е изложен на кредитен риск за вземането от клиента в замяна на стоките.

Дружеството е агент при следните сделки:

- такса/компонент задължение към обществото (извън обхвата на МСФО 15, тъй като няма характеристики на задължение за изпълнение.
- консумативи по договори за наем;
- изкупуването и реализирането на електрическа енергия от производители на възобновяеми източници с обща инсталирана електрическа мощност до 4 MW до 01 юли 2019 г. и след 01 юли 2019 г. до 1 MW.

Значимите счетоводни преценки, оценки и допускания, свързани с приходи от договори с клиенти, са представени в бележка 4.20.

Салда по договори

Търговски вземания и активи по договори

Вземането представлява правото на Дружеството да получи възнаграждение в определен размер, което е безусловно (т.е., преди плащането на възнаграждението да стане дължимо е необходимо единствено да изтече определен период от време).

Активът по договор е правото на дружеството да получи възнаграждение в замяна на стоките или услугите, които е прехвърлило на клиента, но което не е безусловно (начисление за вземане). Ако чрез прехвърляне на стоките и/или предоставянето на услугите дружеството изпълни задължението си преди клиента да заплати съответното възнаграждение и/или преди плащането да стане дължимо, актив по договор се признава за заработеното възнаграждение (което е под условие). Признатите активи по договор се рекласифицират като търговско вземане, когато правото на възнаграждение стане безусловно.

Пасиви по договори

Като пасив по договор дружеството представя получените от клиента плащания и/или безусловно право да получи плащане, преди да е изпълнило задълженията си за изпълнение по договора. Пасивите по договор се признават като приход, когато (или като) удовлетвори задълженията за изпълнение.

Активите и пасивите, произтичащи от един договор се представят нетно в отчета за финансовото състояние, дори ако те са резултат от различни договорни задължения по изпълнението на договора.

След първоначалното признаване, търговските вземания и активите по договора подлежат на преглед за обезценка в съответствие с правилата на МСФО 9 Финансови инструменти.

Б Други приходи/ доходи

Други приходи, включват операции, които са инцидентни спрямо основните дейности на Дружеството и са приходи или доходи, които се признават по силата на други стандарти и са извън обхвата на МСФО 15.

	Подход за признаване
Нетна печалба от продажба на имоти, машини и съоръжения	Печалбите или загубите, възникващи при отписването на имот, машина, съоръжение или нематериален актив, в резултат на продажба, се включват в печалбата или загубата, когато активът бъде отписан. Активът се отписва в момента, в който е прехвърлен контрола върху продавания актив.
Приход от преценка на имоти, машини и съоръжения	Приход от преценки се отчитат като приход до размер на начислени преди това разходи.
Приходи от наеми	Наемният доход от договори за оперативен лизинг се признава съгласно МСФО 16. Приходите, свързани с краткосрочните лизингови договори и лизингови договори, основният актив, по които е с ниска стойност се признават като доход по линейния метод за срока на лизинговия договор, освен в случаите, в които ръководството на дружеството прецени, че друга системна база отразява по-точно времевия модел, при чието

	Подход за признаване
	използване е намалена извлечената полза от наетия актив.
Излишъци на активи и ликвидация на активи	Приходите от излишъци на активи се признават в момента на установяване на излишъците.
Приходи от финансиране	Когато дарението (финансирането) е свързано с разходна позиция, то се признава като приход за периодите, необходими за съпоставянето му на систематична база с разходите, които то е предвидено да компенсира. Когато дарението (финансирането) е свързано с актив, то се представя като пасив и се включва в доходите през периода на полезния живот на свързания с него актив.
Приходи от застрахователни събития	Приходът се признава, когато се установи правото на дружеството да получи плащането.
Приходи от неустойки	Приходът се признава, когато се установи правото на дружеството да получи плащането.
Приходи от отписване на задължения	Приходите от отписване на задължения се признават, когато изтече срокът на задължението или кредиторът се откаже от правата си.

В. Финансови приходи

Финансовите приходи се включват в отчета за печалбата и загубата и другия всеобхватен доход, когато възникнат, и включват приходи от лихви по предоставени заеми и срочни депозити, приходи от дивиденди от асоциирани и съвместно контролирани предприятия.

Финансовите приходи се представят отделно от финансовите разходи на лицевата страна на отчета за печалбата или загубата и другия всеобхватен.

Признаване на приходи от лихви

Приходите от лихви се изчисляват чрез прилагане на ефективния лихвен процент върху брутната балансова стойност на финансовите активи, с изключение на финансовите активи, които са кредитно обезценени (Фаза 3), за които приходите от лихви се изчисляват чрез прилагане на ефективния лихвен процент върху тяхната амортизирана стойност (брутната балансова стойност, коригирана с провизията за очаквани кредитни загуби).

Приходите от дивиденди се признават, когато се установи правото за тяхното получаване.

4.6. Оперативни разходи

Оперативните разходи се признават в печалбата или загубата при ползването на услугите или на датата на възникването им.

Разходите се признават в момента на тяхното възникване и на база принципите на начисляване и съпоставимост (до степента, до която не би довело до признаване на актив или пасив, неотговарящ на определенията за активи и пасиви в Общата (концептуална) рамка към и в самите МСФО).

Разходите за бъдещи периоди се отлагат за признаване като текущ разход за периода, за които се отнасят.

4.7. Разходи за лихви и разходи по заеми

Разходите за лихви се отчитат текущо по метода на ефективния лихвен процент.

Разходите по заеми основно представляват лихви по заемите на Дружеството. Всички разходи по заеми, които директно могат да бъдат отнесени към закупуването, строителството или производството на един отговарящ на условията актив, се капитализират през периода, в който се очаква активът да бъде завършен и приведен в готовност за използване или продажба. Останалите разходи по заеми следва да се признават като разход за периода, в който са възникнали, в отчета за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход на ред „Финансови разходи”.

Когато са получени заеми без конкретно целево предназначение и те са използвани за придобиването на един отговарящ на условията актив, размерът на разходите по заеми, които могат да се капитализират, се определя чрез прилагане на процент на капитализация към разходите по този актив. Процентът на капитализация е среднопретеглената величина на разходите по заеми, отнесени към заемите на Дружеството, които са непогасени

през периода, като се изключат заемите, получени специално за целите на придобиване на един отговарящ на условията актив.

4.8. Нематериални активи

Нематериални активи включват лицензи, софтуер и други. Те се отчитат по цена на придобиване, включваща всички платени мита, невъзстановими данъци и направените преки разходи във връзка с подготовка на актива за експлоатация.

Последващото оценяване се извършва по цена на придобиване, намалена с натрупаните амортизации и загуби от обезценка. Направените обезценки се отчитат като разход и се признават в отчета за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход за съответния период.

Последващите разходи, които възникват във връзка с нематериалните активи след първоначалното им признаване, се признават в отчета за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход за периода на тяхното възникване, освен ако благодарение на тях активът може да генерира повече от първоначално предвидените бъдещи икономически ползи и когато тези разходи могат надеждно да бъдат оценени и отнесени към актива. Ако тези условия са изпълнени, разходите се добавят към себестойността на актива.

Остатъчната стойност и полезния живот на нематериалните дълготрайни активи се преразглеждат при приключване на всяка финансова година и ако очакванията се различават от предишните приблизителни оценки, то те се отчитат като промяна в счетоводните приблизителни оценки.

Амортизацията се изчислява, като се използва линейният метод върху оценения полезен срок на годност на отделните активи, както следва:

Лицензии	2 - 35 години
Софтуер	2 - 10 години
Други	5 - 7 години

Разходите за амортизация са включени в отчета за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход на ред „Разходи за амортизации”.

Печалбата или загубата от продажбата на нематериални активи се определя като разлика между постъпленията от продажбата и балансовата стойност на активите и се отразява в отчета за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход на ред „Други оперативни доходи от дейността”.

4.9. Имоти, машини и съоръжения

Имотите, машините и съоръженията се оценяват първоначално по себестойност, включваща цената на придобиване, както и всички преки разходи за привеждането на актива в работно състояние.

След първоначалното признаване имотите, машините и съоръженията се оценяват при използване модел на преоценка и модел на цена на придобиване по отношение на класовете еднотипни активи, както следва:

№	Клас имоти, машини и съоръжения	Модел за последваща оценка
1	Земи	Модел на преоценка
2	Подобрения върху земи и терени	Модел на преоценка
3	Сгради и конструкции	
	• Масивни	Модел на преоценка
	• Немасивни	Цена на придобиване
4	Машини, съоръжения и оборудване	Модел на преоценка
5	Компютърни системи	Цена на придобиване
6	Транспортни средства	
	• товарни превозни средства	Модел на преоценка
	• леки автомобили	Цена на придобиване
	• специални превозни средства	Модел на преоценка
7	Обзавеждане и стопански инвентар	Цена на придобиване
8	Резервни части, отчитани като имоти, машини и съоръжения	Модел на преоценка
9	Други имоти, машини и съоръжения	Цена на придобиване

Съгласно модела на преоценка след първоначалното признаване, имотите, машините, съоръженията се оценяват по справедлива стойност, намалена с натрупаните амортизации и обезценките, признати след датата на преоценката. Преоценките се извършват достатъчно често, така, че да се гарантира, че справедливата стойност на даден преоценен актив не се различава съществено от неговата балансова стойност.

Съгласно счетоводната политика имотите, машините и съоръженията се преоценяват на 3 години или на по-кратки срокове. Активите, които са публична държавна собственост, и активи в процес на изграждане, не се преоценяват. Активите, публична държавна собственост, са водно стопански системи и съоръжения, определени като такива със Закона за водите. Те се стопанисват от НЕК ЕАД. В бележка 17 са оповестени методите и подходите, използвани при преоценката.

Имоти, машини и съоръжения, които се отчитат по модела на преоценката, се оценяват последващо по преоценена стойност, която е равна на справедливата стойност към датата на преоценката, намалена с натрупаните впоследствие амортизации и загуби от обезценка. Направените преоценки се представят в другия всеобхватен доход и се отчитат за сметка на собствения капитал (преоценъчен резерв), ако не се предхождат от начислени преди това разходи. При продажба или отписване на преоценения актив останалият преоценъчен резерв се отразява за сметка на неразпределената печалба.

Преоценките се извършват при спазване на следната периодичност на преоценката:

- когато справедливата стойност на активите търпи само незначителни промени, преоценката се прави на всеки три години;
- когато справедливата стойност на имоти, машини и съоръжения се променя съществено на по-кратки интервали от време, преоценката им се извършва на по-кратки интервали от време, така че балансовата стойност на актива да не се различава съществено от справедливата му стойност.

Честотата на последващите преоценки на имоти, машини и съоръжения при прилагане на модела на преоценка зависи от това дали балансовата стойност съществено се различава от справедливата стойност на даден преоценен актив към края на отчетния период.

В тази връзка, при извършване на годишната инвентаризация в края на отчетния период (края на финансовата година) Дружеството преглежда имоти, машини и съоръжения за индикации, че тяхната балансова стойност значително се различава от справедливата им стойност.

Като съществено отклонение се приема отклонение на балансовата стойност от справедливата стойност на актива към дата на изготвяне на финансовия отчет с над 5%. Съществено е отклонението и ако то е под 5%, но разликата между балансовата стойност и справедливата стойност като кумулативна величина на имоти, машини и съоръжения е съществена за целите на изготвяне на финансовия отчет.

Съгласно модела на цена на придобиване след първоначалното признаване имоти, машини и съоръжения се оценяват по цена на придобиване, намалена с натрупаните амортизации и загуби от обезценка. Направените обезценки се отчитат като разход и се признават в отчета за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход за съответния период.

Последващите разходи, свързани с определен актив от имоти, машини и съоръжения, се прибавят към балансовата сума на актива, когато е вероятно Дружеството да има икономически ползи, надвишаващи първоначално оценената ефективност на съществуващия актив. Всички други последващи разходи се признават за разход за периода, в който са направени.

Остатъчната стойност и полезния живот на имоти, машини и съоръжения се преразглеждат при приключване на всяка финансова година и ако очакванията се различават от предишните приблизителни оценки, то те се отчитат като промяна в счетоводните приблизителни оценки.

Амортизацията на имоти, машини и съоръжения се изчислява, като се използва линейният метод върху оценения полезен живот на отделните групи активи, както следва:

• Сгради	5 – 80 години
• Машини и съоръжения	2 – 40 години
• Стопански инвентар	2 – 15 години
• Транспортни средства	2 – 20 години

Печалбата или загубата от продажбата на имоти, машини и съоръжения се определя като разлика между постъпленията от продажбата и балансовата стойност на актива и се признава в отчета за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход на ред „Други оперативни приходи от дейността“.

4.10. Тестове за обезценка на нематериални активи и имоти, машини и съоръжения

При изчисляване размера на обезценката Дружеството дефинира най-малката разграничима група активи, за която могат да бъдат определени самостоятелни парични потоци (единица, генерираща парични потоци). В резултат на това някои от активите подлежат на тест за обезценка на индивидуална база, а други - на база на единица, генерираща парични потоци.

Всички активи и единици, генериращи парични потоци, се тестват за обезценка поне веднъж годишно. Всички отделни активи или единици, генериращи парични потоци, се тестват за обезценка, когато събития или промяна в обстоятелствата индикират, че тяхната балансова стойност не може да бъде възстановена.

За загуба от обезценка се признава сумата, с която балансовата стойност на даден актив или единица, генерираща парични потоци, превишава възстановимата им стойност, която е по-високата от справедливата стойност, намалена с разходите по продажба на даден актив, и неговата стойност в употреба. За да определи стойността в употреба, ръководството на Дружеството изчислява очакваните бъдещи парични потоци за всяка единица, генерираща парични потоци, и определя подходящия дисконтов фактор с цел калкулиране на настоящата стойност на тези парични потоци. Данните, използвани при тестването за обезценка, се базират на последния одобрен бизнес план на Дружеството, коригиран при необходимост с цел елиминиране на ефекта от бъдещи реорганизации и значителни подобрения на активи. Дисконтовите фактори се определят за всяка отделна единица, генерираща парични потоци, и отразяват съответния им рисков профил, оценен от ръководството на Дружеството.

Загубите от обезценка на единица, генерираща парични потоци, се посочват в намаление на балансовата сума на активите от тази единица. За всички активи на Дружеството ръководството преценява последващо дали съществуват индикации за това, че загубата от обезценка, призната в предходни години, може вече да не съществува или да е намалена. Обезценка, призната в предходен период, се възстановява, ако възстановимата стойност на единицата, генерираща парични потоци, надвишава нейната балансова стойност.

4.11. Материални запаси

Материалните запаси включват материали и стоки. В себестойността на материалните запаси се включват директните разходи по закупуването или производството им, преработката и други преки разходи, свързани с доставката им, както и част от общите производствени разходи, определена на базата на нормален производствен капацитет. Финансовите разходи не се включват в стойността на материалните запаси. Към края на всеки отчетен период материалните запаси се оценяват по по-ниската от себестойността им и тяхната нетна реализуема стойност. Сумата на всяка обезценка на материалните запаси до нетната им реализуема стойност се признава като разход за периода на обезценката.

Нетната реализуема стойност представлява очакваната продажна цена на материалните запаси, намалена с очакваните разходи по продажбата. В случай че материалните запаси са били вече обезценени до нетната им реализуема стойност и в последващ отчетен период се окаже, че условията довели до обезценката не са вече налице, то се възприема новата им нетна реализуема стойност. Сумата на възстановяването може да бъде само до размера на балансовата стойност на материалните запаси преди обезценката. Сумата на обратно възстановяване на стойността на материалните запаси се отчита като намаление на разходите за материали за периода, в който възниква възстановяването.

Дружеството определя разходите за материални запаси, като използва метода среднопретеглена стойност.

При продажба на материалните запаси тяхната балансова стойност се признава като разход в периода, в който е признат съответният приход.

4.12. Търговски вземания

Търговските вземания представляват правото на Дружеството да получи възнаграждение в определен размер, което е безусловно.

Търговските вземания се представят и отчитат първоначално по справедлива стойност по цената на сделката, на база стойността на оригинално издадената фактура (себестойност), освен ако те съдържат съществен финансиращ компонент. В този случай те се признават по сегашната им стойност, определена при дисконтова норма в размер на лихвен процент, присъщ на длъжника.

Дружеството държи търговските вземания единствено с цел събиране на договорни парични потоци и ги оценява последващо по амортизирана стойност, намалена с размера на натрупаната обезценка за очаквани кредитни загуби.

Обезценка

По отношение на търговските вземания, активите по договори, произтичащи от сделки в обхвата на МСФО 15, които не съдържат съществен компонент на финансиране, Дружеството прилага опростен подход, в съответствие

с МСФО 9, като признава провизия за очаквани кредитни загуби (ОКЗ) за целия срок на инструмента към всяка отчетна дата. За целта е приложена практически целесъобразна мярка по МСФО 9 и е създадена матрица на провизиите, чрез която се изчисляват очакваните кредитни загуби по търговски вземания и активи по договори с клиенти. За целите на определяне на очакваните кредитни загуби се извършва моделиране на ниво индустрия на клиента. Моделирането представлява присъщото извеждане на финансовия риск, който клиентите носят на дружествата в Дружеството. Вземанията се категоризират по просрочие и се групират по вид и клиентски сегменти с различни модели на кредитни загуби (Бележка 4.20).

Несъбираемите вземания се изписват, когато правните основания за това настъпят.

4.13. Пари и парични еквиваленти

Парите и паричните еквиваленти се състоят от наличните пари в брой, парични средства по банкови сметки, депозити в банки с матуритет до три месеца.

Паричните средства и еквиваленти в банки се представят последващо по амортизирана стойност намалена с натрупаната обезценка за очаквани кредитни загуби.

4.14. Финансови инструменти

Финансов инструмент е всеки договор, който поражда финансов актив на едно предприятие и финансов пасив или инструмент на собствения капитал на друго предприятие.

Финансов актив е всеки актив, който представлява: парични средства, капиталов инструмент на друго предприятие, договорно право да се получат или разменят при потенциално благоприятни условия парични средства или финансови инструменти с друго предприятие, както и договор, който ще бъде уреден с инструменти на собствения капитал на Дружеството и е недериватив, при който то може или ще получи променлив брой от своите капиталови инструменти, или дериватив, който може или ще бъде уреден, чрез размяна на фиксирана сума парични средства или друг финансов актив, срещу фиксиран брой собствени капиталови инструменти.

Финансов пасив е всеки пасив, който представлява: договорно право да се предоставят или разменят при потенциално неблагоприятни условия парични средства или финансови инструменти с друго предприятие, както и договор, който ще бъде уреден с инструменти на собствения капитал на издателя и е недериватив, при който Дружеството може или ще получи променлив брой от капиталовите инструменти на предприятието, или дериватив, който може или ще бъде уреден, по начин, различен от размяна на фиксирана сума парични средства или друг финансов активи, срещу фиксиран брой капиталови инструменти на предприятието.

4.14.1. Финансови активи

Първоначално признаване и класификация

Дружеството първоначално признава финансов актив в момента, в който стане страна по договорно споразумение, и го класифицира съгласно бизнес модела за управление на финансови активи и характеристиките на договорените парични потоци.

Дружеството класифицира своите финансови активи, съобразно последващото им оценяване в три категории: „финансови активи, оценявани по амортизирана стойност“, „финансови активи, оценявани по справедлива стойност през друг всеобхватен доход“, или „финансови активи, оценявани по справедлива стойност пред печалба или загуба“, както това е уместно, съгласно договорните условия по инструментите и установените бизнес модели в Дружеството, в съответствие с МСФО 9.

Бизнес моделът на Дружеството за управление на финансови активи се отнася до начина, по който управлява финансовите си активи, за да генерира парични потоци. Бизнес моделът определя дали паричните потоци ще бъдат резултат от събирането на договорните парични потоци, продажбата на финансовите активи или и двете.

Ръководството на Дружеството е преценило, че финансовите активи представляващи парични средства в банки, търговски вземания, други вземания, съдебни и присъдени вземания и вземания от свързани лица, се държат от Дружеството с цел получаване на договорените парични потоци и се очаква да доведат до парични потоци, представляващи единствено плащания на главница и лихви (прилаган бизнес модел). Тези финансови активи се класифицират и оценяват последващо по амортизирана стойност.

Първоначално оценяване

Първоначално всички финансови активи, с изключение на търговските вземания, се оценяват по тяхната справедлива стойност, плюс преките разходи по транзакцията, в случай, че не се отчитат по справедлива стойност в печалбата и загубата, когато се признават първоначално нето от разходите по сделката. Търговските вземания, които не съдържат съществен компонент на финансиране и за които Дружеството прилага практически

целесъобразната мярка по МСФО 15 в това отношение, се оценяват първоначално по съответната цената на сделката, в съответствие с МСФО 15. (Бележка 5 Приходи по договори с клиенти).

Последващо оценяване и представяне

За целите на последващото оценяване и представяне финансовите активи се класифицират в една от следните категории: „финансови активи, оценявани по амортизирана стойност“ (дългови инструменти), „финансови активи, оценявани по справедлива стойност през друг всеобхватен доход с рекласифициране на натрупаните печалби и загуби (дългови инструменти), „финансови активи, определени по справедлива стойност през друг всеобхватен доход, без рекласифициране на натрупани печалби и загуби при отписване“ (капиталови инструменти) или „финансови активи, оценявани по справедлива стойност в печалбата или загубата“ (дългови и капиталови инструменти).

Финансови активи по амортизирана стойност (дългови инструменти)

Тази категория включва парични средства в банки, търговски вземания, други вземания, съдебни и присъдени вземания и вземания от свързани лица и предоставени заеми. Тази категория финансови активи е най-съществена за Дружеството.

Дружеството оценява и измерва финансовите активи по амортизирана стойност, ако са изпълнени и двете от следните условия:

- Финансовият актив се държи в рамките на бизнес модел с цел да се държат финансови активи с цел събиране на договорни парични потоци;
- Договорените условия на финансовия актив водят до определени дати на паричните потоци, които са единствено плащания на главници и лихви върху неизплатената главница.

Последващото оценяване се извършва, по метода на „ефективната лихва“, чрез който приходите от лихви се изчисляват, като ефективният лихвен процент се прилага към брутната балансова стойност на инструментите. За закупени или създадени активи, с първоначална кредитна обезценка и такива с призната впоследствие кредитна обезценка, се прилага, съответно, коригирания за кредитни загуби ефективен лихвен процент и ефективния лихвен процент, но по амортизираната стойност на актива.

Финансовите активи в тази категория се подлагат на преглед за обезценка към датата на всеки финансов отчет на Дружеството, като промените се отразяват в печалбата или загубата.

Печалбите и загубите се признават в печалбата или загубата, когато активът бъде отписан, променен или обезценен.

Финансови активи, отчитани по справедлива стойност през друг всеобхватен доход (капиталови инструменти)

При първоначално признаване Дружеството класифицира инвестициите в капиталови инструменти в тази категория когато отговарят на определението за собствен капитал съгласно МСС 32 „Финансови инструменти: Представяне“ и не се държат за търгуване.

Последващото оценяване на тази категория инструменти се извършва по справедлива стойност, като промените се признават в друг всеобхватен доход. Справедливите стойности се определят въз основа на котираны цени на активен пазар, а когато няма такъв на база техники за оценяване, обикновено анализ на дисконтираните парични потоци.

Печалбите и загубите от тези финансови активи никога не се рекласифицират в печалбата или загубата. Дивидентите се признават в статия „финансови приходи“ в отчета за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход, когато правото на плащане е установено. Капиталовите инструменти, определени по справедлива стойност в друг всеобхватен доход, не подлежат на обезценка.

Финансови активи по справедлива стойност през печалбата или загубата

Дружеството оценява всички останали финансови активи, различни от тези, които са определени като оценявани по амортизирана стойност или по справедлива стойност през друг всеобхватен доход, по справедлива стойност през печалбата и загубата.

В случай, че по този начин се елиминирала или намалява значително несъответствието в оценяването или признаването на даден финансов актив, което би произтекло от признаване на резултати и промени въз основа на различни бази, Дружеството може да приложи изключенията, съгласно МСФО 9 и при първоначално признаване да неотменимо да определи финансов актив, като оценяван по справедлива стойност през печалбата и загуба, вкл. договори за доставка на нефинансова позиция. Такива финансови активи се представят в пояснителните бележки

към финансовия отчет отделно от другите инструменти, за които задължително се прилага този подход на оценяване.

Отписване

Финансов актив (или, където е приложимо, част от финансов актив или част от група подобни финансови активи) се отписват в случаи когато договорните права върху паричните потоци от актива са изтекли или Дружеството е прехвърлило правата си за получаване на парични потоци от актива или е поело задължението да изплати изцяло получените парични потоци без съществено забавяне на трета страна по споразумение "прехвърляне".

При отписване на финансов актив в неговата цялост разликата между 1) балансовата стойност (измерена към датата на отписване) и 2) полученото възнаграждение (включително всеки нов актив, получен без новото поемане на нов пасив), се признават в печалбата или загубата.

Когато Дружеството е прехвърлило правата си за получаване на парични потоци от актив или е сключила споразумение за прехвърляне, то оценява дали и в каква степен са запазени рисковете и ползите от собствеността. Когато нито прехвърли, нито запази съществено всички рискове и ползи от актива, нито прехвърли контрола върху актива, Дружеството продължава да признава прехвърления актив до степента на продължаващото му участие. В този случай Дружеството признава свързан пасив. Прехвърленият актив и свързаният с него пасив се оценяват на база, която отразява правата и задълженията, които Дружеството е запазило.

Обезценка на финансови активи

Дружеството признава провизии за очаквани кредитни загуби за всички дългови инструменти, които не се отчитат по справедлива стойност в печалбата или загубата, като прилага подход, представен в таблицата по долу:

	Тип на финансов актив	Категория по МСФО 9	Подход за обезценка
1	Краткосрочни търговски вземания	Дългови инструменти, оценявани по амортизирана стойност	Опростен подход
2	Търговски вземания с компонент на финансиране	Дългови инструменти, оценявани по амортизирана стойност	Стандартизиран подход
3	Краткосрочни вземания от свързани лица	Дългови инструменти, оценявани по амортизирана стойност	Опростен подход
4	Вземания от свързани лица с компонент на финансиране	Дългови инструменти, оценявани по амортизирана стойност	Стандартизиран подход
5	Вземания по предоставени заеми	Дългови инструменти, оценявани по амортизирана стойност	Стандартизиран подход
6	Парични средства и еквиваленти	Дългови инструменти, оценявани по амортизирана стойност	Стандартизиран подход
7	Други финансови, съдебни и присъдени вземания	Дългови инструменти, оценявани по амортизирана стойност	Опростен подход

Очакваните кредитни загуби представляват вероятностно претеглена оценка на кредитните загуби (т.е. сегашната стойност на всеки недостиг на пари) за очаквания срок на финансовия инструмент. Паричен дефицит е разликата между паричните потоци, дължими на Дружеството в съответствие с договора, и паричните потоци, които Дружеството очаква да получи. Тъй като очакваните кредитни загуби отчитат размера и сроковете на плащанията, очаквана кредитна загуба се признава дори ако Дружеството очаква активът да бъде изплатен изцяло, но по-късно от срока, в който се дължи плащането.

Обезценката и загубите по финансовите инструменти се разглеждат на три етапа – на първите два като очаквани кредитни загуби за загуби, които могат да възникнат в резултат на неизпълнение, а на третия като кредитна обезценка (загуба), вече въз основа на доказателства за потенциално или фактическо неизпълнение по инструментите.

Очакваните кредитни загуби за експозиции, за които не е налице значително увеличение на кредитния риск спрямо първоначалното признаване, се признават за кредитни загуби, които е възможно да възникнат в резултат на събития по неизпълнение през следващите 12 месеца. За кредитни експозиции, за които е налице значително увеличение на кредитния риск след първоначалното признаване, се изисква корекция на загубата за очакваните кредитни загуби спрямо оставащия живот на експозицията, независимо от времето на неизпълнението (ОКЗ за целия срок на инструмента).

За търговските вземания и активите по договори, произтичащи от сделки в обхвата на МСФО 15, които не съдържат съществен компонент на финансиране Дружеството прилага опростен подход в съответствие с МСФО 9, като признава провизия за загуба от обезценка за очаквани кредитни загуби въз основа на очакваната кредитна загуба за целия срок на вземанията към всяка отчетна дата. Дружеството прилага матрица, чрез която се изчисляват очакваните кредитни загуби по търговски вземания. Вземанията се категоризират по просрочие и се групират по вид и клиентски сегменти с различни модели на кредитни загуби.

За изходни данни относно търговските вземания, Дружеството използва натрупания си опит в областта на кредитните загуби по такива инструменти, за да оцени очакваните кредитни загуби. Ползваните исторически данни са за периоди от 3 до 5 години назад, групирани по вида и съответните модели на клиентски сегменти, и коригирани с прогнозни фактори, специфични за длъжниците и за съответната индустрия.

За парични средства в банки Дружеството признава обезценка за очаквани кредитни загуби като прилага стандартизирания подход, като за определяне на загубата от неизпълнение в параметрите на модела се използва кредитният рейтинг на финансовите институции, в които Дружеството е депозирало паричните си средства.

Към всяка отчетна дата Дружеството определя стойността на обезценката за всеки инструмент в размер, равен на очакваните загуби през целия живот, ако кредитният риск за този финансов инструмент се е увеличил значително от момента на първоначалното признаване.

В случай, че към отчетната дата, кредитният риск върху даден финансов инструмент не се е увеличил значително спрямо момента на първоначалното признаване, обезценката за този финансов инструмент е в размер равен на очакваните 12-месечни кредитни загуби.

Допълнителни оповестявания, свързани с обезценката на финансови активи, се съдържат и в следните бележки:

- Оповестявания на значими преценки и предположения Бележка 4.20
- Търговски и други вземания Бележка 22
- Вземания от свързани лица Бележка 24
- Парични средства Бележка 26
- Кредитен риск Бележка 36.2

4.14.2. Финансови пасиви

Първоначално признаване, класификация и оценка

Дружеството признава в отчета за финансовото си състояние финансов пасив само когато стане страна по договорни клаузи на финансовия инструмент.

При първоначално им признаване финансовите пасиви се класифицират като: „финансови пасиви, оценявани впоследствие по амортизирана стойност“ (заеми и привлечени средства, търговски и други задължения) или като „финансови пасиви, оценявани по справедлива стойност през печалба или загубата“.

Първоначалното признаване става на датата на уреждане и се извършва по справедлива стойност плюс, в случай на финансови пасиви, които не се отчитат по справедлива стойност в печалбата или загубата разходи, директно относими към придобиването или издаването на финансовия пасив. Таксите за управление на получените заеми се разсрочват за периода на ползване на заемите, чрез използване на метода на ефективния лихвен процент и се включват в амортизираната стойност на заемите.

Финансовите пасиви на Дружеството включват банкови заеми, търговски и други задължения и задължения по финансов лизинг.

Според срока им на погасяване финансовите пасиви се класифицират на дългосрочни и краткосрочни.

Последващо оценяване

Последващата оценка на финансовите пасиви зависи от тяхната класификация, както е описано по-долу:

Финансови пасиви, отчитани по справедлива стойност в печалбата или загубата

Финансовите пасиви, отчитани по справедлива стойност в печалбата или загубата, включват финансови пасиви, държани за търгуване, и финансови пасиви, определени при първоначалното им признаване по справедлива стойност в печалбата или загубата.

Финансовите пасиви се класифицират като държани за търгуване, ако са направени с цел обратно изкупуване в близко бъдеще.

Печалбите или загубите от пасиви, държани за търгуване, се признават в отчета за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход.

Финансовите пасиви, определени при първоначалното им признаване по справедлива стойност в печалбата или загубата, се определят на първоначалната дата на признаване и само ако са изпълнени критериите в МСФО 9.

Дружеството не е определило финансови пасиви като отчитан по справедлива стойност в печалбата или загубата.

Финансови пасиви, оценявани по амортизирана стойност

Категория „финансови пасиви, отчитани по амортизирана стойност“ включва получени заеми, търговски задължения и други задължения, при които дружеството е станало страна по договор или споразумение и които следва да бъдат уредени в нетно парични средства. Тази категория е с най-съществен дял за финансовите инструменти на Дружеството и за него като цяло.

Получените заеми са временно привлечени средства срещу престация от български или чуждестранни банки и други финансови институции, търговски заеми и др.

Банковите заеми са взети с цел дългосрочно подпомагане на дейността на Дружеството. Те са отразени в отчета за финансовото състояние на Дружеството, нетно от разходите по получаването на заемите. Преки разходи по сделката се отнасят в отчета за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход на принципа на начислението, като се използва методът на ефективния лихвен процент, и се прибавят към преносната стойност на финансовия пасив до степента, в която те не се уреждат към края на периода, в който са възникнали.

Финансовите пасиви се оценяват последващо по амортизирана стойност, като се използва методът на ефективната лихва. Амортизираната стойност се изчислява, като се вземе предвид всяка отстъпка или премия при придобиването, също такси или разходи, които са неразделна част от ефективния лихвен процент. Разходите (изчислени чрез използването на метода на ефективната лихва) се включва като финансови разходи в отчета за печалбата или загубата и други всеобхватен доход на ред „Финансови разходи“.

За финансовите пасиви, които се отчитат по амортизирана стойност, печалбата или загубата се признава в печалбата или загубата за периода, когато финансовият актив или финансовият пасив се отписва или обезценява и чрез процеса на амортизиране.

Търговските задължения се признават първоначално по номинална стойност и впоследствие се оценяват по амортизирана стойност, намалена с плащания по уреждане на задължението.

Дивидентите, платими на едноличния акционер, се признават, когато дивидентите са одобрени на Общото събрание.

Отписване

Дружеството отписва финансов пасив само когато уреди (изпълни) задължението, изтече срокът на задължението или кредиторът се откаже от правата си.

Когато съществуващ финансов пасив е заменен от друг от същия заемодател при съществено различни условия или условията на съществуващо задължение са съществено променени, такава размяна или промяна се третира като отписване на първоначалното задължение и признаване на нов пасив. Разликата в съответните балансови стойности се признава в отчета за печалбата или загубата.

Разликата между балансовата стойност на финансовия пасив, уреден или прехвърлен на друга страна, и заплатеното за уреждането, включително пари и прехвърляне на непарични активи, се признава в печалби и загуби за периода.

Компенсирание на финансови инструменти

Финансовите активи и финансовите пасиви се компенсират, а нетната сума се отчита в отчета за финансовото състояние, ако има действащо законно право да се компенсират признатите суми и Дружеството има намерение да се уреди на нетна основа, да се реализират активите и уреждат пасивите едновременно.

4.15. Данъци върху дохода

Разходите за данъци, признати в печалбата или загубата, включват сумата на отсрочените и текущи данъци, които не са признати в другия всеобхватен доход или директно в собствения капитал.

Текущите данъчни активи и/или пасиви представляват тези задължения към или вземания от данъчните институции, отнасящи се за текущи или предходни отчетни периоди, които не са платени към датата на финансовия отчет. Текущият данък е дължим върху облагаемия доход, който се различава от печалбата или загубата във

финансовите отчети. Изчисляването на текущия данък е базиран на данъчните ставки и на данъчните закони, които са в сила към края на отчетния период.

Отсрочените данъци се изчисляват по пасивния метод за всички временни разлики между балансовата стойност на активите и пасивите и тяхната данъчна основа. Отсрочен данък не се предвижда при първоначалното признаване на актив или пасив, освен ако съответната транзакция не засяга данъчната или счетоводната печалба.

Отсрочените данъчни активи и пасиви не се дисконтират. При тяхното изчисление се използват данъчни ставки, които се очаква да бъдат приложими за периода на реализацията им, при условие че те са влезли в сила или е сигурно, че ще влезнат в сила, към края на отчетния период.

Отсрочените данъчни пасиви се признават в пълен размер.

Отсрочени данъчни активи се признават, само ако съществува вероятност те да бъдат усвоени чрез бъдещи облагаеми доходи. Относно преценката на ръководството за вероятността за възникване на бъдещи облагаеми доходи, чрез които да се усвоят отсрочени данъчни активи, вижте бележка 4.20.

Отсрочени данъчни активи и пасиви се компенсират, само когато Дружеството има право и намерение да компенсира текущите данъчни активи или пасиви от същата данъчна институция.

Промяната в отсрочените данъчни активи или пасиви се признава като компонент от данъчния приход или разход в печалбата или загубата, освен ако те не са свързани с позиции, признати в другия всеобхватен доход (напр. преоценка на земя) или директно в собствения капитал, при което съответният отсрочен данък се признава в другия всеобхватен доход или в собствения капитал.

4.16. Собствен капитал, резерви и плащания на дивиденди

Регистрираният капитал на Дружеството отразява номиналната стойност на емитираните акции.

Преоценъчният резерв включва преоценки на имоти, машини и съоръжения и е представен в отчета за финансово състояние нетно от данъци.

Другите резерви включват общи резерви и допълнителни резерви.

Задълженията за плащане на дивиденди на едноличния акционер са включени на ред „Задължения към свързани лица” в отчета за финансовото състояние, когато дивидентите са одобрени за разпределение от общото събрание преди края на отчетния период.

Всички транзакции със собствениците на Дружеството са представени отделно в отчета за собствения капитал.

4.17. Пенсионни и краткосрочни възнаграждения на служителите

Краткосрочни доходи

Краткосрочните доходи за наетия персонал под формата на възнаграждения, бонуси и социални доплащания и придобивки (изискуеми за уреждане в рамките на 12 месеца след края на периода, в който персоналът е положил труд за тях или е изпълнил необходимите условия) се признават като разход в отчета за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход, освен ако даден МСФО не изисква тази сума да се капитализира в себестойността на определен актив, за периода, в който е положен трудът за тях и/или са изпълнени изискванията за тяхното получаване като текущо задължение (след приспадане на всички платени вече суми и полагащи се удържки).

Дружеството отчита краткосрочни задължения по компенсируеми отпуски, възникнали поради неизползван платен годишен отпуск в случаите, в които се очаква той да бъдат ползван в рамките на 12 месеца след датата на отчетния период, през който наетите лица са положили труда, свързан с тези отпуски. Към датата на всеки финансов отчет Дружеството прави оценка на сумата на очакваните разходи по натрупващите се компенсируеми отпуски, която се очаква да бъде изплатена като резултат от неизползваното право на натрупан отпуск. В оценката се включват приблизителната преценка за сумите за самите възнаграждения и на вноските по задължителното обществено и здравно осигуряване, които работодателят дължи върху тези суми.

Краткосрочните доходи на служителите, включително и полагаемите се отпуски, са включени в текущите пасиви на ред „Други задължения” по недисконтирана стойност, която Дружеството очаква да плати.

Дългосрочни доходи при пенсиониране

Дружеството дължи пенсионни възнаграждения на служителите си по планове с дефинирани доходи и по планове с дефинирани вноски.

Планове с дефинирани вноски

Планове с дефинирани вноски са пенсионни планове, по които Дружеството внася фиксирани вноски в държавни фондове.

Основно задължение на работодателя е да извършва задължително осигуряване на наестия персонал за фонд „Пенсии”, Допълнително задължително пенсионно осигуряване (ДЗПО), фонд „Общо заболяване и майчинство” (ОЗМ), фонд „Безработица”, фонд „Трудова злополука и професионална болест” (ТЗПБ) и здравно осигуряване (ЗО).

Размерите на осигурителните вноски се утвърждават конкретно със Закона за бюджета на ДОО и Закона за бюджета на НЗОК за съответната година. Вноските се разпределят между работодателя и осигуреното лице в съответствие с правилата от Кодекса за социално осигуряване (КСО) .

Тези осигурителни пенсионни планове, прилагани от Дружеството в качеството ѝ на работодател, са планове с дефинирани вноски. При тях работодателят плаща месечно определени вноски в държавните фондове, както и в универсални и професионални пенсионни фондове - на база фиксирани по закон проценти и няма правно или конструктивно задължение да доплаща във фондовете бъдещи вноски в случаите, когато те нямат достатъчно средства да изплатят на съответните лица заработените от тях суми за периода на трудовия им стаж. Аналогични са и задълженията по отношение на здравното осигуряване.

Дължимите от Дружеството вноски по плановете с дефинирани вноски за социалното и здравно осигуряване се признават като текущ разход в отчета за печалбата или загубата, освен ако даден МСФО не изисква тази сума да се капитализира в себестойността на определен актив и като текущо задължение.

Планове с дефинирани доходи

Съгласно българското трудово законодателство и Колективния трудов договор (КТД) при прекратяване на трудовото правоотношение, след като служителът е придобил право на пенсия за осигурителен стаж и възраст, Дружеството е задължено да му изплати обезщетение, както следва:

- брутното му трудово възнаграждение за 2 месеца;
- брутното му трудово възнаграждение за 6 месеца – ако е работил в структурите на енергетиката през последните 10 години от трудовия си стаж.

Дружеството дължи допълнително обезщетение за продължителен трудов стаж в структурите на енергетиката:

- брутното му трудово възнаграждение за 2 месеца – ако е работил в структурите на енергетиката над 10 години;
- брутното му трудово възнаграждение за 3 месеца – ако е работил в структурите на енергетиката над 20 години.
- брутното му трудово възнаграждение за 4 месеца – ако е работил в структурите на енергетиката над 25 години

Планът за доходи на персонала при пенсиониране не е финансиран. Задължението, признато в отчета за финансовото състояние относно планове с дефинирани доходи, представлява настоящата стойност на задължението по изплащане на дефинирани доходи към края на отчетния период.

Ръководството на Дружеството оценява задължението по изплащане на дефинирани доходи веднъж годишно с помощта на независим актюер. Оценката на задълженията е базирана на стандартни проценти на инфлацията, очаквана промяна на разходите за медицинско обслужване и смъртност. Бъдещи увеличения на заплатите също се вземат под внимание. Дисконтовите фактори се определят към края на всяка година като се взема предвид доходността на дългосрочни ДЦК.

Актюерските печалби или загуби се признават в другия всеобхватен доход.

Разходите за лихви, свързани с пенсионните задължения, са включени в отчета за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход на ред „Финансови разходи”. Разходите за трудов стаж са включени в „Разходи за персонала”.

4.18. Провизии, условни пасиви и условни активи

Провизиите се признават, когато има вероятност сегашни задължения в резултат от минало събитие да доведат до изходящ поток на ресурси от Дружеството и може да бъде направена надеждна оценка на сумата на задължението. Възможно е срочността или сумата на изходящия паричен поток да е несигурна. Сегашно задължение се поражда от наличието на правно или конструктивно задължение вследствие на минали събития. Провизиите за реструктуриране се признават само ако е разработен и приложен подробен формален план за реструктуриране или ръководството е обявило основните моменти на плана за реструктуриране пред тези, които биха били засегнати. Провизии за бъдещи загуби от дейността не се признават.

Сумата, която се признава като провизия, се изчислява на база на най-надеждната оценка на разходите, необходими за уреждане на сегашно задължение към края на отчетния период, като се вземат предвид рисковете и несигурността, свързани със сегашното задължение. Когато съществуват редица подобни задължения, вероятната

необходимост от изходящ поток за погасяване на задължението се определя, като се отчете групата на задълженията като цяло. Провизиите се дисконтират, когато ефектът от времеви разлики в стойността на парите е значителен.

Обезщетения от трети лица във връзка с дадено задължение, за които Дружеството е сигурно, че ще получи, се признават като отделен актив. Този актив може и да не надвишава стойността на съответната провизия.

Провизиите се преразглеждат към края на всеки отчетен период и стойността им се коригира, за да се отрази най-добрата приблизителна оценка.

В случаите, в които се счита, че е малко вероятно да възникне изходящ поток на икономически ресурси в резултат на текущо задължение, пасив не се признава. Условните пасиви следва да се оценяват последващо по по-високата стойност между описаната по-горе сравнима провизия и първоначално признатата сума, намалена с натрупаната амортизация.

Вероятни входящи потоци на икономически ползи, които все още не отговарят на критериите за признаване на актив, се смятат за условни активи. Те са описани заедно с условните задължения на Дружеството в бележка 37.

Провизия за разходи за опазване на околната среда

Към датата на финансовия отчет е призна провизия за разходи за опазване на околната среда, отнасяща се до разходи, които се очаква да бъдат извършени във връзка с обезвреждане на луминесцентни и други съдържащи живак лампи, обезвреждане и рециклиране на акумулаторни батерии, обезвреждане, рециклиране и подмяна на кондензаторни батерии, съдържащи ПХБ с нови и утилизация на белилната пръст, използвана в базата за регенерация на масла.

4.19. Финансирания (правителствени дарения и отсрочени финансирания)

Правителствените дарения и отсрочените финансирания се признават, когато съществува разумна сигурност, че дарението/ финансирането ще бъде получено и че всички свързани с него условия ще бъдат изпълнени. Когато дарението/ финансирането е свързано с разходна позиция, то се признава като приход за периодите, необходими за съпоставяне на дарението/ финансирането на систематична база с разходите, които то е предвидено да компенсира. Когато дарението/ финансирането е свързано с актив, то се представя като отсрочено финансиране (приход за бъдещ период) и се включва в доходите на равни суми за очаквания срок на полезен живот на свързания с него актив.

Когато Дружеството получава непарични правителствени дарения, дарението и актива се отчитат по номинална стойност, като дарението/ финансирането се признава като приход в отчета за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход на равни части всяка година, за срока на полезния живот на актива.

Ползата на правителствен заем с лихва под пазарния процент се третира като безвъзмездни средства, предоставени от държавата. Заемът се признава и оценява съгласно МСФО 9 Финансови инструменти: признаване и оценяване. Ползата от лихвата под пазарния процент се оценява като разликата между началната балансова стойност на заема, определена съгласно МСФО 9 и получените постъпления. При отчитане на ползата предприятието взема предвид условията и задълженията, които са били или трябва да бъдат изпълнени при определяне на разходите, които е предназначена да компенсира ползата от заема.

4.20. Значими преценки на ръководството при прилагане на счетоводната политика и несигурност на счетоводните приблизителни оценки

Изготвянето на финансовия отчет налага ръководството да направи преценки, приблизителни оценки и предположения, които влияят върху стойността на отчетените активи и пасиви, и оповестяването на условни пасиви към датата на баланса, както и върху отчетените приходи и разходи за периода. Несигурностите, свързани с направените предположения и приблизителни оценки биха могли да доведат до фактически резултати, които да изискват съществени корекции в балансовите стойности на съответните активи или пасиви в следващи отчетни периоди.

Значими преценки

При прилагането на възприетите счетоводни политики, ръководството на Дружеството е направило следните преценки, които имат най-съществен ефект върху сумите, признати във финансовия отчет:

Активи с право на ползване и пасиви по лизингови договори

Ръководството прави приблизителни оценки базирани на преценките му относно установяване на елементи на лизинг в договорите, вероятните срокове на лизинговите договори, опциите за удължаване и прекратяване, определяне на диференциален лихвен процент и др. при признаване на „активи с право на ползване” и пасиви по

лизингови договори. Тези оценки оказват влияние върху отчетните приходи, разходи, активи и пасиви по лизингови договори и съответстващите оповестявания.

В резултат на несигурността по отношение на тези предположения и приблизителни оценки, е възможно да възникнат промени в балансовата стойност на активи с право на ползване, пасиви по лизингови договори и отчетените разходи и приходи в резултат на промени от преоценки или изменения в лизинговите договори

Дългосрочни договори за изкупуване на електроенергия

Дружеството е сключило дългосрочни договори за изкупуване на електроенергия със следните контрагенти, опериращи топлоелектроцентрали в Маришкия басейн – Ей И Ес-3С Марица Изток 1 ЕООД (за 15 години) и КонтурГлобал Марица Изток 3 АД (за 15 години). Въз основа на сключените дългосрочни споразумения Дружеството има право да заявява количества електроенергия, които всяка една от топлоелектроцентралите да произведе за определен период от време на база инсталираните производствени мощности, като НЕК ЕАД е задължен да изкупува минималните договорени количества произведена електроенергия. Също така изкупува и разполагаемост, която е годишно договорена. При нужда Дружеството има възможност да заявява по-големи количества електроенергия от минимално договорените.

Ръководството счита, че тъй като всички съществени рискове и изгоди от използването на упоменатите топлоелектроцентрали не се поемат от Дружеството, не попадат в обхвата на МСФО 16. Допълнителна информация за дългосрочните споразумения за закупуване на електрическа енергия е представена в бележка 36.

Резултатът от направения преглед и анализ на дългосрочните договори за изкупуване на електроенергия към датата на влизане в сила на МСФО 16 е:

- Целта и начинът на използване на актива са определен предварително в договор и от трета независима страна (КЕВР), която и текущо продължава да има значително влияние върху направляването на ползването на въпросния актив;
- Оперативното ръководство на електроцентралите има свобода за оперативни решения за ежедневното управление на електроцентралата;
- НЕК не е участвал в процеса на проектиране на актива, и активът е проектиран и построен по начин, който да ограничава използването на актива само за целите на НЕК

Следователно, дългосрочните договори за изкупуване на електрическа енергия са извън обхвата на МСФО 16.

Приходи от договори с клиенти

При признаване на приходите по договори с клиенти ръководството прави различни преценки, приблизителни оценки и предположения, които оказват влияние върху отчетените приходи, разходи, активи и пасиви по договори. Ключовите преценки и предположения, които оказват съществено влияние върху размера и срока за признаване на приходите от договори с клиенти са оповестени бележка 4.5 Приходи, Задължения за изпълнение и подход за признаване на основни видове приходи по договори с клиенти.

Несигурност на счетоводните приблизителни оценки

Основните предположения, които са свързани с бъдещи и други основни източници на несигурност в приблизителните оценки към датата на финансовия отчет, и за които съществува значителен риск да доведат до съществени корекции в балансовите стойности на активите и пасивите през следващия отчетен период, са посочени по-долу:

Доходи на персонала при пенсиониране

Задължението за доходи на персонала при пенсиониране се определя чрез актюерска оценка. Тази оценка изисква да бъдат направени предположения за нормата на дисконтиране, бъдещото нарастване на заплатите, текучеството на персонала и нивата на смъртност. Поради дългосрочния характер на доходите на персонала при пенсиониране, тези предположения са обект на значителна несигурност. Към 31 декември 2023 г. задължението на Дружеството за доходи на персонала при пенсиониране признато в отчета за финансовото състояние е в размер на 12,320 хил. лв. (2022: 12,373 хил. лв.). Допълнителна информация за доходите на персонала при пенсиониране е представена в бележка 33.

Полезен живот на имоти, машини и съоръжения, и нематериални активи

Финансовото отчитане на имотите, машините и съоръженията, и нематериалните активи включва използването на приблизителни оценки за техните очаквани полезни животи и остатъчни стойности, които се базират на преценки от страна на ръководството на Дружеството. Информация за полезния живот на имоти, машини и съоръжения е представена в бележка 4.9, а на нематериалните активи – в 4.8.

Признаване и оценка за очаквани кредитни загуби на дългови инструменти, оценявани по амортизирана стойност

Подход за обезценка на парични средства в банки

Паричните средства и паричните еквиваленти са най-високо ликвидните финансови инструменти. Те не са носители на сетълмент риск, а ликвидният риск, който носят и е ограничен до техническата възможност дадено разпореждане с тях да не бъде изпълнено. Паричните средства, депозирани в банки, обаче са носители на кредитен риск от контрагента (риск от неизпълнение). Рискът от контрагента представлява вероятността насрещната страна по финансова сделка да не изпълни своите договорни задължения. Дружеството прилага стандартизиран подход за изчисление на очакваните кредитни загуби на паричните средства в банки, като за определяне на загубата от неизпълнение в параметрите на модела се използва кредитният рейтинг на финансовите институции, в които Дружеството е депозирало паричните си средства. Към 31 декември 2023 г. най-добрата преценка на ръководството за очакваните кредитни загуби на парични средства в банки възлиза на 17 хил. лв. (31 декември 2022 г. 69 хил. лв.), бележка 26.

Подход за обезценка на краткосрочни търговски и други вземания и вземания от свързани лица

Дружеството прилага опростен подход за изчисляване на очакваните кредитни загуби за търговски вземания, които не съдържат елемент на финансиране.

За целите на определяне на очакваните кредитни загуби се извършва моделиране на ниво индустрия на клиента. Моделирането представлява присъщото извеждане на финансовия риск, който клиентите носят на дружествата в Дружеството.

Очакваните кредитни загуби се изчисляват за всяко единично вземане (фактура, лихвен лист и др.), задължаващо контрагент, коригирано на база дните просрочие и стандартния цикъл на плащане от страна на контрагента. Среден брой дни забава по клиент се определя на база историческа информация за периода на покриване на вземанията от страна на клиентите. Ретроспективният преглед се извършва за период от 3 до 5 години.

За целите на изчисляване на очакваните кредитни загуби, за финансови активи, възникнали по договори с контрагенти от индустрия „Енергия“, Дружеството е определило наличието на допълнителен риск. Поради това, търговски вземания, възникнали от контрагенти в горепосочената индустрия се считат за такива с по-висок риск.

Допълнителният риск се идентифицира на база исторически опит за събираемостта на вземанията на Дружеството с контрагенти от тази индустрия, включително и влошено финансово състояние, ликвидни проблеми и други затруднения най-вече за търговци на електрическа енергия.

Така идентифицираните рискови фактори се считат за индикация за възможно нарастване на кредитния риск. Количественият ефект на нарастване на кредитния риск към контрагенти от индустрия „Енергия“ се определя посредством обособяване на допълнителна индустрия – „Енергия – висок риск“, при която е добавен компонентът „специфичен риск“, който участва при определянето на дисконтовия процент, използван за изчисляване на размера на обезценката. Оценката на съотношението между наблюдаваните исторически данни за неизпълнение, прогнозните икономически условия, определяне на риска по индустрии и размера на очакваните кредитни загуби е значителна преценка. Информация за обезценките за очаквани кредитни загуби на Дружеството е представена в бележка 22 и 24.

Подход за обезценка на предоставени кредити, търговски вземания и вземания от свързани лица с елемент на финансиране

Дружеството прилага индивидуален подход за обезценка на вземания с елемент на финансиране и предоставени кредити. Моделът за обезценка се базира на договорените в условията на финансовия инструмент парични потоци, както и допусканията и преценките за очаквани парични потоци и реализируемостта на финансовия актив, възприети от ръководствата при изготвянето на финансовите отчети.

Очакваните кредитни загуби представляват вероятно претеглена оценка на кредитните загуби (т.е. сегашната стойност на всеки недостиг на пари) за очаквания срок на финансовия инструмент. Паричен дефицит е разликата между паричните потоци, дължими на Дружеството в съответствие с договора, и паричните потоци, които Дружеството очаква да получи. Тъй като очакваните кредитни загуби отчитат размера и сроковете на плащанията, очаквана кредитна загуба се признава дори ако Дружеството очаква активът да бъде изплатен изцяло, но по-късно от срока, в който се дължи плащането.

В зависимост от характеристиките на актива и контрагента е възможно очакваните бъдещи парични потоци от актива съществено да се различават от договорените такива. Това би довело и до наличието на съществени равнища на очакваните кредитни загуби от актива.

Преразглеждане на очакваните бъдещи парични потоци по всеки конкретен актив се извършва към всяка отчетна дата.

В случай на наличие на финансово обезпечение се взема предвид вероятността за неизпълнение, изведена от кредитния рейтинг на съответната финансова или от изпълнението на капиталовите изисквания (като в случай на финансова застраховка се прилагат очакваните коефициенти за неизпълнение, определени от Рамка на Платежоспособност).

Подход за обезценка на съдебни и присъдени вземания

В случаите, в които Дружеството е предприело съдебни действия за удовлетворяване на своите вземания, то същите се класифицират като Съдебни вземания. Този тип вземания се характеризират с пълно неизпълнение – т.е. нежелание или невъзможност на клиента да уреди своето задължение. Поради тази причина, независимо от наличието на решения на съдебните органи и стартираните изпълнителни процедури, събираемостта на тези вземания и респ. очакваните бъдещи входящи парични потоци са ниски, а вероятността от неизпълнение вече е настъпила спрямо първоначалния актив, т.е. е равна на 100%.

Очакваните кредитни загуби представляват сумата на очакваните кредитни загуби за всяко съдебно и присъдено вземане, основана на историческата събираемост на този клас активи. Допълнителна информация също е предоставена в бележка 22.

Обезценка на материални запаси

Дружеството признава обезценка на обездвижени и залежали материални запаси до тяхната нетна реализуема стойност. Ръководството оценява годишно адекватността на тази обезценка и себестойността на материалните запаси се намалява до тяхната очаквана нетна реализуема стойност. Към 31 декември 2023 г., най-добрата преценка за необходимата обезценка на материалните запаси е в размер на 18 хил. лв. (2022 г.: 18 хил. лв.). Допълнителна информация е представена в бележка 21.

Справедлива стойност на имоти, машини и съоръжения

Дружеството отчита последващо основни групи имоти, машини и съоръжения по преоценена стойност, като използва доклади на независими външни оценители и вътрешни специалисти за определяне на справедливата им стойност. Подробна информация относно преоценката, използваните оценителски методи, допускания, и преценки при определяне на справедливата стойност е представена в бележка 17 „Имоти, машини и съоръжения“.

Оценяване по справедлива стойност на финансови инструменти

Дружеството определя справедливата стойност на финансовите инструменти на база на наличната пазарна информация, или ако няма такава - чрез подходящи модели за оценка. Справедливата стойност на финансовите инструменти, които се търгуват активно на организирани финансови пазари, се определя на база на котираните цени „купува“ в края на последния работен ден на отчетния период. Ръководството използва техники за оценяване на справедливата стойност на финансови инструменти при липса на активен пазар. При прилагане на техники за оценяване, ръководството използва в максимална степен пазарни данни и предположения, които пазарните участници биха възприели при оценяването на даден финансов инструмент. Когато липсват приложими пазарни данни, ръководството използва своята най-добра оценка на предположенията, които биха направили пазарните участници. Тези оценки могат да се различават от действителните цени, които биха били определени при справедлива пазарна сделка между информирани и желаещи страни в края на отчетния период.

Ръководството счита, че справедливите стойности на финансовите инструменти, включващи пари и парични еквиваленти, търговски и други вземания, предоставени и получени заеми, търговски и други задължения и други финансови активи, не се отличават от техните балансови стойности, особено ако те са с краткосрочен характер или приложимите лихвени проценти се променят според пазарните условия.

4.21. Значими събития и сделки през периода

Промени в регулаторната рамка и законодателството до 31 декември 2023 г.

Изменения в пазарните обстоятелства за производителите:

НЕК ЕАД в качеството си на Обществен доставчик, ще продължи да изкупува от крайните снабдители енергията на ВЕИ и ВЕКП производители с обща инсталирана мощност под 500 kW до 30.06.2024 г., и ще предявява искане към ФСЕС за компенсиране на разходите до пълната цена.

С Решение Ц19 от 01.07.2022 г. КЕВР променя механизма за компенсиране от ФСЕС за регулаторния период 2022-2023 г., като определи средства за компенсиране на НЕК като Обществен доставчик само за енергията, реализирана на регулирания пазар. Този принцип се запазва и за новия регулаторен период от 01.07.2023 г. с Решение Ц14 от 30.06.2023 г.

Изменения в пазарните обстоятелства за потребителите:

Съгласно Решение № Ц-19 от 01.07.2022 г. и Решение Ц14 от 30.06.2023 г. на КЕВР, Общественият доставчик продължава да доставя електроенергия за крайните снабдители за снабдяване само на битови потребители за ценовия период от 01.07.2022 г. до 30.06.2023 г. и за периода 01.07.2023 г. до 30.06.2024 г.

Прието е Решение на Народното Събрание, обнародвано в Държавен вестник бр. 90 от 11.11.2022 г., за оставане на битовите крайни клиенти на електроенергия на регулиран пазар, до 31 декември 2025 г. битовите крайни клиенти на електроенергия остават на регулиран пазар.

Пазарни обединения

През 2021 г. Българската тръжна зона започна работа в условията на пазарно обединение като част от единния европейски пазар „Ден напред“, с първи ден на доставка 12.5.2021 г. На 11.5.2021 г. България се присъедини към единния европейски пазар на електроенергия „Ден напред“ (SDAC) чрез границата с Гърция. С първи ден на доставка на 28 октомври 2021 г. беше извършено и пазарно обединение на границата с Румъния като част от единния европейски пазар „Ден напред“. Чрез включването на българо-румънската граница регионът на Югоизточна Европа (ЮИЕ) вече е напълно интегриран към пазар „Ден напред“ в рамките на Европейския съюз.

Единното обединение на пазарите „Ден напред“ (SDAC) в ЕС разпределя ограничения трансграничен капацитет за пренос по най-ефективния начин, обединявайки пазарите за електрическа енергия на едро от различни региони посредством общ алгоритъм, отчитащ едновременно трансграничните ограничения при преноса, максимизирайки по този начин ползите за всички участници на пазарите.

Либерализация на допълнителните услуги

С измененията на нормативните изисквания в Закон за енергетиката (ЗЕ), изм. и доп. ДВ. бр.9 от 2 Февруари 2021 г., и съответните изменения в Правила за търговия с електрическа енергия, Операторът на електропреносната мрежа закупува разполагаемост за резерви за първично регулиране на честотата, автоматично вторично регулиране и ръчно вторично регулиране на честотата и обменните мощности въз основа на тръжна процедура.

Разполагаемостта за резерв за допълнителни услуги, необходими на ЕСО за регулиране на системата в деня на доставка (Д) се закупуват на тръжен принцип, съгласно „Правилата за провеждане на тръжни процедури за закупуване на разполагаемост за резерви за първично регулиране на честотата, автоматично вторично регулиране и ръчно вторично регулиране на честотата и обменните мощности“ (Правилата) от всички производители, които са регистрирани, като доставчици на резерв за първично регулиране, резерв за автоматично и ръчно вторично регулиране.

Търговете за резерв за първично регулиране, автоматично вторично регулиране и ръчно вторично регулиране за компенсиране на измененията в баланса в реално време, в резултат на обмена на енергия в ЕЕС и работата на ВЕИ стартираха на месечен принцип, след което търговете станаха дневни.

От 01.07.2021 г. ЕСО ЕАД провежда ежедневни тръжни процедури за изготвяне на приоритетни списъци на предложения за електроенергия за регулиране нагоре и надолу от активирани резерви за автоматично вторично и ръчно вторично регулиране на честотата и обменните мощности. НЕК ЕАД участва на търговете за резерв в качеството на Агрегатор с централите: ТЕЦ „Ей и Ес Гълъбово Марица изток 1“ ЕООД, ТЕЦ „КонтурГлобал Марица Изток 3“ АД, ВЕЦ и ПАВЕЦ на НЕК ЕАД.

Проект Яденица

МРРБ издаде Разрешение за строеж №РС-3 от 20.01.2023 г. за „Увеличаване на обема на долния изравнител на ПАВЕЦ „Чаира“ с изграждане на язовир „Яденица“ и реверсивен напорен тунел за връзка с язовир „Чаира“, което е публикувано в Държавен вестник на 27.01.2023 г.

С писмо с изх. № ЦУ-05-1291-1 от 29.05.2023 г., НЕК ЕАД предложи на отговорният екип на ГДОС при ЕК иновативен модел на изготвяне на предварителни доклади за подходяща оценка на базата на тримесечните отчети на ИБЕИ към МОСВ и ПУДООС и свързаните прогнозни специфични и подробни природозащитни цели и мерки. Към момента няма одобрение от страна на ГДОС, вследствие на което проектът не бе включен в Първия списък на Проекти от общ интерес и Проекти от взаимен интерес съобразно новия Регламент през месец ноември 2023 г. Преките последици от това са, че проектът няма да има право да кандидатства за безвъзмездна финансова помощ по Механизма за свързаност на Европа (част „Енергетика“) през 2024 г., както и, че ще доведе до затруднения при осигуряването на проектно финансиране от ЕИБ и ЕБВР, които изискват поддържането на такъв статут.

Работата по изготвянето на специфични и подробни природозащитни цели за четирите зони се изпълнява в започна изпълнение през март 2023 г. и се очаква да приключи септември 2024 г. Защитена зона BG0000636 „Ниска Рила“ е предмет на Работен пакет с работно заглавие „Разработване на специфични и подробни природозащитни цели за ЗСО BG0000636 „Ниска Рила“ в рамките на в Национална научна програма „Опазване на околната среда и

намаляване на риска от неблагоприятни явления и природни бедствия“ 2019-2023 г. Останалите три защитени зони ЗЗО BG0001386 „Яденица“, ЗЗО BG0000495 „Рила“, и СЗЗ BG0002129 „Рила Буфер“ ще бъдат разработени с финансиране от страна на ПУДООС. Научният продукт ще бъде възложен на и изпълнен от Институт по биоразнообразие и екосистемни изследвания (ИБЕИ) при БАН, в консорциум с други релевантни участници, като Биологическия факултет към Софийски университет „Св. Климент Охридски“, Лесотехническият университет и др.

Промени в законодателството в сектор електроенергетика през периода

Производителите на електрическа енергия със съоръжения за производство на електрическа енергия с инсталирана мощност над 1 MW, чиито пазарни приходи са получени от продажбата на електроенергия, произведена от източници по чл. 7, параграф 1 от Регламент (ЕС) 2022/1854 на Съвета от 6 октомври 2022 г. относно спешна намеса за справяне с високите цени на енергията (ОВ, L1 261/1 от 7 октомври 2022 г.), наричан по-нататък „Регламент (ЕС) 2022/1854“, и за енергия, произведена от въглища и водноелектрически централи съгласно чл. 8, параграф 1, букви „в“ и „д“ от Регламент (ЕС) 2022/1854, внасят във Фонд „Сигурност на електроенергийната система“ целеви вноски, представляващи положителната разлика между пазарните приходи без данък върху добавената стойност и определения таван на приходите, изчислен при прилагане на стойностите за съответния тип производител, с период на доставка от 1 декември 2022 г. до 31 декември 2023 г., с изключение на сделките с балансираща енергия, необходима за нуждите за балансиране на електроенергийната система от ЕСО ЕАД. Размерът на целевата вноска се изчислява за всяка сделка.

Общественият доставчик внася във Фонд „Сигурност на електроенергийната система“ целеви вноски от всяка сделка, сключена по свободно договорени цени с период на доставка от 1 декември 2022 г. до 31 декември 2023 г., с изключение на сделките с балансираща енергия. Размерът на целевата вноска от всяка сделка се изчислява като положителна разлика между пазарните приходи без данък върху добавената стойност и покупната цена за количество продадена електрическа енергия, увеличена с 18 на сто.

5. Приходи от договори с клиенти

	<u>2023 г.</u>	<u>2022 г.</u>
	ХИЛ. ЛВ.	ХИЛ. ЛВ.
<i>Приходи от продажби на електрическа енергия</i>		
Продажби на крайни снабдители и електроразпределителни дружества	1,240,727	1,171,039
Приходи от продажби на свободния пазар и от износ	273,413	1,943,178
Продажби на балансираща електрическа енергия	135,161	516,337
Продажби от доставчик от последна инстанция на клиенти средно и високо напрежение	59,556	122,073
Приходи от ел. енергия чл.73 ал.1 т.1 от ПТЕЕ	677	887
	1,709,534	3,753,514
<i>Приходи от други продажби</i>		
Приходи от продажби на резерв и системни услуги	56,507	62,363
Приходи от услуга „водоподаване“	8,696	15,004
Приходи от услуга – координатор на специална балансираща група	-	27
	65,203	77,394
Общо приходи от продажби	1,774,737	3,830,908

6. Други приходи от дейността

В други приходи от дейността Дружеството включва приходи по договори с клиенти, които не са пряко свързани с основната дейност, също така приходи, които се оценяват по други счетоводни стандарти.

	<u>2023 г.</u>	<u>2022 г.</u>
	ХИЛ. ЛВ.	ХИЛ. ЛВ.
<i>Други приходи по договори с клиенти, в т.ч.</i>		
Приходи от продажба на текущи активи	3	51
Приходи от продажба на стоки и краткотрайни активи	1,953	1,316
Приходи от продажби на услуги в почивни бази	1,162	813
Приходи от продажба на такси и услуги	12,523	9,231
	15,641	11,411
<i>Други приходи/ доходи, в т.ч.</i>		
Приходи от финансиране (Бележка 28)	1,901	1,928
Приходи от застрахователни обезщетения	48	12
Приходи от наеми	119	131
Приходи от излишъци на активи	26	39
Приходи от ликвидация на активи	-	12
Нетна печалба от продажба на имоти, машини и съоръжения	460	524
Приходи от отписани задължения	7,400	9,969
Други приходи – съдебни, неустойки и други	1,464	5,541
	11,418	18,156
Общо други приходи от дейността	27,059	29,567

Приходите от отписани задължения за 2023 г. включват отписани задължения с изтекъл давностен срок в размер на 7,400 хил. лв. (2022 г.: Отписани задължения във връзка с приключили в полза за НЕК ЕАД и влезли в сила съдебни актове в размер на 8,116 хил. лв. и други отписани задължения с изтекъл давностен срок в размер на 1,853 хил. лв.).

Други приходи за 2023 г. включват основно приходи, свързани със съдебни дела в размер на 1,504 хил. лв. и намален приход от неустойки, свързани със съдебни дела в размер на (81) хил. лв., (за 2022 г.: Други приходи включва основно приходи, свързани със съдебни дела в размер на 1,478 хил. лв., неустойки за забавени плащания в размер на 1,951 хил. лв., неустойки по договори в размер на 2,074 хил. лв.)

7. Приходи – сегментна информация

7.1. Сегментна информация за приходите по договори с клиенти

Основните групи приходи по договори с клиенти включват:

	<u>2023 г.</u>	<u>2022 г.</u>
	хил. лв.	хил. лв.
Приходи от продажба на електрическа енергия, резерв и системни услуги и приходи от услуга – координатор на специална балансираща група	1,766,041	3,815,904
Приходи от предоставяне на услуги	21,219	24,235
Приходи от продажба на стоки и краткотрайни активи	1,956	1,367
Приходи от продажби на услуги в почивни бази	1,162	813
Общо приходи по договори с клиенти	<u>1,790,378</u>	<u>3,842,319</u>

7.2. Географски пазари

	<u>2023 г.</u>	<u>2022 г.</u>
	хил. лв.	хил. лв.
Вътрешен пазар	1,790,378	3,842,319
	<u>1,790,378</u>	<u>3,842,319</u>

7.3. Момент във времето за признаване на приходите

	<u>2023 г.</u>	<u>2022 г.</u>
	хил. лв.	хил. лв.
Продукти и услуги, които се прехвърлят с течение на времето	1,787,260	3,840,952
Продукти, които се прехвърлят в определен момент	3,118	1,367
	<u>1,790,378</u>	<u>3,842,319</u>

Следващата таблица предоставя информация за прилаганата от Дружеството счетоводна политика за признаване на приходите и времето на удовлетворяване на задължения за изпълнение на договорите с клиенти по МСФО 15.

Вид на продукта/услугата	Естество и време на удовлетворяване на задълженията за изпълнение, включително съществени условия за плащане	Признаване на приходи по МСФО 15
Договори за продажба на електрическа енергия	Клиентите получават контрол когато електрическата енергия се достави, което става след регистрацията на графици от Дружеството и клиента. Фактурите са платими обикновено в срок от 30 дни.	Приходите от продажбата на електрическа енергия се признават, с течение на времето. Приходите от продажби се признават при всяко прехвърляне на контрол върху електроенергията, когато тя се доставя на купувача и няма останали неизпълнени задължения, на базата на показанията на електромерите за консумирана в размер, който отразява възнаграждението, на което Дружеството очаква да има право по договора
Приходи от услуги	Контролът се прехвърля, когато услугата е извършена. Вземането е дължимо незабавно.	Дружеството прехвърля контрола върху услугите с течение на времето и следователно удовлетворява задължението за изпълнение и признава приходи с течение на времето. Ако към края на отчетния период услугата по договора не е изцяло извършена приходите се признават въз основа на действителната услуга, предоставена до края на отчетния период, като пропорционална част от общите услуги, които трябва да бъдат предоставени.

Вид на продукта/услугата	Естество и време на удовлетворяване на задълженията за изпълнение, включително съществени условия за плащане	Признаване на приходи по МСФО 15
Приходи от продажби на услуги почивни бази	Контролът се прехвърля, когато услугата е извършена. Вземането е дължимо незабавно.	Приходите от предоставяне на услуги, свързани с предоставяне на нощувки в почивните бази на Дружеството, се признават в счетоводния период, през който са реализирани нощувките.
Приходи от продажби на краткотрайни активи	Доставката възниква, когато активите са били изпратени на клиента, рисковете от потенциални загуби са прехвърлени на купувача и или той е приел активите в съответствие с договора за продажба. Обичайният срок за плащане е до 30 след доставката.	Приходите от продажби на краткотрайни активи се признават в момента, в който е прехвърлен контрола върху продаваните активи.

7.4. Салда по договори с клиенти

	<u>31 декември 2023 г.</u>	<u>31 декември 2022 г.</u>
	<u>ХИЛ. ЛВ.</u>	<u>ХИЛ. ЛВ.</u>
Търговски вземания от клиенти (бележка 22)	148,582	81,640
Търговски вземания от свързани лица (бележка 24)	<u>49,153</u>	<u>101,266</u>
	<u>197,735</u>	<u>182,906</u>

Търговските вземания не са лихвоносни и обичайният кредитен срок е до 30 дни.

8. Приходи от Фонд „Сигурност на електроенергийната система“ (Фонд СЕС)

С измененията в Закон за енергетиката (ЗЕ), ДВ, бр. 56 от 2015 г., се създаде Фонд "Сигурност на електроенергийната система", който е юридическо лице със седалище София. Разпоредбите, с които се регламентира дейността на фонда са разписани в чл. 36б до чл. 36к на Закон за енергетиката.

Една от целите на фонда е управление на средствата за покриване на разходите, извършени от обществения доставчик (ОД), произтичащи от задълженията му по изкупуване на електрическа енергия от производители присъединени към електропреносната мрежа, по договори за дългосрочно изкупуване на разполагаемост и електрическа енергия, както и тази, произведена от възобновяеми източници, от високоефективно комбинирано производство на електрическа и топлинна енергия и количеството електрическа енергия от производители, ползващи местни първични енергийни източници (на гориво), до 15 на сто от цялата първична енергия, необходима за производството на електрическа енергия. Други разходи на обществения доставчик, които могат да бъдат покрити от фонда, са такива определени с решение на комисията, включително за минали регулаторни периоди. Плащането към обществения доставчик за покриване на разходите със средства от фонда се извършва ежемесечно.

За ценовия период от 1 юли 2022 г. до 30 юни 2023 г. разходите на обществения доставчик, които се покриват от фонда, съгласно решение № Ц-19 от 1 юли 2022 г. на КЕВР са оценени общо на 2,079,460 хил. лв. и включват компенсация на разходи за предходен период в размер на 315,213 хил. лв. Тези разходи за предходен период включват: компенсиране на обществения доставчик на разходи за закупуване на електроенергия от централите с дългосрочни договори във връзка с повишени цени на квоти парникови газове и по-голямо закупено количество електроенергия за регулиран пазар спрямо заложените в Решение № Ц-27 от 1 юли 2021 г. в размер на 252,239 хил. лв.; компенсиране на обществения доставчик на разходи за закупуване на електроенергия от ВЕИ производители в размер на 9,634 хил. лв.; компенсиране на разходи на обществения доставчик като посредник във връзка със Заповед № Е-РД-16-479 от 25.06.2021 г. на Министъра на енергетиката относно допълнително задължение за обслужване на обществото, наложено на ТЕЦ Марица изток 2 ЕАД в размер на 53,340 хил. лв. От приходите във Фонд СЕС 1 юли 2022 г. до 30 юни 2023 г се компенсират разходи между прогнозната пазарна цена и преференциалните цени за закупена енергия от ВЕИ – 15,723 хил. лв. и ВЕКП – 803 хил. лв.; компенсиране на разходи за закупена електроенергия от централи с дългосрочни договори за цена достъп– 13,081 хил. лв. и

За годината, приключваща на 31 декември 2023 г.

дължима вноска по чл.36е от ЗЕ – 156,878 хил. лв.; компенсирани на обществения доставчик за закупена енергия по чл.93а, ал.1 т.2 от ЗЕ в размер на 1,577,762 хил. лв. Така за регулаторния период от 1 юли 2022 г. до 30 юни 2023 г. разходите на обществения доставчик, които се покриват от фонда, съгласно Решение № Ц-19 от 1 юли 2022 г. на КЕВР са оценени общо на 1,764,247 хил. лв.

За регулаторния период от 1 юли 2023 г. до 30 юни 2024 г. разходите на обществения доставчик, които се покриват от фонда, съгласно решение № Ц-14 от 30 юни 2023 г. на КЕВР са оценени общо на 1,435,845 хил. лв. и включват компенсация на разходи за предходен период в размер на 19,558 хил. лв., представляващи компенсация за претърпени разходи за капиталова инвестиция на „КонтурГлобал Марица Изток 3“ АД и са намалени с надвзетия приход за електрическата енергия от производителите със сключени СИЕ за ценовия период 01.07.2022 г.-30.06.2023 г. в размер на 91,248 хил. лв. Дружеството е отразило надвзетия приход съгласно решение № Ц-14 от 30 юни 2023 г. на КЕВР като намаление на приходите от ФСЕС към 30.06.2023 г.

От приходите във Фонд СЕС от 1 юли 2023 г. до 30 юни 2024 г. се компенсират разходи между прогнозната пазарна цена и преференциалните цени за закупена енергия от ВЕИ – 28,981 хил. лв. и ВЕКП – 1,353 хил. лв.; компенсирани на разходи за закупена електроенергия от централи с дългосрочни договори за цена достъп– 15,314 хил. лв. и дължима вноска по чл.36е от ЗЕ – 115,069 хил. лв.; компенсирани на обществения доставчик за изкупуване на електрическа енергия от производители със сключени СИЕ в размер на 360,008 хил. лв.; Компенсация на обществения доставчик във връзка със Заповед № Е-РД-16-295 от 01.06.2023 г. на министъра на енергетиката относно допълнително задължение за обслужване на обществото, наложено на „ТЕЦ Марица изток 2“ ЕАД, състоящо се в предоставяне на НЕК ЕАД на допълнителни количества за задоволяване на нуждите на регулирания пазар за периода 01.07.2023 г. – 30.06.2024 в размер на 133,035 хил. лв.; компенсирани на обществения доставчик за закупена енергия по чл.93а, ал.1 т.2 от ЗЕ в размер на 853,775 хил. лв. Така за регулаторния период от 1 юли 2023 г. до 30 юни 2024г. разходите на обществения доставчик, които се покриват от фонда, съгласно Решение № Ц-14 от 30 юни 2023 г. на КЕВР са оценени общо на 1,507,535 хил. лв.

Към 31.12.2023 г. Дружеството е направило приблизителна оценка на полагащите му се суми за възстановяване на закупени въглеродни емисии от ФСЕС. В резултат на разликата между прогнозната цена в Решение № Ц-14 от 30 юни 2023 г. на КЕВР за периода от 01.07.2023 г. до 31.12.2023 г. и средномесечната борсова цена на емисиите за същия период са намалени приходите от ФСЕС в общ размер на 52 223 хил. лв.

По своята същност предоставените от Фонд СЕС средства, представляват безвъзмездни средства, предоставени от държавата, попадащи в обхвата на МСС 20 „Счетоводно отчитане на безвъзмездни средства, предоставени от държавата и оповестяване на държавна помощ“. Предоставените от Фонд СЕС средства се признават в печалбата или загубата на системна база (месечно) през периодите, през които предприятието признава като разход съответните разходи, които безвъзмездните средства са предназначени да компенсират до изчерпването на бюджета на фонда. В процеса на предявяване на исканията за компенсации, ако разходите на Дружеството надхвърлят регламентирания в ценовото решение на КЕВР за регулаторния период, дори да отговарят на условието за възстановяване, превишението следва да се признава като приход от финансиране след получаване на паричните средства. Това се дължи на факта, че не може да бъде определен моментът на тяхното възстановяване поради изчерпване на бюджета за компенсации на Фонда.

За периода от 1 януари 2023 г. до 31 декември 2023 г. на НЕК ЕАД са признати приходи за компенсирани на разходи на обществения доставчик в размер на 1,699,008 хил. лв. (2022 г.: 1,372,444 хил. лв.), оповестени в Бележка 23 Вземания от Фонд Сигурност на електроенергийната система.

9. Разходи за електрическа енергия

	<u>2023 г.</u>	<u>2022 г.</u>
	хил. лв.	хил. лв.
Разходи за електрическа енергия от ТЕЦ	(2,398,272)	(3,252,127)
Разходи за електрическа енергия от АЕЦ „Козлодуй“	(252,200)	(228,114)
Разходи за електрическа енергия от възобновяеми източници, средно и високо напрежение	(103,948)	(107,364)
Разходи за електрическа енергия от централи с комбинирано производство, средно и високо напрежение	(1,840)	(4,699)
Разходи за електрическа енергия за балансиращ пазар	(32,842)	(41,374)
Разходи за електрическа енергия почл.73, ал.1, т.1 от ПТТЕ	(685)	(555)
Разходи към други доставчици на електрическа енергия (ЕЕ)	(316,629)	(140,586)
Разходи за целеви вноски обществен доставчик	(11,179)	(14,795)
	<u>(3,117,595)</u>	<u>(3,789,614)</u>

10. Разходи за материали

	<u>2023 г.</u>	<u>2022 г.</u>
	хил. лв.	хил. лв.
Разходи за електроенергия	(2,145)	(917)
Разходи за течни горива	(1,091)	(1,296)
Разходи за хранителни продукти	(1,124)	(705)
Разходи за материали за придобиване на машини и съоръжения по стопански начин	(1,967)	(1,073)
Разходи за работно облекло	(80)	(311)
Разходи за резервни части	(510)	(351)
Разходи за смазочни материали	(171)	(113)
Разходи за инструменти и инвентар	(258)	(166)
Разходи за други материали	(1,480)	(1,736)
	<u>(8,826)</u>	<u>(6,668)</u>

В разходите за материали са включени разходи за материали на стойност 986 хил. лв. (2022 г. 1,004 хил. лв.), използвани за Ремонтната програма на Дружеството за 2023 г., свързани с оперативен ремонт на машини и съоръжения, оповестени в Нефинансовата декларация за 2023 г. в таблица 3.

11. Разходи за външни услуги

	<u>2023 г.</u>	<u>2022 г.</u>
	хил. лв.	хил. лв.
Разходи за застраховки	(16,268)	(16,574)
Разходи за охрана на обекти	(13,878)	(12,404)
Разходи за системни услуги	(4,656)	(6,149)
Разходи за данъци и такси	(5,211)	(5,076)
Разходи за ремонт на машини и съоръжения чрез възлагане	(1,495)	(997)
Разходи за услуга водоподаване	(1,215)	(1,215)
Разходи за отопление и осветление	(933)	(510)
Разходи за управленски услуги – БЕХ ЕАД	(652)	(126)
Разходи за такси и услуги за борсов пазар на ЕЕ	(529)	(803)
Разходи по охрана на труда	(120)	(75)
Разходи за комуникационни услуги	(248)	(258)
Разходи за информационни услуги	(414)	(30)
Разходи за други външни услуги	(1,347)	(1,376)
	<u>(46,966)</u>	<u>(45,593)</u>

Разходи за ремонт на машини и съоръжения чрез възлагане в размер на 1,495 хил. лв. се отнасят до изпълнената Ремонтна програма на Дружеството за 2023 г., оповестени в Нефинансовата декларация за 2023 г. (2022 г.: 997 хил. лв. се отнасят до изпълнената Ремонтна програма на Дружеството за 2022 г.) в таблица 3.

12. Възстановена/(начислена) обезценка на финансови активи и инвестиции

	<u>2023 г.</u>	<u>2022 г.</u>
	хил. лв.	хил. лв.
Възстановена обезценка/(разходи за обезценка) на вземания от клиенти	4,373	(27)
Възстановена обезценка на съдебни и присъдени вземания	9,756	141
Разходи за обезценка на други вземания	(505)	(753)
Възстановена обезценка на парични средства	53	505
Възстановена обезценка/(разходи за обезценка) на инвестиции в съвместно контролирани предприятия	59	(59)
Възстановена/(начислена) обезценка на финансови активи и инвестиции	<u>13,736</u>	<u>(193)</u>

13. Разходи за персонала

	<u>2023 г.</u>	<u>2022 г.</u>
	хил. лв.	хил. лв.
Заплати и възнаграждения	(78,298)	(68,645)
Осигуряване „Социални надбавки и помощи“	(25,633)	(22,900)
Осигуровки фонд „Пенсии“	(8,078)	(7,429)
Други задължителни осигуровки за фондовете на ДОО	(3,690)	(3,455)
Здравни осигуровки	(3,691)	(3,461)
Начисления за обезщетение при пенсиониране (Бележка 33)	(787)	(1,042)
Други осигуровки и надбавки	(4,926)	(4,392)
	<u>(125,103)</u>	<u>(111,324)</u>

14. Други разходи и други приходи с корективен характер

Други разходи

	2023 г.	2022 г.
	хил. лв.	хил. лв.
Разходи за глоби и неустойки	(821)	(3,877)
Разходи за местни данъци и такси	(1,465)	(1,467)
Разходи за данъци върху разходите	(741)	(706)
Разходи за командировки	(933)	(434)
Разходи за обучение и квалификация	(181)	(237)
Разходи за дарения	(39)	(9)
Брак на материални запаси и имоти, машини и съоръжения	(441)	(25)
Други разходи	(2,213)	(4,142)
	(6,834)	(10,897)

Разходите за глоби и неустойки в размер на 821 хил. лв. включват разходи за забава на плащания към доставчици (2022 г.: 3,837 хил. лв.). Други разходи включват основно глоби, разходи за обезщетения, лихви за забава и съдебни разноски по приключили съдебни дела в размер 638 хил. лв. (2022 г.: 2,853 хил. лв.).

Други приходи с корективен характер

	2023 г.	2022 г.
	хил. лв.	хил. лв.
Промени в наличности на материали собствено производство	489	227
Отчетна стойност на продадени текущи активи	(418)	(319)
Коректив за разходи за придобиване на имоти, машини и съоръжения	2,468	1,697
	2,539	1,605

15. Финансови разходи

	2023 г.	2022 г.
	хил. лв.	хил. лв.
Финансови разходи		
Разходи за лихви по кредити, отчитани по амортизирана стойност	(45,578)	(63,790)
Общ лихвен разход (изчислени чрез използването на метода на ефективната лихва) за финансови пасиви, които не са оценявани по справедлива стойност през печалбата или загубата	(45,578)	(63,790)
Разходи за лихви по доходи на персонала при пенсиониране (Бележка 33)	(667)	(88)
Разходи за лихви за данъци, такси и държавни вземания	(22)	-
Нетна загуба от курсови разлики	(1)	-
Разходи за банкови и други такси	(46)	(1,815)
Финансови разходи, общо	(46,314)	(65,693)
Финансови приходи		
Нетна печалба от курсови разлики	-	2
Нетни финансови разходи	(46,314)	(65,691)

16. Разходи за данъци върху дохода

Очакваните разходи за данъци, базирани на приложимата данъчна ставка в размер на 10 % (2022 г.: 10 %), и действително признатите данъчни разходи в печалбата или загубата могат да бъдат равнени, както следва:

	<u>2023 г.</u>	<u>2022 г.</u>
	<u>хил. лв.</u>	<u>хил. лв.</u>
Печалба преди данъчно облагане	100,205	1,181,032
Данъчна ставка	10%	10%
Очакван разход за данък върху дохода	<u>(10,021)</u>	<u>(118,103)</u>
Данъчен ефект от:		
Корекции за приходи, освободени от данъчно облагане	13,501	23,809
Корекции за разходи, непризнати за данъчни цели:	<u>(15,041)</u>	<u>(8,200)</u>
Текущ разход за данък върху дохода	<u>(11,561)</u>	<u>(102,494)</u>
Отсрочени данъчни приходи:		
Възникване и обратно проявление на временни разлики	<u>6,376</u>	<u>4,718</u>
Разход за данък върху дохода	<u>(5,185)</u>	<u>(97,776)</u>
Отсрочени данъчни приходи, признати в друг всеобхватен доход	55	39

Бележка 29 предоставя информация за отсрочените данъчни активи и пасиви, включваща и стойностите, признати директно в другия всеобхватен доход.

17. Имоти, машини и съоръжения

	Земя и сгради	Машини и съоръжения	Транспортни средства	Други	Активи в процес на изграждане	Общо
	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.
Отчетна стойност:						
На 1 януари 2022 г.	187,961	2,386,357	7,378	10,855	2,495,363	5,087,914
Придобити	-	-	-	-	145,188	145,188
Трансфери по групи и в нематериални активи и материални запаси	1,418	31,278	985	121	(33,994)	(192)
Отписани	(8)	(980)	(320)	(264)	(2,340)	(3,912)
Изменения в преценка, отчетена през друг всеобхватен доход	-	-	-	-	(1,993)	(1,993)
Преоценка, отчетена през печалба или загуба	-	-	-	-	(11,680)	(11,680)
На 31 декември 2022 г.	189,371	2,416,655	8,043	10,712	2,590,544	5,215,325
На 1 януари 2023 г.	189,371	2,416,655	8,043	10,712	2,590,544	5,215,325
Придобити	-	-	-	-	32,534	32,534
Трансфери по групи и в нематериални активи и материални запаси	477	6,520	2,346	331	(10,153)	(479)
Отписани	(175)	(1,313)	(350)	(260)	(1,994)	(4,092)
На 31 декември 2023 г.	189,673	2,421,862	10,039	10,783	2,610,931	5,243,288
Амортизация						
На 1 януари 2022 г.	2,070	130,863	6,460	10,294	-	149,687
Начислена амортизация за годината	3,348	51,437	408	183	-	55,376
Отписана	-	(973)	(319)	(264)	-	(1,556)
На 31 декември 2022 г.	5,418	181,327	6,549	10,213	-	203,507
На 1 януари 2023 г.	5,418	181,327	6,549	10,213	-	203,507
Начислена амортизация за годината	3,359	52,286	664	213	-	56,522
Отписана	(9)	(890)	(350)	(259)	-	(1,508)
На 31 декември 2023 г.	8,768	232,723	6,863	10,167	-	258,521
Балансова стойност:						
На 31 декември 2022 г.	183,953	2,235,328	1,494	499	2,590,544	5,011,818
На 31 декември 2023 г.	180,905	2,189,139	3,176	616	2,610,931	4,984,767

През 2023 г. е направен трансфер от ДМА в размер на 479 хил. лв., към нематериални активи 474 хил. лв. и материални запаси в размер на 5 хил. лв. Към 31.12.2022 г. е направен трансфер от ДМА в размер на 192 хил. лв., към нематериални активи 190 хил. лв. и материални запаси в размер на 2 хил. лв.

Преглед за преоценка

Съгласно счетоводната политика имотите, машините и съоръженията се преоценяват на 3 години или на по-кратки срокове. Към 31 декември 2021 г. е извършена оценка на справедливата стойност съгласно изискванията на МСС 16 и МСФО 13. Преоценката е извършена на база на оценка на техните справедливи стойности от независими лицензирани оценители.

Съгласно МСФО 13 „Оценяване по справедлива стойност“, при оценяването на справедливата стойност на нефинансовите активи се отчита способността на даден пазарен участник да генерира икономически ползи чрез използване на актива с цел максимизиране на стойността му или чрез продажбата му на друг пазарен участник, който ще го използва по такъв начин. Активите на НЕК ЕАД, включени в прегледа за преоценка, са специфични, строго свързани с дейността на дружеството и алтернативната употреба на по - голяма част от тях е невъзможна или трудно, т.е. друго използване от страна на пазарните участници, малко вероятно би довело до максимизиране стойността на активите, поради което е прието, че текущото им използване в дейността максимизира стойността.

При прегледа са приложени подхода и оценъчни методи за измерване на справедливата стойност на отделните категории имоти, машини и съоръжения, като е ползвана комбинация от трите базисни подхода, основани на икономическите принципи на равновесие на цените, очаквани ползи или заместване :

- Пазарен подход- извежда индикативна стойност, като сравнява актива, предмет на оценка с идентични или сходни активи, за които е налична ценова информация.
- Приходен подход-извежда индикативна стойност, като привежда бъдещите парични потоци към единна текуща капиталова стойност, т.е. разглежда прихода , който актива ще генерира през полезния си живот и извежда индикативна стойност чрез процес на капитализация.
- Разходен подход-извежда индикативна стойност, използвайки икономическия принцип, че купувач не би платил за даден актив повече от разходите за придобиване на актив с равностойна стойност чрез покупка или изграждане.

В рамките на всеки подход, както и при възможните комбинации между тях са ползвани една или няколко техники (методи) за оценяване:

- Метод на пазарните сравнения, представлява анализ на стойността на правата върху актива, основан на сравнение на цени на активен пазар при актуални сделки с идентични права върху активи, имащи сходни характеристики.
- Метод на дисконтираните парични потоци, извежда стойност на базата на поредица от парични потоци за бъдещи периоди, които се преобразуват към настояща стойност, чрез прилагане на подходяща дисконтова норма.
- Метод на амортизираната възстановителна стойност, представлява анализ на стойността на правата върху актива, основан на разходите за неговото създаване или заместване с подобен към момента на оценката, намалени със стойността на физическото, морално и икономическо обезценяване.

Оценката по справедлива стойност към 31 декември 2021 г. е базирана на наблюдаеми и ненаблюдаеми данни, коригирани за специфични фактори като площ, местоположение и настоящо използване. Пряко или косвено наблюдаемите входящи данни използвани в оценката подлежат на корекции. Поради тази причина използваните хипотези се категоризират от ниво 3.

Съществени ненаблюдавани данни са свързани с корекцията за специфичните за активите на Дружеството фактори. Степента и посоката на тази корекция зависи от броя и характеристиките на наблюдаваните пазарни сделки с подобни имоти, които са използвани за целите на оценката. Въпреки че тези данни са субективна преценка, ръководството счита, че крайната оценка не би се повлияла значително от други възможни предположения.

Съгласно счетоводната политика при оценката до справедлива стойност се прилага ниво на същественост за отклонението между балансовата стойност и справедливата стойност до 5%. За съществено се счита и отклонение което е под 5% , ако кумулативният ефект е съществен за целите на изготвяне на финансовия отчет.

Честотата на последващите преоценки на имоти, машини и съоръжения при прилагане на модела на преоценка зависи от това дали балансовата стойност съществено се различава от справедливата стойност на даден преоценен актив към края на отчетния период.

Преглед за обезценка

Към 31 декември 2023 г. Дружеството е извършило преглед за наличие на индикации за обезценка. Избраното ниво за тест за обезценка на активите на Дружеството е единица генерираща парични потоци. Не са установени индикатори за това, че балансовата стойност на активите надвишава тяхната възстановима стойност.

Към 31.12.2022 г. е отчетена обезценка в размер на 1,794 хил. лв. в другия всеобхватен доход, нетно от данъци. Разход от обезценка в размер на 11,680 хил. лв. е отчетен в отчета за печалбата или загубата на ред „Разходи от преоценка на имоти, машини и съоръжения“.

Активи в процес на изграждане

Активите, в процес на изграждане, включват следните съществени разходи по инвестиционни проекти.

Обект	2023 г.	2022 г.
	хил. лв.	хил. лв.
Проект АЕЦ Белене	2,497,848	2,499,426
Проект Яденица	44,952	44,733
Каскада Горна Арда	24,513	24,513
Каскада Места	7,118	7,118
Обезценка, свързана с Каскада Места	(7,118)	(7,118)
Други обекти	50,089	28,427
Обезценка, свързана с други обекти	(6,555)	(6,555)
Общо	2,610,847	2,590,544

В активите в процес на изграждане са включени разходи по проект Каскада Горна Арда в размер на 24,513 хил. лв. (31.12.2022 г. 24,513 хил. лв.) Развитие на проекта Каскада Горна Арда е включено в Стратегическа визия за развитие на енергийния сектор 2023 г. – 2053 г. на Министерство на енергетиката, публикувана през януари 2023 г. Проектът е включен в проекта на План за управление на речните басейни Източнобеломорски район 2022-2027 на Басейнова дирекция „Източнобеломорски район“, раздел 5 „Цели за опазване на околната среда“.

Активи в процес на изграждане, свързани с Каскада Места и други по-малки проекти, с обща стойност 13,653 хил. лв., са обезценени са обезценени на 100% към 31 декември 2023 г. и 31 декември 2022 г. Развитие на тези обекти не е планирано в инвестиционната програма на Дружеството за следващия пет годишен период.

Проект АЕЦ Белене

Строителството по проект за изграждане на АЕЦ „Белене“ е започнало през 1981 г. През 1991 г. финансирането на проекта е спряно.

През май 2004 г. Правителството на Република България взе решение да се продължат дейностите по изграждането на втора атомна електроцентрала Белене, като на 7 април 2005 г. в съответствие с изискванията на чл. 45 от Закона за безопасно използване на ядрената енергия, взе окончателно решение за изграждане на АЕЦ „Белене“.

На 30 октомври 2006 г. НЕК ЕАД официално обяви за изпълнител ЗАО „Атомстройекспорт“ с вариант А92 за изграждане на два 1,000 мегаватова блока с леководни реактори на площадката в Белене.

На 29 ноември 2006 г. в гр. София ЗАО „Атомстройекспорт“ и НЕК ЕАД подписаха Споразумение за изграждане на АЕЦ „Белене“.

На 29 март 2012 г. Правителството на Република България взе решение за прекратяване на изграждането на Ядрена централа на площадка „Белене“. С решение от 27 февруари 2013 г. 41-то Народно събрание подкрепя решението на правителството за спиране на проекта за строителство на нова ядрена електроцентрала на площадката „Белене“ и настоява за окончателното му прекратяване.

На 14.06.2016 г. Арбитражният трибунал към Международната търговска камара – Париж постанови решение, с което осъжда НЕК ЕАД да заплати на АО Атомстройекспорт (АСЕ) сума в размер на 1,176,661 хил. лв. (601,167 хил. евро).

На 7 юни 2018 г. Народното събрание взе решение за възобновяване на действията по търсенето на възможности за изграждане на АЕЦ "Белене" съвместно със стратегически инвеститор, на пазарен принцип и без предоставяне на държавна гаранция, чрез отделяне на активите и пасивите за проекта АЕЦ "Белене" в отделно проектно дружество.

Министерският съвет отмени Решение №250 от 2012 г. за отмяна на Решение №259 от 2005 г. за прекратяване изграждането на Ядрена централа на площадка „Белене“ и определяне на енергиен обект „Ядрена централа на площадка „Белене“ като обект с национално значение и на Решение №260 на Министерския съвет от 2005 г. за изграждане на ядрена централа на площадка „Белене“.

В изпълнение на решения на Народното събрание от 7-ми юни 2018 г. и на Министерския съвет от 27-ми юни 2018 г. "Национална електрическа компания" ЕАД отправи покана за избор на стратегически инвеститор за изграждане на АЕЦ "Белене". В рамките на поканата се дава възможност и за заявяване на интерес за придобиване на миноритарно участие в бъдещата проектна компания, както и/или за закупуване на електрическа енергия от бъдещата електроцентрала. Целта на поканата е да предостави определена информация на страните, които желаят да заявят участие в процедурата.

В рамките на обявения срок тринадесет кандидати са подали заявления.

Министерството на енергетиката изпрати писма до петте компании от "краткия списък" (short list) изготвен от работна група, съобразно с предвижданията на процедурата за избор на стратегически инвеститор за реализацията на АЕЦ "Белене", за потвърждаване на подаването на обвързващи оферти за по-нататъшното си участие в процедурата.

Изпратен е информационният меморандум за проекта АЕЦ "Белене" до всички потенциални кандидати - Китайската национална ядрена корпорация (CNNC), Атоменергопром АД - Росатом, Корейската хидро-ядрена корпорация, Фраматом САС – Франция и Дженерал Електрик, САЩ.

Меморандумът съдържа базова информация за проекта, правната рамка в страната, както и анализ на пазарната ситуация в региона. Изпращането му до кандидатите е, след като през м. април те са подписали споразумението за конфиденциалност по проекта. То е обвързващо както за самите тях, така и за всички техни консултанти, банкери, агенти и други.

С решение на Народно събрание на Република България от 6 юли 2023 г. (обнародвано в Държавен вестник, брой 59 от 11.07.2023 г.) е възложено на министъра на енергетиката да проведе преговори с министъра на енергетиката на Украйна с цел продажба на оборудване с дълъг цикъл на производство (ОДЦП), предназначено за Проекта АЕЦ Белене за цена не по-ниска от 601,617 хил. евро (или 1,176,661 хил. лв.). ОДЦП е ключов актив от изграждането на Проекта „АЕЦ Белене“. Балансовата стойност на останалата част от активите в процес на изграждане се състои основно от капитализирани разходи в размер на 1,313,344 хил. лв., както и други дълготрайни материални активи в размер на 72,466 хил. лв., свързани с този проект. Проведени са срещи на работната група с представители на украинското министерство на енергетика и държавното украинско дружество за обсъждане и уточняване на типа, вида и количеството на техническото оборудване с дълъг цикъл на производство предназначено за Проекта АЕЦ „Белене“, което украинската страна има интерес да закупи. За целите на преговорите с украинските представители е изготвена и оценка от външен лицензиран оценител.

С решението на НС се отменя и решението на Народното събрание на Република България от 7 юни 2018 г. относно търсене на възможности за изграждане на АЕЦ „Белене“ съвместно със стратегически инвеститор, чрез отделяне на активите и пасивите за проекта АЕЦ „Белене“ в отделно проектно дружество, както и последващото решение на НС и МС от 27 юни 2018 г. за отправяне покана от страна на НЕК ЕАД за избор на стратегически инвеститор за изграждане на проекта.

С Решение № 708/12.10.2023 г. на Министерски съвет е отменено Решение № 447 на Министерски съвет от 2018 г. за отменяне на Решение № 250 на Министерски съвет от 2012 г. за отмяна на Решение № 259 на Министерския съвет от 2005 г. за определяне на енергиен обект „Ядрена централа на площадка „Белене“ като обект с национално значение и на Решение № 260 на Министерски съвет от 2005 г. за изграждане на ядрена централа на площадка „Белене“. Със същото решение на Министерски съвет е възложено на министъра на енергетиката да предприеме действия за прекратяване на обявената от НЕК ЕАД процедура за избор на стратегически инвеститор за изграждане на АЕЦ „Белене“.

Към 31 декември 2023 г. стойността на разходите, отнасящи се до проект АЕЦ „Белене“, включени в салдото на активи в процес на изграждане, е в размер на 2,497,848 хил. лв. (31.12.2022 г.: 2,499,426 хил. лв.). Свързани с проект АЕЦ „Белене“ са и имоти, машини и съоръжения с балансовата стойност в размер на 71,572 хил. лв. към (31.12.2022 г.: 73,364 хил. лв.).

През 2023 г. изменението в капитализираните разходи по проекта е 412 хил. лв., представляващи разходи по съхранение, капитализирани лихви, продадено оборудване и други. През отчетният период е извършена продажба на оборудване в размер на 1,994 хил. лв. на свързаното лице АЕЦ Козлодуй ЕАД, съгласно решения на МС.

Към 31 декември 2023 г. Дружеството не е в състояние да направи надеждна оценка за възстановимата стойност на разходите по проекта, включени в стойността на имоти, машини и съоръжения в процес на изграждане, поради

специфичния характер и липсата на яснота относно бъдещата реализация на проекта, която не е изцяло под контрола на ръководството на Дружеството.

На база на гореизложените факти, ръководството на Дружеството счита, че към 31 декември 2023 г. съществува значителна несигурност относно бъдещата реализация на проекта, възстановимата стойност на активите, свързани с проекта за изграждане на АЕЦ „Белене“.

ПАВЕЦ „Чаира“

НЕК ЕАД има решаваща роля за гарантиране на електроенергийната сигурност на страната. Големите водоелектрически централи имат съществена роля в управлението на електроенергийната система. Те са основните регулиращи мощности в България и с тях се балансира работата на АЕЦ и ТЕЦ, на променливите товари на соларните и вятърните централи, както и на битовите потребители. В тази си функция Дружеството притежава помпено-акумулираща водоелектрическа централа (ПАВЕЦ) „Чаира“, разполагаща с 4 помпено-генераторни хидроагрегата. Балансовата стойност на ПАВЕЦ „Чаира“ към 31 декември 2023 г. възлиза на 566,156 хил. лв.

След инцидент при тестово натоварване след извършена рехабилитация на една от турбините през март 2022 г. централата спира да работи. Извършени са анализ и проверка на дейностите по време на експлоатацията и рехабилитацията на съоръженията на единия от четирите хидроагрегата и изследване на проби от метала с цел установяване на причините за аварията с привличане на външен консултант. В изготвения доклад е направен анализ на първо причината, като е установено, че се създават високи стресови натоварвания в метала, които водят до поява на пукнатини, които се разрастват в процеса на експлоатация. Увреденият хидроагрегат няма как да бъде възстановен и се налага подмяната на турбинната му част, което ще отнеме продължителен период от време. Рехабилитацията на останалите три хидроагрегата ще бъде направено поетапно, като се предвиждат допълнителни ремонтни дейности по турбинните части.

Към 31 декември 2023 г. Дружеството е извършило преглед за обезценка на ПАВЕЦ „Чаира“, използвайки финансов модел за определяне на стойността му в употреба по метода на дисконтираните парични потоци. Финансовият модел е изготвен с използването на множество входящи данни и параметри, които са свързани със значителни преценки, допускания и несигурни бъдещи събития. Не са установени индикации за необходимост от обезценка.

Към отчетната дата Дружеството подготвя процедура по ЗОП за подмяна на турбината на съществуващия хидроагрегат (ХА4) на ПАВЕЦ „Чаира“, осигурявайки адаптирането ѝ към останалите системи. Финансирането на ремонтните дейности ще бъде осигурено със собствени и привлечени средства.

Активи публична държавна собственост

Към 31 декември 2023 г. в имоти, машини и съоръжения на Дружеството са включени активи с балансова стойност 852,865 хил. лв. (2022 г.: 863,383 хил. лв.), които са обявени за публична държавна собственост по Закона за водите. НЕК ЕАД, чрез предприятието „Язовири и каскади“, извършва всички дейности по поддържането и стопанисването на язовирните стени, прилежащите им съоръжения и събирателните деривации на част от комплексните и значими язовири - публична държавна собственост съгласно чл.13, ал.1, т.1 от Закона за водите. Съгласно изискванията на същия закон функциите по стопанисване и поддържане на язовирните стени и съоръженията към тях следва да се изпълняват от „оператор на язовирна стена“, която функция към датата на съставяне на този финансов отчет все още не е възложена на Дружеството от компетентните органи. Към датата на настоящия финансов отчет, няма промяна в нормативната уредба по отношение на собствеността и експлоатацията на посочените активи.

До уточняване на бъдещи промени относно гореспоменатите водностопански съоръжения, те се стопанисват от НЕК ЕАД, срещу което Дружеството генерира приходи.

Активи с неустановена собственост

Към 31 декември 2023 г. за земи и сгради с балансова стойност в размер на 16,522 хил. лв. (31.12.2022 г.: 16,944 хил. лв.) тече процедура по издаване на актове за държавна собственост.

Дружеството не е заложило имоти, машини, съоръжения като обезпечение по свои задължения.

18. Нематериални активи

	Лицензи	Софтуер	Други	Общо
	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.
Отчетна стойност				
На 1 януари 2022 г.	2,726	17,860	15,231	35,817
Придобити	-	8	182	190
Отписани	(1)	(11)	(8)	(20)
На 31 декември 2022 г.	2,725	17,857	15,405	35,987
На 1 януари 2023 г.	2,725	17,857	15,405	35,987
Придобити	325	116	33	474
Отписани	(2)	(27)	-	(29)
На 31 декември 2023 г.	3,048	17,946	15,438	36,432
Амортизация				
На 1 януари 2022 г.	2,580	17,817	13,778	34,175
Начислена	36	30	138	204
Отписана	(1)	(12)	(8)	(21)
На 31 декември 2022 г.	2,615	17,835	13,908	34,358
На 1 януари 2023 г.	2,615	17,835	13,908	34,358
Начислена	77	50	162	289
Отписана	(1)	(27)	-	(28)
На 31 декември 2023 г.	2,691	17,858	14,070	34,619
Балансова стойност				
На 31 декември 2022 г.	110	22	1,497	1,629
На 31 декември 2023 г.	357	88	1,368	1,813

Дружеството е извършило преглед за обезценка на нематериалните активи към 31 декември 2023 г. Не са установени индикатори за това, че балансовата стойност на активите надвишава тяхната възстановима стойност.

19. Инвестиции в асоциирани и съвместни предприятия

	31 декември 2023 г.		31 декември 2022 г.		
	Държава	Дял	Стойност на инвестицията	Дял	Стойност на инвестицията
			хил. лв.		хил. лв.
<i>Асоциирани и съвместни предприятия</i>					
КонтурГлобал Марица Изток 3 АД	България	27%	55,289	27%	55,289
КонтурГлобал Оперейшънс България АД	България	27%	14	27%	14
ЗАД Енергия	България	42%	1,512	42%	1,512
Пенсионно осигурително дружество Алианц България АД	България	34%	1,020	34%	1,020
ХЕК "Горна Арда АД	България	24%	-	24%	-
Трансболкан Електрик Пауър Трейдинг С.А. – NECO S.A.	Гърция	0%	-	50%	-
			57,835		57,835

Инвестициите са отчетени по себестойност. Датата на финансовите отчети на асоциираните и съвместните предприятия е 31 декември. Акциите на асоциираните предприятия не се търгуват на публична фондова борса. Всички трансфери на парични средства към Дружеството, като изплащане на дивиденди, се осъществяват след одобрението на най-малко 51% от всички акционери в асоциираните предприятия.

През 2018 г. акционерният капитал на ХЕК „Горна Арда” АД е увеличен, чрез издаване на нови акции, като след увеличението, съотношението между броя на акциите, притежавани от акционерите е както следва:

- ЕВН АГ-Австрия – 22,140 броя акции, респективно 76 % от регистрирания капитал
- НЕК ЕАД - 6,990 броя акции, респективно 24 % от регистрирания капитал.

През 2018 г. също така капиталът на ХЕК „Горна Арда” АД е намален чрез номиналната стойност на всяка акция от 100 лева на 2 лева, като намаленият капитал е в размер на 58,260 лв.

Предвид обстоятелството, че ХЕК „Горна Арда” не осъществява дейност, не генерира приходи, няма бюджети и прогноза за бъдещо развитие, Ръководството е взело решение и през 2018 г. инвестицията на НЕК ЕАД в размер на 1,467 хил. лв. е обезценена на 100%.

През 2021 г. ПОД Алианц България АД е увеличило акционерния си капитал от 5,000 хил. лв. на 7,500 хил. лв. чрез разпределяне на печалби.

Предвид обстоятелството, че Трансболкан Електрик Пауър Трейдинг не осъществява дейност, не генерира приходи и няма прогноза за бъдещо развитие, Ръководството е взело Решение и към 31.12.2022 г. инвестицията на НЕК ЕАД в размер на 59 хил. лв. е обезценена на 100%. През 2023 г. Ръководството на Дружеството е взело решение за продажба на акциите в Трансболкан Електрик Пауър Трейдинг С.А. – NECO S.A. На 15.11.2023 г. акциите са продадени и обезценката в размер на 59 хил. лв. е възстановена.

Обобщена финансова информация за асоциирани и съвместни предприятия

В таблицата е представена обобщена финансова информация на база на финансовите отчети на асоциираните и съвместните предприятия на НЕК ЕАД към 31 декември 2023 г.:

	Общо активи	Общо пасиви	Приходи	Нетна печалба/(загуба)
	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.
<i>31 декември 2023 г.</i>				
КонтурГлобал Марица Изток 3 АД	1,205,069	926,860	1,198,675	50,282
КонтурГлобал Оперейшънс България АД	19,669	11,365	40,237	8,207
ЗАД Енергия АД	33,429	5,391	15,553	8,525
ПОД Алианц България АД	95,812	9,798	51,834	30,783
ХЕК Горна Арда АД	137	-	-	(697)
	1,354,116	953,414	1,306,299	97,100

В таблицата е представена обобщена финансова информация на база на финансовите отчети на асоциираните и съвместните предприятия на НЕК ЕАД към 31 декември 2022 г.:

	Общо активи	Общо пасиви	Приходи	Нетна печалба/(загуба)
	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.
31 декември 2022 г.				
КонтурГлобал Марица Изток 3 АД	1,641,863	1,273,671	1,688,419	138,541
КонтурГлобал Оперейшънс България АД	13,770	7,973	37,559	5,688
ЗАД Енергия АД	43,417	15,389	13,805	9,230
ПОД Алианс България АД	80,630	8,638	42,726	16,422
„ХЕК Горна Арда” АД	138	-	-	(1)
Трансболкан Електрик Пауър Трейдинг С.А. – NECO S.A	645	13	-	(135)
	1,780,463	1,305,684	1,782,509	169,745

20. Приходи от дивиденди от асоциирани предприятия

	2023 г.	2022 г.
	хил. лв.	хил. лв.
КонтурГлобал Марица Изток 3 АД	37,800	29,430
ПОД Алианс България АД	3,950	6,970
ЗАД Енергия	5,928	5,884
КонтурГлобал Оперейшънс България АД	1,539	1,323
	49,217	43,607

21. Материални запаси

	31 декември 2023 г.	31 декември 2022 г.
	хил. лв.	хил. лв.
Материални запаси	12,579	12,521
Обезценка до нетна реализуема стойност	(18)	(18)
Материални запаси, нетно от обезценка	12,561	12,503

Изменението на обезценката на материални запаси до нетна реализуема стойност през годината е както следва:

	31 декември 2023 г.	31 декември 2022 г.
	хил. лв.	хил. лв.
Салдо на 1 януари	(18)	(18)
Салдо на 31 декември	(18)	(18)

Материалните запаси към 31 декември 2023 г. не са предоставяни като обезпечение на задължения.

Към 31 декември 2023 г. Дружеството е извършило преглед на основната част от материалните запаси и бе установено, че балансовата им стойност не се различава съществено от нетната им реализуема стойност.

22. Търговски и други вземания

	31 декември 2023 г.	31 декември 2022 г.
	хил. лв.	хил. лв.
Търговски и други вземания, брутна сума	192,399	194,740
Натрупана обезценка на търговски вземания	(192,399)	(194,740)
Търговски вземания, нетно	-	-
Вземания от клиенти за електрическа енергия, брутно	171,222	106,336
Обезценка на вземания от клиенти за ел. енергия	(23,138)	(25,097)
Вземания от клиенти за ел. енергия, нетно	148,084	81,239
Вземания от клиенти други продажби, брутно	639	1,282
Обезценка на вземания от клиенти други продажби	(141)	(881)
Вземания от клиенти други продажби, нетно	498	401
Съдебни и присъдени вземания, брутно	52,896	62,611
Обезценка на съдебни и присъдени вземания	(41,381)	(50,091)
Съдебни и присъдени вземания, нетно	11,515	12,520
Други вземания, брутно	12,541	18,571
Обезценка на други вземания	(11,174)	(11,175)
Други вземания, нетно	1,367	7,396
Общо финансови активи	161,464	101,556
Данъци за възстановяване		
ДДС за възстановяване и митни сборове	88,731	30,481
Общо нефинансови активи	88,731	30,481
Търговски и други вземания	250,195	132,037

Търговските вземания не са лихвоносни и обикновено са със срок на плащане от 1 до 30 дни.

Към 31 декември 2023 г. дружеството е извършило преглед и е начислило обезценка за очаквани кредитни загуби, в съответствие с приетата счетоводна политика и изискванията на МСФО 9.

В другите вземания е посочена надплатена сума по целева вноска към ФСЕС в размер на 573 хил. лв.

Движението на обезценката за очаквани кредитни загуби на вземания от клиенти е представено по долу:

Движение на обезценката на търговски и други вземания

	2023 г.	2022 г.
	хил. лв.	хил. лв.
Дългови инструменти по амортизирана стойност		
Салдо на 1 януари обезценка по МСФО 9	(281,984)	(279,387)
Начислена за периода	(1,864)	(3,879)
Реинтегрирана	5,853	844
Отписана	9,762	438
Салдо на 31 декември обезценка по МСФО 9	(268,233)	(281,984)

23. Вземания от Фонд СЕС

	31 декември 2023 г.	31 декември 2022 г.
	хил. лв.	хил. лв.
Вземания на 1 януари	227,078	266,185
Разходи на обществения доставчик, заявени за компенсиране пред Фонд СЕС (Бележка 8)	1,721,230	1,372,444
Разходи от ТЕЦ Марица Изток 2 ЕАД, подлежащи на компенсиране от Фонд СЕС	26,670	28,839
Получени парични средства	(1,844,434)	(1,440,390)
Вземания на 31 декември	130,544	227,078

24. Вземания от свързани лица

	31 декември 2023 г.	31 декември 2023 г.
	хил. лв.	хил. лв.
<i>Дружества под общ контрол (Група БЕХ ЕАД)</i>	17,877	78,985
Електроенергиен системен оператор ЕАД	17,639	78,824
ТЕЦ Марица Изток 2 ЕАД	238	161
<i>Асоциирани предприятия</i>	99	123
КонтурГлобал Марица Изток 3 АД	92	116
КонтурГлобал Оперейшънс България АД	7	7
<i>Други свързани лица под общ контрол</i>	31,177	22,158
<i>Предприятия от публичния сектор под общ контрол на Министерски съвет в Република България, в т.ч.</i>	31,177	22,158
БНЕБ ЕАД	27,130	14,314
В и К (общо)	-	60
БДЖ Товарни превози ЕООД	1,021	2,164
БДЖ Пътнически превози ЕООД	3,026	5,620
Брутна сума на вземанията от свързани лица	49,153	101,266
Вземания от свързани лица, нетна сума	49,153	101,266

25. Аванси и предплатени услуги

	31 декември 2023 г.	31 декември 2022 г.
	хил. лв.	хил. лв.
<i>Текущи</i>		
Предплащания по договори за имоти, машини и съоръжения	3,234	2,254
Текущи предплатени услуги	12,378	10,759
	15,612	13,013

Текущите предплатени услуги в размер на 12,378 (2022 г. -10,759 хил. лв.) включват застраховки, абонаменти и други предплатени услуги.

26. Парични средства

	31 декември 2023 г.	31 декември 2022 г.
	хил. лв.	хил. лв.
Парични средства в банкови сметки	17,019	91,787
Парични средства в брой	130	172
Парични средства в отчета за паричните потоци	17,149	91,959
Ефект от очаквани кредитни загуби съгласно МСФО 9	(17)	(69)
Парични средства в отчета за финансовото състояние	17,132	91,890

Паричните средства в банкови сметки се олихвяват с плаващи лихвени проценти, базирани на дневните лихвени проценти по банкови депозити.

27. Собствен капитал

27.1. Акционерен капитал

	31 декември 2023 г.	31 декември 2022 г.
	хил. лв.	хил. лв.
Обикновени акции с номинал от 1 лв. всяка	1,063,766	1,063,766
	1,063,766	1,063,766

Към 31 декември 2023 г. регистрираният капитал на Дружеството е в размер на 1,063,766,192 лв. (2022: 1,063,766,192 лв.), разпределен в 1,063,766,192 броя поименни акции (2022: 1,063,766,192 броя) с номинал от 1 лев всяка. Едноличен собственик на акционерния капитал е Български Енергиен Холдинг ЕАД. Едноличен собственик на капитала на Български Енергиен Холдинг ЕАД е държавата, като правата на едноличния собственик се упражняват от Министъра на енергетиката.

Няма изменение в акционерния капитал на Дружеството през 2023 г.

	Брой обикновени акции	Регистриран и емитиран капитал
	хил. бр.	хил. лв.
На 1 януари 2023 г.	1,063,766	1,063,766
На 31 декември 2023 г.	1,063,766	1,063,766
На 31 декември 2023 г.	1,063,766	1,063,766

27.2. Преоценъчен резерв на нефинансови активи

Преоценъчният резерв на нефинансовите активи отразява увеличенията в справедливата стойност на имоти, машини и съоръжения и намаленията до степента, в която тези намаления са свързани с увеличение на същия актив, признато по-рано в друг всеобхватен доход. Натрупаният преоценъчен резерв към 31.12.2023 г. е в размер на 1,416,612 хил. лв. (2022 г.: 1,424,971 хил. лв.). Преоценъчният резерв е представен нетно от данъци. През 2023 година преоценъчният резерв на отписани имоти, машини и съоръжения е в размер на 8,359 хил. лв. (2022: 3,364 хил. лв.).

27.3. Резерв от преоценки по планове с дефинирани доходи

Резервът от преоценки по планове с дефинирани доходи е отрицателен в размер на 4,976 хил. лв. към 31.12.2023 г. и съдържа признатите преоценки по планове с дефинирани доходи (31.12.2022 г.: резервът е отрицателен в размер на 4,480 хил. лв.). През 2023 г. актюерска загуба върху задължението, призната като друг всеобхватен доход за периода е в размер на 551 хил. лв. (2022: актюерска печалба в размер на 1,600 хил. лв.).

27.4. Други резерви

Другите резерви на Дружеството се състоят от общи резерви в размер 106,376 хил. лв. (общи резерви към 31.12.2022 г.: 106,376 хил. лв.).

28. Отсрочено финансиране

Отсроченото финансиране представлява отложени приходи от финансиране за нетекущи активи.

	31 декември 2023 г.	31 декември 2022 г.
	хил. лв.	хил. лв.
На 1 януари	48,761	38,831
Получено финансиране през годината	4,674	11,973
Признати приходи от финансиране в отчета за печалбата или загубата (бележка б)	(1,901)	(1,928)
Възстановено ДДС и други	(75)	(115)
На 31 декември	51,459	48,761
Нетекуща част	49,810	46,984
Текуща част	1,649	1,777
	51,459	48,761

Отсроченото финансиране на Дружеството е получено по програми на Фонд Енергийни ресурси, Швейцарско правителство, Механизъм за свързаност на Европа и по превантивна програма от ЗАД Енергия за рехабилитация на водноелектрически централи и други активи през предходни периоди. Към датата на одобрение на финансовия отчет няма неизпълнени условия, свързани с тези финансираня.

29. Пасиви по отсрочени данъци

Признати отсрочени данъчни активи и пасиви

Отсрочените данъчни активи и пасиви към 31 декември 2023 г. и 31 декември 2022 г. са възникнали по отношение на следните балансови позиции:

	31 декември 2023 г.		31 декември 2022 г.		31 декември 2023 г.	31 декември 2022 г.
	Активи хил. лв.	Пасиви хил. лв.	Активи хил. лв.	Пасиви хил. лв.	Нетен размер хил. лв.	Нетен размер хил. лв.
Имоти, машини и съоръжения	-	139,753	-	143,252	139,753	143,252
ДМА и други (активи в процес на изграждане)	(1,168)	-	(1,168)	-	(1,168)	(1,168)
Финансиране	(2,610)	-	(2,724)	-	(2,610)	(2,724)
Инвестиции	(217)	-	(223)	-	(217)	(223)
Материални запаси	(2)	-	(2)	-	(2)	(2)
Търговски и други вземания	(8,792)	-	(13,699)	-	(8,792)	(13,699)
Провизии	(2,764)	-	-	-	(2,764)	-
Задължения за обезщетения при пенсиониране	(1,232)	-	(1,237)	-	(1,232)	(1,237)
Задължения, свързани с компенсаторен механизъм	(5,222)	-	-	-	(5,222)	-
Доходи на физически лица	(745)	-	(796)	-	(745)	(796)
Неизползвани отпуски и социални осигуровки	(136)	-	(137)	-	(136)	(137)
Сума на задължения по чл. 46 от ЗКПО	(30)	-	-	-	(30)	-
Общо	(22,918)	139,753	(19,986)	143,252	116,835	123,266

Движение на отсрочени данъци през 31 декември 2023 г.

	1 януари 2023 г.	Признати в печалбата или загубата	Признати в друг всеобхватен доход	31 декември 2023 г.
	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.
Имоти, машини и съоръжения	143,252	(3,499)	-	139,753
ДМА и други (активи в процес на изграждане)	(1,168)	-	-	(1,168)
Финансиране	(2,724)	114	-	(2,610)
Инвестиции	(223)	(6)	-	(217)
Материални запаси	(2)	-	-	(2)
Търговски и други вземания	(13,699)	4,907	-	(8,792)
Провизии	-	(2,764)	-	(2,764)
Задължения за обезщетения при пенсиониране	(1,237)	60	(55)	(1,232)
Задължения, свързани с компенсаторен механизъм	-	(5,222)	-	(5,222)
Доходи физически лица	(796)	51	-	(745)
Неизползвани отпуски и социални осигуровки	(137)	1	-	(136)
Сума на задължения по чл. 46 от ЗКПО	-	(30)	-	(30)
Нетни пасиви	123,266	(6,376)	(55)	116,835

Движение на отсрочени данъци през 31 декември 2022 г.

	1 януари 2022 г.	Признати в печалбата или загубата	Признати в друг всеобхватен доход	31 декември 2022 г.
	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.
Имоти, машини и съоръжения	144,816	(1,564)	-	143,252
ДМА и други -Активи в процес на изграждане	199	(1,168)	(199)	(1,168)
Финансиране	(1,077)	(1,647)	-	(2,724)
Инвестиции	(217)	(6)	-	(223)
Материални запаси	(2)	-	-	(2)
Търговски и други вземания	(13,482)	(217)	-	(13,699)
Задължения за обезщетения при пенсиониране	(1,425)	28	160	(1,237)
Провизии	(14)	14	-	-
Доходи физически лица	(649)	(147)	-	(796)
Неизползвани отпуски и социални осигуровки	(126)	(11)	-	(137)
Нетни пасиви	128,023	(4,718)	(39)	123,266

Към 31 декември 2022 г. са признати за данъчни цели сума в общ размер на 160,558 хил. лв., представляваща непризнатите разходи за лихви от прилагане на режима на слаба капитализация чл. 43, ал.1 – 112,403 хил. лв. и чл.43а - 48,155 хил. лв. от ЗКПО, за който към 31 декември 2021 г. не е признат отсрочен данъчен актив в размер на 160,558 хил. лв.

30. Търговски задължения

	31 декември 2023 г.	31 декември 2022 г.
	хил. лв.	хил. лв.
Нетекущи		
Доставчици на имоти, машини и съоръжения	9	437
	9	437
Текущи		
Доставчици на електрическа енергия	74,992	117,378
Доставчици на имоти, машини и съоръжения, материали и услуги	17,558	8,708
	92,550	126,086

Краткосрочните търговски задължения не са лихвоносни и обичайно се уреждат в десет до тридесет дневен срок.

31. Задължения към свързани лица

	31 декември 2023 г.	31 декември 2022 г.
	хил. лв.	хил. лв.
Нетекущи задължения		
<i>Единоличен собственик</i>		
БЕХ ЕАД (бележка 38)	1,839,525	1,691,153
	1,839,525	1,691,153
Текущи задължения		
<i>Единоличен собственик</i>		
БЕХ ЕАД	250,081	422,904
<i>Дружества под общ контрол (Група БЕХ ЕАД)</i>		
АЕЦ Козлодуй ЕАД	25,836	45,836
Енергиен Системен Оператор ЕАД	2,787	7,278
ТЕЦ Марица Изток 2 ЕАД	124,964	4,446
ВЕЦ Козлодуй ЕАД	28	28
Мини Марица Изток ЕАД	-	1
<i>Асоциирани предприятия</i>		
КонтурГлобал Марица Изток 3 АД	191,689	53,981
ЗАД Енергия	10,532	10,553
ПОД Алианс България АД	79	83
<i>Задължения към други свързани лица</i>		
БНЕБ ЕАД	2,308	1,363
Български пощи ЕАД	1	3
В и К	1	-
	608,306	546,476
Общо задължения към свързани лица	2,447,831	2,237,629

В общата сума на задълженията към „Контур Глобал Марица Изток 3“ АД е посочена сумата от 34,568 хил. лв., представляваща начислени разходи за незакупени въглеродни емисии към 31.12.2023 г.

32. Равнение между началните и крайните салда в отчета за финансовото състояние на пасивите, възникващи от финансови дейности

Изменение на пасиви от:	Пасиви, възникващи от финансови дейности	
	Търговски заеми от свързани лица	Общо пасиви от финансови дейности:
	хил. лв.	хил. лв.
На 1 януари 2023 г.	2,114,022	2,114,022
Парични потоци от финансова дейност- нетно		
Плащания	(294,730)	(294,730)
Промени с непаричен характер - безналични		
Начислени лихви (увеличения)	45,578	45,578
Погасяване на дивидент от БЕХ	224,657	224,657
На 31 декември 2023 г.	2,089,527	2,089,527

Изменение на пасиви от:	Пасиви, възникващи от финансови дейности			Общо пасиви от финансови дейности:
	Банкови заеми	Търговски заеми от свързани лица	Заем от Министерство на енергетиката	
	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.
На 1 януари 2022 г.	4,316	2,373,521	1,055,672	3,433,509
Парични потоци от финансова дейност- нетно				
Плащания	(4,388)	(1,023,215)	(476,661)	(1,504,264)
Промени с непаричен характер - безналични				
Начислени лихви (увеличения)	72	63,716	-	63,788
Погасяване на главница към МЕ от БЕХ	-	700,000	(700,000)	-
Амортизация на разходи по заеми	-	-	120,989	120,989
На 31 декември 2022 г.	-	2,114,022	-	2,114,022

33. Задължения за обезщетения при пенсиониране

Съгласно българското трудово законодателство и Колективния трудов договор на Дружеството, то е задължено да изплати на служителите си при пенсиониране определен брой брутни месечни заплати, в зависимост от прослужения стаж в предприятието. Планът за доходи на персонала при пенсиониране не е финансиран.

Настоящата стойност на задължението за изплащане на дефинирани доходи при пенсиониране е:

	31 декември 2023 г.	31 декември 2022 г.
	хил. лв.	хил. лв.
Настояща стойност на задължението към 1 януари	12,373	14,250
Разход за лихви	667	88
Разход за текущ стаж	787	1,042
Актуерна загуба/(печалба), призната в друг всеобхватен доход	551	(1,600)
Изплатени обезщетения на пенсионирани лица	(2,058)	(1,407)
Настояща стойност на задължението към 31 декември	12,320	12,373

Настоящата стойност на задължението за изплащане на дефинирани доходи при пенсиониране е представена по-долу:

	31 декември 2023 г.	31 декември 2022 г.
	хил. лв.	хил. лв.
Настояща стойност на задължението в края на периода	12,320	12,373
Задължение, признато в отчета за финансовото състояние	12,320	12,373
<i>Нетекущи задължения за обезщетения при пенсиониране</i>	<i>10,848</i>	<i>10,577</i>
<i>Текущи задължения за обезщетения при пенсиониране</i>	<i>1,472</i>	<i>1,796</i>

Към 31 декември 2023 г. и 31 декември 2022 г. при изчисляване на настоящата стойност на задълженията за изплащане на дефинирани доходи и свързаните с тях разходи по текущия трудов стаж Дружеството прилага кредитния метод за прогнозираните единици. Този метод разглежда всеки период от трудовия стаж като пораждащ допълнителна единица право на доходи и измерва всяка такава единица поотделно, за да се пресметне окончателното задължение.

	2023 г.	2022 г.
	хил. лв.	хил. лв.
Разходи за текущ и минал трудов стаж (Бележка 13)	787	1,042
Разходи за лихви (Бележка 15)	667	88
Разход, признат в отчета за печалбата или загубата	1,454	1,130

Актюерски предположения

	31 декември 2023 г.	31 декември ф2022 г.
Дисконтов процент към 31 декември	4.5	5.5
Нарастване на заплатите за 2024 г.	4.8%	15%
Нарастване на заплатите за годините след следващата година	2.8%	2.3%

Актюерските предположения за смъртност се базират на публикуваните от Националния статистически институт таблици за обща смъртност на населението в България за периода 2020-2022 г.

За целите на дисконтирането е използван ефективен годишен лихвен процент $i = 4.5\%$ (5.5% - 2022 г.). Той се основава на доходността на емисиите дългосрочните ДЦК (с 10 годишен матуритет) в съответствие с препоръките на Параграф 83 от МСС 19. Като се има предвид, че средният срок до пенсиониране е по-дълъг от 10 години, се налага ефективният годишен лихвен процент за дисконтиране да бъде определен чрез екстраполация на данните за ефективната годишна доходност на дългосрочните ДЦК, следвайки изискванията на Параграф 86 на МСС 19.

Ефект от увеличение и ефект от намаление с 1% на ръста на заплатите и на лихвения процент върху общата сума на разходите за текущ стаж и лихви и върху настоящата стойност на задължението за изплащане на дефинирани доходи при пенсиониране:

(“+” увеличение, “-” намаление)	Увеличение с 1% на ръста на заплатите	Намаление с 1% на ръста на заплатите
	хил. лв.	хил. лв.
Промяна на разхода за лихви и текущ стаж	115	(103)
Промяна на настоящата стойност на задължението към 31.12.2023 г.	795	(724)

("+" увеличение, "-" намаление)	Увеличение с 1%	Намаление с 1%
	на лихвения процент	на лихвения процент
	хил. лв.	хил. лв.
Промяна на разхода за лихви и текущ стаж	(16)	19
Промяна на настоящата стойност на задължението към 31.12.2023 г.	(706)	788

("+" увеличение, "-" намаление)	Увеличение с 1	Намаление с 1
	година на средната продължителност на живот	година на средната продължителност на живот
	хил. лв.	хил. лв.
Промяна на разхода за лихви и текущ стаж	20	(19)
Промяна на настоящата стойност на задължението към 31.12.2023 г.	146	(139)

34. Провизии

Към 31.12.2023 е призната провизия в размер на 27,642 хил. лв. във връзка с предявена претенция от „Ей И Ес - ЗС Марица изток 1“ ЕООД към Дружеството за неизкупени минимални количества електрическа енергия за 2023 г. по Споразумение за изкупуване на електрическа енергия от 2001 г. (Бележка 37).

Към 31.12.2022 г. са отписани провизии за опазване на околната среда в размер на 141 хил. лв.

35. Други задължения

	31 декември 2023 г.	31 декември 2022 г.
	хил. лв.	хил. лв.
<i>Нетекущи задължения</i>		
Задържани гаранции	608	456
	608	456
<i>Текущи задължения</i>		
Разчети за гаранции по договори	530	636
Финансови пасиви	530	636
Задължения към персонала	11,925	11,191
Други данъци за водоползване и наеми	3,036	3,625
Задължения към Фонд „СЕС“	-	26,380
Задължения по компенсаторен механизъм	52,223	-
Задължения към обществено осигуряване	2,594	2,607
Данък върху доходите на физически лица	962	1,585
Данъци върху разходите съгласно ЗКПО	736	706
Разчети за акцизи	38	55
Други задължения	2,935	2,382
Нефинансови пасиви	74,449	48,531
Текущи други задължения, текущи	74,979	49,167
Общо други задължения	75,587	49,623

Нетекущи задължения в размер на 608 хил. лв. (към 31.12.2022 г.: 456 хил. лв.) са свързани с договори с изпълнители, представляващи гаранции за добро изпълнение, определени съгласно договорните условия.

36. Цели и политика за управление на финансовия риск

36.1. Категории финансови активи и пасиви

Финансови активи	Бележка	31 декември	31 декември
		2023 г.	2022 г.
		хил. лв.	хил. лв.
Вземания от клиенти	22	148,582	81,640
Вземания от свързани лица	24	49,153	101,266
<i>Вземания от свързани лица под общ контрол (Група БЕХ)</i>		17,877	78,985
<i>Вземания от асоциирани и други свързани лица</i>		31,276	22,281
Съдебни и присъдени вземания	22	11,515	12,520
Други вземания	22	1,367	7,396
Вземания от фонд „Сигурност на електроенергийната система“	23	130,544	227,078
Парични средства	26	17,132	91,890
		358,293	521,790

Финансови пасиви	Бележка	31 декември	31 декември
		2023 г.	2022 г.
		хил. лв.	хил. лв.
Финансови пасиви, отчитани по амортизирана стойност:			
Търговски и други задължения	30, 34	93,697	127,615
Задължения към свързани лица под общ контрол (Група БЕХ)	31	2,243,221	2,171,646
Задължения към асоциирани и други свързани лица	31	204,610	65,983
		2,541,528	2,365,244

36.2. Кредитен риск

Кредитният риск за Дружеството се състои от риск от финансова загуба в ситуация, при която клиент или страна по финансов инструмент не успее да изпълни своите договорни задължения. Кредитният риск за дружеството основно произтича от търговски вземания от клиенти и други вземания.

Експозиция спрямо кредитен риск

Балансовата стойност на финансовите активи представлява максималната кредитна експозиция към 31 декември. Максималната кредитна експозиция е:

	31 декември	31 декември
	2023 г.	2022 г.
	хил. лв.	хил. лв.
Вземания от клиенти	148,582	81,640
Вземания от свързани лица	49,153	101,266
<i>Вземания от свързани лица под общ контрол (Група БЕХ)</i>	17,877	78,985
<i>Вземания от асоциирани и други свързани лица</i>	31,276	22,281
Съдебни и присъдени вземания	11,515	12,520
Други вземания	1,367	7,396
Вземания от фонд "Сигурност на електро енергийната система"	130,544	227,078
Пари и парични еквиваленти	17,132	91,890
	358,293	521,790

Движение на корективната сметка за обезценка на финансови активи:

	2023 г.	2022 г.
	хил. лв.	хил. лв.
Салдо на 1 януари обезценка	(282,053)	(279,880)
Начислена за периода	(1,868)	(3,879)
Реинтегрирана	5,909	1,268
Отписана	9,762	438
	(268,250)	(282,053)

Вземания от клиенти

Експозицията към кредитен риск е в резултат на индивидуалните характеристики на отделните клиенти. Кредитният риск е резултат също от характеристиките на индустрията или на страната.

В Дружеството са установени и се прилагат политики и процедури, целящи да минимизират рисковете от неплащане от страна на клиенти. За всеки клиент се извършва оценка на неговата кредитоспособност като текущо се следи неговата експозиция. За сделки, при които рискът е значителен, се изисква представяне на банкови гаранции.

Очакваните кредитни загуби се изчисляват на датата на всеки отчетен период.

В следващата таблица се съдържа информация за изложеността на кредитен риск от вземанията от клиенти от несвързани лица на Дружеството, при използването на матрицата на провизиите за очаквани кредитни загуби съответно към 31 декември 2023 г. и 31 декември 2022 г.:

31 декември 2023	Очакван процент на кредитна загуба	Брутна стойност на търговски вземания	Очаквана кредитна загуба	Нетна стойност на търговски вземания
	%	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.
Непадежирани	0.52%	111,083	(573)	110,510
От 0-30 дни	0.05%	32,590	(16)	32,574
От 31-60 дни	35.00%	40	(14)	26
От 61 – 90 дни	0.00%	32	-	32
Над 90 дни	97.53	220,515	(215,075)	5,440
		364,260	(215,678)	148,582

31 декември 2022	Очакван процент на кредитна загуба	Брутна стойност на търговски вземания	Очаквана кредитна загуба	Нетна стойност на търговски вземания
	%	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.
Непадежирани	0.07%	81,451	(1,477)	79,974
От 0-30 дни	0.30%	468	(111)	357
От 31-60 дни	43.78%	220	(78)	142
От 61 – 90 дни	47.76%	550	(91)	459
Над 90 дни	99.37%	219,669	(218,961)	708
		302,358	(220,718)	81,640

Вземания от свързани лица

В следващата таблица се съдържа информация за изложеността на кредитен риск от вземанията от клиенти свързани лица, при използването на матрицата на провизиите за очаквани кредитни загуби съответно към 31 декември 2022 г. и 31 декември 2021 г.:

31 декември 2023	Очакван процент на кредитна загуба	Брутна стойност на търговски вземания	Очаквана кредитна загуба	Нетна стойност на търговски вземания
	%	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.
Непадежирани	0%	49,153	-	49,153
		49,153	-	49,153

31 декември 2022	Очакван процент на кредитна загуба	Брутна стойност на търговски вземания	Очаквана кредитна загуба	Нетна стойност на търговски вземания
	%	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.
Непадежирани	0%	101,266	-	101,266
		101,266	-	101,266

36.3. Ликвиден риск

Ликвиден риск възниква при положение, че Дружеството не изпълни своите задължения, когато те станат изискуеми. Дружеството прилага подход, който да осигури необходимия ликвиден ресурс да се посрещнат настъпилите задължения при нормални или кризисни условия, без да се реализират неприемливи загуби.

Тъй като дейността на Дружеството е свързана с регулярна доставка и постоянни плащания от страна на клиентите, то контролът на ликвидния риск се състои главно в три посоки:

- внимателно планиране на всички изходящи парични потоци, базирано на месечни прогнози;
- условия на плащане за клиенти, които се извършват в рамките на един месец – договарят се графици на плащане, като в случай на просрочване е договорено плащане на неустойки;
- овърдрафт споразумения с банки, които осигуряват управление на ликвидния риск в краткосрочен план.

По-долу са представени договорените падежи на финансови задължения, включително оценените плащания на лихви като е изключен ефекта от договорени ангажименти за взаимно прихващане.

31 декември 2023 г.	Балансова стойност	Договорени парични потоци	До 6 месеца	6-12 месеца	1-2 години	2-5 години	Повече от 5 години
	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.
Недеривативни финансови задължения							
Търговски и други задължения	(93,697)	(93,697)	(93,080)	(47)	(356)	(142)	(72)
Задължения към свързани лица под общ контрол (Група БЕХ)	(2,243,221)	(2,243,221)	(278,324)	(241,971)	(578,987)	(985,826)	(158,113)
Задължения към асоциирани и други свързани лица	(204,610)	(204,610)	(204,610)	-	-	-	-
Общо	(2,541,528)	(2,541,528)	(576,014)	(242,018)	(579,343)	(985,968)	(158,185)

31 декември 2022 г.	Балансова стойност	Договорени парични потоци	До 6 месеца	6-12 месеца	1-2 години	2-5 години	Повече от 5 години
	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.
Недеривативни финансови задължения							
Търговски и други задължения	(127,615)	(127,615)	(126,519)	(202)	(704)	(160)	(30)
Задължения към свързани лица под общ контрол (Група БЕХ)	(2,171,646)	(2,171,646)	(218,863)	(261,630)	(663,434)	(408,544)	(619,175)
Задължения към асоциирани и други свързани лица	(65,983)	(65,983)	(65,983)	-	-	-	-
Общо	(2,365,244)	(2,365,244)	(411,365)	(261,832)	(664,138)	(408,704)	(619,205)

36.4. Пазарен риск

Пазарен риск е рискът, че промяната на пазарните цени, като чуждестранна валута, лихвени проценти или капиталови инструменти, ще засегне дохода на Дружеството от финансови инструменти. Целта на управлението на пазарния риск е да се управлява и да се установи контрол над пазарната експозиция при приемливи параметри при оптимизиране на възвращаемостта.

Компанията предприема периодични анализи върху макроикономическата среда в страната и задълбочен анализ на специфичните макро-показатели, които се представят на Съвета на директорите. Над 80 % от основната дейност е регулирана и ръководството на дружеството не може да влияе върху цените, които се определят от КЕВР.

36.4.1. Валутен риск

Преобладаващата валутна експозиция на Дружеството е деноминирана в евро (EUR). Поради това че курсът на лева е фиксиран към курса на еврото в България (1.95583 лв. = 1 евро), Дружеството не е изложено на значителен валутен риск за тези валутни позиции.

36.4.2. Лихвен риск

Дружеството е изложено на риск от промяна в пазарните лихвени проценти, основно, по отношение краткосрочните и дългосрочните си финансови пасиви с променлив (плаващ) лихвен процент. Към 31 декември 2023 г. финансовите активи и пасиви на дружеството са с фиксирани лихвени проценти или безлихвени, поради което към 31 декември 2023 г. Дружеството не е изложено на съществен риск от промяна в пазарните лихвени проценти.

36.4.3. Справедлива стойност

Справедлива стойност е сумата, за която един финансов инструмент може да бъде разменен или уреден между информирани и желаещи страни в честна сделка между тях, и която служи за най-добър индикатор за неговата пазарна цена на активен пазар.

Дружеството определя справедливата стойност на финансовите инструменти на база на наличната пазарна информация или ако няма такава, чрез подходящи модели за оценка. Справедливата стойност на финансовите инструменти, които се търгуват активно на организирани финансови пазари, се определя на база на котираните цени „купува“ в края на последния работен ден на отчетния период. Справедливата стойност на финансови инструменти, за които няма активен пазар, се определя чрез модели за оценка. Тези модели включват използване на скорошни пазарни сделки между информирани, честни и желаещи страни; използване на текущата справедлива стойност на друг инструмент, със сходни характеристики; анализ на дисконтираните парични потоци или други техники за оценка.

Ръководството на Дружеството счита, че справедливите стойности на финансовите инструменти, които включват парични средства, търговски и други вземания, лихвоносни заеми и привлечени средства, търговски и други задължения не се отличават съществено от техните балансови стойности поради тяхната падежна структура и лихвени условия. Дружеството не счита, че справедливата стойност на банкови заеми с фиксирани лихви се отличава съществено от балансовата им стойност, тъй като фиксираните лихвени нива са близки до пазарните.

36.5. Оценяване по справедлива стойност на нефинансови активи

Дружеството групира активите и пасивите, отчетани по справедлива стойност в три нива въз основа на значимостта на входящата информация, използвана при определянето на справедливата стойност на финансовите и нефинансовите активи и пасиви. Йерархията на справедливата стойност включва следните нива:

- 1 ниво: пазарни цени (некоригирани) на активни пазари за идентични активи или пасиви;
  - 2 ниво: входяща информация, различна от пазарни цени, включени на ниво 1, която може да бъде наблюдавана по отношение на даден актив или пасив, или пряко (т. е. като цени) или косвено (т. е. на база на цените); и
  - 3 ниво: входяща информация за даден актив или пасив, която не е базирана на наблюдавани пазарни данни.
- Даден актив или пасив се класифицира на най-ниското ниво на значима входяща информация, използвана за определянето на справедливата му стойност.

Следната таблица представя нивата в йерархията на нефинансови активи към 31 декември, оценявани периодично по справедлива стойност:

	2023	2022
	Ниво 3	Ниво 3
	хил. лв.	хил. лв.
Имоти, машини и съоръжения, оценявани по справедлива стойност	1,567,910	1,557,392

Справедливата стойност на основната част от имоти, машини и съоръжения на Дружеството е определена на базата на доклади на независими лицензирани оценители и специалисти на Дружеството (вижте бележка 17 „Имоти, машини и съоръжения“).

Съществени ненаблюдавани данни са свързани с корекцията за специфичните за активите на Дружеството фактори. Степента и посоката на тази корекция зависи от броя и характеристиките на наблюдаваните пазарни сделки с подобни имоти, които са използвани за целите на оценката. Въпреки че тези данни са субективна преценка, ръководството счита, че крайната оценка не би се повлияла значително от други възможни предположения.

36.6. Управление на капитала

Целта на Съвета на директорите е да поддържа баланс между възвръщаемост, която може да е възможна с високите нива на задлъжнялост и ползите и сигурността от силна капиталова позиция. През 2023 г. възвръщаемостта на собствения капитал е в размер на 3.53% (2022 г.: е в размер на 35.59%).

37. Ангажименти и условни задължения

Капиталови ангажименти

Проект АЕЦ Белене

Дружеството е приело да отчита всички суми (платени и начислени), пряко отнасящи се до прекратения проект АЕЦ Белене в съответствие с критериите за признаване на МСС 16 при спазване на последователна политика, като активи на имоти машини и съоръжения в процес на изграждане, до окончателно решение за бъдещето на проекта. Към настоящия момент има неяснота относно възможните алтернативи за реализация на проекта, съответно оборудването, изисква се значителен период от време за съгласуване, преговори и одобрение на възможни варианти, което не е изцяло под контрола на ръководството на Дружеството и не е в състояние да направи преценка относно възможна прекласификация на отчетените стойности съгласно МСФО и относно оценката им, както е оповестено в приложение Бележка 17.

Хидроенергийни обекти

Планът за инвестиционната дейност на НЕК ЕАД е насочен основно за рехабилитация, реконструкция и ново строителство на хидроенергийни обекти и включва следните значими направления и капиталови обекти.

Проект „Яденица“

Проектът е включен в Националния план за инвестиции (НПИ) за периода 2013 - 2020 г. с Решение на Министерски съвет на Република България от 28.09.2011 г., във връзка със Заявлението на Република България за дерогация по чл.10в от Директива 2003/87/ЕО на Европейската комисия (ЕК). С Решение №707 от 30.08.2012 г. на Министерски съвет на Република България, язовир „Яденица“, представляващ основно съоръжение на Проекта „Яденица“, е обявен за „национален обект“ по смисъла на Закона за държавната собственост, както и за „обект с национално значение“ по смисъла на Закона за устройство на територията.

Проектът „Яденица“ е с осигурено финансиране на подготвителни работи (процедури до получаване на разрешение за строеж) от фонд „Механизъм за свързване на Европа“ на Европейската комисия.

На 24.04.2015 г. влиза в сила Споразумение за безвъзмездни финансови средства подписано между НЕК ЕАД и Изпълнителна агенция „Иновации и мрежи“ към Европейската комисия. Съгласно това споразумение, отпуснатите на НЕК ЕАД средствата са в размер до 3,213 хил. евро. С тях ще се покрият 50% от разходите за обновяване на ОВОС и актуализация на проект и изработване на Подробен устройствен план (ПУП), както и за получаване на разрешително за строеж на язовир Яденица. Останалите 50% са собствени средства на дружеството.

В рамките на споразумението са възложени всички необходими предварителни дейности, необходими за получаване на разрешение на строеж. Към датата на изготвяне на настоящия финансов отчет НЕК ЕАД разполага с влязло сила решение по ОВОС, влязъл в сила подробен устройствен план, одобрени инвестиционни проекти и влязло в сила разрешение за строеж № РС-3/20.01.2023 г. издадено от министъра на регионалното развитие и благоустройството.

Работи се върху разрешаване на въпроси, свързани със специфични и подробни природозащитни цели за 4 защитени зони от екологична мрежа Натура 2000, в съответствие с изискванията на Европейската комисия и определяне на мерки за постигане на целите по опазването им. Същото е обвързано с възвръщане на статуса на проекта, като проект от общ интерес за ЕС, което е пряко обвързано с възможности за обезпечение на кредити чрез учредяване на обезпечения (ипотека) за привлечено финансиране.

Рехабилитация на хидроенергиен комплекс „Белмекен – Сестримо – Чаира“ и рехабилитация на ОРУ 110 кV на ВЕЦ „Въча-1“ и част от системите на ВЕЦ-а под общ контрол“

Проектът се финансира със средства от Международен фонд за извеждане от експлоатация на блокове 1-4 на АЕЦ „Козлодуй“ (МФК). Има подписано Споразумение за безвъзмездна помощ – ГРАНТ 049Б с Европейската банка за възстановяване и развитие (ЕБВР).

Общият бюджет на проекта е 37 милиона евро (без консултантските услуги), от които 70% се финансират от МФК, а 30% от НЕК ЕАД. Консултантските услуги на стойност до 611,571.2 евро, като 312,000 се финансират изцяло от МФК.

Подписани са три договора за изпълнение на различните подобекти, като общата стойност към момента възлиза на 42,487,476 евро, в т.ч.: Грант – 26,580,000 евро и собствени средства – 15,907,476 евро.

Във връзка с настъпилата форсмажорна ситуация през март 2020 г. и въздействието върху сроковете за изпълнение на обектите, което оказва пандемичната обстановка, НЕК ЕАД поиска и получи одобрение за удължаване на сроковете по отделните договори от ЕБВР.

Договор No GA049A-2A/ 25.04.2019 Рехабилитация на ПАВЕЦ „Чаира“, с изпълнител: Консорциум АBB AG & VOITH HYDRO GmbH & Co. KG.. За обекта има издадено разрешение за строеж, в сила от 25.02.2020 г. В изпълнение са три от четирите етапа на проекта. По първите два етапа монтажните работи са завършени. По хидроагрегат (ХА)4 (етап 1) дейностите са преустановени поради настъпило събитие по време на водни проби на 22.03.2022 г. с поява на пукнатини по част от статичните части на турбината. През 2023 г. е изготвен доклад от международно призната организация, за коренната причина за инцидента с ХА4 от 22.03.2024. Етап 2 (ХА3) е напълно завършен, с проведени „сухи“ проби. Водните проби след допълнителна модификация на турбината ХА3. Етап III се намира в процес на рехабилитация, като възложени допълнителни обследвания на състоянието на спирална камера на турбината. На 22.12.2023 г. се сключи цялостно изменение на договора. В обхвата на новия договор е предвидено модификация на статорни на ХА2 и пуск в 72 часови проби на машината до 31.12.2024 г. Останалите хидроагрегати са изключени от договора, поради установените проблеми със статорните колони, както и необходимостта от определяне на индивидуално решение за всеки един от тях.

Договор № GA049A-3/18.05.2018 Рехабилитация на ПАВЕЦ „Белмекен“, ВЕЦ „Сестримо“ и ВЕЦ „Момина клисура“, с изпълнител: Консорциум KONČAR KET – ŠKD BLANSKO – RUDIS. Стойност на договора: EUR 19,997,642.45. Издадени са разрешения за строеж и за трите централи, в сила от 17.01.2019 г.

ВЕЦ „Момина клисура“:

Първи етап за ВЕЦ „Момина клисура“ – ХГ2 въведен в редовна експлоатация след издаване на Разрешение за ползване на 23.02.2021 г.

Втори етап за ВЕЦ „Момина клисура“ - ХГ1 въведен в редовна експлоатация след издаване на Разрешение за ползване на 27.04.2023 г.

ПАВЕЦ „Белмекен“:

Първи етап за ПАВЕЦ Белмекен - влязло в сила разрешение за ползване за ХА3 и ХА4 – 25.08.2022 г.

Втори етап за ПАВЕЦ Белмекен – влязло в сила разрешение за ползване за ХА1 и ХА2 – 27.04.2023 г.

Трети етап за ПАВЕЦ Белмекен – успешно са завършени монтажни работи и през декември 2023 г. са стартирали 72-часови проби. Пробите успешно завършиха на 04.01.2024 г., с което всичките пет ХА са успешно реабилитирани и разполагаемост на ЕЕС.

ВЕЦ „Сестримо“:

Първи етап за ВЕЦ „Сестримо“ – влязло в сила разрешение за ползване за ХА2 – 25.08.2022 г.

Втори етап – успешно завършени монтажни работи през 2023 г. на ХА1. 72-часовите проби стартираха в началото на месец март 2024 г. и успешно приключиха на 22.03.2024 г., с което и двата ХА са успешно реабилитирани и разполагаемост на ЕЕС.

Договор No:GA049A-4/27.08.2019 г. Рехабилитация на ОРУ 110kV на ВЕЦ „Въча-1“ и други системи на ВЕЦ под общ контрол, с изпълнител: Консорциум KONČAR KET - ČKD BLANSKO for Vacha-1 HPP. Стойност на договора: EUR 4,955,557. Издадено е разрешение за строеж, в сила от 28.10.2020 г.

Рехабилитацията е напълно приключила. Проведено заседание на Държавна приемателна комисия по Заповед на ДНСК № РД-19-121/16.03.2023 г. През месец март 2023 г. е подписан образец акт 16. ДНСК издаде Разрешение за ползване № СТ-05-165 с дата 11.04.2023 г.

Дългосрочни споразумения за закупуване на електрическа енергия

На 13 юни 2001 г. НЕК ЕАД сключва дългосрочен - 15 годишен договор с „Консолидейтид Континентъл Комърс Лимитид“, понастоящем „Ей И Ес - ЗС Марица Изток 1“ ЕООД (AES) за закупуване на електрическа енергия. Договора влиза поетапно в сила при въвеждането в експлоатация на новата мощност на 2 юни 2011 г. и при достигането от страна на ТЕЦ AES Гълъбово на пълна нетна мощност от 600 МВт считано от 28 декември 2011 г. На 14.08.2015 г. е сключено споразумение за намаляване цената за разполагаемост с 14%, което е в сила от 26.04.2016 г., след изплащане на задълженията към централата. В съответствие с това НЕК ЕАД пое ангажимент в бъдеще да не изпада в просрочие към електроцентралата. Ако това условие не бъде спазено от компанията договореното намаление няма да се прилага до издължаване на просрочените суми от НЕК ЕАД към електроцентралата.

Съгласно договор за особен залог от 30.11.2005 г. и споразумение за изменение на договора за особен залог от 26.04.2016 г., НЕК ЕАД е заложил свои вземания за продадена електрическа енергия от ЕВН България електроснабдяване ЕАД и Енерго-Про Продажби АД като гаранция срещу бъдещите задължения за изкупуване на електроенергия. Сумата на заложените вземания е равна на очакваното максимално общо плащане за закупена електроенергия, за който и да е месец от календарната година.

Съгласно сключения дългосрочен договор за изкупуване на енергия НЕК ЕАД е задължен да изкупува минимално количество от 3,156,500 МВтч електроенергия на календарна година (или пропорционално количество при непълна календарна година) и договорената с търговски план разполагаемост.

На 13 юни 2001 г. е сключен и дългосрочен 15-годишен договор за изкупуване на електроенергия и разполагаемост между НЕК ЕАД и „Енергийна компания Марица Изток 3“ АД, понастоящем „КонтурГлобал Марица Изток 3“. Договорът влезе в сила през месец февруари 2009 г. при приключване на договорените рехабилитационни дейности по модернизацията на съществуващия ТЕЦ Марица Изток 3, след които инсталираната мощност е 808 МВт.

Съгласно договор за особен залог от 01.02.2002 г. и последно споразумение за изменение на договора за особен залог от 26.04.2016 г., НЕК ЕАД е заложил свои вземания за продадена електрическа енергия от Електрохолд Продажби ЕАД, Енерго-Про Продажби АД, като гаранция срещу бъдещи задължения за закупуване на електрическа енергия. Сумата на заложените вземания е равна на 1.25 пъти очакваното максимално общо плащане за закупена електрическа енергия, за който и да е месец през календарната година.

В изпълнение на договора за изкупуване на електроенергия и разполагаемост НЕК ЕАД ежегодно издава записи на заповед в полза на КонтурГлобал Марица Изток 3 АД. Съгласно сключения дългосрочен договор за изкупуване на енергия НЕК ЕАД е задължен за изкупуване минимално количество от 3,489,000 МВтч електроенергия на календарна година (или пропорционално количество при непълна календарна година) и базовата разполагаемост.

От 26.04.2016 г. влязоха в сила споразумения за намаляване на цената за разполагаемост с 15% на „КонтурГлобал Марица Изток 3“ и с 14% на „Ей И Ес - ЗС Марица Изток 1“, след изплащане на задълженията на НЕК ЕАД към

двете електроцентрали. В съответствие с това НЕК ЕАД пое ангажимент в бъдеще да не изпада в просрочие към електроцентралите.

В таблицата по-долу са показани задълженията на НЕК ЕАД по отношение на минималните дължими плащания за закупена електроенергия и разполагаемост за оставащия срок на сключените дългосрочни договори за изкупуване на енергия от централите.

	Общо минимално дължима сума
	хил. лв.
Минимални дължими плащания за закупена разполагаемост *	775,767
Минимални дължими плащания за закупена електроенергия *	1,896,352
Общо	2,672,119

* Посочената сума е минимално дължимата според сключените дългосрочни договори за изкупуване на енергия и е формирана на база заложените фиксирани ценообразуващи елементи и елементи с фиксирана ескалация.

Минималните плащания за закупена разполагаемост по всеки един от дългосрочните договора за изкупуване на електроенергия от електроцентралите са както следва:

	До 1 година	От 1 до 5 години	Повече от 5 години	Общо
	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.
Минимални плащания за закупена разполагаемост	348,900	426,867	-	775,767

През 2023 г. НЕК ЕАД е закупило от КонтурГлобал Марица Изток 3 АД нетна електрическа енергия в размер на 3,592 ГВтч., което е малко по-голямо количество от минимално договореното 3,489 ГВтч съгласно СИЕ.

От Ей И Ес Марица изток 1 АД са изкупени 1,813 ГВтч нетна електроенергия, което е значително под задължителното минимално количество електроенергия за изкупуване в СИЕ от 3,156 ГВтч. Във връзка с предявена претенция към Дружеството за неизкупените минимални количества енергия е призната провизия в размер на 27,642 хил.лв. (Бележка 34).

Съгласно изискванията на Закона за енергията от възобновяеми източници, НЕК ЕАД в качеството си на обществен доставчик до 24.07.2015 г. има задължение да изкупува цялото количество електрическа енергия, произведена от възобновяеми или алтернативни енергийни източници с изключение на енергията, произведена от водноелектрически централи с инсталирана мощност над 10 MW. С промяната на чл. 31, ал. 5 на същия закон Общественият доставчик, съответно крайните снабдители изкупуват произведената електрическа енергия от възобновяеми източници по преференциална цена за количествата електрическа енергия до размера на нетното специфично производство на електрическа енергия, въз основа на което са определени преференциални цени в съответните решения на КЕВР. Количествата електроенергия над нетното специфично производство се изкупуват по цена на излишък на балансиращия пазар или съгласно чл. 31, ал. 12 могат да се реализират на свободния пазар. Задължителното изкупуване на електрическата енергия се извършва по договори за изкупуване. Съгласно Закона за енергията от възобновяеми източници, променен на 3 май 2011 г., срокът на договорите е 20 години - за електрическата енергия, произведена от геотермална и слънчева енергия и за електрическа енергия, произведена от биомаса, 12 години – за електрическа енергия, произведена от вятърна енергия, и 15 години - за електрическата енергия, произведена от водноелектрически централи с инсталирана мощност до 10 MW, както и за електрическа енергия, произведена от други видове възобновяеми енергийни източници. Сроковете за задължително изкупуване започват да текат от датата на въвеждане в експлоатация на енергийния обект, а за енергийни обекти, въведени в експлоатация след 31 декември 2015 г., сроковете се намаляват с времето от тази дата до датата на въвеждане в експлоатация на енергийния обект.

От 01.07.2021 г. в съответствие с последните две ценови решения на КЕВР за регулаторните периоди 2021 – 2022 г. , 2022 – 2023 г. и 2023 – 2024 г. дружеството изкупува електроенергия от ВЕИ само с инсталирана мощност под 500 кВт.

Към 31 декември 2023 г. Дружеството няма сключени дългосрочни договори за изкупуване на ВЕИ.

Условни задължения

Съществени съдебни дела срещу НЕК ЕАД

„Енергийна финансова група“ АД (ЕФГ)

„Енергийна финансова група“ АД (ЕФГ) е завело две дела с общ размер на главниците приблизително 3 122-хил. лв. и лихви за забава с претенции за плащане на прехвърлени вземания от „УорлиПарсънс Нюклиър Сървисис“ ЕАД на ЕФГ по фактури за извършени консултантски услуги.

По първото дело на СГС, исковете /59 хил. лв. главница/ са отхвърлени на първа инстанция. Решението е обжалвано от ЕФГ и Софийски апелативен съд е отменил решението на СГС и е уважил исковете. Решението е обжалвано от НЕК ЕАД пред Върховен касационен съд. ВКС е отменил решението на Софийски апелативен съд и е върнал делото за ново разглеждане от САпС. САС е потвърдил решението на СГС. Решението подлежи на касационно обжалване пред ВКС. ВКС не е допуснал решението на САС до касационно обжалване и исковете са отхвърлени.

По второто дело на СГС с цена на иска 3,063 хил. лв., от които 2,347 хил. лв. – главница и 716 хил. лв. - лихва за забава с решение на СГС от 13.03.2020 г. исковете са уважени. Решението е потвърдено от Апелативен съд София. НЕК ЕАД е депозирал жалба до ВКС и е внесъл по сметка на ВКС гаранция за спиране на изпълнението на осъдителното въззивно решение, която при приключване на делото следва да се възстанови на НЕК ЕАД. Решението на САС е допуснато до касационно обжалване. ВКС е отменил решението на САС и връща делото за ново разглеждане на друг състав на САС. С решение на САС исковете са отхвърлени изцяло. ЕФГ е подало касационна жалба до Върховния касационен съд, като до 31.12.2023 г. няма произнасяне на съда по допустимостта на касационното обжалване.

„Мечел Карбон“ АГ

„Мечел Карбон“ АГ е завело дело пред Софийски градски съд с размер на главницата 21.4 хил. лв. и лихви за забава. Претенциите са за плащане на главници за доставена електрическа енергия от „Топлофикация Русе“ ЕАД, платени от НЕК ЕАД на „Топлофикация Русе“ ЕАД като залогодател вместо на определения от „Мечел Карбон“ АГ като заложен кредитор депозитар след получаване на съобщение за пристъпване към изпълнение от страна на „Мечел Карбон“ АГ по реда на ЗОЗ ведно с лихви и разноски. Софийски градски съд е уважил предявените икове, като НЕК ЕАД е подало въззивна жалба срещу осъдителното решение пред Софийски апелативен съд. Делото е спряно с по молба на „Топлофикация Русе“ ЕАД поради заведени дела пред Окръжен съд Русе срещу „Мечел Карбон“ АГ. „Мечел Карбон“ АГ е подало частна жалба срещу определението за спиране. С окончателно определение ВКС е потвърдило спирането. Делата пред ОС Русе са прекратени поради неподведомственост на спора /наличие на арбитражна клауза/. Прекратяването е потвърдено от Апелативен съд Велико Търново и от ВКС. Производството пред САС е възобновено и делото е висящо.

„Хаос инвест 1“ ЕАД

„Хаос инвест 1“ ЕАД е завело пет дела пред Софийски градски съд срещу НЕК ЕАД с претенции за плащане на суми за изкупена електрическа енергия в периода януари-февруари 2018 г. за главници в размер на 5,813 хил. лв. с ДДС главници и лихви за забава.

Първото дело от 2020 г. е спряно. По две от делата исковете на Хаос са отхвърлени от СГС, но решенията подлежат на обжалване, а по другите две се очаква решение.

„Ритъм - 4 - ТБ“ ООД и „Видахим“ АД

„Ритъм - 4 - ТБ“ ООД и „Видахим“ АД са завели дело пред Софийски градски съд срещу НЕК ЕАД за обезщетение за неизпълнението на договорно задължение от страна на НЕК ЕАД и деликтен иск за обезщетение за вреди претърпени на извъндоговорно основание по реда на чл. 49, във връзка с чл. 45 от ЗЗД при условията на евентуалност. Исковете са заведени като частични за сумата от 1,000 хил. лв. от общо претендирани като дължими от НЕК ЕАД суми в размер на 48,000 хил. лв. за неизкупено количество електроенергия. Производството по делото е разделено и пред СГС са образувани две дела – за договорно неизпълнение и за деликтна отговорност. По първото дело за договорно неизпълнение искът е отхвърлен и решението е влязло в сила. Второто дело е висящо пред първата инстанция.

Към 31 декември 2023 г. са предявени други искиве към Дружеството с различни правни основания: за плащане на суми за изкупена електрическа енергия над нетно специфично производство произведена от ВЕИ, за неоснователно обогатяване, за цедирани от производители на електрическа енергия вземания и други. Производствата по тези искиве не са приключили с окончателни съдебни решения. Поради това обстоятелство, ръководството на Дружеството е преценило да не се начисляват допълнително провизии по съдебни искиве.

Разчети с Напоителни системи ЕАД

НЕК ЕАД и „Напоителни системи“ ЕАД осъществяват дейности по поддръжка и експлоатация на язовири, язовирни стени, хидротехнически и хидромелиоративни съоръжения, като изпълняват определените от Министерство на околната среда и водите задължения за подаване на водни маси. НЕК ЕАД чрез предприятие „Язовири и каскади“ е оказвал услугата „водоподаване“ на „Напоителни системи“ ЕАД, подобна по характер услуга е оказвал и „Напоителни системи“ ЕАД на НЕК ЕАД.

Не е постигната договореност между Дружеството и „Напоителни системи“ ЕАД, като не са подписани протоколи за доставени количества вода за периода от май 2003 г. до датата на издаване на този финансов отчет, поради което е възможно да възникнат допълнително задължения към „Напоителни системи“ ЕАД, които към настоящия момент не могат да бъдат надеждно определени.

В тази връзка е сключено споразумение между НЕК ЕАД и „Напоителни системи“ ЕАД, с което двете страни са декларирали, че всяка от тях извършва услугата „водоподаване“ на другата страна. Споразумението предвижда подписване на договори, чрез които да се регламентират правата и задълженията на всяка страна свързани с предоставяне на услугата „водоподаване“. Провеждани са срещи и е водена кореспонденция в тази връзка.

НЕК ЕАД се е ангажирал да предложи договор за услугата „водоподаване“, след което двете страни да проведат срещи до постигане на съгласие за подписването му. НЕК ЕАД е изпълнил ангажимента си по цитираното споразумение и след проведената работна среща на 16.03.2022 г., между двете дружества е постигнато съгласие за финализиране на преговорите и подписване на договор за извършваната от НЕК услуга „водоподаване“. От страна на НЕК е изготвен и съгласуван договор, който е изпратен към НС с писмо изх.№26-729-6/01.06.2022 г., същият не се е връщал подписан. Към настоящия момент няма подписан договор между двете дружества.

Гаранции

Към 31 декември 2023 г. и към 31 декември 2022 г. няма издадени банкови гаранции по нареждане на НЕК ЕАД в полза на други дружества /трети лица.

Записи на заповед

Към 31 декември 2023 г. НЕК ЕАД е издал записи на заповед в размер на 219,156 хил. лв. към свързани лица – „КонтурГлобал Марица Изток 3“ АД. (Към 31 декември 2022 г. НЕК ЕАД е издал записи на заповед в размер на 233,401 хил. лв., към свързани лица „КонтурГлобал Марица Изток 3“ АД)

38. Свързани лица

Краен собственик

Крайният собственик на Дружеството е Българската държава, чрез Министъра на енергетиката.

Едноличен собственик

Едноличен собственик на Дружеството е Български Енергиен Холдинг ЕАД.

Асоциирани предприятия

Към 31 декември 2023 г. асоциирани предприятия на НЕК ЕАД са ЗАД Енергия, КонтурГлобал Марица Изток 3 АД, КонтурГлобал Оперейшънс България АД, ПОД Алианс България АД и ХЕК „Горна Арда“ АД.

Съвместни предприятия

Към 31 декември 2023 г. Дружеството няма съвместни предприятия, тъй като на 15.11.2023 г. е продадена инвестицията в Трансболкан Електрик Пауър Трейдинг С.А. – NECO S.A.

Към 31 декември 2022 г. НЕК ЕАД притежава 50% от капитала на Трансболкан Електрик Пауър Трейдинг С.А. – NECO S.A.

Свързани лица от икономическа група на Български Енергиен Холдинг ЕАД

Енергиен системен оператор ЕАД, АЕЦ Козлодуй ЕАД, ТЕЦ Марица Изток 2 ЕАД, Мини Марица - Изток ЕАД, Булгаргаз ЕАД, Булгартрансгаз ЕАД, Булгартел ЕАД, АЕЦ Козлодуй – Нови мощности ЕАД, ВЕЦ Козлодуй ЕАД, Интерприборсервиз ООД(в несъстоятелност), Булгартел-Скопие ДООЕЛ, АЕЦ Сервиз ЕООД , АЕЦ Строителен надзор ЕООД, Минпроект ЕАД и Национален енергиен оператор ЕАД.

Други свързани лица

Други свързани лица, с които НЕК ЕАД има трансакции през периодите, са БНЕБ ЕАД, В и К Плевен ЕООД, БДЖ Товарни превози, БДЖ – Пътнически превози и Български пощи ЕАД, тъй като са под общ контрол на Българската държава.

38.1. Условия на сделките със свързани лица

Сделките, свързани с покупка и продажба на електрическа енергия и услуги, свързани с електрическа енергия, се извършват по регулирани цени, определени с Решение на КЕВР, с изключение на продажбите на борсовия пазар с БНЕБ ЕАД. Всички останали продажбите и покупките от свързани лица се извършват при пазарни условия.

Неиздължените салда в края на годината са необезпечени, безлихвени (с изключение на заемите) и уреждането им се извършва с парични средства, освен ако не е упоменато друго, и са оповестени в бележка 31.

За вземанията от или задълженията към свързани лица не са предоставени или получени гаранции, с изключение на оповестените в бележка 36, издадени запис на заповеди и гаранции. Вземанията от свързани лица са оповестени в бележка 24.

38.2. Задължения към Български енергиен холдинг ЕАД

Задълженията към БЕХ ЕАД към 31.12.2023 г. включват:

Задължения към БЕХ ЕАД	31 декември 2023 г.			
	Номинална стойност	Балансова стойност	Дължими лихви	Общо
	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.
(1) Дългосрочен заем	622,187	622,298	111	622,298
(2) Дългосрочен заем	247,685	247,729	44	247,729
(3) Споразумение за разсрочване на лихви от 22.01.2018 г.	576,906	576,906	-	576,906
(4) Споразумение за разсрочване на лихви от 08.02.2022 г.	417,630	417,630	-	417,630
(5) Заем за погасяване на дължим дивидент	224,657	224,964	307	224,964
(6) Търговски задължения	79	79	-	79
	2,089,144	2,089,606	462	2,089,606

	Падеж	31 декември 2023 г.
		хил. лв.
Дългосрочни задължения		
(1) Заем от БЕХ ЕАД	28.07.2031 г.	548,573
(2) Заем от БЕХ ЕАД	28.07.2028 г.	247,684
(3) Заем от БЕХ ЕАД	31.12.2024 г.	476,053
(4) Споразумение за разсрочване на лихви	28.07.2031 г.	362,558
(5) Заем за погасяване на дължим дивидент	31.12.2028 г.	204,657
		1,839,525
Краткосрочни задължения и текуща част на дългосрочни задължения		
(1) Заем от БЕХ ЕАД	28.07.2031 г.	73,725
(2) Заем от БЕХ ЕАД	28.07.2028 г.	45
(3) Заем от БЕХ ЕАД	31.12.2024 г.	100,853
(4) Споразумение за разсрочване на лихви от 08.02.2022 г.	28.07.2031 г.	55,072
(5) Заем за погасяване на дължим дивидент		20,307
(6) Търговски задължения		79
		250,081

Получени заеми от БЕХ ЕАД:

(1) На 21 август 2014 г. е подписано кредитно споразумение в общ размер на 1,209,148 хил. лв. Първоначалният срок на кредита е 10 години, с четири месеца гратисен период и годишен лихвен процент 4.49%. С Допълнително споразумение № 1/08.02.2022 г., считано от 28.07.2021 г., лихвеният процент по заема е намален на 3.225% , предвидено е дължимата остатъчна главница от 973,777 хил. лв. да бъде погасена за 10 години с последна вноска на 28.07.2031 г., а натрупаните до 28.07.2021 г. просрочени лихви и законна лихва за забава по кредитното споразумение в размер на 241,613 хил. лв. са оформени в Споразумение за разсрочване на лихвени задължения от 08.02.2022 г. В погасителния план към Допълнително споразумение № 1 са отчетени две плащания на 17.09.2021 и 05.10.2021 г. в общ размер на 200 млн. лв., като от 28.12.2021 г. той е оформен на 116 месечни анюитетни вноски по 7,716 хил. лв. Към 31 декември 2023 г. задължението по главница по кредита е в размер на 622,187 хил. лв. и лихви 111 хил. лв.

(2) На 08.02.2022 г. е подписано Допълнително споразумение № 2 към Договора за заем от 25 април 2016 година, с което, считано от 28.07.2021 г., лихвения процент по кредита става 3,225 %. Предвидено е за срок от 7 години НЕК ЕАД да плаща ежемесечна лихва по заема в размер на 2,816 хил. лв., а с последната вноска на 28.07.2028 г. да заплати и цялата главница. Просрочените към 28.07.2021 лихви, заедно с просрочените лихви и законната лихва за забава по Кредитното споразумение от т. (1) са оформени в Споразумение за разсрочване на лихвени задължения от 08.02.2022 г. През периода август – декември 2022 г. НЕК ЕАД погаси предсрочно главници в размер на 800,000 хил. лв. по заема, което размерът на месечната лихвена вноска стана 666 хил. лв. Към 31 декември 2023 г. задължението по главница по кредита е в размер на 247,684 хил. лв. и лихви в размер на 45 хил. лв.

(3) На 28 септември 2016 г. Българският парламент прие Закон за предоставяне на помощ за изплащане на задълженията на НЕК ЕАД, по решение на арбитражно дело № ICC Case 18086/GZ/МНМ. Законът е обнародван в Държавен вестник на 30 септември 2016 г. и предвижда Министерският съвет да осигури по реда на чл. 109, ал. 4, т. 2 от Закона за публичните финанси чрез бюджета на Министерство на енергетиката възмездна финансова помощ на НЕК ЕАД за изплащането на присъдените суми на АСЕ в размер на 601,617,133 евро (1,176,660,837 лв.). НЕК ЕАД се задължава да възстанови по бюджета на Министерство на енергетиката получената възмездна финансова помощ в срок от 7 (седем) години. Погасяването се трябва да се извърши еднократно на падежа на заема (м. декември 2023 г.). НЕК ЕАД няма да заплаща лихви върху получената финансова помощ и не предоставя обезпечения.

На 10 март 2022 г. Министерски съвет постанови с Решение № 142 НЕК ЕАД да възстанови по бюджета на Министерство на енергетиката получената възмездна финансова помощ в срок до 31 март 2022 г.

еднократно в пълен размер (1,176,661 хил. лв.) по банковата бюджетна левова сметка на Министерство на енергетиката в Българска Народна Банка.

На 13 април 2022 г. Министерски съвет постанови с Постановление № 52, че се променя срокът за възстановяване на възмездната финансова помощ на 15 април 2022 г.

На 14 април 2022 г. е подписан договор за заем между НЕК ЕАД и БЕХ ЕАД за предоставяне на 700,000 хил. лв. за изпълнение на решението на Министерски съвет № 142/10.03.2022 г., при следните условия:

Лихвен процент по заема – 2.44% на годишна база;

Срок на действие на договора – 33 месеца от датата на сключване на договора;

Гратисен период за плащанията по главницата – 12 месеца от датата на сключване на договора;

Срок на погасяване – 21 месеца след изтичане на гратисния период за плащанията по главницата.

Задължението към Министерство на енергетиката е погасено от БЕХ ЕАД и със собствени средства на НЕК ЕАД на 14 и 15 април 2022 г.

На 01.06.2023 г. влиза в сила Допълнително споразумение № 1 към договора за заем, с което се изменя погасителния план както следва: Срокът на договора се променя от 33 месеца на 86 месеца от сключване на договора, като датата на последна вноска е 31 май 2029 г. Към 31 декември 2023 г. задължението по главница по кредита е в размер на 576,906 хил. лв. и лихви 0 хил. лв.

(4) На 08 февруари 2022 г. е подписано споразумение за разсрочване на лихвени задължения на НЕК ЕАД към БЕХ ЕАД. Натрупаните към 28.07.2021 г. просрочени лихви и законна лихва за забава по Кредитното споразумение по т. (1) и Договора за заем по т. (2) в размер на 550,720 хил. лв. (съответно 241,613 хил. лв. и 309,108 хил. лв.) са новирани и обединени в едно споразумение за разсрочване на дължими суми, като върху тях не се дължи лихва за разсрочено плащане. Срокът на изплащане е 10 години на равни месечни вноски от 4,589 хил. лв. с последна вноска на 28.07.2031 г. Към 31 декември 2023 г. размерът на задължението е 417,630 хил. лв. за текуща и нетекуща част.

(5) С Разпореждане № 7 от 14 декември 2023 г. на Министерския съвет за изменение и допълнение на Разпореждане № 2 на МС от 26 април 2023 г. за установяване и внасяне в полза на държавата на отчисления от печалбата на държавни предприятия и търговски дружества с държавно участие в капитала, изменено и допълнено с разпореждания № 3, № 4, и № 5 на МС от 2023 г., се постановява НЕК ЕАД да внесе в срок до 15 декември 2023 г. допълнително дивидент за 2022 г. в размер на 224,657,125.64 лв.

Във връзка с това беше подписан договор за заем между НЕК ЕАД и БЕХ ЕАД за предоставяне на 224,657,125.64 лв. за изпълнение на разпореждането на Министерски съвет № 7/14.12.2023 г., при следните условия:

- Лихвен процент по заема – 3.275 % на годишна база;
- Срок на действие на договора – 60 месеца и 15 дни от датата на сключване на договора с последна погасителна вноска на 31.12.2028 г.

Към 31 декември 2023 г. задължението по главница по кредита е в размер на 224,657 хил. лв. и лихви 307 хил. лв.

Споразумения за разсрочване на задължения

(5) На 08 февруари 2022 г. е подписано споразумение за разсрочване на лихвени задължения на НЕК ЕАД към БЕХ ЕАД. Натрупаните към 28.07.2021 г. просрочени лихви и законна лихва за забава по Кредитното споразумение по т. (1) и Договора за заем по т. (2) в размер на 550,720 хил. лв. (съответно 241,613 хил. лв. и 309,108 хил. лв.) са новирани и обединени в едно споразумение за разсрочване на дължими суми, като върху тях не се дължи лихва за разсрочено плащане. Срокът на изплащане е 10 години на равни месечни вноски от 4,589 хил. лв. с последна вноска на 28.07.2031 г. Към 31 декември 2023 г. размерът на задължението е 417,630 хил. лв. за текуща и нетекуща част.

Към 31.12.2023 г. по предоставените заеми от БЕХ ЕАД не са предоставени обезпечения.

Задълженията към БЕХ ЕАД към 31.12.2022 г. включват:

Задължения към БЕХ ЕАД	31 декември 2022 г.			
	Номинална стойност	Балансова стойност	Дължими лихви	Общо
	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.
(1) Дългосрочен заем	693,467	693,591	124	693,591
(2) Дългосрочен заем	247,685	247,729	44	247,729
(3) Споразумение за разсрочване на лихви от 22.01.2018 г.	700,000	700,000	-	700,000
(4) Споразумение за разсрочване на лихви от 08.02.2022 г.	472,702	472,702	-	472,702
(5) Търговски задължения	35	35	-	35
	2,113,889	2,114,057	168	2,114,057

Задълженията по падежи са както следва:

	Падеж	31 декември 2022 г.
		хил. лв.
Дългосрочни задължения		
(1) Заем от БЕХ ЕАД	28.07.2031 г.	622,186
(2) Заем от БЕХ ЕАД	28.07.2028 г.	247,684
(3) Заем от БЕХ ЕАД	31.12.2024 г.	403,653
(4) Споразумение за разсрочване на лихви	28.07.2031 г.	417,630
		1,691,153
Краткосрочни задължения и текуща част на дългосрочни задължения		
(1) Заем от БЕХ ЕАД	28.07.2031 г.	71,405
(2) Заем от БЕХ ЕАД	28.07.2028 г.	45
(3) Заем от БЕХ ЕАД	31.12.2024 г.	296,347
(4) Споразумение за разсрочване на лихви от 08.02.2022 г.	28.07.2031 г.	55,072
(5) Търговски задължения		35
		422,904

Движението на заемите е както следва:

	2023 г.	2022 г.
	хил. лв.	хил. лв.
Задължение на 1 януари	2,114,022	2,373,521
Плащания по заеми	(294,730)	(1,023,215)
Платени задължения към МЕ от БЕХ	224,657	700,000
Начислени разходи за лихви	45,578	63,716
Задължение на 31 декември	2,089,527	2,114,022

38.3. Сделки със свързани лица

Продажби на свързани лица

Дружество	Сделки/Основание	2023 г.	2022 г.
		хил. лв.	хил. лв.
<i>Дружества под общ контрол (Група БЕХ ЕАД)</i>			
„ЕСО “ЕАД	балансираща енергия	140,520	513,103
	резерв и допълнителни услуги	56,507	62,364
	приходи от търг. с ел. енергия	-	8,112
	други продажби	4	3
		197,031	583,582
"АЕЦ Козлодуй" ЕАД	продажба на ДА	2,291	2,850
	други продажби	50	17
		2,341	2,867
"Мини Марица Изток" ЕАД	други продажби	9	5
	нощувки от ПД	5	-
		14	5
"ВЕЦ Козлодуй" ЕАД	електрическа енергия, небаланси	1	-
		1	-
"ТЕЦ Марица Изток - 2" ЕАД	водоподаване	1,745	1,596
	други продажби	-	1
		1,745	1,597
"Булгартрансгаз" ЕАД	ел. енергия	-	152
<i>Асоциирани и съвместни предприятия</i>			
„КонтурГлобал Марица Изток “3 АД	неустойки	501	820
	върнати неустойки	(501)	(820)
	такса управление	74	67
	водоподаване	407	353
	дивидент	37,800	29,430
		38,281	29,850
„КонтурГлобал Оперейшънс България“ АД	такса управление	74	67
	дивидент	1,539	1,323
	други	36	16
		1,649	1,406
ПОД Алианс	дивидент	5,927	6,970
ЗАД Енергия	застрахователни обезщетения	48	12
	дивидент	3,950	5,884
		3,998	5,896
<i>Други свързани лица</i>			
Под общ контрол на Българската държава			
БНЕБ ЕАД	ел. енергия	154,759	1,626,535
		154,759	1,626,535
ВМЗ ЕАД	ел. енергия	-	2,186
ВИК Русе	ел. енергия	182	265
БДЖ Пътнически превози ЕООД	ел. енергия	33,725	77,787
БДЖ Товарни превози ЕООД	ел. енергия	13,377	17,429
		453,030	2,356,527

Покупки от свързани лица

Дружество	сделки/основание	2023 г.	2022 г.
		хил. лв.	хил. лв.
Едноличен собственик			
„БЕХ“ ЕАД	Лихви заеми	45,600	63,717
	Други доставки покупка на ДМА	15	-
	Услуги	652	126
		46,267	63,843
Дружества под общ контрол (Група БЕХ ЕАД)			
„ЕСО“ ЕАД	пренос	460	202
	достъп	4,189	5,947
	Балансираща енергия	32,680	41,290
	Други услуги	7	231
		37,336	47,670
"АЕЦ Козлодуй" ЕАД	ел. енергия	254,075	228,114
	лихви забава	333	-
		254,408	228,114
"Мини Марица Изток" ЕАД	ел. енергия ЯиК	3	7
	услуги	21	-
		24	7
"ТЕЦ Марица Изток - 2" ЕАД	ел. енергия	246,650	157,059
	други	2	2
	ел. енергия ЯиК	15	14
	лихви	181	-
		246,848	157,075
Асоциирани и съвместно контролирани предприятия			
„КонтурГлобал Марица Изток“ 3 АД	PM	268,292	254,219
	ЕЕ	189,663	276,088
	доп. услуги	6,022	6,532
	фонд 5% вноски	56,364	84,972
	въглеродни емисии	732,642	1,142,782
	обезщетение по съдебно дело	-	5,637
		1,252,983	1,770,230
ПОД Алианс	ДПО	978	986
ЗАД Енергия	Услуга - застраховки	16,268	16,574
Други свързани лица			
Под общ контрол на Българската държава		21	17
БНЕБ ЕАД	такси борсов пазар	529	778
	ел. енергия	314,849	140,585
		2,170,511	2,425,879

В общата сума на покупките свързани с въглеродни емисии към „Контур Глобал Марица Изток 3“ АД е посочена сумата от 34,568 хил. лв., представляваща начислени разходи за незакупени въглеродни емисии към края на отчетния период.

Сделки със свързани лица - директори и служители с контролни функции

Дружеството има отношение на свързано лице с директори и служители с контролни функции.

Общата сума на начислените възнаграждения, включени в разходите за персонала, е както следва:

	2023 г.	2022 г.
	хил. лв.	хил. лв.
Възнаграждения на Съвета на Директорите	426	402
Социални разходи и разходи за осигуровки върху възнагражденията на членовете на Съвета на Директорите	91	104
	517	506

Безналични сделки със свързани лица

За периода от 1 януари до 31 декември 2023 г. са извършени безналични сделки със следните свързани лица:

Дружества	Вид транзакция	Сума хил. лв.
НЕК ЕАД – БЕХ ЕАД-Министерство на енергетиката	Погасяване на дивидент чрез плащане от БЕХ ЕАД за сметка на отпуснат заем на НЕК ЕАД	224,964
НЕК ЕАД - "АЕЦ Козлодуй" ЕАД	прихващане на насрещни вземания и задължения	2,750
НЕК ЕАД - „КонтурГлобал Марица Изток“ 3 АД	прихващане на насрещни вземания и задължения <i>т.ч. дивиденти</i>	38,902 37,800
НЕК ЕАД - „КонтурГлобал Оперейшънс България“ АД	прихващане на насрещни вземания и задължения <i>т.ч. дивиденти</i>	1,628 1,539
	ОБЩО	268,244

39. Събития след датата на финансовия отчет

Не са възникнали коригиращи събития или значителни некоригиращи събития между датата на финансовия отчет и датата на оторизирането му за издаване, с изключение на следните:

На 20 февруари 2024 г. изтече срокът на Споразумението за изкупуване на електроенергия сключено с „КонтурГлобал Марица изток 3“ АД и НЕК ЕАД вече не изкупува електрическа енергия и разполагаемост от това дружество.

На 4 януари 2024 г. Александър Юлиянов Русанов е вписан като член на СД и заменя Ангел Петров Петров.

На 21 март 2024 г. Александър Ленков Колячев е вписан като член на СД и заменя Ирена Милчева Белорешка.

С решение на СД на БЕХ ЕАД от 15.04.2024 г. в качеството му на упражняващ правата на едноличен собственик на капитала на Дружеството Момчил Векилов Ванов е освободен като член на СД на НЕК ЕАД и на негово място е избран Деян Красимиров Иванов.

През 2024 г. е стартирала процедура по ЗОП за подмяна на турбината на ХА4 на ПАВЕЦ Чаира, която е със срок за подаване на оферти до 10.06.2024 г. Процедурата е публично достъпна на следния линк: <https://app.eop.bg/today/345383>.

40. Оповестяване съгласно законови изисквания

Този финансов отчет е одитиран от одиторски дружества Грант Торнтон ООД и Захарина Нексия ЕООД, на основание договор, сключен с „Български енергиен холдинг“ ЕАД. Дружеството не начислява суми за независим финансов одит. Индивидуалният финансов отчет на „Български енергиен холдинг“ ЕАД за периода, завършващ на 31.12.2023 г., съдържа оповестяване за начислените суми за услуги, предоставяни от регистрирани одитори за независим финансов одит. През периода регистрираните одитори не са предоставяли други услуги на Дружеството.

41. Финансово-отчетни и одит съображения, свързани с въвеждането на глобален минимален корпоративен данък от 15% за големите групи

През декември 2021 г. Организацията за икономическо сътрудничество и развитие (ОИСР) публикува Примерни правила за GLoBE (или Глобална антибазова ерозия) по Втори стълб. Целта на Примерните правила от втори стълб е да се гарантира, че в крайна сметка големите мултинационални образувания ще плащат минимално ниво на данъчно облагане. Правилата GLoBE изискват от отделните юрисдикции да актуализират националните данъчни закони, за да се съобразят с изискванията на Втори стълб, и на практика създават минимална данъчна ставка от 15% за мултинационалните предприятия. Този ефект се постига чрез изискването за "допълващ" данък, което означава, че ако дъщерно дружество на мултинационална организация плаща по-малко от 15 % ефективна данъчна ставка, организацията ще бъде задължена да плати допълващ данък на ниво организация майка. След това предприятието майка ще трябва да плати допълнителния данък, необходим за достигане на процента на дъщерното дружество до минимума от 15 %. В резултат на това крайните дружества майки с дъщерни дружества в юрисдикции с ефективни данъчни ставки под 15% ще дължат допълнителни данъци занапред.

В края на 2023 г. бяха приети изменения в ЗКПО, с които ефективно от 1.01.2024 г. се въвежда облагане с глобален минимален корпоративен данък от 15% на многонационалните и големите национални групи от предприятия, съгласно условията, посочени в ЗКПО.

Поради размера на стопанската дейност на групата Български енергиен холдинг ЕАД (БЕХ), към която принадлежи Дружеството, то се очаква да подлежи на облагане с допълнителен корпоративен данък по реда на промените в Закона за корпоративното подоходно облагане, които са в сила от 1 януари 2024 г. С новите правила в ЗКПО се въвеждат следните видове данъчно облагане:

- Облагане с допълнителен данък, което бива първично облагане с допълнителен данък на предприятията майки и вторично облагане с допълнителен данък;
- Облагане с национален допълнителен данък.

Облагането с допълнителен данък (първично и вторично облагане) е основният механизъм на директивата и правилата на ОИСР, посредством който се въвежда минималният глобален корпоративен данък. Облагането с национален допълнителен данък е опция, от която България се е възползвала, за да съхрани фискалния си интерес и практически да получава новия допълнителен данък от съставните образувания, които са данъчно задължени лица по ЗКПО.

Национална електрическа компания ЕАД е в обхвата на задължените лица за допълнителния корпоративен данък, но е в процес на анализ и оценка на влиянието от измененията в ЗКПО. Ръководството на дружеството очаква да бъде засегнато от промените в ЗКПО, свързани с определянето на допълнителен корпоративен данък по новите правила съгласно Модела на правила по Втори стълб и е в процес на анализ и оценка на влиянието и количествените ефекти от промените в ЗКПО.

Дружество е част от група БЕХ, която отговаря на условията за приходи над 750 млн. евро и следователно то подлежи на облагане с допълнителен национален данък. Дружеството и група БЕХ са в процес на анализ на новите изисквания, издадени от Организацията за икономически сътрудничество и развитие (ОИСР) и приети от националните правителства. Поради това Дружеството е приложило изключението за признаването на отсрочени данъчни активи и пасиви, свързани с данъците върху дохода от втори стълб (параграф 4А от МСС 12), и за оповестяването на информация за тях в годишния финансов отчет за 2023 г.

42. Одобрение на финансовия отчет

Финансовият отчет към 31 декември 2023 г. (включително сравнителната информация) е одобрен и приет от Съвета на директорите на 19 април 2024 г.